

8/9

2012
€ 11,50

JAARGANG 8

MAGAZINE VOOR JURISTEN

Mr.

48 PARTNER:
SANDER MAAR-
SCHALKERVEERD
(VAN DOORNE)

49 PARTNER:
MARIËLLE DAUDT
(BAKER &
MCKENZIE)

96 DEALMAKER:
JAN ANDRINGA
(HOLLAND VAN
GIJZEN)

INTELLECTUEEL
EIGENDOM

OPLEIDINGEN

FISCAAL STRAFRECHT

RECRUITMENT

Rondetafelgesprek:
DE KWALITEIT VAN DE
RECHTENSTUDIE

Iedere wedstrijd
wordt gewonnen in
de voorbereiding

BANNING

BANNING feliciteert Maartje Paumen en het GOUDEN hockeyteam.

www.werkenbijbanning.nl

20

Als ik... IE

In deze aflevering van de serie 'Als ik...' laten prominente juristen hun licht schijnen over de vraag wat zij zouden willen veranderen op het gebied van het intellectueel eigendom. Wat zouden zij aanpakken, instellen en/of afschaffen als zij minister van Veiligheid en Justitie waren?

32

Rechters in nood

Rechters voor Rechters helpt rechters in nood in het buitenland. Deze stichting stelt misstanden aan de kaak; soms via stille diplomatie, dan weer door de publiciteit te zoeken. *Mr.* sprak betrokken rechters over aanpak, ambities en persoonlijke drijfveren.

38

Fiscaal strafrecht

De aanpak van belastingfraudezaken is een tombola, zegt de advocaat-belastingkundige. Of je voor de bestuurs- of voor de strafrechter wordt gebracht, is willekeurig, meent ook de hoogleraar belastingrecht. Niet waar, vinden de officieren van justitie: we gaan uiterst zorgvuldig te werk.

58

Kwaliteit rechtenstudie

De arbeidsmarkt vraagt om breed geschoolde juristen, terwijl faculteiten steeds meer specialisatie brengen. Hoog tijd voor een *Mr.*-rondetafelgesprek tussen decanen en vertegenwoordigers van de beroepsopleidingen.

67

Recruitment in de advocatuur

Advocatenkantoren investeren conjunctuuraafhankelijk in jong talent. De strijd om de beste jurist is zelfs feller dan ooit, zo blijkt uit de verhalen van verschillende topkantoren.

72

Opleidingen

Een jurist is nooit uitgestudeerd. In het nieuwe cursusaanbod worden er weer allerlei opleidingen en cursussen gegeven. Een aantal aanbieders stelt zich alvast voor en gaat in op het actuele cursusaanbod.

104

Buitennichig

Slechts weinigen zijn goed thuis in het gehandicaptenrecht. De Amsterdamse advocaat Matthijs Vermaat is een van hen. "Gehandicapten zijn dankbare cliënten. Hun dossiers hebben letterlijk een gezicht."

110

Financieel vrederecht

Den Haag, de juridische hoofdstad van de wereld is weer een instituut rijker: P.R.I.M.E. Finance. Het arbitrage- en mediationinstituut wordt een privaat forum voor wereldwijde geschillen over derivaten en andere financiële producten.

Laat je eigen geluid horen.

Bij NautaDutilh krijg je de ruimte om jezelf te zijn. Zo kun jij het maximale uit jezelf halen. En komen we samen tot het beste resultaat. Meer weten? Ga naar werkenbijnautadutilh.nl.

● **NautaDutilh**

ADVOCATEN • NOTARISSEN • BELASTINGADVISEURS
Amsterdam Brussel Londen Luxemburg New York Rotterdam

| Room for you

Colofon

Mr. is hét onafhankelijk magazine voor juristen. Het bericht, belicht en commentarieert actuele zaken in de juridische wereld. Mr. bereikt ruim 28.500 actieve juristen in Nederland. De uitgever wordt door een Raad van Advies geadviseerd over het te voeren beleid.

Informatie over abonnementen zie onderaan dit colofon.

Redactieadres

Van Kleef Media
Kennemerplein 13, 2011 MH Haarlem
Tel. 023 – 576 21 87, fax 084 – 726 59 93,
mail: redactie@mr-magazine.nl

Redactie

Michiel van Kleef (hoofdredacteur), mr. Karen Rijlaarsdam (eindredacteur), mr. Annelieke Fenstra, Myrna van Lente

Medewerkers

mr. Lex van Almelo, mr. Jurjen Boorsma (Arrest van de maand), drs. Andrea Bosman, mr. Alieke Bruins, Laura Burgers (Bijgewoond), mr. Marianne van der Hoek (Jonge-Baliepagina), mr. drs. Michel Knapen, mr. Peter Louwerse, mr. Noortje Ogg (Jonge-Baliepagina), drs. Michiel Rohlof (Dealmakers), mr. drs. Miek Smilde, mr. Henriette van Wermeskerken

Columnisten

Harm Cammel, prof. mr. Rieme-Jan Tjittes

Fotografie

Chantal Ariëns, Chris van Houts, Geert Snoeijer

Illustraties

Josje van Koppen, Mirèn van Alphen

Website

www.mr-online.nl

Webmeester

Bart Pronk (webmeester@mr-online.nl)

Raad van Advies

Baker & McKenzie: Chantal Rademaker de Ridder, Boekel De Nerée: Charlotte de Mos, Brunel Nederland: Arjan de Vries, Houthoff Buruma: Jaap Bosman, USG Juristen: Eelco Stuut, Voxius: Ruud Harinck

Uitgeverij

Kluwer Juridische Uitgevers
Postbus 23, 7400 GA Deventer
Tel. 0570-647621

Uitgever

drs. Mirjam Bonting

Media advies

Maarten Schüttel

Advertentiedeelname

Capital Media Services B.V.
Staringstraat 11, 6521 AE Nijmegen
Tel. 024-360 77 10, mail@capitalmediaservices.nl

Vormgeving

COLORSCAN BV, Voorhout - www.colorscaan.nl

Druk

Senefelder Misset, Doetinchem

Abonnementen en adreswijzigingen

Abonnementsprijs € 110,00 per jaar. Losse nummers € 11,50, te bestellen via www.kluwershop.nl of 0570 – 67 34 49. Alle prijzen zijn inclusief verzendkosten en BTW. Juristen die als zodanig werkzaam zijn ontvangen Mr. kosteloos. Bij wijziging tenaamstelling en/of adres verzoeken wij u de huidige en de gewijzigde gegevens op te sturen naar Kluwer Klantenservice, Postbus 23, 7400 GA Deventer. Tel. 0570 – 67 34 49, fax 0570 – 69 15 55, www.kluwer.nl/klantenservice

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever openbaar worden gemaakt of verveelvuldigd.
ISSN 1388-3372 – Copyright Kluwer 2012

Nederlands
uitgeversverbond
Groep uitgevers voor
vak en wetenschap

Kluwer
a Wolters Kluwer business

85

NIEUWS

6 Met onder meer:

Flinke daling omzet top-advocatuur, UAF helpt vluchteling bij studie, tweede Mr.-rally groot succes, meesters van de week en weblog

RUBRIEKEN

19 Arrest van de maand

Streeploos smerig

93 Sales

94 Financieel

94 Vertalen

95 Dealmakers

100 Locus

Sogelease

121 Muraal

Van Benthem & Keulen

124 Groeten uit

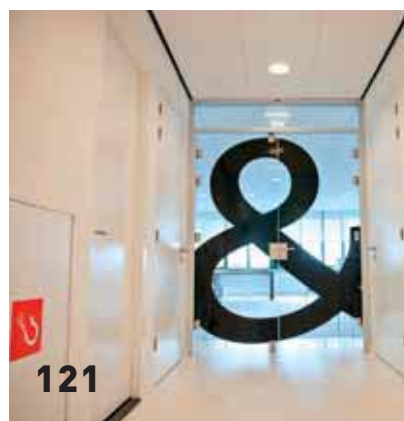
Ianika Tzankova (NautaDutilh/UvT) was in Californië

SUBSIDIAIR

127 Nachtkastje

Drie favorieten van Jan van Heijningen (Holla)

129 Luisteren

121

Jan de Bie Leuveling Tjeenk (De Brauw) over cd's Romeins recht

133 Lezen

Desiree de Bakker (Rockwool) over *Opmerkelijk recht*

134 Rijden met

Alexander van Hussen (Brunel Legal) in de Nissan Leaf

137 Lezersservice

Leslie Smith Gallery

138 Netwerken

Advolympics

Beter werk

Het vaste katern over jurist en arbeidsmarkt

47

48 Nieuws

Innovatief onderwijs met Kluwer, nieuwe modellen flex-bv, samenwerking Epona en Lexsyn, PLEIT kennisdag, de arbeidsthermometer, personalia

57 Column GroeiNu!

Creativiteit

80 Jonge-Baliepagina's

De Baliebabe van de maand, Dagboek van een stagiaire en meer

Katern bedrijfsjuristen

83 Column Harm Cammel

85 Ik en mijn bedrijfsjurist

Quirine Tjeenk Willink (Allen & Overy) en Heleen Lamers & Marloes Velders-van 't Kruijs (KPN)

88 Bedrijfsjuridisch nieuws

Nieuws en wisselcolumn van Jantine Bos (Unibail-Rodamco)

91 Inhouse bij...

De Efteling

Het imago van de advocaat

Kundig en correct. Maar ook gehaaid en geldbelust. Dat is hoe het publiek advocaten ziet en hoe zij in de media naar voren komen, zo blijkt uit een deze zomer uitgebracht rapport.

Het imago van de advocaat in Nederland werd onderzocht door studenten van de Radboud Honours Academy Nijmegen, in samenwerking met Dirkzwager advocaten & notarissen. Eind juni werd hun eindrapportage gepresenteerd op de Nijmeegse universiteit.

De Radboud Honours Academy is een interdisciplinair honoursprogramma; de beste Nijmeegse propedeusestudenten kunnen solliciteren naar een plaats binnen dit programma. Zij vormen een denktank en werken gezamenlijk aan een opdracht. Na afloop brengen zij een advies uit. Samen met Dirkzwager deden de studenten onderzoek naar de (veranderde) status van de advocaat in de huidige maatschappij.

Naast de conclusie dat een verdeeld beeld over de advocatuur bestaat, komen de onderzoekers ook tot andere conclu-

sies. Zo is er volgens hen nog veel te winnen op het gebied van transparantie en toezicht. "Dit geldt niet alleen voor de richtlijnen omtrent gedrag en de manier waarop die worden gecontroleerd, maar betreft ook de omgang met de cliënt: transparantie is een positief kenmerk dat regelmatig genoemd wordt als zijnde missend in het contact met een advocaat. Op institutioneel niveau wordt hier gelukkig uitvoerig over gedacht en gesproken."

Problematisch wordt het volgens de onderzoekers echter wel wanneer nieuwe wetsvoorstellen wellicht te ver doorslaan naar de andere kant van het spectrum. Zij doelen hiermee onder meer op de aan de Tweede Kamer voorgelegde wetwijziging waarmee een nieuw onafhankelijk toezichtcollege eindverantwoordelijk wordt voor het toezicht op advocaten. De onderzoekers pleiten voor "enige verandering in de manier waarop controle en rekenschap georganiseerd wordt, maar zonder daarbij in overhaaste of ongenueanceerde alternatieven terecht te komen."

Hoogleraar Britta Böhler kritisch over plannen voor herziening advocatentoezicht

De plannen voor herziening van het toezicht op de advocatuur worden nu ook vanuit wetenschappelijke hoek bekritiseerd. Hoogleraar advocatuur Britta Böhler noemt het voorstel "niet deugdelijk". Ze hoopt op een nieuw kabinet met een "duidelijk rechtstatelijk besef".

Demissionair staatssecretaris Teeven wil een onafhankelijk toezichtcollege waarvan de leden geen advocaat zijn. Volgens de Nederlandse Orde van Advocaten tast dit college de onafhankelijkheid van de advocatuur aan en brengt het bovendien de rechtstaat in gevaar. De Orde was dan ook onaangenaam verast toen Teeven begin juli het wetsvoorstel naar de Tweede Kamer stuurde. Britta Böhler, hoogleraar advocatuur aan de Universiteit van Amsterdam, schaart zich de Orde. "De onafhankelijkheid van de advocatuur en de vertrouwelijkheid van de advocaat worden door Teevens plan beperkt op een manier die niet past in een rechtstatelijk bestel. Onafhankelijkheid is mede afhankelijk van de manier waarop de balie zich mag organiseren. Zelfregulering is een belangrijk element om te

kunnen garanderen dat advocaten onafhankelijk van de overheid kunnen opereren." Ze vervolgt: "Het kabinet noemt het een onafhankelijk college, omdat zij ook wel weten dat ze het zo moeten noemen. Maar onafhankelijk is het natuurlijk niet. De leden mogen geen advocaat zijn en worden benoemd op voordracht van de minister. Ik ben niet bang dat de minister daadwerkelijk van plan is via dat college in te grijpen in individuele kwesties, maar de schijn ervan moet te allen tijde worden vermeden. Je kunt het vergelijken met de onpartijdigheid van de rechter." Een ander probleem is de doorbreking van de geheimhoudingsplicht. Böhler vertelt dat in het wetsvoorstel staat dat de advocaat zich niet kan beroepen op zijn geheimhouding op het moment dat het college onderzoek doet. In het persbericht van het ministerie staat echter dat het college juist geen recht heeft op inzage in individuele dossiers. Böhler: "Gek genoeg vind ik deze beperking niet terug in het wetsvoorstel. Ook niet in de Memorie van Toelichting." Aan het huidige toezicht schort het nodige. Rein-Jan Hoekstra, die er in opdracht van de Orde onderzoek naar

doet, noemde het in zijn tussenrapportage 'onvoldoende transparant'. Volgens Böhler gaat het niet om de vraag of veranderingen nodig zijn, maar of de weg die de regering wil bewandelen juist is. "Mijn antwoord is dus nee. Er zijn andere manieren om een moderner, integraler en uniformer toezicht te creëren. En daar werkt de Orde sinds de aanbevelingen van Docters van Leeuwen aan."

Negatief advies Raad van State

Begin augustus bracht de Raad van State een negatief advies uit over de herzieningsplannen. De raad was kritisch over de beperking van de rol van de deken en stelde dat 'onvoldoende overtuigend is gemotiveerd in welk opzicht het huidige stelsel tekortschiet'. Volgens oud-Eerste Kamerlid Böhler zal dit advies zwaar wegen in het parlement. Voorspellen hoe het zal aflopen durft ze niet. "Mijn hoop is met name gericht op het nieuwe kabinet. De wet is weliswaar ingediend, maar kan ook worden ingetrokken of aangepast. Ik zou zeer teleurgesteld zijn het nieuwe kabinet als dit gewoon wordt overgenomen zonder te beseffen dat je hiermee de rechtstaat kapotmaakt."

Omgekeerd stemadvies

Ontzettend jammer dat ik niet wat langer kon wachten met het schrijven van een weldoorwrocht stemadvies. Op initiatief van de beroepsorganisaties van notarissen, advocaten en deurwaarders analyseerde oud-voorzitter van de Raad voor de rechtspraak Bert van Delden alle verkiezingsprogramma's op het thema rechtstaat. Inmiddels zal hij, bij het verschijnen van dit blad, zijn advies wel hebben uitgebracht.

De vraag is echter wat de waarde van zo'n advies is. Ja, partij X is tegen minimumstraffen, partij Y wil geen ex-

tern toezicht op de advocatuur en partij Z wil een eind maken aan de almaar voortgaande inbreuken op de trias politica. De vraag is toch uiteindelijk hoe beginselvast elk van deze partijen zal blijken te zijn, eenmaal aan de onderhandelingsstafel gezeten. En wat dat betreft voorspelt de gang van zaken bij het Lenteakkoord weinig goeds. De inkt is nog niet droog, maar de helft van de afspraken is al zo'n beetje discutabel.

Nee, ik houd het veilig en beoordeel politici op hun daden. Daarom van mij een omgekeerd stemadvies. Ik stem niet op een van de par-

tijen die bedachten dat Justitie voortaan maar *Veiligheid en Justitie* zou moeten heten. En die bewindslieden aanstelden die stelselmatig de uitgangspunten van de trias politica geweld aandeden, die zeer dubieuze plannen zoals de minimumstraffen voortbrachten, de stijging van de griffierechten en nog een heel stelletje achteraf onhaalbaar gebleken luchtballonnen.

Wie de erfenis van het demissionaire kabinet op het thema justitie bekijkt, kan niet anders dan tot de conclusie komen dat herhaling van deze treurige serie zet-

ten tegen elke prijs moet worden voorkomen. Mijn stemadvies is dus duidelijk.

Michiel van Kleef,
hoofdredacteur
 @michieltankleef

Tweede editie Mr.-rally groot succes

En weer hadden de thuisblijvers ongelijk. De tweede aflevering van de Mr.-rally vond zaterdag 16 juni plaats onder een af en toe dreigend wolkendek, maar gelukkig was het Gelderse parcours rond Oosterbeek toch vooral zonovergoten. Een kleine 30 equipes namen deel en net als vorig jaar waren

er enkele hele mooie auto's te bewonderen, maar de 'eenvoudige' middenklassers ontbraken ook niet, en terecht.

Voor de start werd het Goede Doel (Lawyers for Lawyers) nog even in het zonnetje gezet door Mr.-hoofdredacteur Michiel van Kleef. Hij overhandigde aan L4L-penningmeester Ed van Liere (Simmons & Simmons) een enveloppe met inhoud. Hiermee krijgt LFL de mogelijkheid om in een aantal juridische tijdschriften van Kluwer, waaronder *Mr.*, advertenties plaatsen om nieuwe donateurs te werven.

Na deze plechtigheid en de rijdersinstructie door Lodewijk Beijst van Rallymasters konden de deelnemers vertrekken. Halverwege de middag werd een pauze gehouden bij Tante Loes in Rhenen. Tegen zessen was iedereen weer terug bij hotel Bolderberg in Oosterbeek en kon het klassement worden opgemaakt. In de sportklasse waren de winnaars Willem Heemskerk en Meine Dijkstra (Pels Rijcken). Het tourklassement werd gewonnen door Simone ten Haaf en Marinus Jordaan (Van Dorp Dienstencentrum).

Eerste Dag van de Rechtspraak

Op donderdag 27 september wordt in Den Haag de eerste Dag van de Rechtspraak georganiseerd. Bedoeling is de rechtspraak op de kaart te zetten, maar vooral de betekenis ervan: "Rechtspraak maakt samen leven mogelijk", aldus het persbericht.

Erik van den Emster, voorzitter van de Raad voor de rechtspraak, vindt dat alle

manieren moeten worden aangegrepen om rechtspraak in de samenleving levend te houden. "Maar weinig mensen beseffen écht hoe belangrijk rechtspraak is. Met een Dag van de Rechtspraak kunnen we dat besef in de samenleving vergroten."

Het is de bedoeling dat de Dag van de Rechtspraak een jaarlijks terugkerend

evenement wordt met een dynamisch programma. Een van de onderdelen is de Rechtspraaklezing, die dit jaar wordt gehouden door hoogleraar bestuurskunde Paul Frissen. Het evenement richt zich zowel op relaties van de rechtspraak op landelijk niveau als op mensen die beroepshalve zijn betrokken bij de rechtspraak en geïnteresseerd publiek.

Link up.

Vind je het een spannende uitdaging om hechte relaties op te bouwen met gerenommeerde, internationale cliënten? Wil je de grenzen van je praktijkgebied verleggen naar een breed spectrum van sectoren? Heb je het talent, inzicht én de energie om de meest complexe transacties succesvol af te ronden? Link dan met Linklaters! Wij zijn een wereldwijd, toonaangevend kantoor met advocaten, notarissen en fiscalisten. We zijn altijd op zoek naar jong toptalent. Dus als jij carrière wilt maken in een open en toegankelijke omgeving, waarin pragmatisme en vernieuwend denken centraal staan, bekijk dan onze stagemogelijkheden en vacatures op www.linklatersgraduates.nl

De bal is recht

Wanneer en waarom zijn gele en rode kaarten ingevoerd? Hoe ziet een spelerscontract er uit? Hoe zit het met dat stadionverbod? Waarom veranderde het Bosman-arrest de voetbalwereld? Kun je eigenlijk een eigen goal maken uit een directe vrije trap? Wie verdient geld aan voetbalplaatjes, tv-rechten, games en shirtjes? Waar ligt de grens tussen scheids en rechter? En wie is er nou echt de baas in het voetbal?

Allemaal vragen die aan de orde komen in het boek *De bal is recht* (Uitgeverij Kluwer), dat 23 augustus werd gepresenteerd. De auteurs, advocaat en Mr.-blogger Gerben Kor en Wouter Koster, jurist bij Dealcheck, hebben naar eigen zeggen een lekker leesboek en een informatief naslagwerk geschreven. De voetbalsport wordt beheerst door tal van regels, binnen en buiten het veld. Dit boek ligt op het raakvlak van voetbal en recht. Hoewel de schrijvers beiden jurist zijn is van een diepgaand juridisch boek geen sprake. Door middel van anekdotes en bekende zaken en personen uit de voetbalwereld wordt de lezer wegwijs gemaakt in de normen en instituties van de voetbalsport. Met beknopt trefwoordenregister. Voor voetballiefhebbers het lezen waard.

Advocatengolftoernooi 2012

Het jaarlijkse golftoernooi van de Nederlandse Orde van Advocaten vindt dit jaar plaats op de Amsterdamse Golf Club op donderdag 27 september. Advocaten met een geldig GVB kunnen deelnemen aan een stableford wedstrijd en voor de minder of niet ervaren golfers wordt een middagvullende clinic georganiseerd. De kosten voor de wedstrijd, inclusief lunch, borrel en schenking aan de Stichting Advocaten voor Advocaten (10 euro) bedragen 60 euro. De kosten voor de clinic zijn 75 euro, inclusief lunch en borrel. Na de prijsuitreiking is het ook mogelijk om te dineren (30 euro). Aanmelden kan tot 7 september via advocaten-orde.nl.

Vaardig, maar waartoe?

De website van Mr. (www.mr-online.nl) heeft een rubriek **Opinie**. Onlangs schreef Jasper Doomen een bijdrage.

Jasper Doomen, docent rechtsgeleerdheid aan de Universiteit Leiden, schreef een artikel over de aandacht voor vaardigheden in de rech-

tenstudie. Hier een korte samenvatting van het stuk dat in de Opinierubriek te vinden is onder het kopje Opleiding. "Het is van belang om te voorkomen dat het juridische onderwijs inhoudelijk wordt uitgehold. Het is te verdedigen dat aandacht wordt besteed aan het ontwikkelen van vaardigheden als presenteren, maar dit mag niet ten koste gaan van de inhoud, die de laatste tijd toch al onder druk staat. Ik behandel twee problemen in het bijzonder, na-

melijk de verhouding van de jurist tot zijn cliënt en de wetenschappelijke status van de studie rechtsgeleerdheid aan de universiteit. Daarbij betoog ik dat een uitbreiding van de aandacht voor vaardigheden in beide opzichten negatieve gevolgen heeft. De cliënt profiteert meer van een inhoudelijk goed toegeruste professional dan van iemand die een verhaal kan 'verkoppen'; van het recht als wetenschappelijke discipline blijft bij de nieuwe focus weinig over."

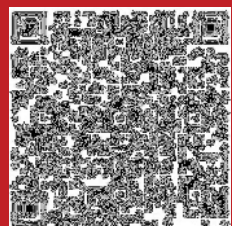
Mr.

NIEUWS VOOR JURISTEN

.....

nu ook als
iPhone app!

Whatever it takes!

- **Elk project
tijdig geleverd**
- **Ervaren
juridisch
vertalers**
- **Alle talen**
- **Vaste, scherpe
tarieven**
- **Persoonlijk
contact**

Op JMS Textservice kunt u altijd vertrouwen. U weet zich bij ons verzekerd van een correcte juridische vertaling die op het afgesproken tijdstip wordt geleverd. Altijd, want afspraak is afspraak, al sinds 1997. Hoe onze klanten dit waarderen kunt u lezen op www.jmstext.nl.

Voor spoedopdrachten, informatie of onze tarieven zijn we altijd bereikbaar. Bel 0299 351 851 en binnen een uur doen we u een scherpe offerte.

Uw deadline, onze zorg!

**Kijk op
juridischebrochure.nl
voor meer info**

Nieuwe Modellen voor de Flex BV

Met de nieuwe online modellen van Lexlumen kunt u direct aan de slag voor uw klanten met de Flex BV.

- Maar liefst 27 Flex BV modellen: voor iedere situatie een akte op maat (!)
- Betrouwbaar want opgesteld door een redactie van specialisten
- In een online tool met handige toepassingen voor uw kantoor
- Met uitleg bij de artikelen door de redactie
- Alle modellen ook in het Engels beschikbaar

lexlumen

De redactie bestaat uit

Mr. J.W.A. Schenk, hoofdredacteur, Notaris bij Van Doorne
Mr. I. Cox, Notaris bij Olenz Notarissen
Mr. D. Plaggemars, Notaris bij Damsté Advocaten Notarissen
Mr. D. Lodder, Advocaat bij Ploum Lodder Princen
Mr. A.H.G. Wilod Versprille, van Olenz Notarissen is wetenschappelijk adviseur van de redactie.

Wilt u meer weten of een demonstratie?

www.lexlumen.nl
T: 030-2657206
M: info@lexlumen.nl

Topadvocatuur ziet omzet flink dalen

De top 10 kantoren hadden samen afgelopen jaar een omzetsdaling van ruim zes procent in vergelijking met 2008 (voor de crisis). Middelgrote kantoren doen het aanzienlijk beter. Bijna 80 procent van deze groep zag zijn omzet groeien.

De uit blijkt uit een cijfermatig onderzoek gebaseerd op de jaarrekeningen van de top 50 kantoren door organisatie-deskundige Bert Hokken (Hokken Management & Advies). Een van de kantoren die zijn omzet zag dalen is CMS Derks Star Busmann (-17%). Managing partner Dolf Segaar wijt dat niet aan de economisch barre tijden: “de daling is niet zozeer veroorzaakt door de crisis, maar door strategische keuzes die we begin 2008 maakten en als gevolg waarvan in de afgelopen jaren de familierechtpraktijk (advocatuur en notariaat) is afgestoten en het kantoor in Arnhem is geïntegreerd in Utrecht.” Ook De Brauw Blackstone Westbroek kampte met een omzetsdaling. Bestuurslid Kees Peijster volstaat met de volgende reactie op het forse verlies (-19%): “De omzet van De Brauw is vanaf 2009 op hetzelfde niveau gebleven en het ziet er naar uit dat de omzet in 2012 weer een groei laat zien.” Heleen Kersten, managing partner van Stibbe (-8%, vertelt dat de omzetsdaling van haar kantoor deels het gevolg is geweest van een bewuste keuze die is gemaakt om ‘meer focus aan te brengen in de zaken’. “In lijn met deze keuze is onze partnergroep kleiner geworden. Daardoor is de omzet per partner tussen 2008 en 2011 met ruim 24% toegenomen.” Stibbe is overigens wel het enige top 10-kantoor dat in 2011 ten opzichte van 2010 fors wist te groeien (+5%). Opmerkelijk is dat het omzetsniveau van Houthoff Buruma in 2011 gelijk bleef aan dat van 2008. Volgens managing partner Walter van Overbeek heeft dat alles te maken met een duidelijke strategie: “Een strategie die is gericht op het creëren van maximale toegevoegde waarde voor onze cliënten. Wij behandelen de zaken waar de raad van bestuur ‘van wakker ligt’. Wij bieden duidelijk richtingen voor oplossingen en niet alleen een inventarisatie van problemen. Wij merken dat de markt juist in economisch mindere tijden naar een dergelijke vorm van toegevoegde waarde op zoek gaat. Ondanks de weinig actieve markt van fusies en overnames is onze omzet mede hierdoor op peil gebleven.”

Topscores in middensegment

Volgens de jaarrekeningen deden de middelgrote kantoren het aanzienlijk beter in dezelfde periode. De top 10 tot top 50 kantoren bereikten samen een omzetsstijging van ruim 5,5%. Slechts 20% in deze groep kampt met een omzetverlies (circa 6%). Hokken noemt mogelijke redenen waarom het middensegment be-

ter presteert dan het topsegment: “Ze zijn een ware concurrent geworden voor de grote kantoren. Cliënten kiezen in deze tijd voor de lagere tarieven van de middelgrote kantoren die de afgelopen jaren verder geprofessionaliseerd en kwalitatief echt verbeterd zijn. Verder is het zo dat veel topkantoren hun insolventiepraktijk de laatste jaren aan de kant hebben geschoven, maar dat is juist nu *booming business*. Daar scoren de kleinere kantoren mee. Bovendien zijn de middelgrote kantoren veel minder internationaal gericht waardoor ze minder worden getroffen door de tanende internationale economie. Hun werkaanwas blijft stabiel.”

De topscoorders in het middensegment zijn DLA Piper en BoelsZanders. Hun omzet staat met meer dan 20% in de plus. Kantoren die het ook goed doen zijn JPR Advocaten, Barents-Krans, Van Benthem & Keulen, Hekkelman en Poelmann van den Broek. Zij zagen hun omzet toenemen met 10 tot 20%. Richard Fens, managing partner van DLA Piper, vertelt over de twee belangrijkste pijlers voor de groeiende omzet van zijn kantoor: “Vanwege de veranderende vraag in de markt helpen wij in toenemende mate onze cliënten via multidisciplinaire teams. Deze inzet van specialisten uit meerdere vakgebieden betekent uiteindelijk ook dat al deze praktijken bijdragen aan het ‘overall’ kantoorresultaat. Daarnaast ervaren wij steeds meer de positieve effecten van ons sterke wereldwijde netwerk van eigen kantoren. De ondersteuning die wij vanuit onze Nederlandse praktijk aan ons internationale cliëntenbestand bieden, neemt in verhouding tot het werk dat wij voor enkel Nederlandse cliënten doen toe.”

Ook managing partner Peter Brouns van Boels Zanders noemt een paar belangrijke factoren voor de gunstige omzetontwikkeling. “Ten eerste gaat het om constante aandacht voor het leveren van topkwaliteit. Iedereen binnen onze organisatie is ervan doordrongen dat we onze cliënten optimaal bedienen in alle facetten. Daarnaast merken wij dat in het huidige economisch klimaat cliënten zich steeds bewuster worden van het feit dat kantoren in het middensegment gespecialiseerde juridische dienstverlening kunnen bieden van gelijkwaardig niveau als de top 10 kantoren. Daar waar voorheen de noodzaak daartoe ontbrak, zie je dat cliënten en *potentials* - die eerst uitsluitend hun toevlucht zochten bij de bekende namen in de top 10 - nu op zoek gaan naar alternatieven.”

Onderzoek naar marketing in de advocatuur

Nieuwe vormen van concurrentie, verhoging van de competentiegrens, de ‘shoppende’ cliënt, tarieven die onder druk staan; marktgericht ondernemen wordt steeds belangrijker. Maar hoe staat het eigenlijk met de marketing van kleine en middelgrote advocatenkantoren en is er veel veranderd in vergelijking met een jaar geleden? Zijn Twitter en LinkedIn nog steeds zo populair, wordt er meer intern klant-

informatie gedeeld en marktonderzoek gedaan? Adviesbureau Meesters in Marketing doet dit jaar weer onderzoek naar marketing in de advocatuur. Doel is de kantoren inzicht te verschaffen in hoe ze presteren op dit gebied en wat de belangrijkste aandachtspunten (moeten) zijn. In het najaar worden de resultaten verwacht.

Landelijke inning griffierechten uitgesteld

De centrale inning van griffierechten door het Landelijk Dienstencentrum voor de Rechtspraak (LDCR) is uitgesteld. Er is meer tijd nodig voor testen en aanpassingen van het systeem. Medio september wordt meer bekend over de nieuwe invoeringsdatum. In een brief aan de Nederlandse Orde van Advocaten schrijft de directeur van het LDCR: "Na een zorgvuldige afweging is recent besloten om deze invoeringsda-

tum te verschuiven." Ook schrijft hij: "De extra tijd zal worden besteed aan de laatste tests en aanpassingen die tevens in het belang zijn van uw beroepsgroep." Het centrum zou de inningstaak begin september overnemen van de rechtbanken, gerechtshoven en bijzondere colleges. Alle gerechten zouden daarom met ingang van 1 september hun financiële administratie aan het LDCR moeten overdragen.

UAF helpt vluchtelingen bij rechtenstudie

In een ander land, in een vreemde taal rechten studeren. Het klinkt moeilijk en dat is het ook, maar Pejman Salim doet het, met hulp van het UAF. Hij is er op gebrand zich in de nabije toekomst als advocaat hard te maken voor maatschappelijke juridische kwesties.

"Mensen uit dictatoriale landen zijn de beste bewakers van een democratische rechtstaat. Zij weten hoe belangrijk die is", aldus Pejman Salim (29), rechtenstudent aan de Universiteit Leiden. In 2004 vluchtte hij uit Iran naar Nederland en begon na het leren van de Nederlandse taal met de rechtenstudie. Binnenkort rondt hij zijn masters Public International Law en Nederlands civiel recht af. "Ik heb zoveel onrecht in Iran gezien. De keuze voor rechten was dus snel gemaakt. Al was het toelatingstraject niet makkelijk. Maar de Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF heeft me hierbij heel goed geholpen."

Het UAF is de organisatie die hoger opgeleide vluchtelingen (financieel) ondersteunt bij het verwerven van een passende maatschappelijke positie door hen te helpen bij het realiseren van hun studieplannen. Maar die hen ook steunt op de arbeidsmarkt bij het vinden van een functie die aansluit bij hun opleiding en capaciteiten. Sinds 1948 heeft het UAF duizenden vluchtelingen begeleid bij het opbouwen van een nieuw bestaan. Momenteel begeleidt het UAF ruim 3000 vluchtelingen.

Ella de Lange, job support consulent bij het UAF, vertelt: "We richten ons voornamelijk op vluchtelingen die al een opleiding hebben afgerond in hun eigen land. Nederlandse werkgevers vragen toch vaak om een Nederlands diploma vanwege de hoge eisen die worden gesteld in bijvoorbeeld medische en juridische sectoren. Wij begeleiden vluchtelingen bij hun opleidingstraject en reiken hen specifieke *tools* aan om de arbeidsmarkt goed voorbereid te kunnen betreden." Sinds enige tijd bemiddelt het UAF ook tussen vluchtelingen en werkgevers. Bovendien zet het UAF steeds meer in op begeleiding gedurende de loopbaan, vooral in de startfase. "We houden graag een vinger aan de pols", aldus De Lange.

Taalfout

In 2008 won Salim de UAF Excellence Prijs, een onderscheiding voor een vluchteling die zich op een opvallende manier heeft ingezet voor mensenrechten. Salim: "Te mogen studeren is een mensenrecht, maar voor vluchtelingen wordt het

Ella de Lange (UAF)

Pejman Salim

wel heel moeilijk gemaakt. Bovendien is het voor mensen zoals ik zo goed als onmogelijk de advocatuur in te komen. Rechten wordt als iets Nederlands beschouwd. Er heerst de algemene opvatting dat je als buitenlander ongeschikt bent om hier jurist te zijn. Een simpele taalfout van een Nederlandse rechtenstudent wordt gezien als een typefout, maar voor mij geldt dat als taalachterstand. Het vergt dus extra inspanning om je te bewijzen. Het is een heel grote stap om in een ander land, in een vreemde taal, rechten te studeren. Dat zegt iets over de mensen die dat doen en hun kwalificaties. De advocatuur zou daarvoor meer open moeten staan." Hij vervolgt: "Ik had geluk. Er was een advocaat die wat in mij zag. Hij vond mij talentvol en wilde mij een kans geven. Ruim een jaar lang heb ik als studentstagiair op zijn kantoor in Den Haag gewerkt." Salim streeft naar een internationale carrière als mensenrechtenadvocaat. "Over tien jaar ben ik een goede advocaat en behandel ik zaken die van maatschappelijk belang zijn."

Juristen met een multiculturele achtergrond hebben een grote toegevoegde waarde, zegt ook De Lange. "Ze zijn enorm gedreven, hebben vaak twee opleidingen gedaan en zijn meertalig. In een tijd van globalisering is dat voor veel bedrijven en advocatenkantoren nuttig. Bovendien kan iemand die denkt vanuit een ander cultureel perspectief voor veel nieuwe inzichten zorgen. Kantoren denken misschien dat deze – vaak wat oudere – mensen moeilijk(er) te vormen zijn, maar onze ervaring is dat ze juist graag willen leren. Ik nodig advocatenkantoren daarom van harte uit om met ons in gesprek te gaan als zij écht geïnteresseerd zijn in diversiteit op de werkvloer."

Voor meer informatie: www.uaf.nl/mr

**ALS JE DE WERELD WILT
VERANDEREN**

**MOET JE GAAN WERKEN
BIJ DE GROOTSTE VAN
DE WERELD.**

YOU MATTER

YOUMATTER.NU

ADVOCATEN | NOTARISSEN | BELASTINGADVISEURS

A photograph of four people, three men and one woman, dressed in black legal robes with white collars. They are in a room with dark wood paneling. One man stands on the left, looking towards the camera. A woman and another man are seated at a table, looking at a laptop. A fourth man is seated on the right, also looking towards the camera. On the table are several open books and a glass of water.

*mr. **Z**, de masterclass van Pels Rijcken*

Tijdens onze masterclass gaat het er vaak stevig aan toe. De zaak die je krijgt is dan ook, op z'n zachtst gezegd, een uitdaging. Samen met je team moet jij de overwinning behalen voor je cliënt. Wat zijn de feiten, waar liggen de valkuilen? Geen praatjes, maar inhoud. Geen gestotter, maar een bulletproof pleidooi. Daag jezelf uit. Meld je aan voor de masterclass mr. Z op **28, 29 en 30 november 2012**. Ga naar www.pelsrijcken.nl/jongemeesters of scan de QR-code. Tot zo.

Pels Rijcken **Bron van inzicht**

Pels Rijcken
& Droogleevers
Fortuijn *advocaten*
en *notarissen*

20 AUGUSTUS

Jaap de Hullu is raadsheer bij de Hoge Raad. Afgelopen maand verscheen de vijfde druk van zijn gezaghebbende handboek *Materieel strafrecht*.

Het strafrechtklimaat in Nederland is guur. Tenminste, dat vinden dertig jonge juristen die deze zomer de Stichting MENS oprichtten. Zij pleiten voor een menswaardiger strafrecht. Vindt u ons strafrechtklimaat ook verkild?

"Ja. Ik vind het initiatief als prikkelend tegengeluid sympathiek en zinnig. Maar het gaat hier wel om grote woorden en brede gebaren. Daardoor kunnen nuances en bepaalde verschillen in opvatting uit beeld raken. Zo vind ik dat er in dit klimaat op onderdelen op een goede manier wordt gemoderniseerd, mede omdat het strafrecht ook robuust moet kunnen zijn en in zekere zin moet aansluiten bij maatschappelijke opvattingen. Ik beoordeel het gure klimaat dus niet onverdeeld negatief."

De afgelopen tijd bestond rondom de benoemingen van verschillende raadsheren van de Hoge Raad, waaronder prof. mr. Ybo Buruma, heel wat rumoer en politieke inmenging. Denkt u dat het animo om rechter/raadsheer te worden hierdoor afneemt?

"Dat zou me verbazen. En een beetje tijdelijk ongenoegen moet men ook wel over hebben voor zo'n schitterende baan."

Kent u ook een potentiële Mr. van de week? Mail ons! info@mr-magazine.nl

18 JUNI

Tijdens een symposium werd het eerste exemplaar van *Wetgeven* van **Sjoerd Zijlstra** (hoogleraar staats- en bestuursrecht aan de Vrije Universiteit) uitgereikt aan Piet Hein Donner, vice-president van de Raad van State.

Het wetgevingsproces is 'een stroperige be-doening' en levert vaak 'prutswork' op, zo wordt wel eens beweerd. Bent u het daarmee eens?

"Het wetgevingsproces is inderdaad lang en stroperig, omdat tegengestelde waarden en opvattingen moeten worden verdisconteerd. Dat gaat sommige mensen altijd te langzaam. Ik maak me meer zorgen over het omgekeerde, namelijk dat het te snel gaat: de politieke meerderheid van de dag, in het besef dat men ieder moment in de minderheid kan zijn, drukt in korte tijd enorme veranderingen door. Dat leidt tot grote onzekerheid bij burgers, bedrijven en de overheid zelf."

Met wie zou u een gevangenis cel willen delen?

"Als ik mijn vrouw en kinderen even buiten beschouwing laat, kom ik uit bij Keith Richards van The Rolling Stones. Maar alleen als we allebei een gitaar op de cel mogen hebben, want het gaat mij bij hem niet om de conversatie."

Een selectie van uitspraken die de Mrs. van de Week de afgelopen maand deden op de site van Mr. (www.mr-online.nl). Elke week beantwoordt een jurist die die week om de een of andere reden in het nieuws is een aantal vragen. Wie een wekelijks overzicht wil van alle Mrs. van de week kan zich abonneren op de Mr. e-mailnieuwsbrief via www.mr-online.nl

Meesters van de week

12 JUNI

Marnix van Ginneken (general counsel bij Philips) hield zijn oratie als hoogleraar internationaal ondernemingsrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Zorgen universiteiten er wel voldoende voor dat studenten het vak van bedrijfsjurist als carrièremogelijkheid zien?

"Er wordt wel aandacht aan besteed, maar ik denk zeker dat dat meer zou kunnen. Je merkt dat veel rechtenstudenten eerder denken aan de advocatuur of de rechterlijke macht, terwijl het ook zeer interessant is om als jurist in het bedrijfsleven te werken." *Wat of wie is in uw juridisch bestaan uw bron van inspiratie?*

"Harry Honée, die helaas in 2001 veel te vroeg is overleden. Hij was onder meer hoogleraar aan de Erasmus Universiteit, maar heeft ook een tijd bij Unilever gewerkt. Hij zag het als zijn taak om jonge juristen te enthousiasmeren voor het recht. Dat is hem bij mij gelukt."

Ingezonden: Over integriteit gesproken

Hoofdredacteur Michiel van Kleef schreef in het redactioneel in Mr. 6/7 dat mijn Amsterdamse confrère mr. A. Moszkowicz niet integer is. Moszkowicz zou een loopje genomen hebben met de kernwaarden van de advocatuur door het aanspannen van een kansloos geding namens zijn cliënt Wilders. Moszkowicz zou bovendien onvoldoende deskundig zijn op het gebied van staatsrecht om zo'n procedure te voeren. Waaruit zou blijken dat Moszkowicz niet deskundig is wordt niet vermeld.

Of Moszkowicz wel of niet deskundig genoeg is op staatsrechtelijk gebied en of hij zich, indien nodig, voldoende heeft laten adviseren weet ik niet. Ik ben zelf geen deskundige en kan dat dus (net als

de hoofdredacteur) niet beoordelen.

Wel weet ik iets van kernwaarden van de advocatuur. Een van die kernwaarden is dat de advocaat bij uitstek partijdig is. Als pleitbezorger zal hij zich ook volledig in moeten zetten voor standpunten die hij niet deelt en die misschien ook niet zo voor de hand liggen. Met gebrek aan integriteit heeft dit niets te maken, integendeel. Een advocaat moet het standpunt van zijn cliënt verdedigen. Met andere belangen, inclusief het algemeen belang, mag hij slechts beperkt rekening houden.

Gabriel Meijers, advocaat

**“HOPE IS NOT
A STRATEGY.”**

- RUDY GIULIANI

Uren zijn net pizza's

Op de website van Mr. werd afgelopen maand weer druk ge-blogd. Ook deze keer een greep uit de inhoud. Meer lezen? Kijk op www.mr-online.nl

Volgens **Gerben Kor** laveert iedere advocaat tussen twee uitersten: "Procesbitch of schikwatje. De een is van huis uit antagonistisch ingesteld, de ander zoekt kosmisch evenwicht. De een is yin, de ander yang. De een is van de boksbeugel, de ander van de andere wang. De wijze advocaat weet zich aan te passen. Elke zaak, cliënt, confrère, wederpartij vraagt om een – iets – andere opstelling. Zelf ben ik naast advocaat ook business mediator. U kunt raden wat mijn basishouding is. Onder mijn toga draag ik een wit shirt met vrede-steken. Maar mijn schoenen hebben stalen noppen."

Rechtsfilosoof **Hendrik Kaptein** was weer eens in Suriname.

"Ter plaatse staan voor- en tegenstanders van de zittende president steeds onverzoeijliker tegenover elkaar: wel of geen proces inzake de decembermoorden? Amnestiewet of niet, beide kampen vergeten dat een strafrechtelijke veroordeling er bij gebrek aan bewijs niet in zit. Uit het koude Noorwegen komt een betere oplossing: laat de staat aansprakelijkheid aanvaarden voor de decembermoorden en daaraan een voor de nabestaanden aanvaardbare vorm geven."

Onderzoeker recht in de multiculturele samenleving **Wouter Been**: "In het post 9/11 tijdperk stond Londen symbool voor de ontsporing van de multiculturele samenleving. De Olympische spelen hebben dit beeld eindelijk omgedraaid. Met Londen 2012 presenteerde Londen zich weer als een zelfbewuste, kosmopolitische *global city*."

Advocaat **Job Knoester** blogt aan de hand van een praktijkvoorbeeld over het gebrek aan nazorg in de reguliere zorgsector. "Doordat de reguliere GGZ onvoldoende oog heeft voor zwakkeren in de samenleving die geconfronteerd zijn geweest met het strafrecht zal juist die strafsector steeds weer in actie moeten komen. Het strafrecht wordt op die manier te belangrijk. Het zou humaner zijn als het strafrecht steeds meer kan terugstappen. Bovendien zou dit ervoor kunnen zorgen dat gedrag dat u en ik als ongewenst bestempelen wordt teruggedrongen."

Uren zijn net pizza's volgens ondernemend jurist **Marijn Rooymans**. "Op een gegeven moment zijn de pizza's op en kun je er dus niet meer van verkopen." Iets waar vrienden van hem die een Italiaans restaurantje runnen in Zuid Spanje in het hoogseizoen veel last van hebben. Moeten ze groeien? Juristen die erg succesvol zijn kunnen daar volgens Rooymans op een vergelijkbare manier mee worstelen. "Oké, het is wat anders dan je dag in dag uit kapot werken in fysiek en geestelijk uitputtende omstandigheden, maar iedereen worstelt op z'n eigen manier. Ik weet dat er netwerkcollega's zijn die echt last hebben van het feit dat ze aan de volgende stap als ondernemer toe zijn. Daarom heb ik deze blogpost ook als titel 'AU: groeipijn' meegegeven."

Advocaat **Gino van Roeyen** bespreekt in zijn literatuurblog deze keer het boek *Saunagehei-*

men van Fay Weldon. Daarin komt onder meer een van man tot vrouw omgebouwde rechter voor, in een jacuzzi.

Rechter **Dory Reiling** beschrijft de oogst van tien minuten twitter in de trein, en nog eens tien minuten in de metro. "De nrc.next blijft tijdens de dagelijkse reis naar de rechtbank steeds vaker in de tas. De eerste tweet van donderdag 26 juli gaat over juryleden en sociale media. Voor mensen die geboren zijn in een wereld vol digitale communicatie, *digital natives*, is het communiceren een tweede natuur. Anderen, de *digital immigrants*, hebben dat moeten aanleren. Dan heb je ook nog *digital aliens*, die willen er liefst niets mee te maken hebben. Een andere tweet leert dat digitale communicatie ons brein verandert. Hoe? Lees verder op mr. online."

Inspirator Duurzame Rechtspleging, oud-advocaat **Alexander de Savornin Lohman**, blogt over een uiteenzetting die Andrew Cannon uit Adelaide, gaf over rechtspraakvernieuwing in Australië: "Cannon had het onder meer over verplicht mediaten, therapeutisch (probleemoplossend) rechtspreken, rechtspraak die een kloof tussen culturen overbrugt en hoe herstelrecht in

het strafrechtstelsel is geïntegreerd." Lohman stelt de vraag of de toekomstgerichte trends in de Australische rechtspraak een model zijn, of dat ze een structurele grondslag leggen voor de rechtspraakontwikkeling van de 21ste eeuw. Verder vraagt hij zich af of vrijwilligheid van mediation niet een dogma geworden is dat haar doel voorbijgeschoten is.

Sewa Efendieva, die in 1999 vanuit Azerbeidjan naar Nederland vluchtte, schrijft over haar motivatie, doorzettingsvermogen en ambitie om in Nederland een nieuw leven op te bouwen. Deze maand start zij met de studie rechten aan de Universiteit Leiden. Efendieva is een van de 3200 vluchtelingen die de Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF steunt tijdens de studie en bij het vinden van werk. "Het doel dat bijna onbereikbaar leek, blijkt met kennis, doorzettingsvermogen en steun van anderen bereikbaar. Sinds vorig jaar werk ik als tolk voor het ministerie van Veiligheid en Justitie en de Raad voor Rechtsbijstand. Daarvoor kom ik vaak bij advocatenkantoren en rechtbanken. Dat interesseerde mij dusdanig dat ik mij aanmeldde voor rechten. Ik hoop later als jurist bij een advocaten- of notariskantoor te werken."

(advertentie)

AMBACHTELIJK GEMAAKTE TOGA'S VOOR:
ADVOCaat - GRIFFIER - RECHTER - PREDIKANT - HOOGLEERAR

TOGAMAKERIJ Rhebergen

WWW.TOGAMAKERIJRHEBERGEN.NL
AMSTELDIJK 18E AMSTERDAM TEL. 020-6629514 06 41981758

VSO Basiscursus Personenschade;
OSR STARTEN®
www.osr.nl

Een cliënt die met een waardevol resultaat zijn zaak afsluit, dat is waar het bij u om draait. OSR Juridische Opleidingen realiseert zich dat en zorgt dat u voor elke fase in uw loopbaan beschikt over de juiste kennis en vaardigheden, waarmee u met recht meer waarde biedt aan uw cliënt.

OSR STARTEN® om uw basis te verstevigen, uw kennis op te frissen of wellicht om nieuwe kennis op te doen omdat u van rechtsgebied verandert. **OSR VERDIEPEN®** omdat uw basis reeds is gelegd en u meer wilt weten over een bepaald onderwerp. Uitbreiden van de basis, de opmars naar specialisatie.

OSR EXCELLEREN® als u streeft naar kennis op het hoogste niveau en daarover wilt discussiëren met vakgenoten. De beste zijn en blijven is daarbij de doelstelling. **OSR TRAINEN®** om uw vakbekwaamheid (verder) te ontwikkelen en op deskundige wijze uw doel te bereiken.

Uw hele loopbaan up-to-date met OSR. MET RECHT MEER WAARDE. www.osr.nl

Streeploos smerig

Opwindend moet de kwestie Herkenrath Fietsplaza tegen De Groot Tweewielers wel geweest zijn voor rechter en advocaten. Hoeveel harde porno kom je tegen in een fietsenzaak? En dat in Druten?

door **Jurjen Boorsma**

Druten, voor de geografisch gehandicapten onder ons, is een verzameling dorpskernen halverwege Veenendaal en Oss en niet ver van Nijmegen. Er zijn ettelijke rijksmonumentale boerderijen, een katholieke kerk met een bijzondere klokkenstoel en niet te vergeten een transformatorhuisje uit 1925 – het is maar dat u het weet. O ja, en er zijn twee grote fietsenzaken.

Herkenrath Fietsplaza noemt zich op zijn site “dé fietswinkel van de regio”, met een showroom met een oppervlakte van 1500 m². Daar kun je nog eens een rondje fietsen. De Groot Tweewielers belooft 2000 vierkante meter fiets- en bromfietsplezier en noemt zich de grootste tweewielerspeciaalzaak van Maas en Waal en omstreken. De twee fietsreuzen liggen exact 2,9 kilometer van elkaar vandaan, tien minuten fietsen.

Rob Herkenrath wil over de porno niet meer praten tegen de pers. Marc de Groot wel. Hij had een kleine zaak en begon enkele jaren geleden dit bedrijf. “Herkenrath vocht mijn bouwvergunning aan. Hij probeerde mijn financiering te bemoeilijken. Hij heeft vier grote reclameborden pal voor mijn bedrijf gezet. Nee, ik ken hem niet persoonlijk, ik ben nooit bij hem in dienst geweest of zo.” Herkenrath heeft al jarenlang de website herkenrath-fietsplaza.nl. Hij slaat alarm als op Tweede Paasdag 2009 een site herkenrathfietsplaza.nl zonder streepje blijkt door te linken naar een site waar

blote meisjes voornamelijk wijdbeens Jezus’ opstanding liggen te vieren. “Ouders van kinderen die dit adres intypten op hun computer, lichtten mij in”, zo verklaart Herkenrath tegen Omroep Gelderland. De Groot zegt tegen de camera eerst dat hij helemaal van niets wist, maar geeft nu toe dat hij de streeploze site op zijn naam liet zetten. “Ik dacht die kan hij van me kopen. Voor als er gekke dingen gebeuren. Er gebeurden rare dingen en ik dacht dat hij me wilde kapotmaken”, aldus De Groot.

“De rechtszaak was onnodig; ik had mijn site al lang opgezegd”

Herkenrath was in alle staten. “Dit is smaad. Dit is laster. Dit is min. Dit is smerig.” De Groot zegt dat hij van de porno niet afwist. Of het meisjes waren en of ze blond of donker waren, of dat er ook mannen bij waren en zo ja hoe veel? “Daar houd ik me helemaal niet mee bezig. Ik heb meteen mijn webmaster gebeld en gezegd: los het op.” In rechte voert hij aan dat hij gehackt is. Een school vlakbij zou ook gehackt zijn.

Onrechtmatige pesterij

Rechter Den Tonkelaar neemt het met een korrel zout. “Het evidente bestaan van een concurrentiestrijd tussen partijen leidt tot het vermoeden dat gedaagde zelf achter de link zit. Daarbij komt dat

zij zelf verantwoordelijk is voor het gebruik van de door haar geregistreerde domeinnaam.” (LJN: BX3401, Rechtbank Arnhem, 223816 / HA ZA 11-1571, 18-07-2012). De rechter noemt het de onrechtmatige pesterij van een concurrent, samenhangend met de vastgestelde concurrentiestrijd. Toch krijgt Herkenrath niet helemaal gelijk. Omdat de link alleen maar een deel van Tweede Paasdag in de lucht was en de schade niet verder wordt onderbouwd wijst de rechter alle vorderingen tot schadever-

goeding en IE-advocatenhonorarium-vergoeding af. “Zelfs kan worden opgemerkt – terecht wijst gedaagde hierop – dat de bedoelde media-aandacht uiteindelijk een positief reclame-effect voor Herkenrath gehad kan hebben.” De Groot mag geen site op zijn naam meer hebben die lijkt op die van zijn concurrent, zo oordeelt de rechter wel. De Groot kan er mee leven. “De site staat op mijn naam dus ben ik daar dan voor verantwoordelijk. Zo werkt het.” Wel vindt hij de tegen hem aangespannen rechtszaak onnodig. “Ik had de site al lang opgezegd.” Hij gaat nu “gewoon verder met zijn winkel. Herkenrath heeft zijn winkel en ik de mijne. Gewoon leven en laten leven, toch?”

The background of the entire page is a close-up photograph of a wooden galleys tray. Inside the tray, several metal type blocks are arranged to spell out the word 'IDEES' in a bold, serif font. The tray is made of light-colored wood and has several metal pins or galleys visible along its edges. The lighting is warm, highlighting the textures of the wood and metal.

INTELLECTUEEL EIGENDOM

Als ik...

In de serie 'Als ik...' laten prominente juristen hun licht schijnen over de vraag wat zij zouden willen veranderen op 'hun' rechtsgebied. Wat zouden zij aanpakken, instellen en/of afschaffen als zij minister van Veiligheid en Justitie waren? Gratis advies voor de demissionaire bewindsman Ivo Opstelten; deze keer op het gebied van het intellectueel eigendom.

“Sinds het auteursrecht is gaan wegspoelen door het ‘elektronisch vergiet’ wordt de vraag steeds serieuzer of het systeem van IE-rechten niet iets wordt van blijven trekken aan een stervend paard.”

Feer Verkade, advocaat-generaal i.b.d.

“We zijn in Nederland al sinds Lindenbaum/Cohen en Hyster Karry Krane gewend heel veel oneerlijke concurrentie lekker vaag en flexibel onder de onrechtmatige daad te laten bungelen. Laten we dat eens netjes ordenen.”

Dirk Visser, hoogleraar en advocaat

“Wetgeving om inbreuken op auteursrechten te bestrijden, is als anti-terrorisme wetgeving. Er is een kwaad dat moet worden bestreden, daar is iedereen het over eens, maar niet tegen elke prijs.”

Christiaan Alberdingk Thijm, advocaat

“Voor vijf euro per maand per abonnee is het downloadprobleem de wereld uit.”

Bernt Hugenholtz, hoogleraar

“We moeten straks zorgen voor een concurrerende Nederlandse divisie in de Unified Patent Court.”

Robert van Peursem, raadsheer

DE GRONDSLAGEN VAN CREATIVITEITS- EN INVENTIVITEITSSTIMULERING

Als ik minister van Justitie ('Veiligheid' liever eraf) was, zou ik aansturen op een diepgaand onderzoek naar de rol van intellectuele eigendomsrechten als stimuli voor creativiteit en inventiviteit, naast alternatieven daarvoor.

Ik doel met IE-rechten hier op auteursrecht (plus naburige rechten), octrooirecht, kwekersrecht, databankenrecht en modellenrecht. Volgens sommigen hebben zulke rechten iets natuurrechtelijks. Voor anderen zit de rechtvaardiging in de veronderstelde bevordering van creativiteit en innovatie. Je kunt beide gedachten tegelijk aanhangen. Van het natuurrechtelijke argument blijft weinig over als je het prachtige boek van Mireille Buydens, *La propriété intellectuelle, Évolution historique et philosophique* (Bruylant 2012) leest. Vóór de Verlichting kon het pretenderen van individuele creativiteit je op de christelijke brandstapel brengen (om het maar cru te zeggen). Het utiliteitsargument is beter, maar is toch ook sterk in twijfel getrokken door filosofen en economen (lees weer Buydens). De twintigste eeuw biedt nog een markant voorbeeld. In 1958 rapporteerde de commissie-Machlup aan de Amerikaanse Senaat over het nut van het octrooisysteem. Machlup was de beroemdste econoom van zijn tijd over het thema *knowledge* (als economisch fenomeen). Voor wie het niet weet of verdrongen heeft, citeer ik: "No economist, on the basis of present knowledge, could possibly state with certainty that the patent system, as it now operates, confers a net benefit or a net loss upon society." Machlup zou géén regering adviseren om het in te voeren, maar als het er nou eenmaal is, ook niet adviseren tot afschaffing.

IE-rechten werken *wellicht* (vgl. Machlup) als een per saldo nuttig stimuleringsstelsel. Maar vóórdat IE-rechten er waren, werd er óók gecreëerd en uitgevonden. En na het invoeren van IE-rechten is dat systeem nooit genoeg geweest als *enig* financieringsmiddel voor bèta, laat staan alfa en gamma *R&D*. Zie de begrotingen van (onderdelen van) departementen als Cultuur, Wetenschap, Economische Zaken, Landbouw, Volksgezondheid en noem maar op. En vergeet niet het beroep op de moderne mecenasen, zoals het Prins

Bernhard Cultuurfonds en de loterijfondsen.

Sinds het auteursrecht is gaan wegspoelen door het elektronisch vergiet (citaat van Dommering) wordt de vraag steeds serieuzer of het systeem van IE-rechten niet iets wordt van blijven trekken aan een stervend paard. Op middellange termijn (tien, twintig jaar?) zal de 3D-kopie (ook als 'thuis-kopie') een steeds hogere vlucht gaan nemen. Je kunt met steeds draconischer privacyvloekende maatregelen daar tegenin willen gaan. Maar houdt dat voldoende maatschappelijk en (dus) politiek draagvlak?

Meer heffingen dan? Dan ben je aan het fiscaliseren. Het is *sub specie aeternitatis* niet vanzelfsprekend dat de verdeling van opbrengsten gebeurt door weinig overzichtelijke incassoclubs zoals die in de afgelopen eeuw ontstonden. Bij 'verruwing' van incasso en repartitie dringt een terugval op 'gewone' fiscale financiering door de (wél) politiek gecontroleerde overheid zich steeds meer op. En als er – nog steeds en steeds meer – publiek geld bij moet, neemt de roep naar auteursrecht- en octrooirechtelijke open sources toe.

Crisis

Om het grote woord te gebruiken: als een crisis van de IE-rechten er niet al is, zit die er tegen 2025 wel aan te komen. Als minister zou ik willen dat het parlement en ik zo goed mogelijk ingelicht worden over – mogelijk dramatische – beleidskeuzen waarvoor wij staan. Misschien is het pakweg twee eeuwen oude, toen 'moderne' en 'interessante' financieringsmodel van IE-rechten ter bevordering van creativiteit en innovatie, aan het eind van zijn *life cycle*.

Het probleem overstijgt de grenzen van mijn land Nederland. Die brede en diep gravende commissie moet Europees worden ingesteld: daar ga ik in Brussel voor lobbyen. Er moeten een paar juristen in, maar vooral ook economen, historici en filosofen. Om Brussel hopelijk een beetje onder druk te zetten, stel ik alvast een Nederlandse 'voorbereidingscommissie' in, die ik (handig!) ondertussen in Nederland kan gebruiken bij parlementaire schermutselingen. Ik vraag Mireille Buydens om deel uit te maken van de commissie. •

Feer Verkade is advocaat-generaal i.b.d. bij de Hoge Raad en oud-hoogleraar informatierecht en intellectueel eigendom aan de Universiteit van Amsterdam.

HVR Advocaten: v.l.n.r. Laura Leunissen, Edith van Ruitenbeek, Machteld Verboom, Willem de Vries, Emma Kostense, Pauline Burger, Cynthia de Nijs, Marije Heeringa en Coen van den End

Een nieuw kantoor met bekende Haagse advocaten

Wij richten ons op familierecht in de brede zin van het woord en mediation (op meerdere praktijkgebieden) en op de algemene civiele advies- en procespraktijk (contractenrecht, vastgoed- en ondernemingsrecht en tucht-recht).

Wij beschikken over specialistische kennis en hebben onze sporen in het vak verdiend. U voelt zich bij ons thuis. Wij hebben oog voor het recht en hart voor uw zaak.

Ons kantoor is centraal gelegen in een prachtig negentiende-eeuws lommerrijk deel van Den Haag, om de hoek bij het Plein 1813. Parkeren is hier geen probleem en ook per

openbaar vervoer zijn wij uitstekend bereikbaar.

Emma Kostense, Willem de Vries en Edith van Ruitenbeek waren tot 1 juli 2012 partners van het kantoor Krans & van Hilten Advocaten. Met zes andere advocaten, destijds ook verbonden aan Krans & van Hilten Advocaten, hebben zij het kantoor van Hilten de Vries van Ruitenbeek (HVR) Advocaten & Mediators opgericht.

De huidige markt vraagt om (nog) meer specialistische kennis, korte lijnen en alertheid op nieuwe ontwikkelingen. Het huidige compacte kantoor van HVR Advocaten voldoet op alle fronten aan die eisen.

AvdR, voorloper en trendsetter in webinars voor de advocatuur!

Bezoek onze stand op vrijdag 28 september 2012 tijdens het Nederlandse Orde van Advocaten Jaarcongres "De Verlichting" en maak kans op een gratis webinar.

ACADEMIE voor de
RECHTSPRAKTIJK

Postbus 13346
3507 LH Utrecht

Tel.: 030 - 220 10 70
Fax: 030 - 220 53 27

info@avdr.nl
www.avdrwebinars.nl

BOEK 9 BW NU!

Als ik minister van Justitie was, zou ik onmiddellijk (weer) een regeringscommissaris Boek 9 BW aanstellen. Het recht van de intellectuele eigendom is grotendeels Europees, maar er zijn nog genoeg dingen die in ons land niet goed geregeld zijn. Die zouden onder de noemer van Boek 9 BW kunnen worden gerepareerd en geordend.

Nu Boek 10 BW er is sinds 1 januari 2012, moet Boek 9 BW er ook snel komen. Het is niet uit te leggen, zo'n vreemd gat is ons mooie BW. Sinds Meijers zestig jaar geleden de vraagpunten voor Boek 9 opstelde is er veel veranderd. Maar vijftien jaar geleden is er al een regeringscommissaris Boek 9 geweest, Jan Brinkhof. Hij heeft een tussenbalans opgemaakt die nog grotendeels actueel is. Daarna is het stil geworden rond Boek 9 BW, totdat VVD-kamerlid Ard van der Steur in 2010 in zijn maidenspeech in de Tweede Kamer bij de behandeling van Boek 10 BW er naar vroeg. Minister Ernst Hirsch Ballin liet toen weten dat dit laatste ontbrekende boek van het nieuwe Burgerlijk Wetboek nog steeds in de planning stond. Maar daarna werd het weer stil.

Brinkhof stelde destijds voor te komen tot een beperkt Boek 9 BW waarin vooral de vermogensrechtelijke aspecten en winstafdracht en schadevergoeding zouden worden geregeld. Dat is nog steeds en in ieder geval een goed idee.

De status van de licentie in geval van faillissement is ook na het Nebula-arrest nog in nevelen gehuld. De overdracht van de handelsnaam kan nog steeds niet zonder de onderneming. De vermogensrechtelijke status van de domeinnaam is

Het is niet uit te leggen, zo'n vreemd gat in ons mooie BW

nog steeds onduidelijk. Het zijn allemaal kwesties die dan geregeld zouden kunnen worden. De overdraagbaarheid van vermogensrechten moet regel worden, in plaats van uitzondering. De merkwaardige situatie waarbij auteursrecht op een in opdracht ontworpen model via de omweg van het

Benelux Verdrag IE bij de opdrachtgever kan berusten, terwijl de Nederlandse auteurswet geen opdrachtgeversauteursrecht kent, vraagt ook om een oplossing.

Nationaal Nederlands merkrecht

Je zou ook kunnen denken aan spectaculairdere keuzes zoals het codificeren van de regel dat nodeloos verwarringwekkend nabootsen van productvormgeving en onderscheidingstekens die door anderen normaal worden gebruikt

onrechtmatig is. Sinds de eis van Benelux-wijde inburgering van beschrijvende merken (Europolis) is er een reële behoefte aan de herinvoering van een nationaal Nederlands merkrecht. Dat hoeft geen geregistreerd merkrecht te zijn, een niet-geregistreerd recht gebaseerd op gebruik is ook prima. Dan kan de titel-, karakter- en domeinnaambescherming daar ook bij onder worden gebracht. Het is ook een goed idee om de knowhow-bescherming die op grond van artikel 39 TRIPs verplicht is, duidelijk te codificeren.

We zijn in Nederland al sinds 1919 (Lindenbaum/Cohen) en 1953 (Hyster Karry Krane) gewend heel veel oneerlijke concurrentie lekker vaag en flexibel onder de onrechtmatige daad te laten bungelen. Laten we dat

eens netjes ordenen.

Sinds 2004 bestaat de website www.boek9.nl die de IE-wereld op gebied van de actuele berichtgeving bijeen heeft gebracht (waarbij er in 2011 helaas een schisma heeft plaatsgevonden, waardoor er nu twee concurrerende IE-nieuwssites zijn, de andere onder de naam www.ieforum.nl). www.boek9.nl vermeldt in het colofon een citaat uit de tussenbalans van Brinkhof uit 1997: "Zo heeft het enkele bestaan van een project als Boek 9 het voordeel dat over de in dit boek te regelen kwesties in onderlinge samenhang wordt nagedacht en dat allerlei gerezen of verwachte problemen ten aanzien van rechten van intellectuele eigendom een kader hebben gevonden waarbinnen zij aan de orde kunnen worden gesteld."

Het is hoog tijd om ook het wetboek Boek 9 weer ter hand te nemen, alle anachronismen en tegenstrijdigheden op te ruimen, orde te scheppen en ons roemruchte nieuw burgerlijk wetboek te voltooien! •

Dirk Visser is hoogleraar intellectueel eigendom aan de Universiteit Leiden en advocaat bij Klos Morel Vos & Schaap in Amsterdam.

GRONDIGE HERBEZINNING OP SYSTEEM VAN EXCLUSIEVE RECHTEN

Als ik minister van Justitie was zou ik het auteursrecht aanpassen: vergoedingsrechten in plaats van verbodsrechten.

Op 18 januari van dit jaar ging het internet een dag op 'zwart'. Websites als Wikipedia, Google, Wired en honderden anderen protesteerden daarmee tegen een Amerikaans wetsvoorstel: de Stop Online Piracy Act (SOPA). Het wetsvoorstel introduceerde aanvullende bevoegdheden voor rechthebbenden om op te treden tegen inbreuken op hun auteursrechten. Met SOPA zouden vooral maatregelen tegen intermediairs als zoekmachines kunnen worden getroffen om de toegang tot illegaal materiaal te blokkeren. Dit raakte aan het open karakter van het internet. Blackout Day was een succes; het wetsvoorstel werd ingetrokken, zeer tot ongenoegen van de Amerikaanse film- en platenindustrie. Inmiddels wordt aangedrongen op allerlei andere wetgeving om de handhaving van auteursrechten te vereenvoudigen.

Wetgeving om inbreuken op auteursrechten te bestrijden, is als anti-terroriswetgeving. Er is een kwaad dat moet worden bestreden, daar is iedereen het over eens, maar niet tegen elke prijs. Waar handhaving slechts mogelijk is door aantasting van individuele grondrechten, moet gezocht worden naar andere mogelijkheden om het doel van het auteursrecht te realiseren. Dat doel is het stimuleren van de creatie van beschermd materiaal. Om dat te bereiken, heeft de wetgever er van oudsher voor gekozen exclusieve verbodsrechten te verstrekken. De rechthebbende kan het anderen verbieden zijn werk te verveelvoudigen of openbaar te maken. De verbodsrechten zijn een middel om voorwaarden aan het gebruik te verbinden, de meest voor de hand liggende is betaling.

Machtige film- en platenmaatschappijen

Bij het formuleren van de verbodsrechten wordt aangeknoopt bij de wijze waarop in de praktijk beschermd materiaal wordt geëxploiteerd. Ieder tijdsbestek kent zo zijn dominante exploitatievormen. In de tijd van de Gutenberg drukpers was het reproductierecht of kopijrecht een logisch verbodsrecht. Het verleende bescherming tegen het nadruk-

ken van boeken. De opkomst van film, radio en televisie zijn steeds apart geaccommodeerd in de Auteurswet.

De verbodsrechten, gevormd naar de wensen van de op dat moment dominante exploitatievormen, hebben machtige film- en platenmaatschappijen opgeleverd. Ook het internet heeft tot uitbreiding van de verbodsrechten geleid. Handhaving van die rechten is tot nu toe niet succesvol gebleken. Voor rechthebbenden is het bovendien nog

altijd niet duidelijk hoe geld te verdienen met internetexploitatie.

De afgelopen vijftien jaar is er te weinig ruimte tot experimenteren geweest omdat de industrie het gebruik van films en muziek stelselmatig weigert. Populaire Amerikaanse diensten als Pandora (*streaming radio*) en Netflix (*streaming video*) doen er eindeloos over om de vereiste licenties te verkrijgen in Europa en zijn nog steeds niet in Nederland beschikbaar. Het auteursrecht met zijn stelsel van verbodsrechten heeft een geconcentreerde media-industrie gecreëerd die innovatie belemmert. Het is tijd om te beoordelen of het auteursrecht niet op een andere wijze zijn doel kan bereiken, niet via verbodsrechten, maar met behulp van vergoedingsrechten.

Een vergoedingsrecht schept het

recht op een vergoeding voor gebruik; de exploitatie kan alleen niet worden verboden. Dat betekent dat introductie van nieuwe diensten niet kan worden belemmerd door monopolistische mediamolochs. Tegelijkertijd garandeert het recht op een vergoeding dat er betaald wordt voor het gebruik.

Hoe werkt zo'n systeem in de praktijk? Dat kan afgeleid worden uit het bescheiden aantal vergoedingsrechten dat de Auteurswet al kent. In het geval van bijvoorbeeld het doorgeven van televisie door kabelbedrijven of kopiëren van muziek door consumenten, heeft de wetgever gekozen voor een vergoedingsrecht in plaats van een verbodsrecht. Hierdoor hebben rechthebbenden de introductie van kabeltelevisie of Apple's iPod niet kunnen verhinderen.

Uitbreiding van het handhavingsinstrumentarium is niet de weg uit de crisis die het auteursrecht kenmerkt. Een grondige herbezinning van het systeem van exclusieve rechten is dat wel. •

FOTO: MARCO BAKKER

Christiaan Alberdingk Thijm is IE-advocaat bij SOLV Advocaten en schrijver.

Nu bewijsbeslag?

www.bewijsbeslag.nu

OUDE HOOFDVAARTSWEG 1 • POSTBUS 139 • 9400 AC ASSEN
T (0592) 390 390 • F (0592) 390 385 • BEWIJSBESLAG@AGINPRANGER.NL

Verkruijsen advocaten is een toonaangevend advocatenkantoor op het gebied van gezondheidsrecht en letselschaderecht.

Tezamen met de professionals in Verkruijsen Medisch Adviseurs en het Verkruijsen Instituut voor Actuariële Schadeberekeringen (VIAS) biedt het kantoor haar cliënten een volledig en modern rechtshulppakket. Het kantoor werkt voor cliënten in het hele land.

In alle regio's is Verkruijsen advocaten op zoek naar een

LETSELSCHADEADVOCAAT EN/OF LETSELSCHADEREGELAAR

Uw profiel

U bent een moderne professional die er plezier in heeft om met een grote mate van zelfstandigheid, doch steeds in multidisciplinair teamverband letselschade-slachtoffers van kwalitatief hoogwaardige rechtshulp te voorzien. U bezit aantoonbaar relevante kennis en ervaring.

Inlichtingen en sollicitaties bij dr. mr. W.G. Verkruijsen:
Postbus 75151, 1070 AD Amsterdam
Tel: 020 - 486 00 55 | E-mail: hr@verkruijsen.nl

Uw reactie wordt met grote vertrouwelijkheid behandeld.

Geeft u bijzonder juridisch talent een kans?

Aan rechtenfaculteiten in Nederland studeren zeer getalenteerde vluchtelingstudenten die zich voorbereiden op een carrière als jurist of advocaat. Behalve getalenteerd zijn ze zeer gedreven, juist omdat ze in hun land van herkomst vaak al een studie voltooid hebben en in Nederland opnieuw moeten beginnen.

Wat ze dringend nodig hebben, is de kans om zich te bewijzen. Wilt u zo'n juridisch talent een kans geven? Graag! Dat kan op meerdere manieren. Bijvoorbeeld door een deel van hun studiekosten te financieren of een stageplek of werkervaringsplaats aan te bieden. Kijk voor alle mogelijkheden op www.uaf.nl/mr.

Het UAF ondersteunt hoger opgeleide vluchtelingen bij hun studie en bij het vinden van een baan.

Pejman Salim, gevlucht uit Iran, studeert Rechten

Pejman Salim was 21 jaar toen hij naar Nederland kwam. Binnen zeven maanden sprak hij vloeiend Nederlands en Engels. Het UAF hielp hem om te starten met zijn studie rechten, die hij dankzij zijn enorme drive nu bijna heeft afgerond. Daarnaast zet hij zich als bestuurslid van de Nederlandse jongerenbeweging Iranianan Progressive Youth in tegen onrecht in Iran.

Lees zijn hele verhaal op www.uaf.nl/mr

Studie en werk voor hoger
opgeleide vluchtelingen

DOWNLOADEN: NIET VERBIEDEN, MAAR LEGALISEREN

Als ik minister van Justitie was, dan zou ik eenvoudig echt werk maken van het downloadprobleem.

Ik zou van de gedachte dat ongeveer de helft van de Nederlandse bevolking al jarenlang onbekommerd muziek en video ‘deelt’ zonder de auteurs en artiesten hiervoor te betalen, niet kunnen slapen. En ik zou na een nachtje piekeren tot de conclusie komen dat het tijd wordt om aan deze massale inbreuk op het auteursrecht – een in het Europese Handvest gewaarborgd grondrecht! – een einde te maken.

Ik zou mij daarbij niets wijs laten maken door de ‘contentindustrie’, die de oplossing hardnekkig blijft zoeken in meer en fermere rechtshandhaving – ten koste van een reeds overbelast justitieel apparaat, maar zonder noemenswaardig resultaat. En ik zou ook niet meer luisteren naar degenen die de oplossing menen te weten in de invoering van een *downloadverbod*. File sharing is naar huidig recht al illegaal, dus waarom nog een verbod – dat de bevolking ongetwijfeld óók aan haar laars zal lappen – erbij?

Memo

Ik zou mijn beleidsambtenaren vragen om in een memo van maximaal drie kantjes te schetsen hoe wij in het verleden met grootschalige auteursrechtinbreuk, waar destijds ook geen kruid tegen gewassen leek, zijn omgegaan. Radio-omroep, fotokopieer-

(nog) meer te verbieden. Massaal ongeautoriseerd gebruik laat zich door de wet niet temmen. Hoe dan wel? Door in te zien dat gebruikers voor ‘content’ best wensen te betalen (zo blijkt keer op keer uit onderzoek), maar zich niet willen laten belemmeren in de wijze(n) waarop zij deze tot zich nemen.

Niet verbieden, maar legaliseren dus. Dat kan op twee manieren. De ene is: door wijziging van de Auteurswet. Zo zou de huidige wettelijke regeling van de thuiskopie kunnen worden uitgebreid zodat niet-

commercieel file sharen voortaan ook is toegestaan – tegen een door de rechthebbenden (bijvoorbeeld bij de internet service providers (ISP’s)) te innen billijke vergoeding. Een aardig idee, maar moeilijk uitvoerbaar, want naast praktische bezwaren staan er Europese richtlijnen aan in de weg.

Mentaliteitsverandering

De andere is: doordat de rechthebbenden besluiten om file sharing eenvoudig toe te staan (te *licentiëren*) in ruil voor een vergoeding. Zo zijn in het verleden de auteursrechtelijke problemen met betrekking tot radio-omroep en kabeldoorgifte als sneeuw voor de zon verdwenen. Afgezien van een mentaliteitsverandering aan de zijde van de contentindustrie is hier weinig voor nodig. (De auteurs en artiesten

zijn er klaar voor; en met de ISP’s die alle auteursrechtelijke sores rondom het internet al langer beu zijn, valt vast ook wel zaken te doen.) Geen wetswijziging dus, maar een collectieve licentie af te sluiten door een collectief van auteursrechthebbenden met (een collectief van) ISP’s. Voor vijf euro per maand per abonnee is het downloadprobleem de wereld uit.

Contractuele oplossing

Als ik minister van Justitie was zou ik een delegatie van rechthebbenden en een delegatie van ISP’s op het ministerie ontbieden, en streng toespreken. Als er niet snel stappen worden gezet in de richting van een contractuele oplossing van het downloadprobleem, zwaait er wat! •

Bernt Hugenholtz is hoogleraar informatierecht aan de Universiteit van Amsterdam en lid van de Commissie Auteursrecht die de minister van Justitie adviseert.

Massaal ongeautoriseerd gebruik laat zich door de wet niet temmen

apparaat, kabeldoorgifte: ooit waren dat nieuwe mediatechnieken waarmee massaal auteursrechten werden geschonden.

Hoe zijn wij destijds met deze crises in het auteursrecht omgegaan? Niet door strengere rechtshandhaving of door

HOE BLIJVEN WE MEEDOEN IN DE OCTROOITOP?

Als ik minister van justitie was, zou ik samen met mijn collega van Economische Zaken ervoor zorgen dat we in de octrooirechtspraak onze vooraanstaande rol behouden. Men rekent Nederland nu met Engeland en Duitsland tot de top. Het is niet vanzelfsprekend dat dat zo blijft.

We moeten straks zorgen voor een concurrerende Nederlandse divisie in de Unified Patent Court (UPC). En we

moeten nadenken over versterking van de panels die octrooizaken doen; de techniek wordt steeds complexer en de manier waarop octrooi- en gebruikt worden verandert.

Het zijn spannende tijden deze zomer. Handhaving en rechtsbescherming van 'Europese' octrooien (in feite bundels nationale rechten) is nationaal versnipperd. Dat is niet alleen omslachtig en duur, het leidt ook soms tot tegenstrijdige uitspraken over 'hetzelfde' Europese octrooi. Dat is steeds minder goed uit te leggen in een geglobaliseerde economie. Het zou idealiter ook niet moeten; octrooirecht is inhoudelijk geharmoniseerd in Europa. Octrooirechters over de grens kennen elkaar goed, wisselen ervaringen uit en confereren wat af; ik ken

geen privaatrechte(r)lijke beroepsgroep die zo internationaal is georiënteerd. Maar er blijven nationale procesrechtelijke verschillen en tradities. Die spelen partijen soms parten.

Er is nog steeds geen Europese octrooirechtbank, maar die komt er misschien aan. Op de Europese top eind juni was sprake van een politieke doorbraak in tweeërlei zin. De 'versterkte samenwerking' tussen 25 van de 27 EU-landen (Spanje en Italië doen niet mee) behelst een Europees octrooi met een 'unitair karakter' (art. 142 EOV). Als het doorgaat, kun je straks in München in één klap een octrooi krijgen voor het hele grondgebied van de 25. De andere poot van de 'deal' is het verdrag voor een Europese octrooirechtbank, voor gewone en unitaire Europese octrooien – het UPC met hoofdzetel in Parijs, nevenhoofdzetels in Londen en München en een hof van beroep in Luxemburg. Een typisch Europees compromis dat praktisch voor veel hoofdbrekens zal zorgen.

Een week later liet het Europese Parlement weten niet zomaar de gekozen politieke wending te willen aanvaarden om materiële inbreukbepalingen ('6 tot 8' in jargon) uit de 'unitaire' verordening over te hevelen naar het rechtspraakverdrag. Deze kwestie is ten tijde van het schrijven van dit stukje in de tweede week van juli uitgelopen op een knetterende ruzie, waarvan de uitkomst zich lastig laat voorspellen.

Robert van Peurse is raadsheer in het Gerechtshof Den Haag in het team dat onder meer IE-zaken behandelt.

Maar stel nou dat het komt, dat UPC en het unitaire octrooi. Dan worden er naast de tripartiete centrale divisie lokale en regionale eerste aanlegdivisies opgezet in verschillende landen.

Als ik minister was, zou ik pogen de expertise van de Haagse octrooirechters voor Nederland te behouden. Er moet dan een sterk bezette Nederlandse divisie komen (in Den Haag?) met (mede?-)procestaal Engels. Er zal in het nieuwe stelsel namelijk flink geforumshopt worden, dus het wordt concurreren geblazen. Een Haagse tussenpositie kan dan aantrekkelijk zijn tussen 'bifurcatende' Duitse divisies en eindeloos 'cross-examenende' Londense collega's.

Ook als dit een sprookje blijft – of een horror-scenario in sommige ogen; het compromis is verre van ide-

aal – dan moeten we oppassen; overigens ook los daarvan: nationale octrooirechtspraak zal sowieso nog een aantal jaren belangrijk blijven.

Veiligheidsklep

Techniek wordt steeds complexer. Er komt een tijd dat ook ervaren octrooirechters dat misschien niet meer zodanig kunnen bijbenen, dat ze een verantwoord oordeel hebben over inventiviteit in, pak 'm beet, complexe elektronica-zaken. Die tijd is nog niet aangebroken, maar regeren is vooruitzien. Creëer de mogelijkheid om desgewenst een deskundig lid te kunnen toevoegen aan octrooikamers. In kwekersrechtzaken gebeurt dit al. Als veiligheidsklep.

Mocht dit allemaal (mis)lukken, dan mag mijn opvolger als minister zich het hoofd breken hoe om te gaan met standaardzaken in octrooiland. Dat vergt mogelijk een andere manier van procesinrichting, wil de boel niet vastlopen. Maar daar ga ik gelukkig niet meer over. •

ADVOCATUUR

Thema: Strategie & Leiderschap

15 en 16 november te Utrecht

- Topsprekers op het gebied van strategie en leiderschap
- Toegespitst op de praktijk bij advocatenkantoren
- Volop ruimte voor interactie en discussie

Deze tijd vraagt om visie en leiderschap. Welkom op het ADVOCATUUR CONGRES 2012.

De economische omgeving waarin de advocatuur opereert, verandert in rap tempo. De veranderende marktomstandigheden zijn voor ieder kantoor voelbaar. Nieuwe alternatieve (digitale) juridische dienstverleners winnen aan marktaandeel. Juist nu is het noodzakelijk dat bestuurders van advocatenkantoren leiderschap tonen en het kantoor met visie en strategisch inzicht door het veranderende landschap loodsen.

De belangrijkste succesfactor van een onderneming is zonder twijfel de ondernemer. Want ondernemers hebben ideeën, visie, lef en doorzettingsvermogen. Hun ambitie vormt dé motor achter het bedrijf. Maar wie vervult die ondernemersrol bij een advocatenkantoor? Meestal zijn dit mensen die gestudeerd hebben om advocaat te zijn en het besturen 'erbij doen'. Terwijl dit een taak is waarvoor niet alleen juridische, maar óók ondernemers- en managementkwaliteiten nodig zijn. Dit geldt des te meer bij (middel)grote advocatenkantoren, met veelal eigenwijze professionals.

In een tijd waarin ook de advocatuur met nieuwe eisen en marktomstandigheden te maken heeft, is extra training en opleiding voor bestuurders in de advocatuur harde noodzaak. Het Advocatuur Congres 2012 biedt uitkomst. In twee zeer intensieve dagen krijgt u handvatten voor het ontwikkelen van een visie, het neerzetten van een strategie en de implementatie daarvan. Toonaangevende sprekers bieden u de nieuwste inzichten over onderwerpen als leiderschap, talentmanagement, marktwerking en het in beweging krijgen van uw organisatie.

Opleidingscertificaat

Na afloop van het congres ontvangt u een op naam gesteld opleidingscertificaat met hierop vermeld het aantal opleidingsuren (14), de namen van de inleiders en een samenvatting van het programma.

Congresprijs & inschrijven

Het Advocatuur Congres 2012 vindt plaats in het NH hotel te Utrecht, direct naast het Centraal Station. De congresprijs bedraagt € 1.820 per deelnemer. Dit is inclusief 2 keer lunch, dinerbuffet en 2 keer borrel. Indien u blijft overnachten komt hier € 120 bij. Een parkeerkaart voor twee dagen kost € 50. Iedere tweede en volgende deelnemer van dezelfde organisatie ontvangt een korting van € 150. Genoemde prijzen zijn exclusief BTW. De deelname is definitief na volledige betaling van de factuur. Deze ontvangt u per post na uw inschrijving op www.hokkenmanagement.nl.

CONGRES 2012

Programma

Binnen het thema 'Strategie & Leiderschap' komen uiteenlopende zaken aan de orde zoals strategie, cultuur, leiderschap, talentmanagement, 'het meekrijgen van de organisatie' en acquisitie. De sprekers zijn stuk voor stuk belangrijke management-denkers in Nederland die de wetenschap weten te koppelen aan de praktijk. Het Advocaat Congres 2011 wordt exclusief georganiseerd voor bestuurders en directeurs van advocatenkantoren. De sessies en discussies gaan dan ook over zaken die voor de deelnemers direct herkenbaar zijn. Ook tijdens de informele momenten leidt dat ongetwijfeld tot interessante gesprekken.

Donderdag 15 november

- 09.00 - 09.30 uur** Ontvangst met koffie
- 09.30 - 09.45 uur** Opening door Bert Hokken (dagvoorzitter)
- 09.45 - 12.45 uur** Leiderschap in professionele organisaties door André Wierdsma (hoogleraar organiseren en co-creëren)
- 12.45 - 14.00 uur** Lunchbuffet
- 14.00 - 17.00 uur** Talentmanagement in de advocatuur door Lidewey van der Sluis (hoogleraar strategisch talentmanagement)
- 17.00 - 18.45 uur** Dinerbuffet
- 18.45 - 20.15 uur** Gestische dimensie van leiderschap door René ten Bos (hoogleraar filosofie en organisatiekunde)
- 20.30 - 22.00 uur** Rijnlands leiderschap door Jaap Peters (organisatieactivist en gastdocent meerdere universiteiten)
- Vanaf 22.00 uur** Borrel

Vrijdag 16 november

- 09.00 - 12.00 uur** Strategie 3.0: voorbij de eigen kantoorgrenzen door Annemieke Roobeek (hoogleraar strategie en transformatiemanagement)
- 12.00 - 13.00 uur** Lunchbuffet
- 13.00 - 16.00 uur** Marketingleiderschap in professionele organisaties door Rudy Moenaert (hoogleraar strategische marketing)
- 16.00 - 16.30 uur** Evaluatie en afsluiting
- Vanaf 16.30 uur** Borrel

HOK
kEn

GA NAAR WWW.HOKKENMANAGEMENT.NL

- Voor een uitgebreide beschrijving van het programma
- Voor meer informatie over de sprekers
- Om online in te schrijven

**HOK
kEn**
Management & Advies

Rechters voor Rechters helpt rechters in nood in het buitenland. Deze stichting stelt misstanden aan de kaak; soms via stille diplomatie, dan weer door de publiciteit te zoeken. *Mr.* sprak met voorzitter Gerritjan van Oven, secretaris Jolien Schukking en oprichter Bert van Delden over aanpak, ambities en persoonlijke drijfveren. “Graag zouden we meer rechters in Nederland mobiliseren.”

door **Alieke Bruins**

De Venezolaanse rechter Maria Afuni zit sinds 10 december 2009 gevangen. Zij had het voorarrest van bankier Eligio Cedeño na drie jaar geschorst, zoals de Venezolaanse wetgeving voorschrijft. Cedeño, die verdacht werd van witwaspraktijken, ontvluchtte meteen het land. President Chavez sprak direct publiekelijk zijn ongenoegen uit over de beslissing en beschuldigde Afuni van corruptie. Maandenlang zat zij gedetineerd tussen vrouwen die ze zelf had berecht. Haar voorarrest, inmiddels in de vorm van huisarrest, werd eind 2011 met twee jaar verlengd zonder dat daaraan een hoorzitting voorafging.

Vliegticket

Het is een zaak die Rechters voor Rechters grote zorgen baart. Deze Nederlandse stichting zet zich in voor collegarechters in het buitenland die vanwege hun werk in moeilijkheden zijn gekomen of dreigen te komen. Hun onafhankelijkheid wordt bijvoorbeeld geschonden, ze worden bedreigd of op andere wijze onder druk gezet. Rechters voor Rechters is in 1999 opgericht door Bert van Delden, oud-rechter en oud-voorzitter van de Raad voor de

Rechtspraak, ter gelegenheid van zijn afscheid als voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak. Het initiatief daartoe nam hij ter nagedachtenis aan de in 1979 overleden rechter Ton Beljaars, met wie Van Delden een goede band had. “Hij vond dat je als rechter altijd iets meer zou moeten doen.” Het idee voor de stichting had Van Delden een beetje afgekeken van de advocatuur: “Van de boeiende organisatie Advocaten voor Advocaten.”

Het eerste ‘goede doel’ van Rechters voor Rechters was een vliegticket voor Harry van den Haak naar Suriname. Deze oud-rechter sprak daar op een conferentie over de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Later correspondeerde Van Delden onder meer met een rechter in Tunesië, die onder druk stond van de autoriteiten om bepaalde beslissingen te nemen. “Het feit dat deze rechter in de belangstelling stond van andere landen maakte dat de autoriteiten hem voorzigtiger aanpakten. Hij werd uitgenodigd op recepties van buitenlandse ambassades en voelde zich gesteund. Het effect is vaak groter dan we denken.”

*Jolien Schukking
(Rechtbank Utrecht):
“Goede samenwerking met andere organisaties is voor het bereiken van ons doel vitaal.”*

Wereldverbeteraar

Tussen 2000 en 2009 was Rechters voor Rechters niet erg actief. Dat veranderde toen eind 2009 een nieuw bestuur aantrad, met Gerritjan van Oven, raadsheer bij het gerechtshof in Den Haag, als voorzitter. “Een echte wereldverbeteraar”, noemt Van Delden hem, “en activistisch, in de positieve zin van het woord. Hij heeft de organisatie groots vormgegeven.”

De statuten werden gewijzigd en Rechters voor Rechters werd in steeds meer landen actief. Van Oven: “We zijn situaties gaan detecteren. Waar zijn collega’s in de problemen of dreigen ze dat te komen?” Zo was er contact met een rechter in de Filippijnen, die doelwit was geworden van ernstige bedreigingen vanuit militaire hoek. Spanningen in Turkije tussen de regering en een aantal rechters werden nauwlet- ▶

Rechters in nood

Jan Krol: individuele rechter voor rechters

Jan Krol is strafrechter in Utrecht. Hij komt uit een onderwijzersgeslacht en houdt van doceren. "Een oude schoolmeester" noemt hij zichzelf. Hij reisde verschillende keren op eigen initiatief naar Suriname om daar les te geven aan rechters en officieren van justitie in opleiding (raio's) en griffiers. "Tot voor kort wist ik vrijwel niets over Suriname. De vonk sloeg over toen ik er ongeveer twee jaar geleden les ging geven. Ik ontdekte wat een bijzonder land het is. Tot ver in de rimboe wordt Nederlands gesproken. De mensen zijn er fantastisch, zó vriendelijk.

"Het Surinaamse rechtssysteem is gebaseerd op dat van Nederland, zij het dat er duidelijke verschillen zijn. Er wordt Nederlands strafrecht toegepast op een wijze zoals dit bij ons twintig tot dertig jaar geleden gebeurde. Met bijna 500.000 inwoners telt Suriname maar 17 rechters. Een aantal van hen spreekt recht in de eerste lijn – de kantongerechten, anderen in appel bij het Hof van Justitie. Zij houden zich bezig met alle rechtsgebieden, van straf- en civiel tot bestuursrecht. De werkdruk is gigantisch en onvergelijkbaar met die in Nederland. Er wordt geprobeerd om nieuwe rechters te werven, maar ook als die eenmaal zijn benoemd zal de druk groot blijven. De rechters zitten in een lastige positie. De Surinaamse samenleving is heel overzichtelijk.

Jan Krol (Rechtbank Utrecht)

Iedereen kent iedereen. In Nederland kan een rechter nog enigszins anoniem werken, daar niet. Alles wat de Surinaamse rechter doet ligt onder een vergrootglas. Mij viel wel op hoe professioneel rechters hiermee omgaan. "Mijn werkzaamheden in Suriname hebben veel raakvlakken met het werk van Rechters voor Rechters. Ik heb dan ook contact met Rechters voor Rechters gezocht om mijn bevindingen te delen. Ik sluit niet uit dat de Surinaamse rechtspraak in de toekomst weer een beroep op me zal doen. Graag zal ik me dan opnieuw inzetten voor mijn beroepsgenoten in Suriname."

tend gevolgd. Op uitnodiging van Rechters voor Rechters hield de Georgische rechter Tamara Laliashvili een lezing bij het gerechtshof in Arnhem. Laliashvili werd als lid van de strafkamer van de Hoge Raad in Tbilisi ontslagen vanwege een door haar genomen beslissing.

Met steeds meer (internationale) organisaties legde de Stichting contact. Waar eerst alleen het bestuur informatie vergaarde en contacten onderhield, groeide er een 'tweede schil' van twintig tot dertig actieve medewerkers. Werkgroepen richten zich op een bepaalde regio of een bepaald land. Zo kwam er binnen de rechtbank Alkmaar een themagroep voor Tunesië. Enkele rechters en secretarissen van de rechtbanken Utrecht en Den Haag richtten een contactgroep Suriname op. Een aantal van hen gaat met enige regelmaat naar Suriname om inhoudelijke ondersteuning en begeleiding te bieden aan Surinaamse rechters in opleiding.

Immateriële steun

Van Oven: "De persoon van de rechter staat centraal, maar soms is hij onderdeel van een structureel probleem." Als voorbeeld noemt hij Servië. Daar werden bij een reorganisatie in december 2009 meer dan achthonderd rechters – ongeveer een derde van het totale aantal rechters – zonder enige motivering ontslagen. "Onder druk van de Europese Unie is er alsnog een

procedure gekomen, maar deze is niet transparant. Veel van de rechters zitten nog altijd werkloos thuis." Rechters voor Rechters voert hierover overleg met internationale organisaties en onderhoudt contact met de voorzitter van de Servische rechtersvereniging, die zelf ook haar baan verloor. Namens Rechters voor Rechters woonde bestuurslid Tamara Trotman in oktober 2011 als waarnemer een aantal herzieningsprocedures bij, samen met de vicevoorzitter van Magistrats Européens pour la Démocratie et la Liberté (MEDEL). Beide organisaties uitten hun zorgen in een brief aan Europese-Commissievoorzitter Barroso en vroegen nogmaals de situatie te bekijken bij het opstellen van de Commission Opinion met betrekking tot het Servische kandidaat-lidmaatschap van de EU. Van Oven: "Binnenkort wordt over dit lidmaatschap beslist. Het is erg belangrijk dat we druk blijven oefenen op de autoriteiten. Nu kan de EU nog eisen stellen."

De steun die Rechters voor Rechters biedt is vooral immaterieel. Op een enkele uitzondering na, zoals bij rechter Masuku uit Swaziland. Die werd ontslagen omdat hij zich in een vonnis kritisch uitliet over zijn koning. Op verzoek van de International Commission of Jurists in Genève, die Masuku begeleidt bij zijn rechtsproces, besloot Rechters voor Rechters in dit specifieke geval tot een financiële 'symbolische' bijdrage.

Samenwerken

Informatie over mogelijke problemen van beroepsgenoten in het buitenland krijgt Rechters voor Rechters van andere organisaties en van “mensen in het veld, ter plaatse”. “Soms neemt een rechter zelf contact op”, zegt Van Oven. “De informatie wordt altijd geverifieerd. Misstanden worden op verschillende manieren aan de kaak gesteld. Voor zover mogelijk proberen wij met de betreffende rechter te overleggen hoe wij kunnen helpen.” Dit kan ertoe leiden dat Rechters voor Rechters contact opneemt met autoriteiten in het betrokken land of met nationale of Europese parlementaire organen. Vaak wordt samenwerking gezocht met organisaties als Amnesty International, Human Rights Watch, de International Commission of Jurists, Lawyers for Lawyers, MEDEL, en functionarissen als de Special

“MISSTANDEN WORDEN OP VERSCHILLENDE MANIEREN AAN DE KAAK GESTELD”

Rapporteur on the Independence of Judges and Lawyers van de Verenigde Naties. En in Nederland onder andere met het ministerie van Buitenlandse Zaken, waaronder ook Nederlandse ambassades in het buitenland, het ministerie van Veiligheid en Justitie, de Raad voor de Rechtspraak en de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak. Secretaris Jolien Schukking (Rechtbank Utrecht): “Het ministerie van Buitenlandse Zaken is vaak een belangrijke speler op de achtergrond. Bijvoorbeeld bij het checken van informatie die Rechters voor Rechters heeft ontvangen via de Nederlandse ambassade in dat land. Daarnaast kan een Nederlandse ambassade op ons verzoek, al dan niet in samenwerking met andere Europese ambassades, bij de autoriteiten van dat land kwesties aan de kaak stellen via hun diplomatieke kanalen. In andere gevallen kan het lastig zijn voor de Nederlandse regering om zich uit te spreken vanwege de bilaterale betrekkingen die zij heeft met andere landen. Het ligt dan juist voor de hand dat een onafhan-

kelijke organisatie als Rechters voor Rechters een punt maakt. Goede samenwerking is voor het bereiken van ons doel vitaal.”

Publiciteit

Soms wordt stille diplomatie bedreven, in andere gevallen juist de publiciteit gezocht. Zo hebben Rechters voor Rechters, de International Commission of Jurists en de bekende wetenschapper Noam Chomsky samen president Chavez opgeroepen om Maria Afuni amnestie te verlenen en haar vrij te laten, een oproep waar tot nu toe geen gehoor aan is gegeven. Ook in het geval van de Russische rechter Olga Kudeshkina zocht Rechters voor Rechters de publiciteit. Kudeshkina werd in 2004 ontslagen nadat zij kritiek had geuit op hooggeplaatste leden van de rechterlijke macht. In de media had ze verteld dat ze onder druk was gezet in verband met een grote strafzaak die ze behandelde. Ze kritiseerde de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en zei dat haar voorval niet op zichzelf stond. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg, waar Kudeshkina haar zaak aankaartte, oordeelde in 2009 dat het recht op vrijheid van meningsuiting was geschonden. Kudeshkina werd schadevergoeding toegekend, maar daarmee had ze haar baan niet terug. Rechters voor Rechters organiseerde op verzoek van Kudeshkina een interview met *NRC Handelsblad*. Op 2 mei 2012 riep de Stichting het Comité van Ministers van de Raad van Europa op toe te zien op naleving van het EHRM-arrest. Soms is het volgens Van Oven voldoende om de juiste mensen met elkaar in contact te brengen. Zoals bij de van oorsprong Turks-Koerdische rechter Çağatay Çetin, die in januari 2010 naar Nederland kwam en hier asiel aanvraagde. Vanwege zijn ►

Rechters voor Rechters

Rechters voor Rechters is een stichting. Het huidige bestuur wordt gevormd door:

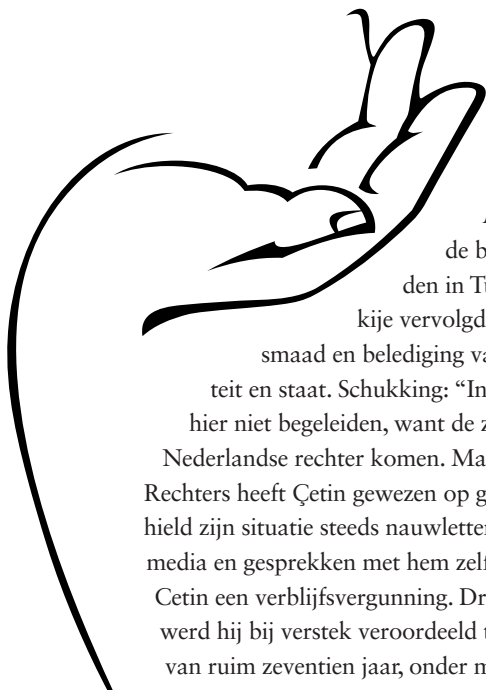
- Gerritjan van Oven, voorzitter (Gerechtshof Den Haag)
- Tamara Trotman, vice-voorzitter (Rechtbank Rotterdam)
- Jolien Schukking, secretaris (Rechtbank Utrecht)
- Gerrard Boot, penningmeester (Rechtbank Amsterdam)
- Ilan de Vré (Wetenschappelijk Bureau Hoge Raad)

Secretariële ondersteuning wordt verleend door Vera Willemsen (Gerechtshof Den Haag).

Meer informatie: www.rechtersvoorrechters.nl

Bert van Delden (oprichter Rechters voor Rechters): “Ik geloof in internationale acties, maar de idealen moeten niet te hoog worden gesteld.”

opvattingen over de Armeense genocide en de behandeling van Koerden in Turkije werd hij in Turkije vervolgd wegens onder andere smaad en belediging van de Turkse nationaliteit en staat. Schukking: "Inhoudelijk konden we hier niet begeleiden, want de zaak kon nog voor de Nederlandse rechter komen. Maar Rechters voor Rechters heeft Çetin gewezen op goede advocaten en hield zijn situatie steeds nauwlettend in de gaten, via de media en gesprekken met hem zelf." In mei 2011 kreeg Çetin een verblijfsvergunning. Drie maanden eerder werd hij bij verstek veroordeeld tot een gevangenisstraf van ruim zeventien jaar, onder meer voor het vervalsen van documenten en belediging van een officier van justitie. "We hebben nog steeds contact met hem. Hij is nu Nederlands aan het leren, wil daarna rechten gaan studeren en misschien zelfs rechter worden in Nederland."

Rule of law

Over zijn persoonlijke drijfveren zegt Van Oven: "Ik sta honderd procent achter de gedachte dat openlijke solidariteit van beroepsgenoten kan helpen. Rechters van wie de onafhankelijkheid bedreigd wordt kunnen vooral gebaat zijn bij persoonlijke ondersteuning door mensen met dezelfde beroepsachtergrond." Hij verwijst naar de periode waarin hij de Georgische regering adviseerde over hervorming en modernisering van de rechterlijke organisatie, opleiding van gerechtelijke ambtenaren en bevordering van de rechterlijke

"OPENLIJKE SOLIDARITEIT VAN BEROEPSGENOTEN KAN HELPEN"

onafhankelijkheid. "Op de meest merkwaardige momenten werden rechters uit het hele land opgeroepen naar het koudere rechtsgebouw om zich te verantwoorden voor hun beslissingen. Binnen dit land, dat maar een kleine rechterlijke macht heeft, heerste een angstcultuur. Een gevaarlijke ont-

Regelgeving positie rechters

Op initiatief van de Stichting Rechters voor Rechters is eind juni het boekje *Matters of Principle, Codes on the independence and impartiality of the judiciary* uitgebracht. In het boekje staan de belangrijkste internationale, Europese en Nederlandse rechtscodes. Het wordt verspreid onder alle rechters, raadsheren, plaatsvervangers en toekomstige rechters in Nederland. De digitale versie is te vinden op de website van Rechters voor Rechters.

Gerritjan van Oven
(Gerechtshof Den Haag): "We detecteren situaties. Waar zijn collega's in de problemen of dreigen ze dat te komen?"

wikkeling voor zo'n transitieland." Hij wijst op het belang van de *rule of law*, zoals de notie van de Nederlandse rechtstaat, waarbij het uitgangspunt is dat een ieder, ook de overheid zelf, zich aan de wet moet houden. "Hoe beter de rule of law in de wereld is, des te beter dit ook is voor een klein kwetsbaar land als Nederland." Schukking: "De rule of law is zo'n essentieel element. Toen ik nog mensenrechtenadviseur was bij het ministerie van Buitenlandse Zaken werd ik door de Raad van Europa gevraagd om in verschillende nieuwe lidstaten rechters en andere overheidsjuristen op te leiden. Daar zag ik dat er nog zoveel werk te verrichten is."

Idealen

Rechters voor Rechters zou graag meer rechters in nood willen helpen, maar daarvoor is meer ondersteuning nodig van Nederlandse beroepsgenoten. Schukking: "We kunnen rekenen op de steun van veel rechters, raadsheren, raio's en andere leden van de rechterlijke macht. Zij volgen ons werk via de nieuwsbrief, ondertekenen petities, bezoeken onze bijeenkomsten; anderen ondersteunen met donaties. Toch zouden we graag nog meer rechters in Nederland willen mobiliseren." Van Oven: "Het zou mooi zijn als er over twee jaar naast het bestuur vijftig of zestig rechters voor de Stichting werken en er per rechtbank een landengroep actief is." Daarvoor is ook geld nodig. "Rechters voor Rechters opereert geheel onafhankelijk; giften zijn de enige bron van inkomsten." Af en toe is er een mooie donatie, zoals ter gelegenheid van het afscheid van Willy Thomassen bij de Hoge Raad en bij de opheffing van het International Moot Court. Van de overheid ontvangt de organisatie in 2012 een eenmalige subsidie. "Maar financieel kan het beter." Het bestuur denkt na hoe het de organisatie verder kan professionaliseren. Toch kan Rechters voor Rechters zich niet overal mee bemoeien, vindt Van Delden. "Ik geloof in internationale acties, maar de idealen moeten niet te hoog worden gesteld. Als er maar drie rechters geholpen zijn, of als de echtgenote van een vermoorde rechter met een paar duizend euro de opleiding van haar kind kan financieren, dan is dat al winst." ■

*“De omstandigheden van
het geval spelen een
steeds grotere rol”*

Mr. René Klomp

RAADSHEER-PLAATSVERVANGER GERECHTSHOF AMSTERDAM

Verder denken over aansprakelijkheidsrecht

Mr. René Klomp verzorgt in het najaar voor het CPO de cursussen

‘Aansprakelijkheid en schadevergoeding’ en ‘Contracten maken en beoordelen’.

Kijk voor meer informatie op www.cpo.nl

Voor scherpe denkers.

Verder denken • Scherper zijn

Centrum voor Postacademisch Juridisch Onderwijs

FISCALE ADVOCATEN TEGENOVER FISCALE RECHERCHEURS

Witte boorden

De aanpak van belastingfraudezaken is een tombola, zegt de advocaat-belastingkundige. Of je voor de bestuursrechter of voor de strafrechter wordt gebracht, dat is willekeur, meent ook de hoogleraar belastingrecht. Niet waar, vinden de officieren van justitie: we gaan uiterst zorgvuldig te werk.

door **Michel Knapen**

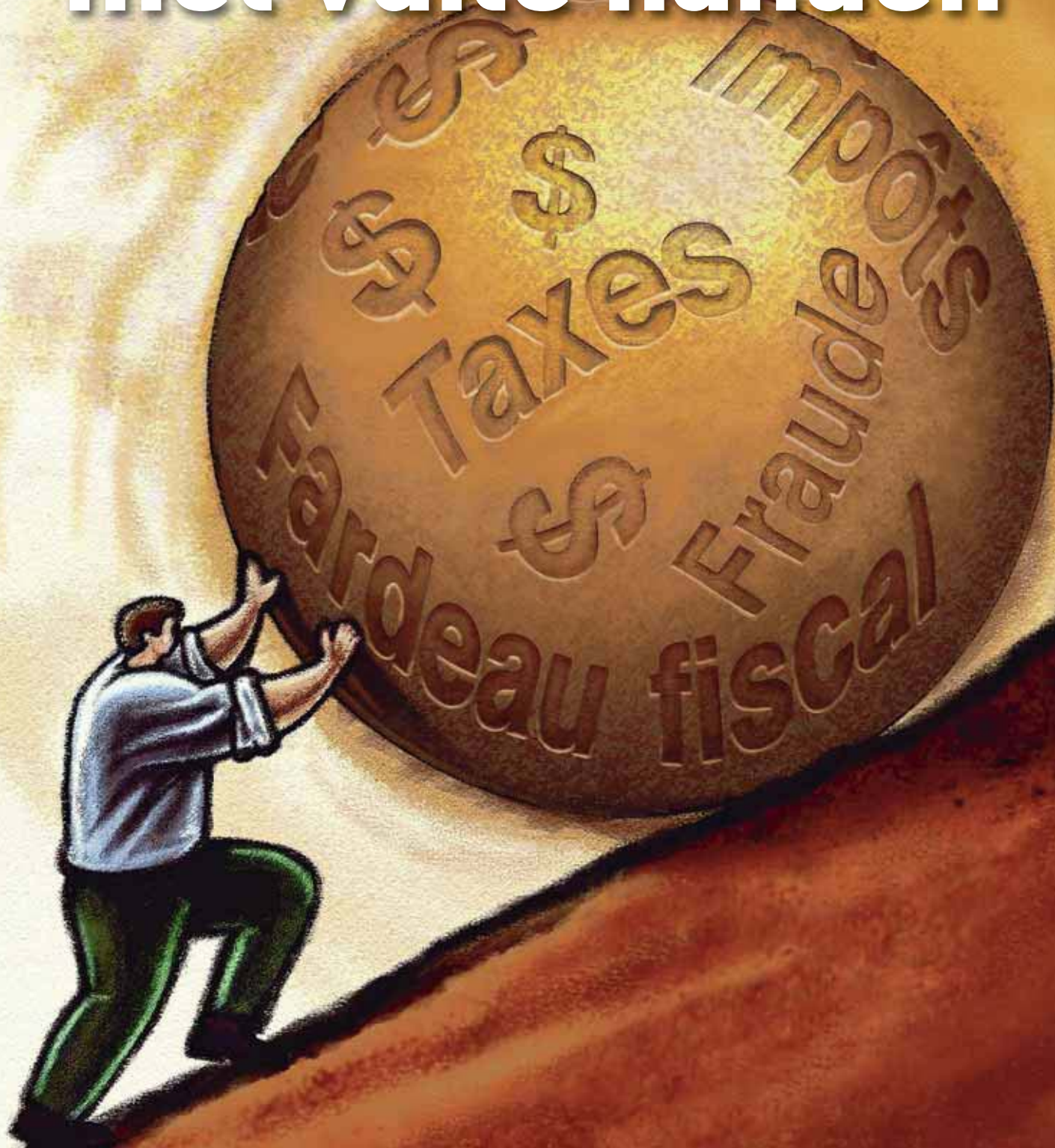
Het is bijna vijftig jaar geleden – in 1953 om precies te zijn – wanneer op een vergadering van de Nederlandse Orde van Advocaten met verbazing wordt geconstateerd wat iedereen al wist: advocaten bieden nauwelijks rechtsbescherming aan belastingovertreders. Actie is gewenst om te voorkomen dat dit domein te veel wordt ingenomen door adviseurs, die goed zijn in het invullen van aangiftebiljetten maar geen kaas hebben gegeten van procederen tegen de Belastingdienst – maar dat natuurlijk wel doen.

Tijdens die vergadering wordt de term advocaat-belastingkundige in het leven geroepen en hoewel advocaten in die tijd nog geen reclame voor zichzelf mogen maken, wordt er voor deze nieuwe beroepsgroep een uitzondering gemaakt. Maar het vakgebied komt maar moeizaam van de grond. Advocaten en cijfers, dat gaat niet altijd samen. Opleiding stelde lange tijd weinig voor. Een specialisatievereniging, de Nederlandse Vereniging van Advocaten-Belastingkundigen (NVAB), wordt pas in 1996 opgericht. De rechtsbescherming van de belastingplichtige schiet bij gebrek aan serieuze rechtsbijstand tekort.

Het is Hans Hertoghs die handig op deze lacune inspeelt. Het door hem opgerichte kantoor, Hertoghs advocaten-belastingkundigen in Breda, is al meer dan twintig jaar gespecialiseerd in de fiscale advocatuur. Managing partner Peter van Hagen: “Nederland telt zo’n 165 fiscale advocaten, althans dat is het ledenaantal van de NVAB. Maar de overgrote meerderheid onderscheidt zich nog steeds niet van gewone belastingadviseurs. Ik schat dat er zo’n twintig tot dertig advocaten zijn die daadwerkelijk hun vak hebben gemaakt van het verlenen van rechtsbescherming in de fiscaliteit. Een groot aantal daarvan zit bij ons kantoor. Fiscale advocaten elders in het land zijn nogal eens hier opgeleid.”

Dat zijn de mensen die met name hoofdstuk IX van de Algemene wet inzake rijksbelastingen prominent op hun bureau hebben liggen. Daarin zijn de strafrechtelijke bepalingen van het belastingrecht geregeld: wie zijn belastingformulier opzettelijk niet of te laat instuurt of wie zijn formulier opzettelijk verkeerd invult, kan tot vier of zes jaar achter de tralies verdwijnen. ►

met vuile handen

PLEIT 2012

DE KENNISDAG
OVER ICT VOOR
DE JURIDISCHE
PRAKTIJK

ONZE THEMA'S

- Van digitaal dicteren naar voice productivity
- Het moderne notariskantoor
- (Veilig) Werken in de cloud
- Uw digitale dossierbeleid op een hoger niveau
- Trends in communicatie technologie
- Efficiënt incasseren door business intelligence
- Ontzorgen op ICT gebied
- Actuele ontwikkelingen in de deurwaarderij
- Inspiratiesessie connectivity
- Pleidooi voor social media
- Beheer en beveiliging van mobiele devices
- Inspiratiesessie Apps: leuk speeltje of relevant medium

Het PLEIT programma biedt informatie voor geïnteresseerden, gebruikers en verantwoordelijken van ICT binnen de juridische praktijk. Benieuwd hoe u om kunt gaan met ICT ontwikkelingen als werken in de cloud, documentbeheer, voice to text of beveiliging? Voor al uw vragen organiseren wij op 4 oktober 2012 een kennisdag. Centrale presentaties gaan in op de hoofdlijnen van ICT, verschillende parallelsessies voorzien in de nodige kennis per specifieke doelgroep.

MET MEDEWERKING VAN:

bigHand
Get more done

Praclox
PROFESSIONAL

NORMAN
DATA DEFENSE SYSTEMS

epona

velia
Mobile made easy

4 oktober 2012 - De Fabrique, Utrecht

www.pleit.nl

AANMELDEN VOOR PLEIT KAN DIRECT VIA
WWW.PLEIT.NL OF VIA DEZE QR-CODE.

T 088 002 84 99 - info@pleit.nl

HOOFDSPONSOR:

ICT VOOR DE JURIDISCHE PRAKTIJK

LEXOON
GROEP

Clip Consultants

devoon

dflow

ict concept.

holder
telecom

light
holder • scherp • online

SCAN/
SERVICE

SSHNET
SSH Network in Secure Server Hosting

trivium
software by

Tombola

Voor dat laatste hoeft bijna niemand bang te zijn, stelt fiscaal advocaat Van Hagen gerust. “Bij een belastingconflict zijn er twee routes denkbaar. De ene loopt via het bestuursrecht, de andere via het strafrecht. Die laatste weg kan worden gekozen als er opzet wordt vermoed. In principe is er dan sprake van belastingfraude, maar door capaciteitsgebrek bij de Belastingdienst en het Functioneel Parket worden deze gevallen toch veelal administratief afgedaan.” Het Functioneel Parket is een onderdeel van het Openbaar Ministerie dat enkele jaren geleden speciaal is opgericht om fraude aan te pakken.

Het *una via*-principe dwingt ertoe dat een van beide routes wordt gevolgd, en dáár zit volgens Van Hagen de pijn: of uiteindelijk de belastingrechter je een fiscale boete oplegt, of de strafrechter je naar de gevangenis stuurt, het is – in Van Hagens woorden – een ware tombola. “Wie de strafroute ingaat, heeft dikke pech. Dat overkomt eigenlijk vooral ook

FOTO: MARTINE SIEMENS

Peter van Hagen (Hertoghs advocaten-belastingkundigen): “De fiscale regelgeving is hypercomplex.”

“WIE DE STRAFROUTE INGAAT, HEEFT

DIKKE PECH. DAT OVERKOMT EIGENLIJK

VOORAL BEKENDE NEDERLANDERS”

bekende Nederlanders. Hun fraudegevallen zijn in de ogen van de Belastingdienst ‘betekenisvolle zaken met een grote maatschappelijke impact’.

Nog niet zo lang geleden, zo herinnert Van Hagen zich, was er een gebrek aan belangstelling én kennis van het belastingrecht bij het Openbaar Ministerie. “Enkele jaren geleden sprak ik voor een zaal met officieren van justitie. Ik vroeg hen: hoeveel verstand moet je van belastingrecht hebben om

fiscale fraudeurs te vervolgen? Een deel van hen vond dat niet van belang. ‘Wij hebben verstand van het element ‘opzet’ en weten precies wanneer er opzet in het spel is’, zeiden ze. ‘Dat is voor ons voldoende.’ Een vreemde redenering. Als je iemand voor belastingfraude wilt vervolgen, zal je toch moeten weten wat er onjuist is aan het ingediende belastingformulier. Dat is niet zo eenvoudig want de fiscale regelgeving is hypercomplex.”

En het resultaat is ernaar, zegt Van Hagen: “De ambitie was ooit fraude grootschalig aan te pakken, maar ze blijven steken op nog geen vijfhonderd strafzaken per jaar. Die komen tamelijk willekeurig tot stand. *Naming & shaming* en generale preventie zijn daarbij leidraad.” Omdat die zaken doorgaans de media halen, wordt gehoopt dat de gewone man zijn belastingformulier netjes invult, nu hij ziet wat de gevolgen kunnen zijn.

Vertrouwen

Op het kantoor van het Functioneel Parket in Den Haag worden de wenkbrauwen gefronst bij deze redenering. Het klopt, zeggen officieren van justitie Rutger Jeuken en Thomas Bosch dat er jaarlijks gemiddeld enige honderden belastingfraudezaken voor de strafrechter komen. Maar dáár houdt de eenstemmigheid met advocaat Van Hagen dan ook snel op.

“Wij richten ons op opzetfeiten”, zegt rechercheofficier Jeuken. “Dus op individuen en bedrijven die de bedoeling hebben gehad om de Belastingdienst te tillen. Wie een fout maakt in zijn aangifte omdat hij de regels anders interpreteert dan de belastinginspecteur, die moet dat maar met hem uitvechten. De Belastingdienst kan de aangifte corrigeren en ►

eventueel een fiscale boete opleggen. Maar wie tilt, verhuult de feiten met opzet en dat is strafbaar.”

Maar een tombola? “Geenszins”, stelt Bosch resoluut.

“Aan ons vervolgingsbeleid liggen de AAFD-richtlijn ten grondslag (zie kader op pagina 44). Dat we zouden inzetten op BN’ers kan ik helemaal niet herkennen. Die zijn op

“WE GAAN HEUS NIET ACHTER BN’ERS AAN OM EEN GROTER EFFECT TE SORTEREN”

de vingers van één hand te tellen. Bekend waren voetbaltrainer Guus Hiddink, Feijenoord-voorzitter Jorien van den Herik en interieurontwerper Jan des Bouvrie. Dan houdt het zo’n beetje op.”

De bekendheid van iemand maakt niet zoveel uit, zegt Bosch. Als het verweten feit ernstig genoeg is, dan wordt ►

Rutger Jeuken (Functioneel Parket): “Iedere keer wikken en wegen we zorgvuldig of we onze schaarse strafrechtelijke opsporingscapaciteit aan een zaak besteden.”

‘Vertrouwen’ maakt plaats voor echte belastingcontrole (één keer in de 41 jaar)

Belastingcontrole en opsporing van fiscale straffeiten worden steeds meer vervangen door *horizontaal toezicht*. “De veldwachter komt dan niet meer langs”, zegt advocaat-belastingkundige Peter van Hagen. “Bij horizontaal toezicht worden tussen de Belastingdienst en de belastingplichtige afspraken gemaakt op basis van vertrouwen. Er worden convenanten afgesloten met bedrijven, brancheorganisaties en belastingadviseurs: zij leveren keurig de papieren aan, de Belastingdienst belooft in enkele weken met de belastingplichtige klaar te zijn en een ingewikkelde fiscale vraag snel te beantwoorden.”

Hoogleraar en advocaat Guido de Bont: “Op dit moment word je één keer in de 41 jaar écht gecontroleerd. Dat is bijna nooit, en dan gaat het ook vaak om truttige dingen als de controle van zakelijk gereden kilometers. Het MKB heeft dus weinig van de Belastingdienst te vrezen. Maar de Belastingdienst moet wat verzinnen om de belastingmoraal op peil te houden, zeker nu er veel mensen uitmoeten. Dat is horizontaal toezicht geworden. Dan trek je schouder aan schouder met de fiscus op.”

Van Hagen: “Dat lost het capaciteitsprobleem van de Belastingdienst zeker op. Maar bedrijven hebben ook een gerechtvaardigd belang bij belastingminimalisatie: zo weinig mogelijk belasting betalen, dat is een legitiem doel. Daar leven de adviseurs ook van. Door het horizontale toezicht is het denkbaar dat je te veel betaalt. Door het convenant is de fiscus je vriend geworden, daar heb je liever

geen ruzie mee. Dat geldt ook voor de belastingadviseur, die is doorgeefluik van de fiscus geworden. Kun je je adviseur nog wel in vertrouwen nemen?”

De Bont: “Worden er bij horizontaal toezicht slordigheidjes in je aangifte ontdekt, dan krijg je daarvoor geen boete meer. Is er echter opzet in het spel, dan komt fiscus sneller in actie en dreigt sneller een vervolging. In de toekomst zal de fiscus waarschijnlijk minder de belastingplichtige controleren, maar vooral een kring van betrouwbare belastingadviseurs creëren. De minder betrouwbare adviseurs worden goed in de gaten gehouden en eerder aangepakt. De Belastingdienst móet iets: men schaamt zich voor het feit dat ze zo weinig controleren. Horizontaal toezicht geschiedt nu nog op vrijwillige basis, maar het is niet uit te sluiten dat het op termijn een verplichting wordt.”

Van Hagen: “Het voordeel van horizontaal toezicht is dat de Belastingdienst vuiltjes uit verleden kan wegpoetsen. Een openstaande boete wordt vergeten als nu een convenant wordt gesloten. Dat lijkt op minder werk voor fiscaal advocaten, maar op den duur krijgen we het er drukker mee. Want bij fraude in een convenantsituatie zijn de rapen gaar en wordt vermoedelijk direct ingezet op het strafrechttraject. Niet iedere belastingplichtige kiest voor horizontaal toezicht, je hoeft immers niet met de fiscus te trouwen. Maar deze groep loopt wel het risico als *outcast* te worden behandeld en extra in de gaten te worden gehouden.”

START YOUR CAREER

WWW.WERKENBIJBAKER.NL

BAKER & MCKENZIE

het strafrecht ingeroepen. “Wat wel meespeelt is of iemand een verantwoordelijke – lees: hoge – positie bekleedt en veel vertrouwen geniet. Wordt dat vertrouwen misbruikt, dan is dat een extra reden voor opsporing en vervolging. Blijkt dat het om een BN’er gaat, en verwachten wij dat de zaak de media gaat halen, dan gaan we daar extra zorgvul-

“GRAPPIG DAT FISCAAL ADVOCATEN NU VINDEN DAT WE TE WEINIG VERVOLGEN. IN DE RECHTZAAL ZEGGEN ZE DAT NIET”

dig mee om. De inhoud van zaak staat voorop. We gaan heus niet achter BN’ers aan om zo een groter effect te sorteren. Dan zouden we verkeerd bezig zijn. Aan de andere kant is het feit dat iemand BN’er is nou ook weer geen reden om hem niet te vervolgen.”

Gelijkheidsbeginsel

Toch vindt advocaat Van Hagen steun bij prof.mr. Guido

Betrapt op belastingfraude – en dan?

Als de belastinginspecteur de indruk heeft dat ‘iets’ mis is met de aangifte, zal hij een proces starten op grond van de AAFD-richtlijnen: aanmelding en afhandeling fiscale delicten. Vermoedens van een strafbaar feit moet hij aanmelden bij de boete-fraudecoördinator, als het nadeel voor de Belastingdienst minstens 10.000 euro bedraagt (particulieren) of 15.000 euro (bedrijven). Deze coördinator beoordeelt of er sprake is van opzet. In dat geval gaat de zaak naar het ‘selectieoverleg’, waarbij ook de FIOD aanschuift. In dit overleg wordt besproken of de zaak – op basis van bewijsbaarheid – in aanmerking komt voor opsporing.

Is het nadeel lager dan 125.000 euro, dan wordt de zaak in beginsel teruggestuurd naar de Belastingdienst, tenzij er bijzondere aspecten zijn om de zaak toch in het strafrecht te onderzoeken. Is het nadeel hoger dan 125.000 euro, dan wordt er vervolgd, tenzij er redenen zijn om de zaak toch door de belastinginspecteur te laten afdoen met een boete. De finale keuze wordt gemaakt in het tripartite overleg: dan komt er ook een officier van justitie bij. Daar wordt de keuze gemaakt voor een strafrechtelijk onderzoek dat na afronding kan leiden tot een strafbeschikking of een strafrechtelijke vervolging. Officier van justitie Rutger Jeuken: “Het is een getrapt proces. Iedere keer wikken en wegen we of we onze schaarse strafrechtelijke opsporingscapaciteit aan een zaak besteden. We doen dat uiterst zorgvuldig. Dus niks willekeur.”

de Bont, hoogleraar formeel belastingrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. In het verleden was de hoogte van het fraudebedrag bepalend of mensen of bedrijven werden aangepakt, weet hij. “Maar het Functioneel Parket constateerde dat het niet zoveel impact meer had als de zoveelste fabriek voor een ton had gerommeld. Dat haalt de pers niet meer. Het Functioneel Parket wil de voorbeeldfunctie van opgepakte fraudeurs optimaliseren en daarmee generale preventie realiseren.” En wat er dan gebeurt, aldus De Bont, die ook fiscaal advocaat is: “Strijdigheid met het gelijkheidsbeginsel, want waarom wordt de ene wel en de andere niet opgepakt? De casus kan identiek zijn, maar een belastingadviseur die rommelt wordt toch eerder vervolgd dan de bakker op de hoek.”

Toch kan De Bont deze strategie deels billijken. “Het strafrecht heeft ook als taak de preventieve werking te bevorderen. Sommige overtredingen worden gewoon niet getolereerd en mensen moeten dat weten. Dan is het beter om iemand aan te pakken die een voorbeeldfunctie heeft. Nu zijn bijvoorbeeld de notarissen en de vastgoedjongens aan de beurt. De burger ziet echter vooral willekeur, voor hem is er geen lijn in te ontdekken. De ene miljoenenfraude wordt namelijk niet aangepakt maar een BN’er die een ton achterhoudt wel.” Ook De Bont wijt dat aan capaciteitsproblemen bij de FIOD en het Functioneel Parket. Bosch kan bij deze constatering een glimlach niet onderdrukken: “Het is grappig om van fiscaal advocaten te horen dat we te weinig zaken vervolgen. In de rechtszaal hoor je ze dat zelden zeggen.”

Systeemfraude

De tombola, zoals benoemd door de advocaat en de hoogle-

Thomas Bosch (Functioneel Parket): “Fiscale fraudezaken worden intensiever aangepakt dan de fiscale advocatuur of burgers vermoeden.”

Guido de Bont (Erasmus Universiteit Rotterdam/De Bont Advocaten):
"Waarom wordt de een wel en de andere niet opgepakt? Een belastingadviseur die rommelt wordt toch eerder vervolgd dan de bakker op de hoek."

raar en ontkend door de officieren van justitie, is niet het enige dat Van Hagen opvalt aan het fiscale vervolgingsbeleid. Volgens hem pakt de FIOD sinds enkele jaren steeds minder de 'echte' fiscale fraude aan en richt zij zich meer op andere delicten, zoals witwassen, valsheid in geschrifte en 'systeemfraude'. Wel staan belastingadviseurs nog steeds scherp in het vizier. Van Hagen: "Neem de aandacht voor de vastgoedfraude. In die zaak gaat het in de kern om andere delicten dan belastingfraude, die alleen in de slipstream wordt meegenomen. Bij vastgoedfraude gaat het vooral om omkoping, wat tot het commune strafrecht behoort. Op vastgoedfraudezaken zaten en zitten honderden FIOD-ambtenaren. Dat betekent aan de andere kant dat de pakkans veel lager is, waardoor veel grote jongens vrij rondlopen. Tja, dat is hun beleidskeuze."

Ook Guido de Bont ziet dat zo, en hij noemt ook nog de grote FIOD-belangstelling voor faillissementsfraude en fraude bij de kinderopvangtoeslag. "Er zijn schimmige bureaus die dergelijke fraude faciliteren en voor ouders valse aangiften indienen. Dat gaat met duizenden tegelijk. Zwart loon, zwarte omzetten en zwarte winsten worden daardoor minder aangepakt."

Dat er keuzen moeten worden gemaakt, dat willen Rutger Jeuken en Thomas Bosch graag verdedigen. "De Klimopzaak heeft heel veel capaciteit bij de FIOD en het Functioneel Parket gekost en dan hebben we inderdaad minder tijd voor andere zaken. De FIOD heeft negenhonderd rechercheurs, en die blijven zich inzetten voor beleggings-, bouw-, subsidiefraude en andere fraudezaken", zegt Jeuken. "In het tripartiteoverleg", vult Bosch aan, "is altijd meer zaaksaan-

bod dan je kunt aanpakken. Sommige van die zaken worden op een later moment behandeld of teruggegeven aan de Belastingdienst." Dat we maar weten: wie rommelt, wordt vroeg of laat gepakt.

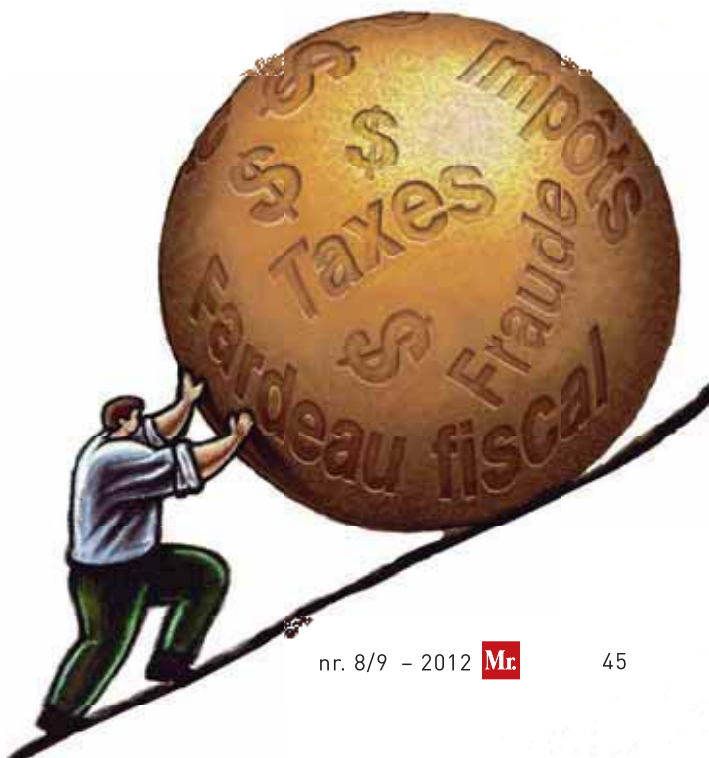
Heren met een misverstand

Fiscale fraudezaken worden dus intensiever aangepakt dan de fiscale advocatuur of burgers vermoeden, zegt Bosch. "Bij een belastingfraudezaak kun je soms constateren dat het in de kern draait om oplichting of verduistering. In de statistieken zie je zo'n zaak niet meer terug als een puur fiscaal delict, maar we hebben het wel aangepakt. In die zin lijken de strafbepalingen uit de AWR ondergeschikt te zijn. Het eerste feit dat wordt opgevoerd is bijvoorbeeld het aannemen van steekpenningen, en belastingfraude is dan feit tien. Materieel is het dezelfde zaak, het wordt alleen anders gekwalificeerd. Maar we gaan er wel achteraan."

De suggestie dat fraudeofficiers weinig verstand hebben

"TEGENWOORDIG VERDWIJNEN FRAUDERENDE WITTE BOORDEN VOOR LANGERE TIJD IN DE GEVANGENIS"

van het belastingrecht en het daarom laten lopen, stoort Jeuken dan ook. "Onze mensen komen uit het bankwezen, de fiscale adviespraktijk, de fiscale strafrechtadvocatuur en van de Belastingdienst. Wij zijn met name succesvol door de mix van traditionele strafrechtsofficieren en officieren van buiten. Dat zie je ook aan de vonnissen. Vroeger werden frauderende witte boorden vaak beschouwd als 'heren met een misverstand', en kregen ze een geldboete of werkstraf. Tegenwoordig verdwijnen zij voor langere tijd in de gevangenis." ■

DPA Legal Services
vanuit Amsterdam

DPA Legal
vanuit Bussum

Twee teams, tweemaal focus en één gedachte; “de wensen van opdrachtgevers en kandidaten bij elkaar brengen”

DPA Legal Services is dé leverancier van “young legal professionals”. DPA Legal Services vult DPA Legal aan omdat zij de markt bedient die nu nog open is; de markt voor startend juristen. Mensen met een juridische WO opleiding tot drie jaar werkervaring, HBO-juristen en juridisch ondersteunend personeel zoals een paralegal of juridisch secretaresse.

DPA Legal Services bemiddelt juristen op twee verschillende wijzen:

1. Detachering of Projectbasis; tegen een van tevoren overeengekomen tarief wordt de kandidaat ingezet voor een bepaalde tijd of een bepaald project;
2. Deta-vast; tegen een van tevoren overeengekomen tarief wordt de kandidaat ingezet voor een bepaald project of voor bepaalde tijd met de mogelijkheid om nadien in dienst te treden bij de opdrachtgever.

DPA Legal is gespecialiseerd in het bemiddelen van juristen met minimaal vier jaar werkervaring. Door onze focus en aanpak zijn wij in staat de juiste kandidaat voor onze opdrachtgevers te vinden. Onze opdrachtgevers bevinden zich zowel in de advocatuur als in het bedrijfsleven. No cure – no pay: we doen het goed - of we doen het niet. Zo weten we zeker dat zowel opdrachtgevers als kandidaten op de lange termijn bij ons terug blijven komen.

DPA Legal bemiddelt juristen op drie verschillende wijzen:

1. De werving en selectie van juristen voor een vaste baan bij onze opdrachtgevers;
2. Het vervullen van een interim-opdracht door een freelance jurist; of
3. Het vervullen van een interim-opdracht door een Interim Legal Counsel (jurist in dienst van DPA Legal).

JURIST EN ARBEIDSMARKT

57 COLUMN
GROEI NU!
CREATIVITEIT

58 RONDETAfel
KWALITEIT VAN DE
RECHTENOPLEIDING

67 RECRUITMENT
ALTIJD PLAATS VOOR
TALENT

72 OPLEIDINGEN
TE KUST EN TE KEUR

80 JONGE-
BALIEPAGINA'S
BALIEBABE,
FOTO'S EN MEER

83 BEDRIJFS-
JURISTENKATERN
IK EN MIJN BEDRIJFS-
JURIST, COLUMNS,
NIEUWS, INHOUSE

48 NIEUWS

- MODELLEN VOOR DE FLEX-BV
- INNOVATIEF ONDERWIJS MET KLUWER
- APP HOLLAND VAN GIJZEN
- BAKER & MCKENZIE OPENT NIEUW KANTOOR
- SPIGTHOFF WORDT SPIGT LITIGATORS
- ARBEIDSTHERMOMETER: MARIJE BEDAUX (VOXIUS)
- PERSONALIA

Vacatures september 2012

AKD ADVOCATEN & NOTARISSEN	82
ARAG	128
BANNING	COVER 2
BAKER & MCKENZIE	43
BOEKEL DE NERÉE	COVER 3
BRUNEL NEDERLAND	120
COMMISSIE VOOR DE POLITIEKLACHTEN	132
DE BRAUW BLACKSTONE WESTBROEK	56
DETERINK ADVOCATEN EN NOTARISSEN	53
DLA PIPER	13
DPA LEGAL	46
EBBINGE & COMPANY	99
HOLLA ADVOCATEN	63
HOGAN LOVELLS	90
JPR ADVOCATEN	70-71
KIENHUISHOVING ADVOCATEN EN NOTARISSEN	54
LINKLATERS LLP	8
LOYENS & LOEFF	94
NAUTADUTILH	4
NORTON ROSE LLP	60
NYSINGH ADVOCATEN-NOTARISSEN	64
PELS RIJCKEN & DROOGLEEVER FORTUIJN	14
ROBERT WALTERS	86
SPIGT LITIGATORS	16
STIBBE	50
VAN DOORNE	78
VAN HILTEN DE VRIES VAN RUITENBEEK	23
VERKRUISEN ADVOCATEN	27
VOXIUS	COVER 4

Innovatief onderwijs met Kluwer

Kluwer Nederland, onderdeel van Wolters Kluwer, stelt als eerste uitgever in Nederland studieboeken voor een volledig studiejaar digitaal beschikbaar via de digitale leeromgeving van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Ruim 800 eerstejaars bachelor-studenten van algemene rechtswetenschappen, criminologie en fiscaal recht kunnen het komende studiejaar zeven-tien Kluwer-boeken downloaden via Lawweb, de digitale leerom-

geving van de Erasmus Universiteit, ter ondersteuning van het nieuwe 'probleemgestuurde onderwijs'.

Denise Koopmans, Business Unit Director Legal bij Kluwer: "Wij leveren graag een bijdrage aan innovatieve onderwijsprojecten. Juridische studenten zijn uiteraard een belangrijke doelgroep voor Kluwer. De vernieuwende vorm van onderwijs van de Erasmus Universiteit sluit dan ook perfect aan bij onze

toekomstvisie om oplossingen te ontwikkelen die passen bij de behoeften van studenten en die bijdragen aan succesvolle nieuwe leermethoden." ■

PLEIT kennisdag 2012

PLEIT is het jaarlijkse ICT-evenement voor professionals in de advocatuur, het notariaat en de deurwaarderij. Deze kennisdag is voor iedereen in de juridische sector die benieuwd is hoe om te gaan met ICT-ontwikkelingen als werken in de cloud, documentbeheer, *voice to text* of beveiliging. PLEIT 2012 biedt op 4 oktober informatie voor geïnteresseerden in, gebruikers van en verantwoordelijken voor ICT in de juridische praktijk.

De dag start met een ontbijtsessie, waar Tony Bosma (Extend Limits) zijn visie op ICT geeft. Na de officiële opening volgen twee centrale presentaties van Rudy Baving (TSTC) over social engineering en Arnoud Engelfriet (ICTRecht). Daar-

na vinden verschillende parallelsessies plaats en is er de mogelijkheid kennis op te doen over thema's als *voice productivity*, werken in de cloud, digitale dossiervorming, social media en mobiele devices. ■

Voor meer informatie:
www.pleit.nl

Personalia

AKD heeft **Jeroen van den Bos** per 1 juli tot partner benoemd. Hij zal als kandidaat-notaris de praktijkgroep Bouw & Vastgoed bij AKD in Amsterdam versterken. Van den Bos heeft een ruime er-

varing op het gebied van vastgoedtransacties en -financiering. Bij de verdere ontwikkeling van de vastgoedpraktijk van AKD zal hij zich vooral richten op de integrale dienstverlening aan ontwikkelaars, beleggers, bouwvers, gemeenten en woningcorporaties in samenwerking met de sterke bestuurs- en ondernemingsrechtpraktijk. Van den Bos is afkomstig van Houthoff Buruma.

Rogier van den Heuvel is per 1 juni werkzaam bij VanEps Kunneman VanDoorne. Hij heeft meer dan tien jaar ervaring in een brede procespraktijk bij een groot internationaal advocatenkantoor en houdt zich onder meer bezig met bestuurdersaansprakelijkheidszaken, aandeelhouders- en overnamegeschillen, maar ook met handelsgeschillen en specifieke

product- en productiegerelateerde procedures zoals over de verhandeling van de elektronische sigaret in Nederland.

Per 1 juli is ook **Kamla Besançon** VanEps Kunneman VanDoorne komen versterken. Sinds 1997 was zij advocaat op Curaçao en St. Maarten, waarna zij zes jaar bij Houthoff Buruma werkte. Besançon is binnen VanEps verantwoordelijk voor de aansturing van kantoor St. Maarten en zal tevens de vestiging Curaçao bedienen. Besançon heeft een brede vennootschapsrechtelijke ervaring met de nadruk op grensoverschrijdende fusies en overnames, joint ventures, corporate governance en board room advies.

Per 1 juli is **Sander Maarschalkerweerd** tot partner benoemd binnen de praktijkgroep Ondernemingsrecht van Van Doorne. Diezelfde datum is **Rob de Win** toegetreden tot Van Doorne als partner in de fiscale praktijk.

Maarschalkerweerd is sinds 1 september 2001 werkzaam als advocaat en sinds 2005 in dienst van Van Doorne binnen de praktijkgroep Ondernemingsrecht. Hij legt

zich toe op het adviseren van ondernemingen op het gebied van corporate governance en het begeleiden van ondernemingen bij strategische overnametransacties

en joint ventures.

De Win is advocaat-belastingkundige en was van 1995 tot begin 2010 aan Van Doorne verbonden, om zich daarna als zelfstandig fiscalist aan te sluiten bij Certa Legal in Amsterdam. Hij adviseert op het terrein van de fiscale aspecten bij vastgoedtransacties en vastgoedinvesteringen.

Jessica de Roos (28) is 1 juli begonnen bij de sectie Vastgoed & overheid van Nysingh advocaten-notarissen in Arnhem. Daarvoor was zij werkzaam als advocaat bij Dirkzwager advocaten & notarissen. De Roos houdt zich voornamelijk bezig met het onteigeningsrecht, de Wet voorkeursrecht gemeenten, nadeelcompensatie en planschade.

Arnaud Booij (49) heeft zich aangesloten bij Spigt Litigators als partner. Booij zal zich toelagen op de fiscale procespraktijk en op zake-

Holland Van Gijzen introduceert nieuwe app

Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen heeft een applicatie ontwikkeld die vanaf heden (gratis) is te downloaden in de Apple Store. De app houdt gebruikers op de hoogte van belangrijke, vakinhoudelijke ontwikkelingen en trends. Dit gebeurt door middel van pushberichten. De app is bedoeld voor cliënten, relaties, rechtenstudenten en andere belangstellenden. Johan Westerhof, managing partner van Holland Van Gijzen: "De app is de virtuele toegangspoort tot ons kantoor, onze mensen en onze expertise op diverse vakgebieden. Zodra er iets speelt op het voor de cliënt relevante rechtsgebied krijgt hij daarover een signaal in de vorm van een Law Alert."

Naast de Law Alerts verschaft de app gebruikers toegang tot andere publicaties, nieuwsbrieven en het corporate magazine *de Holland Lawyer*. Daarnaast worden gebruikers op de hoogte gehouden van cliënt events en seminars. Verder beschikt de app over een directory

met de advocaten en notarissen van Holland Van Gijzen en kunnen gebruikers verdere informatie vinden over het kantoor, de vestigingen. Tevens is er een carrièrepagina.

De app is beschikbaar voor iPhone en verschijnt binnenkort ook voor BlackBerry. ■

Epona start samenwerking met Lexxyn

Epona Software Consultancy, de maker van de CRM applicatie Epona Contact Manager, is een strategische samenwerking gestart met de Lexxyn Groep. "Door een duurzame samenwerking aan te gaan met de Lexxyn

Groep krijgt onze organisatie per direct meer capaciteit en kwaliteit in huis voor het leveren van hoogwaardige juridische IT-oplossingen in binnen- én buitenland", zegt de recentelijk benoemde directeur Marjan Hermkes-van Ham. Ger Huveneers van de Lexxyn Groep voegt daaraan toe: "Steeds vaker horen we in de markt dat er behoefte is aan CRM en Business Development software, die goed aansluit bij de manier waarop een advocatenkantoor werkt. Epona ContactManager is een CRM toepassing voor de Top 60 kantoren in Nederland. Wij willen het succes van dit pakket ontsluiten voor de middelgrote en kleinere kantoren." ■

lijke mediation. Hij was de afgelopen jaren partner bij Höcker Advocaten. Booi is tevens verbonden aan de Universiteit Leiden en is rechter-plaatsvervanger bij de belastingkamer van de rechtbank in Den Haag.

Baker & McKenzie heeft per 1 juli **Mariëtte Daudt** be-

noemd tot partner binnen de sectie Arbeidsrecht. Tevens is per 1 juli **Muriëtte Spithoven** benoemd tot legaal director binnen de arbeidsrechtsectie. Daudt is sinds 1998 verbonden aan Baker & McKenzie Amsterdam. Zij vertegenwoordigt voornamelijk grote internationale bedrijven en top executives. In haar praktijk richt zij zich op executive benoemingen en ontslagen, compliance en fraudezaken, (internationale) detacheringsconstructies en herstructureringen. Spithoven is sinds 2005 verbonden aan Baker & McKenzie Amsterdam. Zij adviseert (multi)nationale

bedrijven over collectief ontslag en herstructurering, inclusief (strategisch) advies over en voor ondernemingsraden en vakbonden. Daarnaast adviseert zij over

Mariëtte Daudt

harmonisatie van arbeidsvoorwaarden en voert zij een procespraktijk met betrekking tot sociaal plannen, medezeggenschap en individuele ontslag zaken.

Dorien van Straten is per 1 juli werkzaam bij SørensenWeijers&Ko Arbeidsrechtadvocaten te Rotterdam, waar zij haar algemene arbeidsrechtelijke praktijk voortzet. Van Straten is advocaat sinds 2004 en komt van AKD. Zij heeft ruime proces- en advieservaring op het gebied van onder meer individueel en collectief ontslagrecht, arbeidsvoorwaarden, concurrentiegeschillen, arbeidsongeschiktheid, overgang van onderneming, werkgeversaansprakelijkheid, medezeggenschapsrecht en sociaal zekerheidsrecht. (Zie ook pagina 52.)

Vanaf juli 2012 is **Erik-Jan Wervelman** (42) als partner verbonden aan het Utrechtse Verschoof Wagenaar Wervelman Advocaten, specialisten in arbeidsrecht en arbeidsongeschiktheid. Hij is afkomstig van KBS Advocaten in Utrecht. Wervelman is in 2004 gepromoveerd op de particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) en zal zich naast het voeren

van de verzuimpraktijk blijven toeleggen op AOV en het behandelen van letselschades.

Per eind juni heeft **Kai Guldemond** (42) zijn kantoor Guldemond advocaten verruild voor Van der Steenhoven advocaten in Amsterdam. Hij wordt vennoot en is toegetreden tot de ondernemingsrechtpraktijk. Guldemond is in 2001 als *Rechtsanwalt* tot de Duitse balie toegelaten.

Friederike Henke, ook afkomstig van Guldemond Advocaten, heeft zich eveneens aangesloten tot de ondernemingsrechtpraktijk van Van der Steenhoven advocaten. Zij is als *Rechtsanwältin* ook tot de Duitse balie toegelaten.

Het vastgoedteam van CMS Derks Star Busmann in Amsterdam is per 1 juli uitgebreid met de partners **Frank Leyendeckers** (50) en **Arnout Scholten** (42) en hun medewerkers/stagiaires. Deze juristen, afkomstig van de Utrechtse vestiging van CMS Derks Star Busmann, versterken het vastgoedteam. Per 1 september is het team tevens uitgebreid

Arnout Scholten

Frank Leyendeckers

Stibbe

Proef de sfeer bij Stibbe en beleef in vier dagen hoe het is om bij ons advocaat of kandidaat-notaris te zijn! Tijdens de Stibbe Amsterclass ervaar je vooral welke persoonlijke ontwikkeling en groei de junior-medewerkers bij Stibbe doormaken. En natuurlijk zijn we benieuwd wat jij ons te bieden hebt. Deze unieke masterclass vindt plaats van 14 tot en met 17 november 2012 op ons kantoor en op verschillende authentieke locaties in Amsterdam. Ben je derde- of vierdejaars rechtenstudent met ambitie en heb je zin om een kijkje in de keuken te nemen? Meld je dan vóór 8 oktober aan via www.werkenbijstibbe.nl

Stibbe

Tien jaar SRK

Tien jaar geleden startte SRK als eerste in de markt voor rechtsbijstandverzekeringen met rechtshulp door eigen advocaten. Op dinsdag 5 juni vierde SRK dit jubileum met alle 46 advocaten en overige 300 medewerkers. Gerard van der Stelt, algemeen directeur van SRK: "Onze advocaten hebben een toegevoegde waarde voor zowel verzekerden als voor SRK. Verzekerden krijgen juridische hulp, tegen een normale verzekeringspremie. Het inzetten van SRK advocaten heeft een kostenbesparend effect. Een vrij gevestigde advocaat is al gauw vier tot vijf keer duurder. Zo is ook voor de gewone man, met een beperkte beurs, laagdrempelige juridische hulp door een advocaat beschikbaar." ■

Baker & McKenzie opent nieuw kantoor in Afrika

Baker & McKenzie opent een nieuw kantoor in Afrika om cliënten in de hele Maghreb-regio te kunnen ondersteunen. Het kantoor versterkt daarmee haar aanwezigheid in Afrika. Casablanca wordt de derde vestiging van Baker & McKenzie in Afrika en de 71e wereldwijd. Met vestigingen in Cairo, Johannesburg en Casablanca is Baker & McKenzie nu het grootste wereldwijde advocatenkantoor in Afrika. Het nieuwe kantoor komt onder leiding te staan van partner Kamal Nasrollah, die zich met zijn ervaren team afkomstig van het Parijse advocatenkantoor August & Debouzy heeft aangesloten bij Baker & McKenzie. ■

Postdoctorale leergang arbeid en onderneming

Ronald Beltzer (UvA)

Astrid Helstone (Stibbe)

Ronald Beltzer (hoogleraar Arbeid & onderneming aan de Universiteit van Amsterdam) en Astrid Helstone (advocaat en partner Stibbe) hebben een nieuwe postdoctorale leergang Arbeid, onderneming en medezeggenschap voor bedrijfsjuristen en advocaten opgezet. Deze leergang zal dit najaar van start gaan en is een novum: ze richt zich op onderwerpen op het snijvlak van het arbeidsrecht en het onderne-

mingsrecht. "Nooit eerder was er een dergelijke leergang; deze is van dezelfde zwaarte als Grotius en Pala en heeft ook de kwalificatie voor het lidmaatschap van de Vereniging Arbeidsrecht Advocaten Nederland gekregen na succesvolle afronding", zo vertelt Helstone. De docenten zijn afkomstig uit de advocatuur en de academische wereld (Jaap Winter, Jaap van Slooten en anderen). ■

met senior medewerker Priamo Boi (36).

Per 1 mei is **Koert Boshouwers** overgestapt van AKD in Eindhoven, waar hij dertien jaar werkzaam was, naar Hanssen Spronk Familierecht in Utrecht. Boshouwers is gespecialiseerd in zowel het personen- en familierecht als het erfrecht.

ELFI Letselschade Advocaten is de nieuwe werkgever van **Steeff Top** (62). Hij komt van Van Koutrik Advocaten. Top is ook advocaat geweest in de sociale rechtspraktijk en juridisch medewerker bij OSR Juridische Op-leidingen, waar hij nog altijd doceert.

Met ingang van 1 juli is **Michiel van Schooten** benoemd tot lid van het dagelijks bestuur van Lexence voor een periode van drie jaar. Van Schooten volgt Luc Habets op die terug-treedt na het verstrijken van zijn zittingsperiode. Naast zijn werkzaamheden als bestuurder zal Van Schooten zijn praktijk blijven voeren.

Advocaat **Mark Heemskerk** is per 1 september in dienst getreden bij Onno F.

Blom Advocaten te Nieuwegein. Hij is tevens met ingang van 1 juni benoemd tot bijzonder hoogleraar pensioenrecht aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Hier-voor was hij werkzaam bij Houthoff Buruma. Sinds 2008 was Heemskerk ook als senior onderzoeker verbonden aan het Expertisecentrum Pensioenrecht van de Vrije Universiteit.

Jan Schurings is per 1 juli lid geworden van het dagelijks bestuur van Van Benthem & Keulen. Hij is notaris en partner bij Van Benthem & Keulen sinds 2008.

Met ingang van 1 juli is **Ute Acker** (46) als partner verbonden aan DVDW Advocaaten. Acker is als advocaat werkzaam sinds 1997 en is tevens *Rechtsanwältin*. Zij is gespecialiseerd in het (internationale) handelsrecht, transport en verzekering en is sinds 2008 werkzaam bij DVDW. Acker is sectiecoördinator van de sectie (Internationaal) Handelsrecht, geeft leiding aan de German Desk en is bestuurslid van de Nederlands-Duitse Advocatenvereniging.

Met ingang van 1 juli is **Julian Versmissen** partner bij Stijl advocaten te Amsterdam. Versmissen is advocaat sinds 2001 en vanaf januari 2010 verbonden aan Stijl advocaten. Hij heeft zich gespecialiseerd op het gebied van (internationale) vastgoedtransacties, vastgoedontwikkelingen en koop/aannemingstrajecten alsmede advisering op het gebied van bouw- en huurrecht.

Froukje Dunki Jacobs (30) is de sectie Familierecht & Mediation van Delissen Martens advocaten belastingadviseurs media-tion in Den Haag komen versterken. Zij

houdt zich onder meer bezig met echtscheidingen en alimentatiekwesties, alsmede met zaken op het gebied van erfrecht.

Daarnaast is **Sébas Diekstra** (31) bij het militaire team van Delissen Martens komen werken. Hij maakt de overstap vanuit het ministerie van Defensie. Bij Delissen Martens gaat hij praktijk voeren als advocaat in het militair straf-en tuchtrecht en het militair bestuursrecht. Diekstra heeft vanaf 2000 verschillende operationele functies als onderofficier en officier vervuld. Vanaf 2008 was hij

De meeste Nederlanders begrijpen hun contract niet

Slechts één op de vijf Nederlanders zegt alles te begrijpen wat er in zijn contracten staat. Een ruime meerderheid van 80 procent komt zaken tegen die ze niet snapt. De meeste Nederlanders lezen ook niet alle getekende overeenkomsten helemaal door of slaan de kleine lettertjes over. Dat blijkt uit een onderzoek onder 1281 Nederlanders van achttien jaar en ouder dat rechtsbijstandverzekeraar en juridisch dienstverlener ARAG heeft laten uitvoeren in samenwerking met

online panel leverancier PanelClix. ARAG noemt de resultaten herkenbaar. „Veel mensen denken dat het contract dat ze tekenen wel goed zit, maar dat blijkt dus niet zo te zijn. Als je alleen al ziet wat er allemaal mis gaat bij contracten met energieleveranciers en telefoniebedrijven omdat mensen die niet goed lezen... Dat 16 procent heeft meegemaakt dat zaken anders bleken te zijn dan gedacht, vinden wij heel veel”, zegt marketing & communicatiemanager Sonja Stalfoort van ARAG. ■

Spigthoff wordt Spigt Litigators

Vanaf augustus is het Amsterdamse kantoor Spigthoff verder gegaan onder de naam Spigt Litigators. Na het vertrek van medeoprichter Jerry Hoff, die een nieuw kantoor begon in Haarlem, werd gekozen voor deze nieuwe naam. „Met een breed team van ervaren specialisten concentreren wij ons volledig op alle terreinen van het procesrecht die van belang zijn voor ondernemingen”, aldus Frank Peters, voorzitter van het dagelijks bestuur van Spigt Litigators. „Ook het bestuursprocesrecht en het fiscale proces horen daarbij, en die secties hebben we net versterkt. Vandaar ‘Litigators’ in de naam, dan is maar meteen duidelijk wat we doen.”

Spigthoff begon in 2001 als klein kantoor en is in de loop der jaren uitgegroeid tot middelgroot. Bij Spigt Litigators werken inmiddels ruim dertig advocaten en belastingadviseurs. ■

werkzaam als stafjurist bij de Koninklijke Marechaussee.

Vlaminx Advocaten heeft **Susanne ten Have** (30) aangetrokken om het M&A-team te versterken. Zij komt van AKD.

Per 1 september is 'Duitsland-specialist' **Till Kressin** partner geworden bij JPR Advocaten.

Ten. Kressin is afkomstig van het Amsterdamse kantoor VWM Taxand. Kressin zal in de groeiende praktijk van JPR in Enschede de ondernemingsrechtelijke praktijk nog verder uitbouwen, met het accent op advies over contracten, fusies en overnames en zakelijke en vennootschapsrechtelijke geschillen in Nederland en in Duitsland. Daarnaast adviseert hij zorginstellingen en zorgverleners. Hij zal ook vorm geven aan de verdere uitbouw van de internationale praktijk van JPR.

Mr.-overstappers

In de rubriek **Overstap van de week** op www.mr-online.nl komt elke week een jurist aan het woord die onlangs is begonnen in een andere baan. Hieronder

enkele uitspraken van de overstappers. De volledige interviews zijn te vinden op www.mr-online.nl/Mrs. van de week/Overstapmr. van de week.

Anne Fischer-Braams is per 1 juni overgestapt van Bartels Sueters Fischer Aanbestedingsadvocaten naar Maasdam Mededingingsadvocaten in Rijswijk. De kantoornaam is met haar komst gewijzigd in Maasdam Broers Fischer advocaten.

“In feite verandert er niet zoveel. We bekrachtigen onze bestaande samenwerking. Yvonne Maasdam, Pascal Broers en ik werken namelijk al bijna zes jaar vanuit hetzelfde kantoor in Rijswijk. Zij zijn gespecialiseerd in mededingingsrecht, ik vooral in aanbestedingsrecht. We zijn oorspronkelijk afkomstig van grote kantoren en de Nederlandse Mededingingsautoriteit.”

Rogier van den Heuvel is per 1 juni bij VanEps Kunneman Van-Doorne op Curaçao gaan werken. Hij komt van Simons & Simmons in Amsterdam en heeft een brede corporate &

commercial litigationpraktijk. “Als je na je werkdag de deur van kantoor achter je dicht trekt, begint de vakantie: altijd zon en geen files! Ik ben snel opgenomen in de sociale gemeenschap, ook dankzij mijn kantoorgenoten. Ik kijk ernaar uit de regio beter te leren kennen.” Zijn gezin is ook enthousiast, hoewel Van den Heuvels dochter van vier nog naar Duinrell was. “Maar Curaçao stond gelukkig op een goede tweede plaats.”

Dorien van Straten is per 1 juli overgestapt van AKD naar SørensenWeijers&Ko Arbeidsrechtadvocaten te Rotterdam.

Daar zet zij haar algemene arbeidsrechtelijke praktijk voort. Inmiddels is Van Straten met zwangerschapsvrlof. “Mijn nieuwe kantoorgenoten hebben mij een warm welkom gegeven. Zij doen er nu ook alles aan om mijn praktijk goed waar te nemen tijdens mijn verlof. Daar ben ik heel blij mee. Ten opzichte van een groot kantoor als AKD is de sfeer hier persoonlijker. Zo wordt er gezamenlijk geluncht met alle advocaten en secretaresses aan een lange tafel in de keuken, in plaats van met vele onbekenden in een massaal bedrijfsrestaurant.” ■

DETERINK ADVOCATEN EN NOTARISSEN "NOW HIRING"

THE RECRUIT

DETERINKNOWHIRING.COM

DETERINK PRESENTS A FILM BY TWISTED "THE RECRUIT"

WITH LOUIS DETERINK, BART HUNNEKENS, JOYCE VAN DEN NOUWLAND, STIJN RIJPMAN · WRITTEN BY MARC VAN DEN BOOM
EXECUTIVE PRODUCER GERT JAN WILLEMS · DIRECTED BY DENNIS DANEN · DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY RICHARD SPIERINGS

DETERINK
advocaten en notarissen

Het zwembad van Adriaan de Buck, advocaat bij KienhuisHoving

QUA WERK VERANDERT ER WEINIG.

ONZE GROEIPOTENTIE GEEFT SPECIALISTEN ALLE RUIMTE.

KIENHUIS HOVING
ADVOCATEN EN NOTARISSEN

ENSCHDE - OLDENZAAL PANTHEON 25 POSTBUS 109 7500 AC ENSCHDE TEL. (053) 480 42 00

Go East!

Lexlumen ontwikkelt nieuwe modellen voor de flex-bv

Vanaf 1 oktober hebben notarissen en advocaten met de inwerkingtreding van de Wet op de flexibilisering van het bv-recht vele nieuwe mogelijkheden om de besloten vennootschap als rechtsvorm voor hun cliënten nog meer op maat te maken. Deze nieuwe wet heeft ingrijpende consequenties. Het betekent onder meer dat in één keer alle oude modellen de prullenbak in kunnen en er nieuwe voor in de plaats moeten komen. Lexlumen speelde op deze belangrijke ontwikkeling in en ontwikkelde met een aantal ondernemingsrechtsspecialisten nieuwe modellen, die nu als online product verkrijgbaar zijn. Lexlumen geeft antwoord op een aantal vragen.

Nieuwe modellen maken? Dat is nogal een klus waarbij je niet over één nacht ijs gaat.

Jan Willem Schenk, hoofdredacteur van het nieuwe Lexlumen online product Flexmodellen en notaris bij Van Doorne: "Het was een feest om als redactie uren en dagen discussie te hebben over details of een van de vele nieuwe mogelijkheden die de flex-bv te bieden heeft. De argumentatie van de redactiebesluiten zie je terugkomen in het civiele en fiscale commentaar dat ieder model heeft. Komende jaren gaan we bovendien nog jurisprudentie toevoegen. Zo maken we het de gebruiker zo gemakkelijk mogelijk om te

kunnen beoordelen welk model het beste past bij welke cliënt."

Duco Lodder, advocaat bij Ploum Lodder Princen, voegt daaraan toe: "De flex-bv biedt zoveel nieuwe mogelijkheden. We zijn begonnen met tien modellen, maar toen we eenmaal bezig waren konden we bijna niet meer stoppen en hadden we er in één middag 25 bedacht. *More to come* overigens! Ik ben trouwens benieuwd hoe de geschillenregeling zich in de praktijk ontwikkelt."

Waarom zou iemand een abonnement nemen? Als je eenmaal een model hebt is dat toch voldoende?

Isabelle Cox, notaris bij Olenz Notarissen: "De modellen zijn levend. Als je als professional een beetje serieus met je vak omgaat wil je de wijzigingen in de modellen toch bijhouden? Bovendien wordt de Wet bestuur & toezicht nog toegevoegd. Ook zijn de modellen voorzien van civiel en fiscaal commentaar, dat door de flexibiliteit van de wetgeving nog lang niet uitgekristalliseerd is. We gaan natuurlijk ook de jurisprudentie die gaat ontstaan hieraan toevoegen. Als kantoor ben je met de Lexlumen Flexmodellen in ieder geval goed voorbereid op de vele nieuwe kansen die de flexibilisering van het bv-recht meebrengt en de vragen van klanten hierover. Nieuwe kansen dus waar het notariaat juist op zit te wachten!"

De redactie van de Flexmodellen bestaat uit v.l.n.r. Isabelle Cox (Olenz Notarissen), Onno Knotter (Lexlumen), Jan Willem Schenk, Sjoëlla Jakoba (beiden Van Doorne Advocaten en Notarissen), Dolf Plaggemars (Damsté Advocaten en Notarissen) en Duco Lodder (Ploum Lodder Princen).

Dolf Plaggemars, notaris bij Damsté Advocaten en Notarissen, voegt hieraan toe: "Het is mooi om te zien op welke manier je de nieuwe mogelijkheden van stemrecht- en winstrechtloze aandelen kunt vormgeven. Maar ook kapitaal, aandelen en de blokkeeringsregeling bieden veel nieuwe mogelijkheden. We hebben inmiddels meer dan 27 modellen, en de mogelijkheden tot verdere uitbreiding zijn inderdaad legio. Bovendien kunnen klanten ook aan ons vragen stellen via het Forum. Als daar goede ideeën bij zitten, nemen we die zeker over."

Wat voor soort kantoren hebben belangstelling?

Onno Knotter, directeur Lexlu-

men en uitgever van de Lexlumen Flexmodellen: "Eigenlijk maakt kantoor grootte niet uit. Kleine kantoren hebben vaak de capaciteit niet om modellen zelf te maken en kunnen nu meteen aan de slag met hun cliënten. Maar er zijn ook middelgrote tot grote kantoren in onze klantenkring die vooral erg benieuwd waren naar de handige functionaliteit van de Flexmodellen: je kunt er met meerdere collega's gelijktijdig in werken, zien welke wijzigingen je collega's hebben gemaakt en deze wel of niet goedkeuren. Bovendien zijn alle modellen vertaald in het Engels en kun je in de Nederlandse versie zien waar in de Engelse versie wijzigingen zijn aangebracht en andersom." ■

(advertentie)

Educatiepunt		Uw PO-punten in Nijmegen!	
27 september	Digitaal bewijsmateriaal en cybercrime Docent: Mr. Drs. W. Verloop	4PO	€ 320,-
6 november	Medische begrippen voor de jurist in letselschade Docent: Mr. H. de Jager en Mvr. G. de Vries	4PO	€ 320,-
13 november	BOPZ in vogelvlucht In mei beoordeeld met een 8,5 Docent: Mr. Drs. R. Zuijderhoudt	4PO	€ 320,-
16 november	Slimme debattechnieken voor advocaten Docent: Mr. A.A. Noordhuis	6PO	€ 480,-
13 december	Actualiteiten personen- en familierecht Docent: Prof. mr. A.J.M. Nuytink	6PO	€ 480,-

Prijzen excl. BTW

Meer informatie en aanmelden: www.educatiepunt.nl of 024-7411 411

ONS KANTOOR BEVINDT ZICH IN
HET FINANCIAL DISTRICT

NOTARIËLE BUSINESS COURSE

The Bright

From the Rock to the City

Studeer je notarieel recht? Dan is dit dé business course van het jaar: The Bright, from the Rock to the City. We zijn in Amsterdam én Londen, we behandelen een case uit de praktijk, je kunt je Legal English ophalen en er is volop gelegenheid om elkaar en kantoorgenoten beter te leren kennen.

Kijk op werkenbijdebrauw.nl/thebright

DE BRAUW
BLACKSTONE
WESTBROEK

CREATIVITEIT

door **Caroline Bun**

Terwijl ik in zat te wachten in hal van een van de Zuidas-kantoren was ik getuige van een beschamend tafereel. Een advocaat gaf de receptioniste op luide toon te kennen dat het schandalig was dat haar document niet per direct door een koerier kon worden bezorgd. Er zal wel een fatale termijn hebben gespeeld, want er werd veel stampij gemaakt. De receptioniste diende als 'stressbal'. Zij onderging de verbale agressie met een bewonderenswaardige rust. Ze was zelfs nog in staat de tussendoor komende telefoontjes op een passende manier te beantwoorden. Hoe het is afgelopen is mij niet bekend. De bevriende advocate op wie ik wachtte arriveerde en we streken neer in een van de restaurantjes in de directe omgeving. Daar hing een typische sfeer: afstandelijk, onnatuurlijk beleefd, en het personeel leek getraind om zo veel mogelijk te verdienen aan hun 'gasten'. Op de terugweg naar huis merkte ik dat de ondervonden sfeer mij bezighield en ik er voor had te waken dat die een wissel op mijn gemoedsrust trok. Waar zat dat in? Hierop invoelend kwam ik er op uit dat het de 'ik versus jij' sfeer was. De sfeer van 'ieder voor zich' en 'ik' wil wat van 'jou' gedaan krijgen. Een sfeer die ik proefde in de hal, in het restaurant en ook ken vanuit mijn eigen ervaringen met de advocatuur. Misschien klinkt dit je overdreven in de oren en heb jij hier helemaal geen last van. Toch wil ik je graag even meenemen. Ik draai de 'camera' voor een moment terug en stel me voor hoe het ook had kunnen gaan. In de hal van het kantoor hoor ik de advocaat aan de receptioniste vragen of ze samen met haar wil kijken welke mogelijkheden er zijn om het document zo gauw mogelijk op de bestemming te krijgen. De receptioniste voelt zich uitgenodigd en gezien en met plezier graaft ze in haar uitgebreide

netwerk en belt een bevriende koerier die bereid is deze spoedklus tussendoor te doen.

In het restaurant hangt een warme ontspannen en losse sfeer. Er klinken speelse klanken en bij binnenkomst voelen we de uitnodiging om ons voor een rustig moment in dit restaurant te nestelen. Met aandacht bekijken we de goed uitziende menukaart die wordt aangereikt door de goedlachse bediening. Iedereen heeft er zichtbaar plezier in om onderdeel uit te maken van deze fijne ambiance. In alle vrijheid kiezen we uit waar we zin in hebben, en zonder enkele moeite betalen we op het eind de rekening. We geven een oprecht compliment aan de bediening en

de keuken en stappen opgeladen, met een positief gevoel naar buiten.

Wat betekent dit? Alles wat we doen of laten is van invloed op de ander en onze omgeving. We hebben een vrije wil én we staan

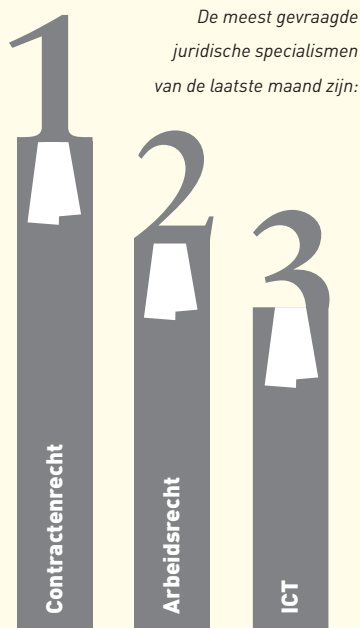
Alles wat we doen of laten is van invloed op de ander en onze omgeving

niet los van de ander. Alle reden dus om elkaar de ruimte te geven en te bekrachtigen zodat het beste in de ander en onszelf bovenkomt. Zo ontstaat een nieuwe sfeer die ruimte biedt voor creativiteit, samenwerking, nieuwe initiatieven, synergie en kunnen tot dan toe bestaande grenzen worden doorbroken. Zo eenvoudig is het, direct binnen handbereik.

Voormalig advocaat en bedrijfsjurist Caroline Bun is trainer en coach en samen met Lenet Leusink eigenaar van GroeiNU! (www.groeinu.com).

Arbeidsthermometer

Nieuwe baan? Investeer in jezelf

Marije Bedaux: "Zomer 2012. Vakantietijd voor vele juristen en tijd voor bezinning. Welke juristen zijn geliefd en kunnen makkelijk van baan veranderen? Eigenlijk zien we weinig tot geen verandering in de top drie van de meest gevraagde specialisaties van dit moment. Gouden medaille voor contractenrecht, zilveren plak voor arbeidsrecht en een bronzen plaats voor ICT. Zolang de huidige economische situatie niet veel verandert, zullen de grote overnames nog langer op zich laten wachten. Ook in de vastgoedwereld is het rustig. Juristen zijn en blijven risicomijdend ingesteld, ook ten aanzien van hun loopbaan. En in economisch onzekere tijden brengt dit mee dat er niet veel bewogen wordt. Geen verplaatsing, blijven (af)wachten en geen risico durven nemen zullen mede van invloed zijn op de niet veranderde top drie. De gevraagde specialisaties blijven wellicht nog wel

even in hetzelfde klassement. De vraag is in hoeverre de huidige juristen die toe zijn aan een nieuwe uitdaging zich ook zouden kunnen onderscheiden, anders dan op het gebied van inhoud. Het antwoord dient te worden gezocht in persoonlijke eigenschappen als flexibiliteit, ondernemendheid, ambitie en de bereidheid om grenzen over te gaan, buiten je eigen stad of buiten Nederland. Wie bereid is om te investeren in zichzelf en enig risico durft te nemen zal merken dat de arbeidsmarkt onbegrensde mogelijkheden kent!"

Mr. Marije Bedaux is partner bij Voxius.

Deze rubriek komt tot stand met medewerking van Brunel, DPA Legal, Robert Walters, USG Juristen en Voxius.

KWALITEIT RECHTENOPLEIDING

Meer recht, minder tijd

Binnen faculteiten en hun afnemers is er al langer discussie over de kwaliteit van de rechtenopleiding en de kennis van afgestudeerde juristen. De studie lijkt gebukt te gaan onder een slecht imago. De arbeidsmarkt vraagt om breed geschoolde juristen, terwijl faculteiten steeds meer specialisatie brengen. Hoog tijd voor een *Mr.*-rondetafelgesprek tussen decanen en vertegenwoordigers van de beroepsopleidingen. Hoe is het gesteld met de kwaliteit?

door **Michiel Rohlof** foto's **Geert Snoeijer**

Vlnr, onderste rij: Peter van Lochem (Academie voor Wetgeving & Academie voor Overheidsjuristen), Margreet Ahsmann (Rechtbank Den Haag/ Universiteit Leiden), Corrie ter Veer (SSR), Paul Zevenbergen (Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie), midden: Hildegard Schneider (Universiteit Maastricht) en Marjan van der List (Nederlandse Orde van Advocaten), bovenaan: Edgar du Perron (Universiteit van Amsterdam), Paul Bovend'Eert (Radboud Universiteit Nijmegen) en Ige Dekker (Universiteit Utrecht)

EXPLORE OUR WORLD

Ondernemende advocaten, fiscalisten en notarissen werken bij Norton Rose

Het kantoor van Norton Rose is zowel in Nederland als wereldwijd groeiende. Op dit moment zijn wij ter uitbreiding van ons kantoor op zoek naar nieuwe medewerkers die graag een goede opleiding willen, verantwoordelijkheid durven te nemen en over grenzen heen durven te kijken.

Norton Rose is een internationaal kantoor met een sterk netwerk. Wij geven juridische adviezen aan toonaangevende internationale ondernemingen, financiële instellingen en overheden.

Interesse?

Kijk voor meer informatie en
onze vacatures op
werkenbijnortonrose.nl

Je kunt ook direct contact met
ons opnemen via

Sofie Simao (Recruiter)
Tel (020) 46 29 400
sofie.simao@nortonrose.com

Norton Rose LLP
Rembrandt Toren
Amstelplein 1
1096 HA Amsterdam

Gespreksleider Michiel van Kleef opent de discussie door een citaat van voormalig NOvA-deken Willem Bekkers aan te halen, die de rechtenstudie ‘een van de simpelste studies’ en ‘flinterdun’ noemde. Bekkers zei dit in een reactie op de Commissie-Kortman, die in 2010 in opdracht van de Orde van Advocaten onder meer de rechtenstudie onder de loep nam. Van Kleef: “Dit soort uitspraken moet hard aankomen bij de verschillende faculteiten. Hoe hebben jullie dit ervaren?” Paul Bovend’Eert (Radboud Universiteit Nijmegen): “Zo’n uitspraak lijkt mij meer provocerend dan op waarheid gestoeld. Wanneer je de vergelijking trekt met andere alfa- en gammastudies, is de rechtenstudie zeker niet onder de maat. De kwaliteit van rechtenstudenten in het algemeen is een andere discussie, maar daarom niet minder interessant. Er is een grote groep rechtenstudenten die echt gemoti-

veerd is en goede resultaten haalt en een kleine groep die vaak maar wat aanmoddert. Daar moet je als universiteit scherp op zijn.”

“ER IS EEN GROTE GROEP STUDENTEN DIE ECHT GEMOTIVEERD IS EN EEN KLEINE GROEP DIE MAAR WAT AANMODDERT”

Edgar du Perron (Universiteit van Amsterdam): “De kwaliteit van de instroom is een ander probleem dan de kwaliteit van de uitstroom. Als universiteit trachten wij de slechte studenten er het eerste jaar uitgepikt te hebben. Het feit dat de kwaliteit van de uitstroom niet uniform is, geeft overigens wel te denken.” Ige Dekker (Universiteit Utrecht): “Ik ben het met Paul en Edgar eens dat we de kwaliteit van de opleiding en de kwaliteit van de studenten los moeten zien. Door de toegenomen complexiteit van het recht zijn de opleidingen breder en zwaarder geworden terwijl studenten deze in een kortere tijd dan voorheen dienen af te ronden. Dat brengt mee dat de uitval ook groter is. Het kaf wordt van het koren gescheiden. In Utrecht doen we dat voor een deel ook vóór de ‘poort’: door de goed gemotiveerde studenten voor het Utrecht Law College te selecteren. In het algemeen wordt de slechte reputatie van de rechtenopleiding gelogenstraft door het feit dat een groot deel van de afgestudeerden heel goed functioneert op de arbeidsmarkt.” Hildegard Schneider (Universiteit Maastricht): “Wanneer er na een gemeenschappelijke propedeuse van de ene naar de andere rechtsdiscipline gewisseld wordt, telt dat als uitval hetgeen in feite een vertekend beeld geeft over de daadwerkelijke uitval. Mijns inziens is de opleiding zelf helemaal niet slecht: een Nederlandse rechtenstudie wordt internationaal bijvoorbeeld nog steeds hoog aangeschreven. In Duitsland geldt de rechtenopleiding als heel moeilijk, maar daar is de uitval ook 40 procent bij het staatsexamen. De eindbeoordeling is streng maar het rendement is ook laag. In Nederland is de begeleiding gedurende de hele opleiding sterker.” ▶

Deelnemers rondetafelgesprek:

- prof. mr. Margreet Ahsmann, senior rechter A Rechtbank Den Haag en bijzonder hoogleraar rechtspleging Universiteit Leiden
- prof. mr. Paul Bovend’Eert, decaan rechtenopleiding Radboud Universiteit Nijmegen
- prof. mr. Ige Dekker, decaan rechtenopleiding Universiteit Utrecht
- mr. Marjan van der List, advocaat en lid Algemene Raad Nederlandse Orde van Advocaten
- mr. drs. Peter van Lochem, rector Academie voor Wetgeving & Academie voor Overheidsjuristen
- prof. dr. Edgar du Perron, decaan rechtenopleiding Universiteit van Amsterdam
- prof. dr. Hildegard Schneider, decaan rechtenopleiding Universiteit Maastricht
- mr. Corrie ter Veer, lector civiel recht SSR
- drs. Paul Zevenbergen, bestuurslid Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie
- Janneke Doornebal, communicatieadviseur Nederlandse Orde van Advocaten

Negatieve berichten

Van Kleef: “Toch kunnen de negatieve berichten over de rechtenopleiding niet uit de lucht gevallen zijn. Hoe denken de afnemers aan tafel daarover?” Marjan van der List (Nederlandse Orde van Advocaten): “Wij zien wel degelijk dat de binnenkomende studenten moeite hebben met de aansluiting op de praktijk. Met name het analytisch vermogen en de kennis van het civiele recht zijn onder de maat. Ik weet niet of dat aan de universiteiten ligt of aan de student. Mij gaat het puur om de output en die is niet altijd goed.” Corrie ter Veer (SSR): “Studenten missen vaak een academische houding en het civiel effect is onvoldoende gewaarborgd. Een grondige kennis van de basisbeginselen en het systeem van met name het civiele recht ontbreekt soms. Aangezien wij zelf geen tijd hebben om de rechtenstudie dunnetjes over te doen denkt SSR momenteel na over een toelatingstoets op inhoudelijke kennis. Ik zie dat veel faculteiten zich, in de strijd om de rechtenstudent, willen onderscheiden met specialisatie en nieuwe disciplines. Toch zijn wij, en met ons veel vervolgoopleidingen, eerder gebaat bij breed opgeleide juristen die een grondige kennis van het recht *an sich* hebben.” Bovend’Eert: “De rechtenopleidingen, waaraan civiel effect verbonden is, moeten inderdaad waarborgen dat er bij hun afgestudeerden grondige kennis en inzicht is in het burgerlijk recht en in de andere hoofdvakken. Waar dat ontbreekt, is versterking van het onderwijs in die vakken gewenst.”

“STUDENTEN WILLEN TOCH DIE VERZEKERINGSPOLIS VAN EEN BREDE OPLEIDING”

Van der List: “Studenten denken dat ze gespecialiseerd op de markt moeten komen, gesteund door de universiteiten die deze trend zo’n vijftien jaar geleden al hebben ingezet. Wij zeggen: ga je breed oriënteren en verdiep de kennis van de hoofd- of basisvakken. Specialisatie op de universiteit lijkt mij eerder een versmalling voor de rest van je carrière.” Dekker: “Deze discussie is niet nieuw. Dat de opleidingen als gevolg van de bachelor/master-structuur gespecialiseerder zijn

lijkt mij schijn. Het gaat nog steeds om een driejarige brede, academische opleiding in met name de hoofdgebieden van het recht en een eenjarige verdieping en verbreding in een hoofdrichting. Dat was ten tijde van de ongedeelde doctoraalopleiding niet anders.” Peter van Lochem (Academie voor Wetgeving): “Toch valt me op dat de juristen die zich bij ons aandienen naast hun studie behoorlijk wat nevenactiviteiten hebben ontplooid. Een tweede master, activiteiten in het buitenland, extra vakken. In de selectie kun je daarom goed zien of iemand kwaliteit heeft: die heeft zelf actief gewerkt aan verdieping van de rechtenstudie.”

Zesjescultuur

Volgens Paul Zevenbergen, die namens de Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie onder meer belast is met de beoordelingen van de rechtenopleidingen, staat de studie al een tijd in de schijnwerpers. “Iedereen vindt er het zijne van. Bij rechten en ook bij veel andere grote studierichtingen heb je te maken met een grote omvang en verscheidenheid van instromende studenten. De rechtenopleidingen zijn geaccrediteerd omdat zij aan de maat zijn. Er is wel ruimte voor verbetering en die heeft de NVAO benoemd. Er wordt veel gesproken over een zesjescultuur. Met een zes heb ik geen probleem, zolang een zes maar echt aan de maat is en niet ‘met de hakken over de sloot’. Het probleem dat vooral naar boven komt bij grote studierichtingen, is dat brede toegankelijkheid en studiesucces haaks op elkaar kunnen staan. Studenten komen er vaak pas gaandeweg de studie achter wat voor hen de beste opleidingsrichting is. De voorlichting, maar ook voorsortering, zou daarom in een vroeg stadium moeten gebeuren. Overigens zijn veel academische en hbo-opleidingen op het moment bezig hun bachelor-trajecten te verbeteren. Er wordt aan gewerkt.”

Du Perron: “Het zou heel makkelijk zijn als je vroeg zou weten wat de studenten willen gaan doen. Iedere student wil echter toch die verzekeringspolis van een brede opleiding. Aan het begin van de studie wil het grootste gedeelte advocaat worden, pas later weet men het echt. Je bent gevangen door de vage ambitie van de student. Het is echter geen probleem voor goede studenten als die specialistisch zijn opge- ▶

Zo betrokken, het zou
verboden moeten worden.

MR. LUKK JONKER, HOOGST PERSOONLIJK BETROKKEN BIJ AUTODROP.

Bij Holla Advocaten nemen we het graag persoonlijk. Dat betekent dat we betrokken zijn bij de zaken die we behandelen. Het houdt ook in dat we regelmatig contact hebben en ons écht in onze klanten verdiepen. We stellen het belang van onze cliënt altijd voorop en hebben oog voor de mens achter de zaak. We zijn een van de 25 grootste advocatenkantoren van Nederland, onze advocaten bieden, naast professionele juridische bijstand, advies op maat vanuit onze vestigingen in Eindhoven, 's-Hertogenbosch en Tilburg.

Op www.holla.nl stellen we ons graag persoonlijk aan u voor en vindt u meer informatie over onze aanpak.

holla
advocaten

Hoogst persoonlijk

Gevonden:

Ekram Belhadj (/v)

Advocate Mededingingsrecht. Specialiteit: intuïtie.

De oriëntatietocht langs advocatenkantoren bleek helemaal geen tocht te worden. Haar intuïtie fungeerde prima als kompas. "Ik zat gelijk goed", lacht Ekram Belhadj. Na haar studie rechten werkte ze als docent aan de Universiteit Utrecht. Dat ze diezelfde open cultuur bij een advocatenkantoor kon vinden, had ze niet echt verwacht.

"Ik wilde mijn theoretische kennis tot bloei laten komen in de praktijk. Mijn gevoel en verhalen van vakgenoten brachten me bij Nysingh. Een bron van talent en inspiratie en een hardwerkende club met menselijke mensen. Mensen met oog voor elkaar. Iedere klus wordt gebouwd op bundeling van krachten. Dat werpt zijn vruchten af; zowel voor de cliënt als voor ons. Je weet dat je bij Nysingh kwaliteit krijgt. En zelf raak ik maar niet uitgegroeid."

Nysingh is een bedrijf van karaktervolle specialisten. Alleen de wet is bij ons standaard. Voor de rest krijg je alle ruimte om buitengewoon te zijn. Klinkt dit goed en kennen wij elkaar nog niet? Laat je dan vinden via werkenbijnysingh.nl

Nysingh. De juiste jurist op de juiste plek.

leid. Wanneer je cum laude afstudeert in internationaal recht kun je later prima in een financieringspraktijk werken.” Margreet Ahsmann, (hoogleraar rechtspleging Universiteit Leiden/rechter Rechtbank Den Haag): “Er zouden beredeneerde keuzes gemaakt moeten worden over hetgeen in een juridische opleiding thuis hoort. Het recht wordt steeds

“IK DENK DAT HET CIVIEL EFFECT OVER TIEN JAAR NIET RELEVANT MEER IS”

complexer: vier jaar is bijzonder kort. Ondanks de invoering van de bachelor/master-structuur is er direct een doorstroom master geïntroduceerd; voor mij het teken dat het idee van drie jaar bachelor met een zelfstandig diploma en één jaar master niet goed is uitgedacht. Daarnaast zie ik grote hiaten in het schrijven bij de afgestudeerden. Terwijl schrijfvaardigheid toch bij uitstek helpt bij het vormen van een academische houding.”

Gebrekkige schrijfvaardigheid

Volgens Schneider is de gebrekkige schrijfvaardigheid deels toe te schrijven aan de instromende studenten. “Op de middelbare school schrijven leerlingen veel minder, hetgeen later problemen oplevert. Er zijn tijdens de bachelor genoeg vakken waar elke week een essay van vijf pagina’s wordt verwacht. Het probleem is maatschappijbreed.” Du Perron: “Faculteiten zien die verminderde schrijfvaardigheid ook. Het verbeteren daarvan werkt alleen als er veel feedback is; met een norm van twaalf wekelijkse contacturen kom je daar niet aan. Mondelinge vakken worden veel beter voorbereid, dat is althans onze ervaring. Minder frequente contacten in kleinere groepen in plaats van massacolleges met bijbehorende essays. Het ministerie zou zich mijns inziens minder moeten bemoeien met de specifieke invulling van de opleidingen op basis van contacturen. Dat kunnen de universiteiten veel beter.”

Ahsmann: “Nu zijn er maar acht contacturen; het maakt de studie rechten bijna tot een zelfstudie. Ik vind de twaalf

contacturen die er komen overigens nog steeds weinig; het gaat ook om structuur. De vraag is hoe een universiteit met 1400 eerstejaars die studenten allemaal een goede academische vorming kan geven. Feedback is daartoe van het grootste belang.” Zevenbergen: “Contact tussen student en docent is wezenlijk, maar meer contacturen zijn niet automatisch beter; je hebt ook tijd nodig om stof te verwerken. Het creëren van leergemeenschappen werkt goed en veel opleidingen zijn daarmee bezig. Ik kan me voorstellen dat kleinere werkgroepen met een studenttutor effectiever zijn dan docenten die grote hoorcolleges geven.” Schneider: “Wanneer studenten van elkaar leren kunnen docenten ingrijpen als het nodig is. Je kunt bijvoorbeeld zes essays vragen, waarvan je er twee corrigeert en één gebruikt als examenstuk. Gevolg is dat alle zes de essays van goede kwaliteit zijn.”

Basisvakken

Omdat verschillende beroepsgroepen verschillende eisen aan studenten stellen, is het voor de universiteiten lastig om één uniform programma aan te bieden en zich daarnaast ook nog te kunnen onderscheiden van andere universiteiten. Zonder het civiel effect zouden de juridische opleidingen ruimte kunnen krijgen zich te richten op het aanbieden van een diversiteit aan onderwijs en kennis die voor de uitoefening van juridische beroepen nodig is. Dekker: “Universiteiten moeten niet de rol van beroepsopleidingen willen spelen. De universiteiten bieden, wat de initiële studies betreft, algemene academische opleidingen en dat zal zo moeten blijven. Vervolgopleidingen kunnen zelf, door bijvoorbeeld entree-toetsen, hun eisen kenbaar maken. Ik denk dan ook dat het civiel effect over tien jaar niet relevant meer is omdat de typische beroepsgroepen – en hun opleidingen – steeds diverser zullen worden. Tegelijkertijd worden universiteiten min of meer gedwongen zich van elkaar te onderscheiden. Daarvoor leent de inhoud van de opleiding zich minder dan het niveau van de studenten, docenten en onderzoekers. Gevolg is dat de *ranking* van opleidingen, ook voor de beroepsgroepen, steeds belangrijker gaat worden.”

Bovend'Eert: “Het civiel effect bepaalt mede de kwaliteit ▶

van de rechtenopleiding, omdat daarin het verwerven van kennis en inzicht in de hoofdvakken van het recht vooropstaat. Wanneer dat er niet meer is, krijg je een soort vrije studierichting met leuke colleges in allerlei vakken, maar leid je geen goede juristen meer op. Het programma moet altijd een belangrijke component hebben met basisvakken recht.” Schneider: “Het civiel effect zou met name in de bachelorfase bereikt moeten worden. In de huidige internationalisering van het recht lijkt de masterfase mij bij uitstek geschikt om verschillende richtingen te kiezen. Met een Nederlandse master kun je in landen als België en Duitsland zo instromen. Dat relativeert het civiel effect enigszins: ook studenten stellen tegenwoordig andere eisen aan hun opleiding.” Van Lochem: “In dit verband is het zinnig op te merken dat je de goede juristen er toch altijd wel uit haalt. Iemand die na de studie voor een bepaalde richting kiest maar de vereiste studierichting ontbeert, is vaak veel ambitieuzer dan iemand die een beroepsopleiding kiest juist omdat de opleiding erop aansluit. Het is met name belangrijk om intelligentie en ambitie te signaleren.”

Law Firm School

Du Perron: “Er is een grote kans dat Ige Dekker gelijk gaat krijgen met betrekking tot de relevantie van het civiel effect. Werkgevers uit het bedrijfsleven hebben bijvoorbeeld sterk de behoefte aan juristen die buiten het juridische kunnen denken en niet alles tot op de bodem willen uitzoeken. Universiteiten houden ook rekening met die uitstroommogelijkheid.” Ter Veer: “Het gebrek aan inzicht in de verschillende opleidingen is nu al een probleem voor SSR. Je weet vaak niet wat er exact aan welke universiteit wordt gedoceerd. Wanneer het civiel effect verdwijnt, worden we gedwongen om heel specifiek aan te geven aan welke eisen je moet voldoen. Dat verkleint wellicht de pool waarin we kunnen vissen.”

Van der List: “De Law Firm School doet dat al: specifieke vakken noemen als vereiste voor toelating tot de aangesloten kantoren. Voor de Orde met een bredere instroom is dat moeilijk. Los daarvan hebben wij nu zeer regelmatig moeite om te zien of afgestudeerden aan de eisen van de

beëdiging voldoen omdat niet altijd duidelijk is wat de inhoud van de vakken is; wij kunnen niet bepalen of iemand terecht een civiel effect op de bul heeft staan. Het verdwijnen van het civiel effect zal met name de universiteiten opbreken. Studenten zullen een afwijzing van de beroepsopleiding wijten aan verkeerde voorlichting en gebrekkige opleiding.”

Afstemming

Du Perron: “We zijn het vandaag eens geworden over de behoefte aan een brede juridische opleiding. De Law Firm School vraagt echter naar specifieke vakken in bepaalde disciplines. Dat staat haaks op een brede insteek.” Boven-d’Eert: “Het noemen van specifieke vakken, zoals de Law

“LAAT BEROEPSOPLEIDINGEN DE PLEITOFENINGEN MAAR VOOR REKENING NEMEN”

Firm School doet, heeft niet veel zin als je niet weet wat de inhoud en zwaarte van die vakken is. De faculteiten zijn mijns inziens goed in staat om zelf voor een programma te zorgen waarin voldoende grondige kennis van en diepgang in de hoofdvakken voorhanden is.” Van der List: “Wat de Orde betreft moet de rechtenstudie goede kennis van de hoofdvakken opleveren en in die zin breed en niet gespecialiseerd zijn. Studenten kiezen nu relatief makkelijke vakken om hogere cijferlijsten te kunnen presenteren. Wij zeggen: bied een brede opleiding in de hoofdvakken met vooral veel academische vorming aan. Laat beroepsopleidingen als de onze bijvoorbeeld de pleitoefeningen maar voor rekening nemen.” Ahsmann: “Een driejarige brede bachelor en een tweejarige togamaster zou een uitkomst kunnen bieden, maar dat zal zeker in de huidige tijd een utopie zijn. Enige afstemming tussen universiteiten, beroepsgroepen en de overheid over de invulling van de opleiding is daarom het meest effectieve middel om de kwaliteit te verbeteren. Een gesprek als vandaag zorgt al voor veel wederzijds begrip.” ■

RECRUITMENT IN DE ADVOCATUUR

Altijd plaats voor *talent*

Advocatenkantoren investeren conjunctuuronafhankelijk in jong talent en zullen dat blijven doen. De strijd om de beste jurist is feller dan ooit, zo blijkt uit de verhalen van verschillende topkantoren.

door **Annelieke Fenstra**

Het gaat er de laatste jaren steeds heviger aan toe in recruitmentland. Recruiters zijn op zoek naar de beste jurist en willen die voor zich winnen. Waar letten zij op in deze strijd en met welke issues krijgen zij te maken? Heeft de tanende economie invloed op hun werving- en selectiebeleid? En hoe zit het eigenlijk met diversiteit?

De juiste mix

“We’re hiring!”, zegt Willemijn Romijn, communicatiemanager bij DLA Piper, enthousiast. “Er is altijd plaats voor passend talent, ook in deze tijd. Natuurlijk gaan we prudenter om met onze kosten. Zo kijken we nu strategischer naar onze arbeidsmarktcommunicatie, ons selectieproces en onze opleidingsprogramma’s. Maar we bieden, ook in deze tijd, onverkort plaats aan talentvolle en ambitieuze collega’s.” Charlotte de Mos, recruiter bij Boekel De Nereé, legt uit waarom het aantrekken van jong talent te allen tijde belangrijk is: “Een praktijk binnen de advocatuur is piramidevormig opgebouwd met een partner die leiding geeft aan de praktijk, een aantal senior counsels/senior-medewerkers, jon-

ge medewerkers en een groep stagiaires. Het is belangrijk om de juiste mix van senior en junior advocaten te hebben om cliënten op een efficiënte en effectieve manier bij te staan. Met een vacaturestop streef je als kantoor je eigen doel voorbij, namelijk het zo goed mogelijk bedienen van je cliënt. De opbouw van een praktijk moet constant zijn, we denken op de lange termijn.”

Op volle toeren

De recruitmentafdelingen blijven ondanks de economisch barre tijden dus op volle toeren draaien. Ook Fleur Engels, senior recruiter bij De Brauw Blackstone Westbroek, benadrukt dat zij blijft aannemen, maar zegt tegelijkertijd wel selectiever te kunnen zijn. “Sinds het uitbreken van de crisis in 2008 is het aantal sollicitaties fors gestegen. ▶

We hebben veel om uit te kiezen.” Thaira Koppelaar, recruitmentmanager bij AKD, zag ook het aantal sollicitaties toenemen en noemt het vooral opvallend dat sollicitanten niet alleen maar geïnteresseerd zijn in een carrière als advocaat. “Ze willen op allerlei mogelijke manieren een bijdrage leveren aan het juridische proces. In een supportfunctie bijvoorbeeld. Als ze maar op enigerlei wijze in de advocatuur aan de slag kunnen. Maar of dat met de crisis te maken heeft, wie zal het zeggen.”

“DE HELE ZUIDAS ZIT ACHTER DE JURIDISCHE TOPPERS AAN”

Engels legt uit waarom een actief wervingsbeleid ondanks het grote aantal sollicitaties noodzakelijk is. “We moeten nog steeds hard ons best doen om te zorgen dat de juridische toppers bij ons komen. Denken van ‘ze komen toch wel’ is geen optie, want de hele Zuidas zit er achteraan.” Het opzetten van nieuwe campagnes en het organiseren van leuke evenementen en inhouse-dagen zijn belangrijk om onder de aandacht van studenten en starters te blijven. Maar ook het aanwezig zijn op beurzen en banenmarkten en het bijwonen van recruitmentdiners georganiseerd door juridische faculteitsverenigingen of balies. “Je moet er zijn, want de concurrent is er ook. Bovendien trek je met een actief beleid de juiste mensen aan. Een groot deel van het kaf scheid je daarmee van het koren”, vertelt De Mos.

Twitter-uurtje

Traditionele arbeidsmarktcommunicatiemiddelen worden dus niet vervangen door social media. Het persoonlijke contact gaat boven alles. Je moet een beetje aan elkaar kunnen snuffelen. Maar social media kunnen zeker een bijdrage leveren aan het actieve werven. Zowel op individueel niveau als via kantooraccounts kan direct contact worden gelegd met potentiële kandidaten. Romijn: “Social media zijn een krachtig instrument dat niet moet worden onderschat. De advocatuur is er nog altijd wat huiverig voor. Juristen onderschatten vaak de kracht van hun eigen (online-)netwerk.” LinkedIn wordt al veelvuldig gebruikt voor het plaatsen van vacatures of het aankondigen van inhouse-events en ook Twitter en Facebook worden heel voorzichtig steeds meer ingezet als arbeidsmarktcommunicatiemiddel. Zo organiseert Boekel De Nerée één keer in de twee maanden zelfs een ‘Twitter-uurtje’ waarbij een advocaat of notaris vragen beantwoordt van studenten. De Mos: “We blijven nieuwe manieren bedenken om ons te profileren. Het aanbod van starters is groot, maar het aanbod van kantoren is ook heel groot.”

Postzegels verzamelen

Wie is dan eigenlijk die juridische parel waar de topadvocatuur naar zoekt? De kantoren zijn het over één ding eens: het moet een ‘leuk iemand’ zijn. Maar wanneer iemand leuk is, is moeilijk te zeggen. Er moet een ‘match’ zijn. En ook dat is lastig uit te leggen. In ieder geval is het duidelijk dat het gaat om het totaalpakket waarbij het draait om kennis, karaktereigenschappen en vaardigheden. Commercieel, strategisch en internationaal denken zijn tegenwoordig misschien wel de belangrijkste competenties. Een mentaliteit van wachten-tot-het-grindpad knerpt, is uit den boze. Romijn: “Wij zoeken iemand die niet alleen extern waarde kan toevoegen, maar ook intern. Die wil bouwen aan onze organisatie. Wij kijken daarom kritisch naar cv’s, cijferlijsten en competenties als samenwerken, communicatie, besluitvaardigheid, zelfmanagement en ondernemerschap.” Goede cijfers zijn niet zaligmakend, maar geven wel een indicatie. Engels: “De papieren moeten in orde zijn en als daar hoge cijfers op staan, is dat een sterke trigger om iemand uit te nodigen. Maar uiteindelijk gaat het om het geheel. Liefde voor het recht is de gemene deler hier op kantoor. Die passie moet ook uit blijken uit je cv en de twinkeling in je ogen als je over je scriptie praat bijvoorbeeld.” Persoonlijkheid speelt de hoofdrol in de selectieprocessen. De kandidaat moet gemotiveerd en sociaal vaardig zijn. Daarnaast moet hij kunnen omgaan met kritiek en beschikken over het vermogen zich te kunnen aanpassen. Arianne van Staveren, HR-adviseur bij Linklaters, vertelt: “De mensen die wij aannemen hebben zich naast hun studie ontwikkeld. Zij zijn bijvoorbeeld actief geweest in een sport- of studentenvereniging. Het maakt niet uit wat je gedaan hebt als het maar enigszins substantieel is. Van een hobby als postzegels plakken word je niet sociaal, maar ben je voorzitter van de postzegelverzamelaarsclub geweest dan is dat wel weer interessant.” De Mos voegt toe: “Maar natuurlijk beseffen we dat het de student steeds moeilijker wordt gemaakt om zich naast zijn studie ook op andere vlakken te ontwikkelen.” Zij refereert aan onder meer de langstudeerboete. “Starters zullen steeds jonger worden en minder nevenactiviteiten hebben. Daar houden wij dus rekening mee in ons opleidingstraject, want theoretische kennis is belangrijk, maar vaardigheden eveneens. Het zien en het aangrijpen van kansen, creativiteit, flexibiliteit en extraversie zijn nodig om in deze tijd werk te genereren. Advocaten moeten er steeds meer op uit en zelfs ‘pitchen’ bij (aanstaande) cliënten om ze aan zich te binden.”

Geijkte paden

Starters stellen op hun beurt ook eisen aan hun (toekomstige) werkgever. De zogeheten 'generatie Y' vraagt vooral om een gedegen opleiding, goede coaching en begeleiding, een goede work-lifebalance en flexibiliteit. Engels: "Onze sollicitanten stellen over het algemeen geen vragen over flexibele werktijden en thuis werken. Ze hebben zich goed georiënteerd en weten dat ze bij ons komen om juridische topsport te bedrijven. De juiste coaching is daarbij belangrijk zodat zij het beste uit zichzelf kunnen halen. Voor iedere fase in hun carrière is een apart ontwikkelplan opgesteld om ons talent op individuele basis te begeleiden." Romijn stelt: "De geijkte paden zijn niet meer zo vanzelfsprekend. Zowel ons *attraction*- als *retention*beleid spelen daarop in. Daar zijn we op voorbereid. Het is geen vraag of je mee moet met de tijd, maar een feit. Al is het maar omdat generatie Y óók de cliënt van morgen is en verwacht dat we mensen in huis hebben die kunnen meebewegen in haar manier van denken en werken."

Bij Boekel wordt ook rekening gehouden met de veranderende eisen van starters. De Mos: "Starters willen invloed hebben op hun eigen carrièrepad. Daarom hebben wij bijvoorbeeld de verplichte praktijkwissel afgeschaft. Als ze een andere specialisatie willen verkennen mag dat, maar als ze goed op hun plek zitten dan mogen ze zich daar verder in ontwikkelen."

'Ons-kent-ons'

Een ander issue is de diversiteit in de togaberoepen en dan met name de culturele diversiteit. Biculturelen studeren in groten getale af in rechten, maar deze aantallen zien we in de rechtspraak en advocatuur niet terug. De kantoren lijken zich hier niet echt druk om te maken, al is het wel onderwerp van aandacht. Zo is ook Linklaters op het gebied van etniciteit niet heel divers. Hoe dat komt? Van Staveren: "Ik weet het niet. Misschien omdat allochtone studenten überhaupt maar mondjesmaat bij ons solliciteren. Ze weten ons

denk ik niet altijd even goed te vinden. We proberen wel een zo breed mogelijke groep aan te trekken en zullen ons hier komend jaar meer op focussen."

Ook Engels merkt op dat er weinig kandidaten met een andere culturele achtergrond solliciteren. "Ik denk dat ze zich niet herkennen in de mensen die hier al rondlopen. De Zuidas heeft toch een corporaal imago waar een 'ons-kent-ons' gevoel bij hoort. Een dergelijk netwerk heeft de gemiddelde biculturele student niet en dat proberen wij daarom te faciliteren door het programma Brug naar de Top." Met dit project – dat De Brauw in samenwerking met de Rechtspraak en het Openbaar Ministerie organiseert – wordt geprobeerd de kloof tussen biculturele rechtenstudenten en de rechtspraktijk te overbruggen. De studenten worden gekoppeld aan juristen van hun keuze

"ALLOCHTONE STUDENTEN HERKENNEN

ZICH NIET IN DE MENSEN DIE HIER AL

RONDLOPEN"

en zij kunnen meerdere gesprekken met hen voeren om zich zo een reëler beeld te vormen van de juridische praktijk. Engels wijst er nog wel op dat biculturele studenten meestal geïnteresseerd zijn in een heel andere tak van sport. Geen keiharde *corporate* zaken, maar maatschappelijk relevante kwesties.

AKD probeert eveneens de diversiteit te stimuleren. Het kantoor is onder meer een samenwerking met Young Global People (YGP), een werving- en selectiebureau voor multiculturele studenten (hbo/wo), aangegaan. Koppelaar: "Het is mooi om te streven naar diversiteit, maar het is niet iets dat je kunt opleggen. Een quotum hanteren, zal niet werken. Je selecteert uiteindelijk gewoon de beste kandidaat." ■

Wij spraken met (v.l.n.r.):

- Fleur Engels, senior recruiter De Brauw Blackstone Westbroek
- Thaira Koppelaar, recruitment-manager AKD
- Charlotte de Mos, recruiter Boekel De Nereé
- Willemijn Romijn, communicatie-manager DLA Piper
- Arianne van Staveren, HR-adviseur Linklaters

Wanneer je een goed idee hebt, krijg je ook de kans om er wat mee te doen

Ooit kozen Nienke Beun en Jeroen Brinkman voor JPR Advocaten, vanwege de kansen die ze er al vanaf hun eerste dag als advocaat-stagiaire kregen. Pascal Hulsegge maakte later de overstap naar 'het beste kantoor van Oost-Nederland' toen daar een praktijk Arbeidsrecht vrijkwam. Ondertussen hebben ze er alle drie de nodige JPR-jaren opzitten en kunnen ze 'hun' kantoor vanuit een wat breder perspectief bekijken. Aan de hand van een aantal trefwoorden vertellen ze waarom ze nog altijd juist hier hun vak uitoefenen.

Eigenzinnig

Nienke: "Kenmerkend voor de eigenzinnigheid van JPR is de manier waarop we hier denken vanuit de behoeften van de klant. Dat levert nieuwe diensten en initiatieven op, en dus nieuwe uitdagingen voor ons als medewerkers. Op die manier is bijvoorbeeld de International Desk ontstaan, voor Nederlandse ondernemers die zaken doen op de Duitse markt en Duitse relaties die in Nederland actief zijn. We werken daarbij samen met het Duitse kantoor Alpmann Fröhlich. Twee kantoren uit twee landen die zo met elkaar optrekken, dat zie je niet veel."

Teamwork

Jeroen: "Van alle JPR advocaten wordt verwacht dat ze een specialisme hebben of ontwikkelen. Dat betekent dat er altijd wel een collega is die beschikt over de specifieke kennis die jij op een bepaald moment nodig hebt. De deuren staan wat dat betreft altijd open voor elkaar." Pascal: "Bovendien werken onze verschillende secties samen in een aantal speciale branchegroepen. Zo combineren we kennis van bijvoorbeeld de verzekeringsbranche of de vastgoedwereld met alle juridische specialismen die in zo'n sector nodig kunnen zijn."

Discussie

Nienke: "Als werknemer word je bij veel zaken betrokken. Zo vindt er op elke vestiging jaarlijks een 'Benen Op Tafel' sessie plaats, waarin alle medewerkers mee kunnen discussiëren over het beleid en alles wat het kantoor aangaat. Natuurlijk nemen de partners en het bestuur uiteindelijk de beslissingen, maar ze luisteren naar je mening en schatten het op waarde."

Van links naar rechts:

NIENKE BEUN

JEROEN BRINKMAN

PASCAL HULSEGGE

Kansen

Pascal: "Wanneer je een goed idee hebt, wordt daar naar geluisterd en wordt er wat mee gedaan. Zo wil ik mij nu verder specialiseren in Intellectueel Eigendom omdat ik op dat gebied kansen zie in mijn Arbeidsrechtpraktijk. Ik krijg daar alle ruimte voor." Nienke: "Ik heb aangegeven dat ik speciale interesse heb in grensoverschrijdende vraagstukken. Ik bezoek nu, samen met een van de partners, de congressen van IPG, het internationale netwerk waar JPR bij is aangesloten. Wanneer een ondernemer waar ook ter wereld tegen juridische vragen aanloopt, weet ik daar snel de juiste specialist bij te vinden."

Ondernemerschap

Pascal: "Ik wist altijd al van mijzelf dat ik de commerciële kanten van het vak leuk vind: het netwerken en het acquireren. Ik woon in Deventer en daarmee dus middenin mijn eigen werkterrein. Daardoor weet ik wat mijn klanten bezighoudt en kan ik ook makkelijker nieuwe klanten binnenhalen. JPR stimuleert dat ondernemerschap nadrukkelijk, dat was voor mij ook een van de redenen om voor dit kantoor te kiezen."

Jeroen: "Natuurlijk is niet iedereen goed in acquireren, maar dat hoeft ook niet. Sommigen dragen bij aan het profileren van JPR door het ontwikkelen van bepaalde specialisaties, anderen bijvoorbeeld door het schrijven en publiceren van artikelen."

Arbeidsvoorwaarden

Jeroen: "Wanneer je laat zien wat je waard bent, maakt JPR het ook graag aantrekkelijk voor je om te blijven. Bijvoorbeeld door je in staat te stellen om te promoveren of een specialisatieopleiding te volgen of een nieuw idee uit te werken. Ook als het gaat om arbeidsvoorwaarden is er veel mogelijk. Zo heb ik wel eens twee maanden onbetaald verlof opgenomen, als je zoiets goed motiveert, valt er prima over te praten. Pascal: "Dat geldt ook voor zaken als ouderschapsverlof of werken in deeltijd. Het Nieuw Werken gaat zeker niet aan JPR voorbij."

Meer weten of solliciteren?

JPR telt 120 medewerkers, waaronder 55 gespecialiseerde advocaten, verdeeld over de drie vestigingen in Doetinchem, Deventer en Enschede. Studenten-stagiaires, advocaat-stagiaires en advocaten die zich herkennen in ons ondernemende en ondernemersgerichte karakter hebben we veel te bieden. Kijk voor meer informatie en actuele vacatures op www.jpr.nl.

Te kust en te keur

Een jurist is nooit uitgestudeerd. In het nieuwe cursusjaar worden er daarom weer allerlei opleidingen en cursussen gegeven. Een aantal aanbieders stelt zich hier alvast voor en gaat in op het actuele cursusaanbod.

door **Myrna van Lente**

VU LAW ACADEMY

De VU Law Academy is geaccrediteerd door de NOvA en heeft een zeer ruim aanbod voor juridische professionals: één- en tweedaagse cursussen (PO en VSO), actualiteitenlezingen, congressen en een aantal gespecialiseerde leergangen (met meer colleges). Nagenoeg alle rechtsgebieden worden behandeld. Centraal staat de vertaling van de theorie naar de praktijk en de praktische bruikbaarheid voor de cursisten. De docenten

van de juridische faculteit van de Vrije Universiteit zijn zeer deskundig en praktijkgericht.

De VU Law Academy richt zich zowel op advocaten als op juristen bij andere organisaties als gemeenten en bedrijven. Het streven is de prijzen voor cursussen en leergangen beperkt te houden. De waardering van cursisten voor praktijkgerichtheid en voor de kwaliteit/prijsverhouding is zeer hoog.

De cursussen worden gegeven aan de Vrije Universiteit in een apart, fraai zalencentrum voor colleges en verblijf.

Voor meer informatie: www.vula.nl

ADR INSTITUUT

Het Amsterdams ADR Instituut is gespecialiseerd in opleidingen en trainingen voor juristen op het gebied van *Appropriate Dispute Resolution* (ADR), vrij vertaald: effectieve conflictoplossing op maat. Het instituut is verbonden aan de Universiteit van Amsterdam en verzorgt in het najaar van 2012 een aantal cursussen. Algemeen manager Marije Ruijgh: “Op 10 oktober wordt gestart met de najaarsgroep van de 21-daagse beroepsopleiding tot ADR-Specialist/ Legal Mediator. Deze opleiding – erkend door het Nederlands Mediation Instituut – leidt op tot Legal Mediator en bestaat uit modules basisvaardigheden ADR, onderhandelen, mediation, juridische

aspecten van ADR en partijbegeleiding. Tijdens deze opleiding leert u onder meer inzicht te verwerven in andere methoden van conflictoplossing dan rechtspraak en ontwikkelt u uzelf tot een professionele mediator. Deze opleiding vindt plaats in Amsterdam.

“Op 30 en 31 oktober wordt de Basistraining Onderhandelen volgens de Harvard-methode gegeven in Amsterdam. Deze methode gaat uit van de gedachte dat een onderhandeling vaker tot een positief resultaat leidt, indien beide partijen met de uitkomst tevreden kunnen zijn (win-win). In deze training krijgt u door theorie, oefening en feedback de vaardigheden aangereikt om onderhandelingen zo te laten verlopen dat het beste resultaat voor uzelf en uw cliënt kan worden behaald.”

Voor meer informatie: www.Adrinstituut.nl

LAW AT WEB

De kwalitatief hoogstaande juridische webtrainingen van Law At Web maken het wel heel gemakkelijk om PO/PE-punten te halen vanaf de eigen werkplek. “Deelnemers koppelen terug dat zij het karakter van de training enorm positief ervaren: met koptelefoon op, wetboeken om zich heen, powerpointpresentatie en de live chatverbinding zijn zij in staat heel geconcentreerd én interactief de training te volgen. Daar komt bij dat men geen reistijd kwijt is; een groot voordeel van webtrainingen”, aldus Noor van Gils van Law At Web. Dat het concept aanslaat blijkt uit de verdubbeling van het aantal deelnemers en een uitbreiding van het huidige aanbod tot bijna vijftig webtrainingen. Naast trainingen

op het gebied van civiel recht zijn er ook webinars op het gebied van strafrecht en bestuursrecht bijgekomen. Bijzonder is de zogeheten ‘hooglerarenreeks’ van dit najaar, waarbij de hoogleraren Dick van Engelen (intellectuele eigendom), Kid Schwarz (ondernemingsrecht), Paul Vlaardingerbroek (personen- en familierecht), Steven Bartels (vastgoedtransacties), Jaap Sijmons (gezondheidsrecht) en Ruben Houweling (arbeidsrecht) de interactieve webtrainingen verzorgen.

Via Law At Web kan iedereen, ongeacht de locatie van zijn kantoor, ‘aan tafel zitten’ met deze vooraanstaande docenten en met hen live interactie hebben. Elk uur Law At Web levert een effectieve opleiding op voor slechts € 66,- excl. btw per punt (PO/PE). Law At Web: wel de kwaliteit, niet de reistijd.

Voor meer informatie: www.lawatweb.nl.

EGGENS INSTITUUT

“Recht kunnen doen staat of valt met de juiste (juridische) kennis! Wetgeving leeft en verandert voortdurend. Het bieden van de juiste actuele kennis is daarom noodzakelijk voor de advocaat en jurist”, vertelt Pam van 't Hof, directeur van het Eggens Instituut voor Juridisch Postacademisch Onderwijs. “En kennis is precies wat wij in huis hebben.” Als onderdeel van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam en in samenwerking met wetenschappers én professionals uit de praktijk, biedt het Eggens Instituut jaarlijks ruim 100 actua-

liteiten- en verdiepingscursussen op nagenoeg elk rechtsgebied. Met oog voor de ontwikkelingen in de markt komen er jaarlijks nieuwe cursussen bij. Zoals de in 2011 opgezette en inmiddels populaire cursussen financieel recht. Nieuw zijn ook de Leergang arbeid, onderneming en medezeggenschap, de cursus Legal English en de cursus ‘Sutorius overtuigt!’, over de kracht van retorica, onontbeerlijk voor iedere advocaat. Daarnaast verzorgt ons instituut ook maatwerk en incompany-cursussen. Het Eggens Instituut bevindt zich in hartje Amsterdam, in de Oudemanhuispoort; het bolwerk van studenten, wetenschappers en docenten.”

Voor meer informatie: www.jur.uva.nl/eggens

Haal je PO-punten aan de Universiteit van Amsterdam!

Het Eggens Instituut voor Juridisch Postacademisch Onderwijs is onderdeel van de Universiteit van Amsterdam en heeft tot doel een ieder die werkzaam is in de juridische praktijk mogelijkheden te bieden tot professionele bij- en nascholing. De toepassing van de juridische theorie in de praktijk staat daarbij centraal. De cursussen vinden plaats in de Oudemanspoort van de Universiteit van Amsterdam.

Ons cursusaanbod najaar 2012

Alumnidag (Alleen toegankelijk voor AUV-leden)

• 5 okt.	Geheimhouding	2PO	€ 50,-
----------	---------------	-----	--------

Arbeidsrecht

• 14 sept. t/m 5 april 2013	Leergang Arbeid, Onderneming & medezeggenschap	50PO	€ 4.500,-
• 11 dec.	Actualiteiten Arbeidsrecht	4PO	€ 395,-

Bestuursrecht

• 29 okt. & 12 nov.	Nieuw Bestuursprocesrecht	12PO	€ 1.100,-
• 8 nov.	Handhaving volgens de Awb	4PO	€ 395,-
• 14 nov.	Wabo (introductie)	6PO	€ 595,-
• 20 nov.	Actualiteiten Wro	4PO	€ 395,-
• 28 nov.	Verdieping Wabo	6PO	€ 595,-
• 30 nov.	Actualiteiten Bestuursrecht	4PO	€ 395,-
• 10 & 17 dec.	Verdieping Overheidsaansprakelijkheid	12PO	€ 1.100,-
• 19 dec.	Actualiteiten Vreemdelingenrecht	4PO	€ 395,-

Financieel recht

• 19 sept. 3, 17 & 31 okt.	Leergang Wft essentials	16PO	€ 1.350,-
• 28 sept.	Goed bestuur financiële ondernemingen	4PO	€ 395,-
• 18 okt.	Inleiding Financieel recht	4PO	€ 395,-
• 30 okt. & 13 nov.	Zorgplicht financiële dienstverlening	8PO	€ 695,-
• 7 dec.	Actualiteiten Wft	4PO	€ 395,-

Internationaal Privaatrecht

• 26 nov.	Nieuw boek IO BW	4PO	€ 395,-
-----------	------------------	-----	---------

Jeugdrecht

• 22 nov.	Verdieping Jeugdstrafrecht	6PO	€ 595,-
• 3 dec.	Verdieping civiel Jeugdrecht	6PO	€ 595,-

Ondernemingsrecht

• 4 okt.	De flex-BV	4PO	€ 395,-
• 15, 22 & 29 nov.	Onderneming in zwaar weer	12PO	€ 1.100,-
• 27 nov.	Nietigheid & vernietigbaarheid van besluiten	4PO	€ 395,-
• 13 dec.	Actualiteiten Ondernemingsrecht	4PO	€ 395,-

Personen- en Familierecht

• 7 nov.	Actuele jurisprudentie Familierecht	6PO	€ 595,-
----------	-------------------------------------	-----	---------

Privaatrecht

• 2 nov.	Kort geding	4PO	€ 395,-
• 6 nov.	Actualiteiten Huurrecht woonruimte	4PO	€ 395,-
• 9 & 16 nov.	Basiscursus Burgerlijk procesrecht	12 VSO/PO	€ 1.100,-
• 4 & 20 dec.	Contracteren	12 VSO/PO	€ 1.100,-
• 6 dec.	Actualiteiten Burgerlijk procesrecht	4PO	€ 395,-
• 10 dec.	Actualiteiten Insolventierecht	4PO	€ 395,-
• 12 dec.	Actualiteiten algemeen Vermogensrecht	6PO	€ 595,-
• 18 dec.	Actualiteiten Huurrecht bedrijfsruimte	4PO	€ 395,-

Strafrecht

• 5 & 19 nov.	Basiscursus Straf(proces)recht	12 VSO/PO	€ 1.100,-
• 13 dec.	Actualiteiten Straf(proces)recht	4PO	€ 395,-

Symposium

• 2 & 3 nov.	Nationaal Arbeidsrechtcongres	7PO	€ 795,-
• 23 nov.	ACIS: "Brandverzekering"	4PO	€ 375,-

Vaardigheden

• 12 okt.	"Sutorius overtuigt!"	3PO	€ 295,-
• 31 okt.	"Sutorius overtuigt!"	3PO	€ 295,-
• 23 nov.	Conflicthantering in de juridische praktijk	6PO	€ 695,-
• 3 dec.	Legal English	4PO	€ 395,-

Verzekeringsrecht

• 7 dec.	Actualiteiten Verzekeringsrecht	4PO	€ 395,-
----------	---------------------------------	-----	---------

Informatie en aanmelding

Eggens Instituut voor Juridisch Postacademisch Onderwijs
Universiteit van Amsterdam, Faculteit der Rechtsgeleerdheid
tel: (020) 525 3407
e-mail: pao-fdr@uva.nl
website: www.jur.uva.nl/eggens

ERASMUS ACADEMIE

Erasmus Academie, instituut voor postacademisch onderwijs van de Erasmus Universiteit Rotterdam, organiseert het hele jaar door een breed scala aan juridische PAO-cursussen, leergangen en congressen op het universitaire complex Woudestein in Rotterdam. Daarnaast verzorgt zij ook specialisatie-opleidingen zoals de postacademische leergang arbeidsrecht, de specialisatie opleiding financiële economie voor insolventieadvocaten en het unieke postacademisch opfrisprogramma voor juristen.

“De samenwerking met de Erasmus School of Law, met top-

wetenschappers en specialisten uit de (beroeps)praktijk, garandeert een kwaliteit die voor onze deelnemers vanzelfsprekend is”, vertelt Arlette Geerlings, programmamanager bij Erasmus Academie. “De laatste ontwikkelingen uit de wetenschap worden gekoppeld aan ervaringen en inzichten uit de beroepspraktijk. Mede door die combinatie van *science and practice* worden onze deelnemers elke bijeenkomst gevoed door nieuwe inzichten en geïnspireerd door nieuwe ideeën.” Erasmus Academie biedt niet alleen open opleidingen maar ook maatwerktrajecten, waarin leerdoelen en leervormen helemaal worden afgestemd op de wensen van uw juridische organisatie.

Voor meer informatie: www.erasmusacademie.nl/recht

JURIDISCH PAO LEIDEN

Sinds september 2011 is het Leids Juridisch PAO gehuisvest in de oude ‘Leidse Sterrewacht’. Een unieke onderwijslocatie en hét visitekaartje van het instituut. Binnen vrijwel alle rechtsgebieden heeft het instituut een ruim aanbod van cursussen en specialisatieopleidingen: er is doorstroom mogelijk vanuit basisnaar verdiepingscursussen en specialisatieopleidingen, en een jaarlijkse update via actualiteitencursussen. Directeur van Juridisch PAO Leiden Marco van der Ree: “Wij zijn een van de grotere aanbieders van juridisch postacademisch onderwijs en groot geworden in het ‘shorttrackonderwijs’, we hebben om en nabij honderd korte cursussen. Vanwege het overvolle tijdschema van professionals is het belangrijk in een kort

tijdsbestek een hoogwaardig product te leveren. Dat zien we terug in hoge evaluatiescores van onze docenten, maar ook in de waardering van onze dienstverlening, in 2011 een gemiddelde score van 8,6. Daar zijn wij natuurlijk trots op. De volgende stap is een forse uitbreiding van het aantal specialisatieopleidingen. Die hebben een duur van acht tot tien dagen en worden afgesloten met een examen. Daar heeft Leiden ook een eigen formule: geen tussentijdse huiswerkopdrachten, de kandidaat sluit zijn opleiding af met het schrijven van een paper en legt daar een mondeling examen over af. Inmiddels zijn deze opleidingen er in arbeidsrecht, fiscale advocatuur, ondernemingsrecht, gerechtelijk deskundigentraject, en volgen jeugdrecht en aanbestedingsrecht in 2013. Kortom: voldoende reden om naar Leiden te komen!”

Meer informatie: www.paoleiden.nl

KLUWER OPLEIDINGEN

Gedreven door kennis, dat kenmerkt de jurist, maar zeker ook Kluwer Opleidingen. Valerie Edens, manager Opleidingen Legal, zegt: “Wij zijn gedreven om er voor te zorgen dat iedereen die werkzaam is in de juridische praktijk zich verrijkt met kennis uit zijn vak, om zijn gedrevenheid te behouden en zich verder te kunnen ontwikkelen. Hiervoor bieden wij een breed scala aan vakinhoudelijke opleidingen, masterclasses en actualiteitendagen in de diverse rechtsgebieden. Hooggewaarderd worden onze jaarlijkse events als het Nationaal

ArbeidsRecht Diner en het Ondernemingsrecht Diner. En tegenwoordig bieden wij ook diverse vaardigheidstrainingen specifiek ontwikkeld voor de juridische praktijk. Voor iedere fase in zijn carrière bieden wij de jurist een cursus die aansluit bij zijn kennisbehoefte. Ons streven is om continu te zorgen voor het meest actuele aanbod aan opleidingen. Door intensieve samenwerking met de uitgeverij kunnen wij veelal het verschil maken. Zo ontvangen de deelnemers aan onze nieuwe Basisopleiding personen- en familierecht bijvoorbeeld drie perfect passende boeken plus een inlog voor Kluwer Navigator Collectie Personen-, familie- en erfrecht.

“Naast open inschrijvingen programma’s is het ook mogelijk een incompany opleiding samen te stellen. De incompany opleidingen worden qua inhoud en organisatie volledig afgestemd op de wensen van de klant.”

Kluwer Opleidingen biedt een breed aanbod cursussen, con-

gressen, opleidingen en e-learning in diverse vakgebieden: juridisch, fiscaal, financiële dienstverlening, openbaar bestuur, ruimtelijke ordening & milieu, sociale zekerheid, financieel management & administratie.

Voor meer informatie: www.kluwer.nl/opleidingen

OSR JURIDISCHE OPLEIDINGEN

In september start OSR al direct met een noviteit: de 3-in-1 vaardighedendag. In één dag kunnen juristen kennismaken met drie soorten trainingen. Handig als je nog niet direct wilt kiezen voor een uitgebreide training. Wil je dat wel, dan biedt OSR ook in het najaar wederom een uitgebreid pakket vaardigheidstrainingen.

Vanaf het najaar biedt OSR structureel webinars aan. Zonder reistijd en van waar ook ter wereld kennis tot je nemen.

En ook nog eens *realtime* waardoor interactie met docenten en medecursisten mogelijk is. Daarnaast organiseren we eind dit jaar een bijzondere Winterschool: helemaal volgens de nieuwste e-learning inzichten. Op een zelf gekozen tijd en plaats de laatste PO-punten halen.

Maar natuurlijk biedt OSR ook weer veel hooggekwalificeerde klassikale cursussen: op alle rechtsgebieden, op alle niveaus én met de beste docenten. Uiteraard gegeven in ons historische cursuspand in Utrecht.

Voor meer informatie: www.osr.nl

NEDERLANDSE ORGANISATIE VOOR EXECUTEURS

De Nederlandse Organisatie voor Executeurs (NOVEX) is een multidisciplinaire vereniging met (bestuurs)leden uit verschillende beroepsgroepen. Die groepen werken in de NOVEX samen om de executeur te professionaliseren.

Voorzitter Hans Stubbé: “De professionele executeurs kunnen hun kennis en kunde verder ontwikkelen door het volgen van een intensieve tweedaagse cursus; de leergang executele. In deze cursus komen theorie en praktijk aan bod. Juist het interdisciplinaire karakter van de cursus heeft een

meerwaarde. Met en van elkaar leren.” De eerstvolgende cursus vindt plaats op 9 oktober en 2 november.

“Na het volgen van de leergang staat het NOVEX-lidmaatschap open. Leden krijgen onder meer diverse verdiepingscursussen aangeboden en er wordt begonnen met intervisie. Een lid van NOVEX kan zich aanmelden voor certificering door de Stichting Certificering Executeurs (SCE). De vereisten voor certificering en de gecertificeerde executeurs staan op www.sce-executeurs.nl. NOVEX is daarnaast als belangenbehartiger in gesprek met diverse partijen om de positie van de executeur te verbeteren.”

Voor meer informatie: www.novex-executeur.nl

SSR

SSR, het opleidingsinstituut voor de rechterlijke organisatie, presenteert voor 2013 een compleet aanbod van opleidingen, cursussen en trainingen dat bijdraagt aan de kwaliteitsverbetering van de rechterlijke organisatie en de continue persoonlijke en professionele ontwikkeling van elke medewerker. Ook de (initiele) opleiding tot rechter en officier wordt geheel vernieuwd. “Ons aanbod 2013 is in veel opzichten verscherpt”, zegt Rosa Jansen, rector en voorzitter van het College van Bestuur van SSR. “Met het veranderprogramma SSR NEXT introduceren

wij nieuwe (digitale) leervormen om het rendement en de effectiviteit van onze opleidingen te verhogen. Samenwerking en co-creatie met gerechten en parketten staan daarbij centraal. En met een centrale en vernieuwde vestiging in Utrecht en regionale cursuslocaties verspreid over het land, faciliteren wij onze partners sneller en op maat in het komende studiejaar.” SSR biedt een stimulerende omgeving voor ontmoeting met collega’s en uitwisseling van denkbeelden en ervaringen, waar theorie aan de hand van unieke casuïstiek aansluit op de dagelijkse praktijk. Ook voor de advocatuur biedt SSR interessante en prikkelende mogelijkheden.

Voor meer informatie: www.ssr.nl

“Dankzij die
acquisitietraining
groeit ons
kantoor!”

Word
nu lid!

~~€ 40,-~~ € 20,-

t/m 31 december 2012

balie⁺

laat je advocaat zijn

Sebastian ontdekt de plus. Sinds hij vertrouwt op de producten en diensten van Balieplus, kan Sebastian zich weer volledig richten op de inhoud. Dat bespaart tijd, geld en kopzorgen. En geeft hem bovenal de ruimte voor zijn passie: de advocatuur. Word nu lid en ontdek hoe Balieplus ook jou helpt je focus te bewaren.

De wet van Van Doorne:
**Talent is een
werkwoord**

Je hebt talent. Dat is mooi. Maar alleen talent is niet genoeg. Om de top te bereiken, moet je een flinke ontwikkeling doormaken. Als advocaat en als mens. Daarvoor is doorzettingsvermogen nodig, een flinke dosis ambitie en het lef om de kansen die je krijgt, te grijpen. Natuurlijk helpen we je hierbij. Met deskundige en persoonlijke begeleiding en een uitgebreid opleidingsprogramma. Maar ondanks al deze ondersteuning, is er maar één iemand verantwoordelijk voor het ontwikkelen van jouw talent. En dat ben jij.

Kijk op www.werkenbijvandoorne.nl hoe je je talent op scherp kunt zetten. Maak kennis met je nieuwe collega's, neem een kijkje op je nieuwe werkplek en kies de toekomst die je wilt.

Heb je vragen of wil je solliciteren, neem dan contact op met onze recruiter, telefoon 020 6789 338, recruitment@vandoorne.com

Van Doorne houdt je scherp

VanDoorne

Advocaten • Notarissen • Fiscalisten

CPO

Centrum voor Postacademisch Juridisch Onderwijs

“Als jurist wil je over de meest actuele kennis beschikken. Daarom voegen wij ook dit najaar cursussen toe aan ons pao-aanbod,” vertelt Marianne van den Bosch, directeur Opleidingen van het Centrum voor Postacademisch Onderwijs (CPO) van de Radboud Universiteit. “Mede op verzoek van onze cursisten en op advies van onze docenten hebben we de volgende cursussen ontwikkeld: Actualiteiten vastgoedrecht, Beoordelen faillissement vanuit financieel-juridisch perspectief, Geschillen in het vennootschapsrecht en De Wwft in de praktijk. Daarnaast verzorgt het CPO op verschillende dagen en verspreid door het land *last minute* cursussen ‘De nieuwe BV’. “Voor voorjaar 2013 zijn in ontwikkeling Verdieping Bouwrecht, De zieke werknemer, Het EVRM in het straf-

recht, Het EVRM in het arbeidsrecht, Procederen in aansprakelijkheidszaken, en Wet nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten. Klassiekers als de tweedaagse verdiepingscursussen arbeidsrecht, zekerheidsrechten en insolventierecht blijven gehandhaafd, evenals de actualiteitencursussen op veel verschillende rechtsterreinen.” Het CPO staat voor hoogwaardig onderwijs met een hoge dosis bruikbare kennis per uur. “Maar er is meer: we willen ook de ‘waarom’-vraag achter juridische ontwikkelingen stellen. Het is onze ervaring dat het nadenken daarover het inzicht vergroot en de juridische denkkraft aanscherpt, en dus zeer relevant is voor de praktijk. Onze docenten staan, met hun praktijkervaring en wetenschappelijke expertise, voor beide aspecten van het onderwijs garant.”

Voor meer informatie: www.cpo.nl

JURIDISCHE HOGESCHOOL AVANS-FONTYS

combineren met een wekelijkse bijeenkomst biedt de Juridische Hogeschool van Avans-Fontys de ideale mogelijkheid. Het lesprogramma wordt op maandagmiddag en -avond (13.50-21.15 uur) in Tilburg aangeboden. De locatie is gelegen direct naast station Tilburg Universiteit en heeft eigen parkeergelegenheid. Het reizen kan buiten de spijstijden.

Hbo-rechten naast je baan studeren. Als je dat wilt

De opleiding duurt vier jaar. Vanaf het eerste jaar moet er sprake zijn van werkervaring; vanaf het tweede jaar dient dit relevante werkervaring te zijn. Van die werkervaring wordt tijdens de opleiding ook gebruik gemaakt. De hbo-rechtenopleidingen (voltijd en deeltijd) van de Juridische Hogeschool Avans-Fontys staan al jaren als de nummer 1 in alle vergelijkende lijstjes. De kwaliteit van de opleiding maakt het diploma extra waardevol.

Uiteraard kunnen eerdere opleidingstrajecten en soms ook werkervaring vrijstellingen opleveren.

Voor meer informatie: www.jhs.nl

ACADEMIE VOOR DE RECHTSPRAKTIJK

ACADEMIE voor de RECHTSPRAKTIJK

De Academie voor de Rechtspraak is al jaren een door de Nederlandse Orde van Advocaten erkend opleidingsinstituut. Volgens de opleidingsfilosofie van de Academie is het voor de deskundigheid van advocaten van groot belang om zich hun hele werkende leven te blijven ontwikkelen. De Academie biedt verscheidene cursussen, zodat er altijd een cursus is die aansluit bij het kennisniveau en werkervaring. De praktijk staat hierbij altijd centraal. De Academie voor de Rechtspraak streeft ernaar om zo veel mogelijk advocaten van verschillende rechtsgebieden en

kennisniveaus een uitdagend en gevarieerd aanbod te bieden waaraan zij een tevreden en goed gevoel overhouden. De cursussen vinden plaats in de eigen opleidingslocatie: Kasteel Waardenburg in Waardenburg.

Door innovatief en vooruitstrevend te denken en te handelen, zal de Academie ook in de toekomst kunnen voorzien in de cursusbehoefte. Denk hierbij aan de ontwikkeling op het gebied van cursussen via het internet.

Webinars (cursussen vanachter de computer) zullen meer en meer deel gaan uitmaken van de hedendaagse kennisoverdracht. Hierin is de Academie voor de Rechtspraak voorloper en trendsetter.

Voor meer informatie: www.avdr.nl

Leed op de oranjecamping

Tien pleiters streden half juni in de Utrechtse rechtbank om de felbegeerde eerste plaats van de Landelijke Pleitwedstrijden 2012. De te behandelen casus stond in het teken van vakanties en in het bijzonder het bijbehorende vakantieleed op de (oranje)camping. Onder leiding van een deskundige en scherpe jury (bestaande uit rechtbankpresident Uniken Venema, HR-lid Ba-

kels en de advocaten De Witte, Ausma en Groeneveld (winnaar LPW 2011) deden de pleiters hun uiterste best om elkaar 'uit de tent te lokken'. Ronald Pieterse (Adriaanse & Van der Weel) slaagde daar het best in; hij won de Landelijke Pleitwedstrijden 2012.

Na afloop werd er in Grand Café Maria geborreld, gedineerd en gefeest

Ronald Pieterse (Adriaanse & Van der Weel) en juryvoorzitter Herco Uniken Venema (president Rb Utrecht)

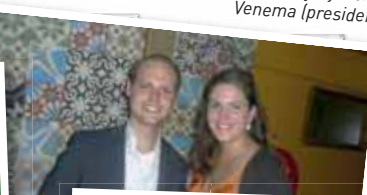
Winnaar Ronald Pieterse (Adriaanse & Van der Weel) in actie

Annemarie van Groningen, Sanne van 't Hof, Lisanne van Kouterik (student-stagiaire), Robert de Vries, Femke Haarmans en Marina Kleijn (allen Bosselaar & Strengers)

V.l.n.r. Chantal Keilholtz en Rozemarein Leen (beiden Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn)

René Hebly (SAP) en Dorothe Cornélese (Boers)

LPW Commissie 2012: Jasper van de Graaf (Van Odijk), Rianne Smit (SAP), Leonie Muetstege (CMS Derk Star Busmann), Florian Plate (Houtzager Strijker), Suzanne Steegmans (KBS), Femke Haarmans (Bosselaar & Strengers) en Tim Gijtenbeek (Boers)

Golfen met en zonder GVB

Negen flights, bestaande uit balieleden in het bezit van een GVB, kwamen begin juli op golfbaan de Hoge Dijk in Amsterdam in actie tijdens het vijfde Linklaters Jonge Balie Golf-toernooi. Dertig balieleden zonder GVB werden intussen onder leiding van drie pro's de fijne kneepjes van het afslaan, putten en pitchen bijgebracht.

De eerste prijs was voor Dirk-Jan Gondrie en Marc Kuijper (Boekel De Nerée). Tweede werden Jankees Hopperus Buma (Van Till

Advocaten), George ten Hagen (Certa Legal Advocaten) en Patrick Munk (Allen & Overy) en derde Marc Orval, Elianne Bär en Elvira de Jong (NautaDutilh). Elvira de Jong won tevens the longest drive, die zelfs verder was dan de longest drive van Robert Adern (Linklaters), de winnaar van dit onderdeel bij de mannen. De dag werd afgesloten met een zonnige borrel, barbecue en prijsuitreiking op het terras van Brasserie De Houten Vier, waar nog lang werd nagepraat.

Afslaan tijdens de clinic (Wijnand Meijer van Loyens Loeff)

De golfcommissie, vlnr: Merel Klinkers (NautaDutilh), Ilse Warmerdam (Holland Van Gijzen), Wijnand Meijer (Loyens Loeff) en Margie Breugem (De Brauw)

Pitchen tijdens de clinic

Roderick Bolhaar en Merel Klinkers van NautaDutilh met de golfmascotte

Putten tijdens de clinic

De borrel

Summer-time

In de zomer is het soms vervelend om met mooi weer binnen achter je bureau te zitten. Vorig jaar had ik daar gelukkig maar slechts één dag echt 'last' van, aangezien de zomer toen op een dinsdag viel. Het spaarzame moment leverde op kantoor meteen een bijzonder verlof op voor de dinsdagmiddag.

Dit jaar is het weer niet veel beter, zowel juni als juli waren overwegend koel en nat. Gelukkig waren er ook een aantal zonovergoten dagen. De kunst is dan om vooraf in overleg met je collega's precies zo'n dag vrij te plannen. In de praktijk betekent dat een enorme gok met de grillen van het Hollandse weer, ook omdat de weermannen en vrouwen met hun lange-termijnvoorspellingen er vaak flink naast zitten.

Op zo'n moment is het voorstel van enkele politici om deze weermensen aansprakelijk te stellen voor hun mislukte prognose erg aantrekkelijk. Maar bij nader inzien is dat juridisch niet haalbaar. Ten eerste is het lastig om causaal verband aan te tonen tussen de schade en de mislukte voorspelling. Bovendien betreft het in mijn geval met name een emotionele schadepost, waarvan ik vrees dat deze niet voor vergoeding in aanmerking komt. Ook geven de weervoorspellers geen garanties en hebben zij een inspanningsverplichting in plaats van een resultaatverplichting.

Desondanks reis ik tijdens mijn zomervakantie, om verdere emotionele schade ten gevolge van het weer te voorkomen, af naar een zonzekere bestemming. Of deze bestemming een garantie is voor het voorkomen van emotionele schade zal nog maar moeten blijken; zelfs de meest exotische bestemming staat tegenwoordig niet meer 100% garant voor mooi weer.

Stagiaire (♀)

BalieBabe

van de maand

Inge van Lammeren

FOTO: CHANTAL ARIËNS

Reizen = stedentripjes, zomervakanties, rondreizen en met kantoor jaarlijks op wintersport. Het is maar goed dat wij veel vakantiedagen hebben!

Restaurants = wekelijks zoek ik met vriendinnen leuke restaurantjes in Amsterdam uit. Inmiddels weten we precies waar we lekker kunnen eten.

Revolutionair = is de HVG App omdat wij daarmee cliënten nog makkelijker op de hoogte kunnen houden van relevante ontwikkelingen en cliënten ons nog sneller kunnen bereiken.

Recreëren = heerlijk om na het werk een terrasje te pakken of te picknicken/barbecuen in het park.

Rijwiel = in Amsterdam is je fiets je beste vriend! Alhoewel ik misschien toch maar moet overwegen een regenpak aan te schaffen.

Inge van Lammeren is in november 2008 bij Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen in Amsterdam begonnen op de sectie arbeidsrecht, nadat zij eerst als student-stagiaire op de sectie ondernemingsrecht stage had gelopen. Inmiddels heeft zij haar stageverklaring en is ze advocaat-medewerker bij Holland Van Gijzen. Daarnaast is zij sinds 1 juli voor minimaal twee jaar lid van de Activiteitencommissie van Young Ernst & Young, de jongerenvereniging van Ernst & Young.

Wat neem jij mee?

Wat je elke dag bij je hebt, zegt veel over wie je bent. Over wat je bezighoudt, de dingen die je meemaakt en wat je motiveert. Bij AKD zijn we benieuwd naar wat mensen 'meenemen'. Naar hun interesses en ambitie. Wat deed jou besluiten rechten te gaan studeren? En wat wil je bereiken? AKD bestaat uit een hecht team van bevlogen advocaten en notarissen. Professionals met een eigen stijl. Vastbesloten alles eruit te halen wat erin zit. We investeren dan ook veel in de ontwikkeling van jong talent. Spreekt onze werkwijze jou aan? Laat het ons weten. We zijn benieuwd naar wat jij meeneemt. Kijk op watneemjijmee.nl.

Vast onderdeel van het katern Beter Werk zijn de bedrijfsjuristenpagina's. Hierin vindt u de vaste column van consultant Harm Cammel, de rubriek 'Ik en mijn bedrijfsjurist', de interviewserie 'In-house', nieuwspagina's met bedrijfsjuridisch nieuws, de wisselcolumn van een vooraanstaand bedrijfsjurist en mededelingen van het Nederlands Genootschap van Bedrijfsjuristen.

Pak de kansen: Legal carrière 3.0

Ik weet zeker dat een flink percentage van de *Mr.*-lezers deze zomer weer eens goed heeft nagedacht over zijn / haar verdere ontwikkeling. Logisch, want bijna alle aspecten rond het juridische vak zijn in beweging: wet- en regelgeving, klantenverwachtingen, hulpmiddelen, leveranciers, wat niet. Legal krijgt stap voor stap een andere plek in de bedrijfsvoering en gaat anders werken. Dat verandert de rol van juristen en biedt nieuwe, mooie carrièrekansen. Maar het vraagt ook keuzes. Want waar wil je heen? En hoe kom je daar?

Meer eenduidigheid

Legal raakt steeds vroeger en strategischer bij bedrijfsplannen betrokken en wordt bovendien mede verantwoordelijk voor de succesvolle realisatie. Neem een multinational die wereldwijd één merk

gaat hanteren: dat biedt commercieel voordeel, maar vereist ook meer eenduidigheid in de operationele kwaliteit. Want één uitglijder

waar dan ook kan het merk wereldwijd schaden. Voor Legal vertaalt zich dit naar meer eenduidigheid brengen in het wereldwijd contracteren met toeleveranciers en klanten. Onder meer met behulp van een *contracting policy* gebaseerd op uniforme principes, *overall Terms & Conditions*, heldere autorisatie en support, gelokaliseerde templates, eenvoudige drafting software en een gemeenschappelijke contracting database.

Zo'n samengestelde aanpak is voor juristen vaak relatief nieuw en deze implementeren in de wereldwijde bedrijfsvoering is al helemaal onbekend terrein. Je moet draagvlak bouwen bij de board, samenwerken met IT voor de drafting software en contracting database, met landenmanagers voor het autoriseren van medewerkers, met HR voor het trainen van die medewerkers, met audit om te monitoren waar extra aandacht nodig is. Het combineren van al die elementen vraagt een projectmatige werkwijze. En het Legal succes wordt niet meer gemeten in de juridische kwaliteit van ad-

vies, maar in de operationele kwaliteit van de organisatie. Een dergelijke ontwikkeling zie je bij bijna alle verantwoordelijkheden van Legal. Denk bijvoorbeeld aan *regulatory* met de Bribery Act en FCPA, waardoor de onderneming aantoonbaar adequaat moet handelen om omkoping terug te dringen. De wet interpreteren en daarover adviseren is niet meer genoeg, ook hier moet Legal actief de business in. Vakinhoudelijk excelleren blijft de basis, maar je zult ook de business echt moeten kennen en de onderliggende krachten moeten begrijpen. Je zult de key mensen moeten aanvoelen – een expat landenmanager in Canada ziet de wereld anders dan een salesdirecteur in Rusland, ondanks dat ze op papier dezelfde verantwoordelijkheid hebben. Je moet projectmanagement kunnen toepassen, de balans kunnen lezen, web-

based contractmanagement kunnen ondersteunen. Je moet de groeiende invloed van *corporate social responsibility* aanvoelen. En flexibel en plezierig in de omgang

zijn, zodat je met iedereen kunt schakelen.

Uitdagend? Zeker! En de benodigde kennis en vaardigheid op-
bouwen kost veel tijd. Maar het hoeft niet allemaal, en zeker
niet allemaal tegelijk. Begin eerst maar eens met bepalen
welke richting je in wilt. Dat klinkt als een open deur, maar er
zijn nog altijd veel juristen die niet goed weten wat ze willen,
wat de mogelijkheden zijn en zich zo onbewust beperken in
hun keuzes. Dus oriënteer, kies bewust richting en ga vervol-
gens gericht stappen maken om de benodigde kennis en erva-
ring op te bouwen. Traditioneel verdiepen als vakspecialist, of
juist verbreden naar een meer bedrijfsmatige rol.

De rechtenstudie en vervolgoopleidingen lopen daarin overigens niet voorop, maar er zijn intussen voldoende plekken waar je als jurist meer bedrijfsmatige kennis en vaardigheden kunt opdoen. En er zijn ook steeds meer bedrijven waar het Legal team intern bedrijfsmatige kennis en kunde opbouwt in het verlengde van het Legal Framework & Plan. Maar daarover een volgende keer meer.

door Harm
Cammel

**Vakinhoudelijk excelleren blijft de basis,
maar je moet ook de business goed kennen
en de onderliggende krachten begrijpen**

Harm Cammel is partner bij Baskerville. Hij helpt inhouse legal teams en advocatenkantoren met het positioneren, ontwikkelen en managen van hun dienstverlening.

Achter

Kleine fouten kunnen grote gevolgen hebben. Het is de harde realiteit: als notaris of advocaat loopt u tijdens de uitoefening van uw beroep grotere risico's dan de gemiddelde Nederlander. De juridische haken en ogen zijn complexer, de belangen groter. Natuurlijk bent u een professional, maar toch kan het misgaan. In dat geval is Niehoff Werning & Kooij er. Met een beroepsaansprakelijkheidsverzekering waarmee u alle financiële risico's afdekt. Als onafhankelijke specialist in de advocatuur en het notariaat weten wij precies hoe we u uit de wind kunnen houden. Zodat u zonder zorgen uw vak kunt uitoefenen.

Beroepsaansprakelijkheidsverzekering?

Kijk op www.nwk.nl

**Hoe dan ook,
Niehoff Werning & Kooij staat achter u.**

Niehoff Werning & Kooij
financieel adviseurs voor advocatuur en notariaat

■ **Naam advocaat** Quirine Tjeenk Willink ■ **Leeftijd** 34
 ■ **Kantoor** Allen & Overy te Amsterdam ■ **Over** Heleen
 Lamers en Marloes Velders-van 't Kruijs, senior legal
 counsel bij KPN (duobaan) ■ **Werken samen sinds** 2005
 ■ **Werkzaamheden** onze samenwerking ziet vooral op de
 sectorregelgeving in de sectoren telecom en media,
 waarbij we met name in de business geconstateerde pro-
 blemen onder die regelgeving proberen op te lossen. Zo
 nodig procederen we daar ook over.

DÉ LEGAL RECRUITMENT SPECIALIST

ROBERT WALTERS

MAAK JEZELF BEKEND

NEEM JE CARRIÈRE EENS GOED ONDER DE LOEP

Ben je al een tijd bij dezelfde organisatie werkzaam binnen de advocatuur of het bedrijfsleven en zijn dit herkenbare vragen voor jou?

- Is mijn baan afwisselend genoeg?
- Kan ik mij op persoonlijk vlak voldoende ontwikkelen?
- Ben ik tevreden over mijn work-life balance?
- Is een overstap binnen de advocatuur niet erg interessant?
- Of wil ik liever een overstap maken naar het bedrijfsleven?
- Als ik een overstap wil maken, wanneer is dan het beste moment?
- Kortom, wil ik de komende jaren bij deze werkgever blijven werken?

Neem je carrière dan samen met Robert Walters onder de loep! Robert Walters helpt je graag bij het beantwoorden van de bovenstaande vragen en denkt graag op basis van haar expertise met je mee.

Voor vrijblijvend advies kun je contact opnemen met **Renske Lubbinge** of **Ivana Esser** via:

Email: renske.lubbinge@robertwalters.com of ivana.esser@robertwalters.com
Tel: 020-6444655

www.robertwalters.nl

AUSTRALASIA ASIA AFRICA EUROPE AMERICAS

ROBERT WALTERS

Heleen Lamers en Marloes Velders-van 't Kruijs over Quirine Tjeenk Willink

■ **Naam bedrijfsjuristen** Heleen Lamers (links) en Marloes Velders-van 't Kruijs ■ **Leeftijd** 42 (Heleen) en 38 (Marloes) ■ **Kantoor** KPN B.V. ■ **Functie** senior legal counsel in duobaan, team Residential ■ **Over Quirine Tjeenk Willink**, advocaat bij Allen & Overy ■ **Werkzaamheden** advisering op het gebied van telecommunicatie-, reclame, media, contract- en privacyrecht (algemeen bedrijfsjurist). Afdeling heeft circa 30 juristen in Nederland.

We zouden de relatie met onze advocaat als volgt willen kenmerken: open, transparant, prettig, aanvullend. **Plezierig vinden we aan het werken met onze advocaat dat:** Quirine snelt schakelt en pragmatisch te werk gaat. **Een hele goede eigenschap van onze advocaat is:** Quirine is zeer deskundig, betrokken

met oog voor de business en altijd bereikbaar. **We vullen elkaar aan op de volgende manier:** Quirine adviseert op dusdanige wijze dat de slag naar de business gemakkelijk kan worden gemaakt. Optimale samenwerking. We vormen een goed en effectief team. **We weten van het privéle-**

ven van onze advocaat het volgende: Quirine is in juli dit getrouwd, heeft twee zoontjes, is erg sportief, en, niet te vergeten: KPN klant! **Het spannendste moment dat we met onze advocaat hebben meegemaakt is:** procedure bij toezichthouder waarin de uitleg van een bepaald wetsartikel

centraal stond. De uitkomst van deze procedure was van wezenlijk belang voor onze business. **Wat we zouden veranderen als we één dag de baas waren bij onze advocaat:** dan zouden we Quirine de kans geven een tak van Allen & Overy op te zetten in San Francisco.

Wilt u ook in deze rubriek? Mail naar info@mr-magazine.nl

87

■ **Naam bedrijfsjuristen** Heleen Lamers (links) en Marloes Velders-van 't Kruijs ■ **Leeftijd** 42 (Heleen) en 38 (Marloes) ■ **Kantoor** KPN B.V. ■ **Functie** senior legal counsel in duobaan, team Residential ■ **Over** Quirine Tjeenk Willink, advocaat bij Allen & Overy ■ **Werkzaamheden** advisering op het gebied van telecomunicatie-, reclame, media, contract- en privacyrecht (algemeen bedrijfsjurist). Afdeling heeft circa 30 juristen in Nederland.

We zouden de relatie met onze advocaat als volgt willen kenmerken: open, transparant, prettig, aanvullend. Plezierig vinden we aan het werken met onze advocaat dat: Quirine snelt schakelt en pragmatisch te werk gaat. Een hele goede eigenschap van onze advocaat is: Quirine is zeer deskundig, betrokken

met oog voor de business en
altijd bereikbaar.

We vullen elkaar aan op de volgende manier: Quirine adviseert op dusdanige wijze dat de slag naar de business gemakkelijk kan worden gemaakt. Optimale samenwerking. We vormen een goed en effectief team. **We weten van het privé-**

ven van onze advocaat het volgende: Quirine is in juli dit getrouwd, heeft twee zoontjes, is erg sportief, en, niet te vergeten: KPN klant!

Het spannendste moment dat we met onze advocaat hebben meegemaakt is: procedure bij toezichthouder waarin de uitleg van een bepaald wetsartikel

centraal stond. De uitkomst van deze procedure was van wezenlijk belang voor onze business.

Wat we zouden veranderen als we één dag de baas waren bij onze advocaat: dan zouden we Quirine de kans geven een tak van Allen & Overy op te zetten in San Francisco.

**"HET ZIJN DE MENSEN OM
ME HEEN DIE HET BESTE IN
ME NAAR BOVEN HALEN!"**

*Marieke Poulie,
Senior Advocaat Intellectual Property,
Media & Technology, Hogan Lovells*

"Ik wil met mensen samenwerken. Net als in een zeilwedstrijd, er samen volledig voor gaan. Met enthousiaste mensen om me heen die me inspireren, motiveren en het allerbeste in me naar boven halen. Deze mensen prikkelen mij om helemaal tot het uiterste te gaan. Dat doe ik ook bij Hogan Lovells, een internationaal advocatenkantoor met een wereldwijd netwerk, voortreffelijke opleidingsmogelijkheden, een collegiale sfeer en uitdagende zaken. Voor mij dé plek om het maximale uit mezelf te halen!"

Ben jij ook uiterst gedreven en wil je samen tot het uiterste gaan?
Kies dan voor Hogan Lovells, aan de Keizersgracht in hartje Amsterdam.

www.werkenbijhoganlovells.nl

De Efteling

door **Peter Milders**

Veel tijd besteedt Breur aan IE-zaken: alle attracties in het park worden door de eigen ontwerpers bedacht en ontwikkeld. De IE-rechten berusten echter bij De Efteling. In één geval ligt dat anders: in mei 2012 opende Aquanura, een spectaculaire watershow met fontein, muziek, licht en vuur. De muziek werd door De Efteling gecomponeerd, de bijpassende water- en lichtshow kwam van het gespecialiseerde Californische bedrijf WET Design. Een show van deze omvang is uitsluitend te zien in Las Vegas, Dubai, en nu dus in Kaatsheuvel.

Jaco Breur

Op www.mr-online.nl staat een uitgebreide versie van dit artikel.

Tijden veranderen: de advocaat als strateeg

Goede wijn heeft geen krans, was jarenlang het credo in de advocatuur. Het leveren van kwaliteit was voldoende om cliënten aan kantoor te binden. De tijden zijn veranderd; tegenwoordig moet er meer gebeuren dan het kwaliteitsimago uitdragen.

Sometimes you have to slow down to speed up. Vrij vertaald: soms moet je eerst even rustig gaan zitten met de benen op tafel om na te denken. Dan krijg je vaak de beste ideeën om uit te voeren. Aan deze spreuk heb ik de laatste maanden vaak moeten denken. Het zijn immers op zijn zachtst gezegd nogal uitdagende tijden voor de advocatuur.

Strategie

De advocatuur schudt op haar grondvesten door voor het eerst in haar bestaan zo met marktwerking in de breedste zin van het woord geconfronteerd te worden. Het leveren van kwaliteit – goede wijn heeft geen krans – was jarenlang het credo en voldoende toereikend om klanten aan kantoor te binden. De taak van marketing was er op gericht om het kwaliteitsimago verder uit te dragen. De teruglopende omzetten in de branche tonen aan, dat bovenstaande strategie aanpassing behoeft. Of we het nou leuk vinden of niet, de factor sales moet er aan toegevoegd worden. Veel kantoren zitten echter nog altijd in de heroriëntatiefase, gekenmerkt door een grote interne gerichtheid, daar waar er sprake zou moeten zijn van een meer externe en marktgerichte oriëntatie. Ik pleit daarom voor meer aandacht voor marketing en met name sales binnen de advocatuur, die ook in de budgettering naar voren moet komen. Investeren in marketing en sales sorteren pas effect als er een duidelijke strategie achter zit. En daar zit nog wel eens een bottleneck heb ik gemerkt; niet binnen ieder kantoor zijn doel, richting en leiding even helder en duidelijk geformuleerd.

Drie simpele vragen

Alvorens aan de marketing- en vooral saleskant volop gas te gaan geven, is het zinvol om eerst de strategie te (her)formuleren en navenante strategische doelen op te stellen aan de hand van drie simpele vragen: waar staan we nu, waar willen we naar toe en hoe gaan we dat doen? De beantwoording van deze vragen levert het ondernemingsplan op.

Vanuit dit ondernemingsplan kan vervolgens een strategisch en operationeel marketing- en verkoopplan uitgewerkt worden. Het maken van de vertaalslag van de strategie naar een daadwerkelijke uitvoering tot op individueel niveau is dan vervolgens nog een peulenschil.

Als dit proces goed doorlopen wordt, sla je een aantal vliegen in één klap: we hebben het marketing- en verkoopproces inzichtelijk, we hebben een gemeenschappelijk doel en we hebben team- en individuele waarden gecreëerd. Er ontstaat focus en commitment, belangrijke pijlers voor advocaten om binnen kantoor zelfstandig te kunnen ondernemen en een eigen praktijk op te bouwen. Zowel kantoor als individu kunnen tegelijkertijd groeien en bloeien. En wat blijkt: het geheel is meer dan de som der delen. ■

George Wesseling is partner bij MetaSales. MetaSales ondersteunt advocatenkantoren op het gebied van marketing en commercie (www.metasales.nl).

George Wesseling (MetaSales)

(advertentie)

WEL DE KWALITEIT, NIET DE REISTIJD

Juridische interactieve webinars vanaf de werkplek!

Ga voor het programma naar www.lawatweb.nl

€ 66,00
per PO-punt
(excl. btw)

Zelfstandig ondernemerschap vraagt een goede voorbereiding

Wie besluit zelfstandig ondernemer te worden komt voor heel wat afwegingen te staan. Het kan geen kwaad daarbij een adviseur te raadplegen.

Op het moment dat je als jurist toe bent aan een andere stap in je carrière, zou het zelfstandig ondernemerschap een logische keuze kunnen zijn. Eigen invulling van de praktijkvoering, het streven naar een andere en vaak betere *work-life balance*, het willen verrichten van interim-opdrachten en niet onbelangrijk: zelf de vruchten plukken van het vrije ondernemerschap, zijn de meest gehoorde argumenten om te gaan starten als zelfstandig ondernemer. Stuk voor stuk zijn het legitieme redenen om het avontuur van zelfstandig ondernemerschap aan te gaan. Immers het is je eigen plan om de toekomst anders in te richten. Of je nu als advocaat, notaris of als vrij gevestigd juridisch adviseur wilt gaan starten. Dergelijke afwegingen vragen aandacht en dus tijd. Een serieuze voorbereiding hiervoor is van groot belang. Er zijn vele aspecten die aandacht vragen. Een korte opsomming: geheel zelfstandig of juist in een vorm van samenwerking? Is die samenwerking middels toetreding in een bestaande maatschap mogelijk of is er sprake van een nieuw op te richten samenwerking van gelijkgestemden? Welke afspraken worden gemaakt over de verdeling van kosten en/of het bedrijfsresultaat? Op welke doelgroep ga je de pijlen richten? Waar zitten mogelijke doorverwijzers? Hoe ga je de cliënten aan je binden? Hoe richt je de begroting voor de eerste jaren in en in hoeverre is er sprake van een financieringsbehoefte? En is de aanvraag voor een financiering haalbaar? Welke risico's loop je als ondernemer qua beroepsaansprakelijkheid en inkomensterugval bij langdurige ziekte? Welke best passende verzekeringsoplossingen zijn hiervoor beschikbaar? En zo zijn er nog heel veel andere aspecten om over na te denken.

Niels Kieft (Niehoff Werning & Kooij)

Toegevoegde waarde

De plannen om als je als zelfstandig ondernemer te willen gaan vestigen deel je (nog) niet direct met anderen. Vaak vinden de voorbereidingen in het geheim plaats. Een adviseur met jarenlange ervaring als het gaat om begeleiding van starters, financieringen en verzekeringsoplossingen zal zeker van toegevoegde waarde zijn. Het delen van kennis en ervaringen zal helpen in alle voorbereidingen. Pas als het plan concreet is mag een ieder het weten. Je hoopt dan op veel begrip, toewijding en

vooral veel doorverwijzingen van potentiële opdrachten zodat je adviespraktijk een vliegende start gaat doormaken. Dat heb je verdiend door de gedegen voorbereiding. Ik wens je veel zakelijk succes toe!

Meer weten?

Wil je meer weten over bovengenoemde en andere vraagstukken bij de start van je onderneming? Neem dan vrijblijvend contact met ons op. ■

Niels Kieft is accountmanager bij Niehoff Werning & Kooij, financieel adviseurs voor advocatuur en notariaat (www.nwk.nl).

Het belang van een gekwalificeerd juridisch vertaler

Het vertalen van juridische teksten is een vak apart: het vraagt om extreme nauwkeurigheid.

Als het rechtswezen uw vakgebied is, hoeven we u niet uit te leggen wat de term 'legal translations', oftewel juridische vertalingen, betekent. De term is echter niet alleen toepasbaar op het rechtswezen, hij wordt ook gebruikt voor vertaling van diverse andere documenten zoals offertes, handelsovereenkomsten, testamenten, statuten, trusts, (getuigen)verklaringen, immigratie en onroerend goed. Het komt er op neer dat het gaat om vertalingen van elke tekst die maar iets van doen heeft met het recht. Omdat het een nogal zware taak is en er geen ruimte is voor misvertalingen, kunnen alleen professionals met kennis van specifieke terminologie juridische vertalingen uitvoeren. Slechts een kleine vertaalfout in een akte, verklaring, contract of welk ander juridisch document dan ook kan desastreus gevolgen hebben.

Cultuurafhankelijke factoren

Zoals gezegd, juridische vertalingen worden begrensd door het recht. Maar ook het behoud van cultuurafhankelijke factoren op basis van het brondocument of de brontekst is van groot belang; de brontekst is de weerspiegeling van de geldende wet of de cultuur. Afgezien van terminologie, moet een juridisch vertaler zich dus ook richten op belangrijke aspecten als tekstuele conventies in de bron. In veel gevallen zijn talen cultuurafhankelijk en communiceren niet altijd met de doelgroepcultuur. De vertaler moet dus taalstructuren kennen met dezelfde uitdrukking als geschreven in de brontaal. Ook moet de vertaler het rechtstelsel, dat per land kan afwijken, kennen. Het vertaalde document moet deze structuur overeenkomstig vervullen zodat er geen schending bestaat van de werkelijke betekenis of jurisdictie. Dit is waarom juridische vertalingen meer gericht zijn op duidelijke omschrijving van rechten, plichten en andere specifieke factoren zodat deze onveranderd blijven na vertaling; het vraagt om extreme nauwkeurigheid. Het bronmateriaal moet minutieus worden geanalyseerd door de vertaler om de technische moeilijkheidsgraad, het volume en taalkundige eigenaardigheden te kunnen bepalen. Daarnaast moet de kwaliteit van de vertaling zeer goed worden gecontroleerd door de vertaler en een laatste strenge controle moet worden gedaan door een revisor om er zeker van te zijn dat het proces op een correcte wijze is gevolgd en dat het vertaalde document klaar is voor gerechtelijke procedures of ander juridisch gebruik.

Het vinden van een gekwalificeerde vertaler kan lastig en tijdrovend zijn. Maar tegenwoordig is het niet meer nodig om te zoeken naar een individuele vertaler, omdat er verschillende vertaalbureaus bestaan die gespecialiseerd zijn in juridische vertalingen, zoals TVCN Legal Translations. Alle beëdigde vertalers van dit bureau zijn uiteraard ingeschreven in het Register beëdigde tolken en vertalers en houden zich aan de gedragscode voor tolken en vertalers in het kader van de Wet beëdigde tolken en vertalers. U kunt er dus op rekenen dat uw vertaalde documenten minimaal voldoen aan de gestelde eisen en dat ze nationaal en internationaal worden erkend. ■

Nathalie van Vianen, in opdracht van TVCN Legal Translations (www.tvcnlegaltranslations.nl)

Voor de crème de la crème
de la crème.

De Loyens & Loeff
Business Course Parijs.

Ben jij een ambitieuze derde-
of vierdejaarsstudent Nederlands
recht met belangstelling voor
Ondernemingsrecht of Bank- en
Effectenrecht? En ben jij die vaardige
onderhandelaar die we zoeken?
Meld je dan aan voor de Business
Course Parijs van 22 t/m 25
november en ga in een select
gezelschap de confrontatie aan met
alle juridische aspecten van een
management buy-out transactie.
Solliciteer voor 1 november 2012
via www.loyensloeffacademy.com

LOYENS LOEFF

Dealmakers

Deal

Partijen

Advocatuur/notariaat

Andere adviseurs

- 1 Private equity-bedrijf Gilde verkoopt Salad Signature, bekend van de Johma salades, aan branchegeenoot AAC Capital Partners. Salad Signature bestaat uit de bedrijven Hamal Signature, Johma en Westland. Er staan productiefaciliteiten in Losser en in het Belgische Turnhout. In totaal werken er 350 mensen.**

■ **Adviseurs AAC Capital Partners (Marc Staal, Maurice Bronckers, Frank Trijbels):** De Brauw Blackstone Westbroek (Arne Grimme, Dirk Struycken, Maurits Jan Voogt), Eubelius (Marieke Wyckaert, Peter Vandendriesche), KPMG, OC&C Strategy Consultants, Newton

■ **Adviseurs Gilde (Bas Glas):** Simmons & Simmons (Leo Verhoeff, Rhamsey Croes, Robbert Janssen, Eline Meeseman, Marco Slotboom), Rabobank (Jeroen van den Heuvel, Derk van der Erve, Martijn Breur, Yvonne Rooijackers), JSA Tax Consultancy (Oscar Janssen), PwC

■ **Adviseurs management Salad Signature:** Loyens & Loeff (Philip van Verschuer, Wouter Kros, Guido Derckx, Xavier Clarebout), Laurius (Dirk Wellens), Nielen Schuman (Moussa F'touh)

Dirk Struycken, dealmaker voor De Brauw Blackstone Westbroek: "AAC heeft in deze transactie bewezen snel zaken te kunnen doen. Naast snelheid en professionaliteit heeft AAC zich ook op verschillende andere aspecten in de structurering van haar bieding kunnen onderscheiden van andere bidders. Daardoor heeft AAC deze deal naar zich toe kunnen trekken. De waarderings- en financieringscomplicaties in de huidige markt blijven voorlopig onverminderd bestaan, maar voor de allerbeste assets zal de markt open blijven. Met de relatief recente combinatie van sterke salademerken in Nederland en België heeft Gilde Equity Management Benelux een aanzienlijke onderneming gecreëerd in Nederland en België, en de basis gelegd voor verdere groeimogelijkheden in binnen- en buitenland. De Brauw vond het leuk en interessant om AAC in deze complexe

Dirk Struycken

Leo Verhoeff

Nederlands-Belgische transactie bij te staan. Het was een kort maar intensief traject."

Leo Verhoeff, dealmaker voor Simmons & Simmons: "De topholding van de groep is een Belgische vennootschap met werkmatschappijen in België en Nederland. De groep is het resultaat van de onder aanvoering van groot aandeelhouders Gilde Equity Management (GEM) Benelux sinds 2006 uitgevoerde 'buy & build strategy'. De laatste acquisitie in de groep vond recent nog plaats, in december 2011. De aandelen in het kapitaal van de holding werden in een veiling verkocht. Er was veel belangstelling voor dit bedrijf, onder meer van private equity. Alhoewel de transactie met nauwe betrokkenheid van collega's van ons kantoor in Brussel is gedaan, lag het zwaartepunt in Amsterdam. Belgisch recht, techniek en cultuur zorgden zo af en toe voor discussie. De transactie kon, ondanks haar complexiteit, met hard werken in relatief kort tijdsbestek worden afgerond.

Of ik meer **secondaries** verwacht? De markt beweegt, doch langzaam. De berichten in de media over de markt over de algemene linie zijn niet opwekkend. Er zijn desalniettemin, zo ervaren wij, met name bij de corporates/trade buyers momenteel de nodige plannen. Maar ook private equity met gecommiteerde fondsen laat in de midmarket van zich horen. Zo ook onze cliënt. Ik werk voor Gilde sinds ik Gerhard Nordemann vijftien jaar geleden aan de andere kant van de tafel tegenkwam in zijn aankoop van Peijnenburg. Inmiddels kennen wij en onze teams elkaar na al die jaren goed en weten wat we aan elkaar hebben. 'As we speak' zijn wij voor hen en ook anderen betrokken bij een aantal transacties, waaronder secondaries. Deze deal was een competitief proces met vele serieuze bidders. Het management team aangevoerd door Erik Bras speelde een belangrijke rol. Het moment dat partijen na een marathonsessie overeenstemming op hoofdpunten bereikten was bijzonder te noemen. En als dan enkele weken nadien op closing, die op drie plekken plaatsvond, de puzzelstukken keurig op tijd samenkomen dan zijn partijen en de banken, naar wij begrepen, zeer tevreden."

- 2 Maritiem dienstverlener Dockwise heeft een akkoord bereikt met Fairstar Heavy Transport. Dockwise is daarmee geslaagd in zijn strategie van een onvriendelijke overname. Oceanus was de belangrijkste verkopende partij met een belang van 30%, Indofin verkocht eveneens een belang.**

■ Dockwise

■ Fairstar

■ Oceanus International Investment AS

■ Indofin

■ NautaDutilh (Christiaan de Brauw, Joost den Engelsman, Paul Olden), Thommessen, Appleby

■ Allen & Overy (Johan Kleyn)

■ De Brauw Blackstone Westbroek (Paul Cronheim, Martin van Olfen)

■ Houthoff Buruma (Willem de Nijs Bik, Matthijs van den Broek)

■ Pareto Securities

■ n.v.t.

- 3 Trigano, producent van caravans en campers en groothandel in gerelateerde accessoires, neemt OCS Recreatie Groothandel over.**

■ Trigano SA

■ C.Bruggink Beheer BV

■ KienhuisHoving (Rudolph Snethlage, Adriaan de Buck, Mark Huizenga)

■ n.v.t.

■ Kroese Wevers corporate finance (Jan Kornegoer, Alexander Niemeijer)

■ PwC (Diek Fabius, Teun Breen, Nicolien Borggreve)

Dealmakers

Deal Partijen Advocatuur/notariaat Andere adviseurs

- 4 Intel Corporation heeft een serie overeenkomsten gesloten met de Nederlandse chipfabrikant en branchegenoot ASML met als doel de ontwikkeling van 450-millimeter (mm) wafer technology en Extreme Ultra Violet (EUV) lithografie te versnellen. Intel investeert in ASML; de totale waarde van de transactie is circa 3,3 miljard euro.**

■ Intel Corporation

■ ASML

■ NautaDutilh (Leo Groothuis, Gaïke Dalenoord), Gibson Dunn (Russel Hansen), Morrison & Foerster (Robert Townsend)

■ n.v.t.

■ De Brauw Blackstone Westbroek (Arne Grimme, Martin van Olffen), Skadden, Arps, Slate, Meagher & Flom (Richard Ely)

- 5 De Staat der Nederlanden en minister Edith Schippers (Volksgezondheid) verkopen het Nederlands Vaccin Instituut (NVI). De koper is een private partij: het Indiase Serum Institute of India (SII). De Staat verdient 32 miljoen euro aan de verkoop van het vaccininstituut, dat al jaren verlies leed.**

■ **Adviseurs Serum Institute of India:** Bird & Bird (Otto Nunnikhoven)

■ **Adviseurs Staat der Nederlanden:** Holland van Gijzen (Jan Andringa, Hendrik-Jan Bleijerveld), American Appraisal (Joachim Schulz)

Jan Andringa

Jan Andringa, dealmaker voor Holland van Gijzen: "Deze deal was complexer dan veel andere deals, omdat het een *public to private deal* betreft met een uit India afkomstige koper. Verkoop van staatsactiva komt niet vaak voor en vereist heel veel afstemming en overleg. Gelukkig was de Staat ook vasthoudend om het NVI te verkopen, zodat er van de weinige poliovacinproducenten ter wereld niet één zou afvallen. Die houding heeft de deal succesvol gemaakt. De productie van het NVI was al jaren verliesgevend: de afgelopen jaren liepen de verliescijfers op tot circa 20 miljoen euro per jaar. Dat maakt voor een overheidsbedrijf minder uit dan voor een private partij met winst oogmerk, maar SII is ervan overtuigd dat de synergie groot zal zijn. De medewerkers van het NVI gaan zonder

uitzondering over naar de nieuwe koper en de publieke belangen blijven gewaarborgd.

Bij deze deal was het voortraject zeer omvangrijk: om het NVI verkoopklaar te maken was een uitgebreide herstructurering noodzakelijk die in totaal bijna anderhalf jaar in beslag heeft genomen. Een nieuwe vennootschap moest volgens de Comptabiliteitswet worden vormgegeven. Een public to private deal is per definitie lastiger: je dient met veel verschillende partijen overeenstemming te hebben en het duurt vaak lang voordat er een beslissing genomen wordt. Daarnaast speelde het feit dat de koper uit India komt ook een rol; Indiase bedrijven zijn van hun eigen overheid een wat minder strak proces gewend en zijn daarom geneigd om alles te willen controleren, zo ook bij deze deal. Alle kleine zaken moesten daarom worden uitgeschreven en in de contracten opgenomen. Ik zie de laatste jaren vaker Indiase kopers die naar overnames in Europa zoeken. Voor SII is de overname van het NVI echt een *hub* naar West-Europa en een uitbreiding van de productie hier. Zij zien dat het NVI veel technologie en knowhow bezit en willen dat gaan combineren met de eigen kennis. Voor de wereldgezondheidszorg is deze deal ook goed; zo veel poliovacinproducenten zijn er namelijk niet meer en het opheffen van het NVI zou betekenen dat er weer één minder is. Dat was voor minister Schippers ook een belangrijke reden om de verkoop door te zetten; er zit een heel duidelijke maatschappelijke factor aan deze deal."

- 6 NEDIS, fabrikant en distributeur van consumentenelektronica en accessoires met onder meer merken als Profigold, Bandridge en König in zijn assortiment, wordt overgenomen door het Zwitserse Dätwyler.**

■ Dätwyler Group

■ Nedis Group

■ Baker & McKenzie (Jeroen Hoekstra, Martine van de Laar)

■ n.v.t.

■ Houthoff Buruma (Jan-Paul van der Hoek, Jacques Kröner, Job Bezemer)

- 7 De Spaanse groep Aspro Ocio heeft Recreatiepark Linnaeushof overgenomen. Recreatiepark Linnaeushof is in 1963 opgericht door de familie Grijpstra. Het bedrijf groeide uit tot de grootste speeltuin van Europa. Aspro Ocio exploiteert in acht Europese landen 41 in- en outdoor waterparken, aquaria, dierentuinen en vakantieparken.**

■ Aspro Ocio

■ Recreatiepark Linnaeushof

■ Holland Van Gijzen (Gaby Heere, Aziza Kaddouri, Cheryl Meijer, Lesley Milosevic, Simone Bougie)

■ Baker & McKenzie (Peter van den Oord, Kuif Klein Wassink, Mark Bongard, Laurens Linnewiel, Tia Groeneweg)

■ Ernst & Young (Maurice van den Hoek, Thomas van der Weijden, Sjoerd Hensen, Rik Jansen)

■ Rembrandt Fusies & Overnames (Ferdi Kramer, Jan Willem van Stralen)

8 In de lente van 2012 is Cergentis opgericht, een spin-off van de Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen en het Hubrecht Instituut, met medewerking van diverse particuliere investeerders. Cergentis heeft een revolutionaire techniek ontwikkeld voor genetische analyse, die een belangrijke bijdrage belooft te leveren aan erfelijkheidsdiagnostiek en *personalised medicine*. Deze TLA-technologie maakt het mogelijk om tegen lage kosten de genen die relevant zijn voor de diagnose van ziektes of het maken van therapiekeuzes volledig te analyseren. Het Hubrecht Instituut is een onderzoeks-instituut van de KNAW en werkt samen met het UMC Utrecht.

■ **Adviseurs Cergentis:** AKD (Matthijs Ingen-Housz, François Koppenol, Rosanne Vlasveld, Remco Bosveld, Nienke Bollen, Moniek Verblauw), Axon Advocaten (Carine van den Brink)

Max van Min, CEO Cergentis: "Cergentis ontwikkelt genetische testen. Deze testen zijn van belang in families met (veronderstelde) ernstige erfelijke ziektes en/of erfelijk verhoogde risico's op de ontwikkeling van ziektes zoals borstkanker en hartfalen waarvoor, als een diagnose is gesteld, effectieve preventieve maatregelen te nemen zijn. Daarnaast hopen we de ontwikkeling van *personalised medicine* te versnellen waarbij therapiekeuzes mede gemaakt worden op basis van de genetische aanleg van een patiënt wel of niet goed te reageren op een medicijn. Het belang van het maatschappelijk toepasbaar maken van innovatief/fundamenteel onderzoek, zoals ook Cergentis dat doet, wordt algemeen erkend. Er zijn ook meerdere initiatieven die de ontwikkeling van nieuwe biotech bedrijven stimuleren. Niet alle wetenschappers en universiteiten zijn echter even ver in de mentaliteitsverandering die vereist is om het ontstaan van nieuwe spin-offs te faciliteren. Bij een aantal universiteiten wordt nog met wantrouwen gereageerd op de ambitie om de resultaten van onderzoek te commercialiseren terwijl dat vaak de enige manier is het mogelijk maatschappelijk nut van dit onderzoek ook daadwerkelijk te realiseren. Ook is er te vaak nog onvoldoende begrip voor de risico's die ondernemers en investeerders nemen om zich te committeren aan het traject van idee tot start-up. Voor zover we dat kunnen beoordelen is het in deze tijden wel moeilijker om bij professionele investeerders financiering te krijgen voor producten die een langer, onzekerder en duurder traject moeten doorlopen. Onderscheidend aan onze propositie is dat we, in tegenstelling tot bijvoorbeeld een nieuw mogelijk medicijn, tegen relatief lage kosten en relatief snel klinisch bruikbare producten zullen kunnen leveren. Dit betekent dat we voor particuliere investeerders ook een interessante propositie zijn. Het oprichten van een nieuw bedrijf voor een kansrijke innovatie is de moeite en risico's dan ook meer dan waard. De meest bijzondere en dankbare momenten zijn de momenten dat nieuwe medewerkers en investeerders hun vertrouwen uitspreken in onze plannen. We hebben zeer goede wetenschappers in ons team die ook andere carrière mogelijkheden hebben – het is dan fantastisch als zij voor Cergentis kiezen. Daarnaast hebben we een Scientific Ad-

Max van Min

Matthijs Ingen-Housz

visory Board dat bestaat uit de wereldtop in ons vakgebied en het is bijzonder en erg motiverend als zij in een heel pril stadium hun vertrouwen uitspreken. Ook de relatie met onze particuliere investeerders is gebaseerd op een gedeelde motivatie en vertrouwen.

De ondersteuning van AKD en de professionele en prettige manier waarop ze het traject tot het passeren van onze overeenkomst hebben begeleid was ook een essentieel onderdeel van deze vertrouwensrelatie."

Matthijs Ingen-Housz, AKD: "Twee jaar geleden spendeerde ik mijn eerste werkdag bij AKD aan een bezoek aan het Hubrecht Instituut voor een gesprek met en rondleiding van de jonge prof Wouter de Laat en Max van Min, de founders van Cergentis. Wouter en Max legden mij uit hoe hun te ontwikkelen diagnose kit een groot verschil kan gaan maken voor vele patiëntengroepen. Ik heb verteld wat er zoal komt kijken bij een spin-off, en mijn netwerk aangeboden om daarbij te assisteren. Het was vanaf het begin inspirerend om met deze twee found-

ders te werken en ik zie ernaar uit Cergentis met hen te zien uitgroeien tot de nieuwe Genzyme – om maar een Amerikaans voorbeeld te noemen van een fantastisch life sciences bedrijf.

In spin-off trajecten kan de betrokken advocaat waarde toevoegen door een rol als matchmaker, die met gevoel voor de belangen en drivers van de verschillende spelers zoekt naar een win-win-win situatie. Ik verwacht de komende tijd een vrij groot aantal investeringen in de life sciences sector in Nederland. Cruciaal zijn de mogelijkheden om financiering te verkrijgen in het risicovolle maar kapitaalintensieve stadium voorafgaand aan verkoop van het nieuwe product. Venture capital fondsen die zich richten op life sciences hebben nu al enige tijd te maken met een lastig klimaat voor het aantrekken van nieuwe LPs. Ik zie dat klimaat niet binnen afzienbare tijd verbeteren, met name vanwege de Basel en Solvency regels, maar ook vanwege de doorgaans lage return on investment van venture capital investeringen.

Er zijn op dit moment voor de echte parels in de life sciences toch financieringsmogelijkheden. Van belang daarbij zijn de rollen die de Nederlandse overheid, private partijen en kennisinstellingen spelen om van het topsectorenbeleid een succes te maken. Bij de juiste aanpak liggen er voor Nederland grote kansen in deze sector, ondanks het huidige ontbreken van Big Pharma met hoofdvesting in Nederland. Het ene instrument om innovatie te stimuleren is efficiënter dan het andere. Aan Innovatiebox hebben jonge life sciences ondernemingen niet veel, ze maken immers geen winst. Faciliteiten zoals Wbo zijn welkom, maar niet erg efficiënt omdat deze fiscale faciliteit ook voor 're-inventing the wheel BV' beschikbaar is. Het meest efficiënt en effectief is, in lijn met onderzoek van Harvard en MIT, additionele funding voor een technologie die alleen verstrekt wordt als gespecialiseerde private partijen daadwerkelijk ook investeren in die technologie. Denk bijvoorbeeld aan Innovatiekrediet, maar er zijn andere nieuwe R&D financiering initiatieven die nog beter zijn gebaseerd op dit principe. Dergelijke R&D funding kan veelbelovende ventures door de 'valley of death' heen loodsen, en hoogwaardige werkgelegenheid creëren."

Dealmakers

Deal Partijen Advocatuur/notariaat Andere adviseurs

- 9** De Baarsma Wine Group, een van de belangrijkste spelers op de Europese wijnmarkt met een jaaromzet van meer dan 300 miljoen euro, neemt de aandelen van Ilja Gorts wijnproductiebedrijf Château de la Garde, producent van onder andere de La Tulipe wijnen, over.
- Baarsma Wine Group
 - Chateau de la Garde BV
 - Van Doorne (Joost Kolkman)
 - Loyens & Loeff (Ewout Stumphius, Jan Berend Moller, Tyshanti de Jonge)
 - n.v.t.
- 10** De onderneming van B&G Hekwerk is middels een management buy out volledig overgenomen door het management. De directie kocht participatiemaatschap-pij Residex uit. B&G Hekwerk is een terreinbeveiligingsbedrijf met vestigingen in Best en Mechelen.
- B&G Hekwerk
 - Residex
 - Deterink Advocaten en Notarissen (Maarten van der Zanden, Edwin de Rooij)
 - AKD (Francois Koppenol, Nikita Gommeren)
 - ABN AMRO
 - n.v.t.
- 11** De Canadese CGI Group neemt voor 2,1 miljard euro ict-dienstverlener Logica over. CGI voegt Logica samen met zijn Europese tak CGI Europe.
- CGI Group Goldings Europe Limited
 - Logica plc
 - Sullivan & Cromwell LLP (Tim Emmerson)
 - Freshfields Bruckhaus Deringer LLP (Jan Willem van der Staay, Eelco van der Stok, Brechje Nollen, Hanneke Rothbarth, Sera Visser, Robert Jean Klopogge, David Sonter, Andrew Hutchings)
 - Goldman Sachs International
 - Rothschild, Bank of America Merrill Lynch, Deutsche Bank

- 12** Het Zweedse defensieconcern SAAB wil het Nederlandse softwarebedrijf HITT overnemen en biedt 6,60 euro per aandeel, waarmee HITT wordt gewaardeerd op bijna 30 miljoen euro.

- **Adviseurs SAAB AB:** NautaDutilh (Christiaan de Brauw, Philippine van Leeuwen, Sybren de Beurs), Enskilda Investment Bank
- **Adviseurs HITT NV:** Loyens & Loeff (Peter Corten, Sophie van Engelen, Jelmer Kalisvaart), FBM Mahler

Peter Corten

Peter Corten, dealmaker voor Loyens & Loeff: "Deze transactie is een goed voorbeeld van een strategische deal die leidt tot een *delisting*, zoals we die de afgelopen maanden vaker zien langskomen. Wij traden op voor HITT als hun vaste adviseur. Het voorgenomen bod van SAAB – niet het automerk, maar de leverancier van defensie- en securityproducten – op HITT is een duidelijk geval van een internationale strategische fit. Er is weinig overlap en de combinatie van SAAB en HITT maakt hen tot een van de leidende bedrijven in de wereldwijde markt van traffic

management en hydrografie.

Het is in waarde gemeten trouwens geen grote deal, maar omdat het een overname van een beursfonds betreft, heb je wel gewoon te maken met de samenvatting van de regels van onder meer het vennootschapsrecht, effectenrecht en overige beursregels. Dat maakt een dergelijke transactie altijd interessant – althans, vanuit het beperkte gezichtsveld van een ondernemingsrechtjurist.

Een bijzonder aspect is de mogelijkheid van een asset sale in geval er minder dan 95% van de aandelen onder het bod worden aangemeld. In dat geval kan SAAB ervoor kiezen het bod gestand te doen en vervolgens door middel van een activa transactie de gehele onderneming te kopen en HITT daarna te liquideren tegen een uitkering in geld aan de minderheidshouders. Overigens wordt het bod gesteund door een aantal grootaandeelhouders die gezamenlijk meer dan 73% van alle HITT aandelen houden en dat vergroot de kans dat SAAB 95% zal kunnen verkrijgen natuurlijk aanzienlijk."

- 13** Benkis Interim Professionals, een Nederlandse onderneming gespecialiseerd in detachering van gekwalificeerd personeel, is overgenomen door het Nederlandse beursfonds DPA Group.
- DPA Group NV
 - Benkis Interim Professionals BV
 - Jonkman Kloppenburg Advocaten (Antony Jonkman, Niels Kloppenburg)
 - Janssen Broekhuysen Advocaten (Mariëlle Broekhuysen)
 - Alcap, Deloitte Transaction Services
 - Rembrandt (Bouke Tauw, Renate van der Meer), De Jong & Laan (Leo Bottema)

Legal Wij geloven dat als mensen in organisaties op de juiste plek zitten zij hét verschil kunnen maken. Wij helpen mensen en organisaties dat te realiseren. Vanuit een keuze om echte impact te willen hebben.

Ebbinge Legal is hét alternatief voor bureaus die zich alleen op de juridische discipline richten. Door onze brede aanwezigheid in het bedrijfsleven en binnen het publieke domein zien wij verbanden. Leggen we relaties. Brancheoverstijgend.

Zowel voor de invulling van posities in het bedrijfsleven als binnen de juridische dienstverlening, de advocatuur. Maar ook arbeidsmarktadvies.

Wij zijn in contact met de meest onderscheidende juristen. Vanaf de start tot aan de top. Niet louter advies over op zichzelf staande loopbaanstappen maar over carrières. Duurzame loopbaanlijnen.

Graag zijn wij dé sparringpartner voor organisaties en individuen. Om te helpen bij groei en ontwikkeling. Samen.

Kijk voor meer informatie op www.ebbinge.nl

Ebbinge & Company

Willem de Cuserpark
De Cuserstraat 87
1081CN Amsterdam
T. +31 (0)20 5 725 725
www.ebbinge.nl

Recruitment, Selection & Executive Search

Sacco van de Velde
sacco.vandevelde@ebbinger.nl

Marjolein Govaerts
marjolein.govaerts@ebbinger.nl

FIDUCIE IN HET FIDUCIAVERBOD?

door **Ingrid Reimert** foto **Geert Snoeijer**

Druckerij De Zaaiers koopt twee drukpersen van een leverancier. Nadat zij deze in eigendom verkrijgt, draagt zij deze over aan leasemaatschappij Sogelease. Sogelease vol-
doet namens De Zaaiers de koopprijs aan de leverancier en geeft de persen vervolgens in lease aan De Zaaiers; een zogenaamde sale-and-leasebackconstructie.

De Zaaiers faillieert en de curator stelt zich op het standpunt dat niet Sogelease, maar de failliet eigenaar is van de drukpersen. De overdracht strekte immers tot zekerheid, namelijk tot betaling van de leasetermijnen. De Hoge Raad acht deze sale-and-leaseback constructie niet in strijd met het fiducia-
verbod, omdat het tot werkelijke eigendomsoverdracht aan

Sogelease strekt en De Zaaiers louter persoonlijke rechten en plichten ten aanzien van de drukpersen geeft. Een opluchting voor de financieringspraktijk.

Prof. E.M. Meijers, de vader van het BW, had een grondige hekel aan ficties en daarom werd een overdracht tot zekerheid ongel-
dig verklaard in artikel 3:84 lid 3 BW. Als alternatief is het stille pandrecht gecreëerd. Maar tijden veranderen. Fiduciaire figu-
ren als de trust rukken op. In het BW van de Antillen is het fidu-
ciaverbod daarom niet opgenomen. Zal Nederland volgen?

HR 19 mei 1995, NJ 1996, 119 (Sogelease)

De rubriek Locus brengt arresten in beeld die een mijlpaal vormen in de Nederlandse rechtsgeschiedenis. Deze rubriek komt tot stand m.m.v. BarentsKrans in Den Haag. Mr. Ingrid Reimert is advocaat in Den Haag bij BarentsKrans en medewerker bij de sectie Vastgoed.

Fidura Kleos

Altijd en overal uw dossiers en administratie bij de hand

Hét all-in pakket voor de advocatuur

Met Fidura Kleos beheert u al uw contacten, documenten, dossiers, urenregistratie, e-mail en agenda's eenvoudiger dan ooit. Waar en wanneer u maar wilt!

De voordelen van Fidura Kleos op een rij:

- all-in pakket voor optimale ondersteuning van uw werkproces
- al uw dossiers en administratie overzichtelijk bij elkaar
- altijd en overal te raadplegen
- werken vanaf uw smartphone of tablet
- zeer gebruiksvriendelijke en intuïtieve interface
- online product, dus geen zorgen over systeembeheer
- voordelig geprijsd: slechts € 44,- per persoon per maand

Dagelijks werken meer dan 6000 juridische professionals met Fidura-producten:

Arash Malekshahi,
Groot & Schoo Advocaten,
Groningen

'Na het gebruik van meerdere pakketten ben ik tot de conclusie gekomen dat Kleos de beste prijs/kwaliteit biedt en het meest gebruikersvriendelijk is. Bovendien kun je er direct mee aan de slag.'

Kicky Hamer,
advocatenkantoor Kicky Hamer,
Bussum

'Veilige back-up in de cloud en een uitstekende servicedesk maken Kleos praktisch en betrouwbaar.'

Bezoek www.fidurakleos.nl voor meer informatie

 Kluwer
a Wolters Kluwer business

Fidura

Unicum: specialisatieopleiding Fiscale advocatuur van het Juridisch PAO Universiteit Leiden

Het Juridisch PAO van de Universiteit Leiden is het enige instituut in Nederland dat de specialisatieopleiding Fiscale advocatuur aanbiedt. Het is een unieke opleiding die gericht is op zowel (fiscale) advocaten als belastingadviseurs. Initiator mr. dr. Arnaud Booij, advocaat-belastingdeskundige en universitair docent belastingrecht aan de Universiteit Leiden, merkte in zijn praktijk dat veel advocaten en belastingadviseurs een informatieachterstand hebben op het gebied van (formeel) belastingrecht. Ook viel hem op dat cursussen of opleidingen hierover nagenoeg niet bestonden. “Juist voor die professionals is enige kennis van (formeel) belastingrecht noodzakelijk”, aldus Booij. In 2011 richtte hij daarom in samenwerking met het Juridisch PAO Leiden de specialisatieopleiding Fiscale advocatuur op.

Advocaat en belastingadviseur moeten goed samenwerken

De opleiding is geaccrediteerd door de Nederlandse Vereniging Advocaten-Belastingdeskundigen (NVAB), een specialistenvereniging van de Nederlandse Orde van Advocaten. Booij (bestuurslid van deze vereniging): “We willen dat onze leden een bepaald kennisniveau hebben en stellen de nieuwe opleiding dan ook als toelatingcriterium voor onze vereniging. Maar ook voor de belastingadviseur die geïnteresseerd is en/of vaak geconfronteerd wordt met fiscale conflicten is de opleiding zeer interessant. Bovendien is het in ingewikkelde financiële kwesties – die vaak ook andere rechtsgebieden ‘treffen’ – belangrijk dat de advocaat en de belastingadviseur goed samenwerken. Dan is het handig iets te weten van elkaars vakgebied. Hier valt nog veel winst te behalen.”

Booij vindt het dan ook onbegrijpelijk dat belastingrecht geen onderdeel meer is van de beroepsopleiding van de Nederlandse Orde van Advocaten. “Dat dit ooit uit de opleiding is gesneden, vind ik absurd. Vrijwel alle advocaten krijgen er namelijk in hun praktijk mee te maken. Gelukkig zien de meesten er de noodzaak (uiteindelijk) wel van in en kunnen ze bij ons terecht.”

Hoge waarderingen

De eerste lichting deelnemers (cursusjaar 2011/2012) heeft de nieuwe opleiding met zeer goede resultaten afgerond. Een aantal

Initiatiefnemer van specialisatieopleiding Fiscale advocatuur mr. dr. Arnaud Booij: “Ik ben ontzettend trots dat dit is gelukt en blij met de geweldige resultaten.”

is zelfs cum laude geslaagd. Eind juni ontvingen de deelnemers hun diploma. Booij is zeer tevreden over de resultaten. “Veel van de ingeleverde eindopdrachten, een beschouwing over een in de opleiding besproken onderwerp, waren echt van hoog niveau. De vijf beste beschouwingen worden door de NVAB gebundeld en gepubliceerd.” Twee deelnemers mogen zelfs hun artikel in het *Weekblad Fiscaal Recht* en het *Tijdschrift Formeel Belastingrecht* publiceren. Andersom werden ook de docenten zeer hoog gewaardeerd; ze kregen gemiddeld hoger dan een negen in een evaluatie onder de cursisten.

Het opleidingstraject bestaat uit tien bijeenkomsten die verschillende onderwerpen betreffen waarbij theorie, jurisprudentie en actu-

ele kwesties centraal staan. Ook is er veel ruimte en aandacht voor vraagstukken uit de praktijk. Twee bijeenkomsten zijn volledig gewijd aan ‘Moot Court’. Hierbij oefenen de deelnemers met pleiten voor een fiscale rechtbank. De opleidingsonderdelen zijn bovendien als losse modules te volgen. Zeer geschikt voor ervaren advocaten en belastingadviseurs in het kader van hun permanente opleiding of voor wie een overvolle agenda heeft.

Affiniteit met fiscaliteit

Waarom is Booij zelf eigenlijk zo geboeid door fiscale advocatuur? “Ik heb een bèta-achtergrond, dus ik heb gewoon iets met cijfers. Eigenlijk wilde ik bedrijfseconomie studeren, maar dat kon niet met mijn vakkenpakket. Toen hoorde ik van belastingrecht. Dat leek me wel wat; cijfers die de feitelijke basis vormen voor een (juridische) analyse. Voor mij de ideale combinatie.” Per 1 juli is Booij bij Spigt Litigators tot partner benoemd. Daar breidt hij de fiscale praktijk uit en houdt hij zich vooral bezig met de procesvoering in complexe fiscale conflicten.

Op maandag 12 november 2012 gaat de specialisatieopleiding Fiscale advocatuur weer van start en zal Booij zich ook daar op focussen. Hij kijkt met grote tevredenheid terug op een succesvol eerste cursusjaar en ziet met veel plezier uit naar de tweede editie. “Ik hoop komend studiejaar weer veel deelnemers te mogen verwelkomen.”

Voor meer informatie: www.paoleiden.nl/FA2012

JURIDISCH PAO
opleidingen cursussen symposia maatwerk

Het Leids Juridisch PAO is gehuisvest in de oude ‘Leidse Sterrewacht’, een unieke onderwijslocatie en hét visitekaartje van het instituut.

GEHANDICAPTENRECHT

Wettelijke noodverbandjes

In de rubriek Buitennichig wordt aandacht besteed aan bijzondere rechtsgebieden en beoefenaars daarvan. Deze keer het gehandicaptenrecht.

Honderdduizenden mensen hebben in Nederland een ‘beperking’. Op hen zijn vele wettelijke regelingen van toepassing, die snel veranderen en elkaar in hoog tempo opvolgen. Slechts weinigen zijn goed thuis in het gehandicaptenrecht. De Amsterdamse advocaat Matthijs Vermaat is er één van. “Gehandicapten zijn dankbare cliënten. Hun dossiers hebben letterlijk een gezicht.”

door **Michel Knapen** foto's **Geert Snoeijer**

Eerst een misverstand uit de weg ruimen. Hij is zich niet in het gehandicaptenrecht gaan verdiepen omdat een familielid of kennis een lichamelijke of geestelijke beperking had, en die met een juridische kwestie bij hem kon aankloppen. De werkelijkheid is minder prozaïsch: Matthijs Vermaat rolde er bij toeval in, het vakgebied greep hem en het heeft hem niet meer losgelaten.

Dat ‘toeval’ moet letterlijk worden genomen, want in zijn studententijd leek niets erop dat hij zich zou gaan bezighouden met gezondheidsrecht. Hij studeerde af in het strafrecht en werkte een half jaar als volontair bij de Amsterdamse strafrechtadvocaat Pieter Herman Bakker Schut. Daarna kwam hij terecht bij het Jongeren Advies Centrum (JAC) en vervolgens bij De Ombudsman, bekend van Marcel van Dam en Frits Bom. Vermaat: “In mijn ombudstijd – eind jaren tachtig – speelde het plan-Simons, de eerste stap in de reorganisatie van de gehandicaptenzorg. Ik kreeg dat op mijn bureau en er werd van me verwacht dat ik erin dook. Zo kwam ik in aanraking met de juridische problemen die vooral gehandicapten ondervinden. Gedurende de jaren ben ik het ook steeds leuker gaan vinden. Gehandicapten vormen een dankbare groep, dossiers hebben letterlijk een gezicht, het zijn écht mensen met wilskracht.”

De term ‘gehandicaptenrecht’ heeft Vermaat (1957) vervolgens zelf gemunt. Gehandicapten zullen dit niet zo leuk vinden, vreest hij, want ze zien zichzelf meer als ‘mensen met een beperking’ of ‘met mogelijkheden’. Het gehandicaptenrecht kan worden gezien als een aftakking van het gezondheidsrecht en het socialezekerheidsrecht. Vermaat, die in 1994 advocaat werd en in 2002 partner bij het Amsterdamse advocatenkantoor Van der Woude de Graaf, is een van de weinigen op dit vakgebied. Meer dan helft van zijn praktijk besteedt hij aan het gehandicaptenrecht. Daarnaast houdt hij zich bezig met woonbotenrecht en algemeen bestuursrecht. In 2002

promoveerde hij op het proefschrift *Voorzieningen in de WVG, verantwoorde voorziening of participatievoorziening?*

Op de kaart

De wetgever had gehandicapten al vroeg in het vizier. In 1919 trad de Invaliditeitswet in werking, “en daarmee kreeg je het recht op een uitkering als je als bouwvakker van een steiger viel”, zoals Vermaat het verwoordt. Die wet ging later op in de WAO. De AAW, de Algemene arbeidsongeschiktheidswet uit 1976, was een volksverzekering tegen arbeidsongeschiktheid. Het is deze wet, zegt Vermaat, waarmee het gehandicaptenrecht echt op de kaart is gezet omdat werkenden en niet-werkenden tot hun 65e eronder vielen. De wet, afgeschaft in 1988, kende ook regelingen om voorzieningen te treffen om daarmee de gevolgen van handicaps op te vangen. Die voorzieningen werden bij de afschaffing overgeheveld naar de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg).

Op dit moment is de hoogste gehandicaptenregeling het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en op praktisch niveau zijn dat de gemeentelijke uitvoeringsbepalingen van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Daartussen bevinden zich onder meer de Wet toeslagen gehandicapten en chronisch zieken en de Wet gelijke behandeling gehandicapten en chronisch zieken. Vermaat: “Deze laatste wet ziet er bijvoorbeeld op toe dat een student met dyslexie wat langer over zijn tentamen mag doen, maar gaat ook over zaaltoegankelijkheid en discriminatie op het werk.” Maar ook buiten deze wetten krijgen gehandicapten een plaats. Zo bepaalt de Algemene kinderbijslagwet dat een gehandicapt kind dat als gevolg van de handicap uitwonend is voor twee ‘telkinderen’ wordt gerekend, waardoor het in aanmerking komt voor dubbele kinderbijslag.

Deze riant wettelijke aandacht is goed te verklaren: volgens de Gezondheidsraad hebben anderhalf miljoen mensen

een handicap. Vermaat: “In 2009 waren er één miljoen indicatieaanvragen, mensen dus die een beroep deden op de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ). Dat betrof vaak meerdere aanvragen door één persoon, maar nog steeds zijn er 400.000 AWBZ-gebruikers. Dat worden er steeds meer omdat we steeds ouder worden.”

Onbetrouwbare overheid

De belangrijkste wet waarmee Vermaat in het verleden te maken had was de Wet voorzieningen gehandicapten, die tussen 1994 en 2006 van kracht was. Deze regelde voornamelijk vervoersvoorzieningen en woningaanpassingen. Ook de Wvg is inmiddels ingetrokken en bijna geheel opgegaan in de Wet maatschappelijk ondersteuning (Wmo) van 2007. Het zijn de gemeenten die de Wmo moeten uitvoeren: zij moeten het gehandicaptenvervoer regelen en ervoor zorgen dat woningen worden aangepast. Daarvoor moet een gemeentelijke Wmo-verordening worden opgesteld. “Een lasti-

“JE KOMT ER ALS BURGER NIET MAKKELIJK ACHTER DAT SOMMIGE GEMEENTELIJKE VERORDENINGEN NIET KLOPPEN”

ge klus omdat het om kwetsbare burgers gaat, maar ook omdat het eigenlijk een open-eind-financiering is. Het gaat ook om veel geld. Dat leidt er toe dat het in de Wmo verankerde recht op een persoonsgebonden budget (pgb) in plaats van een natura voorziening niet erg wordt gepromoot. Sommige gemeenten schrijven zelfs in hun verordening dat het pgb voor een aantal voorzieningen niet mogelijk is. Je komt er als burger niet gemakkelijk achter dat dat niet klopt. Ik vind dat de gemeenten dit soort zaken bij ‘Den Haag’ moeten aankaarten, wat inmiddels ook is gebeurd. Als het in de verordening onmogelijk wordt gemaakt toont de lokale overheid zich onbetrouwbaar.”

Naast de Wmo ligt de AWBZ prominent op Vermaats bureau. Op basis van die wet krijgen mensen een ‘indicatie’ en daarmee een wettelijke aanspraak op zorg. Dat kan persoonlijke zorg zijn, huishoudelijke hulp en verpleging. “Bij dat laatste kun je denken aan mensen die iedere dag een ingewikkelde injectie nodig hebben.”

Actueel is de discussie rond de indicatiestellingen, die worden uitgevoerd door het Centrum Indicatiestelling Zorg. “Veel ‘zware’ klanten, die eerst bijvoorbeeld 30 uur zorg kregen, gaan nu terug naar 20 uur. De regels zijn strenger, van de partner wordt meer zorg verwacht, de reikwijdte van de polis wordt ingeperkt. Er worden ‘zorgmomenten’ geteld: hoeveel minuten staat er voor welke zorgactiviteit? Dat alles geschiedt op basis van vooraf gestelde normen. “Dat werkt goed zolang de klant een ‘gemiddelde’ gehandicapte is”, zegt Vermaat. “Maar als je bijvoorbeeld aanrakingspijn hebt, dan duurt het aankleden veel langer dan de tijd die er voor staat. Andere mensen zijn extra snel vermoeid en moeten na iedere activiteit even rusten, en die rusttijd staat niet in de normen. Weer anderen zitten aan de beademing, waardoor de zorgmomenten langer duren. Afwijken van normtijden mag wel, en dat kan extra worden vergoed, maar alleen als er erg goede redenen voor zijn. En daarvoor moet je steeds weer knokken. En zo komt het dat er veel mensen méér zorg nodig hebben dan ze krijgen. Daar zijn dan ook weer noodverbandjes voor, maar het is steeds weer een hele toer om dat rond te krijgen.” ▶

TOGAMASTER

RECHTBANK, OM & ADVOCATUUR

MEER WETEN?

VRAAG HET INFORMATIEPAKKET AAN
VIA TOGAMASTER@LAW.EUR.NL

AANSPRAKELIJKHEID & VERZEKERING

DIRECT THUIS IN DE PRAKTIJK!

MEER WETEN?

VRAAG HET INFORMATIEPAKKET AAN
VIA MASTERAV@LAW.EUR.NL

ARBEIDSRECHT

DE MASTER DIE WERKT

MEER WETEN?

VRAAG HET INFORMATIEPAKKET AAN VIA
MASTERARBEIDSRECHT@LAW.EUR.NL

ERASMUS SCHOOL OF LAW

ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

WWW.ESL.EUR.NL/MASTER

Bewijsnood

Neem de klant, zegt Vermaat, die overdag moet rusten – en daarvan zijn er vele. “De indicatiesteller of de zorgverzekeraar zal dan snel redeneren: dan ga je toch lekker even op de bank liggen? Maar zo werkt dat vaak niet. Soms is het echt beter dat mensen even naar bed gaan. Maar daarvoor heb je weer iemand nodig die helpt bij het uit- en aankleden. Soms lukt het niet om even op de bank te gaan rusten, omdat er mensen zijn met rugklachten of die overmatig transpireren.”

En zo wordt de wettelijke aanspraak op zorg maar ten dele waargemaakt. “Daarover kloppen cliënten bij mij aan. Je maakt dan heel bijzondere gevallen mee. Een cliënt had eens zoveel werk met de organisatie van het inkopen van alle zorg, dat hij daarvoor iemand enkele uren per week inhuurde, betaald uit het pgb. Maar dat stond weer niet in de polis, is dus geen AWBZ zorg, dus mocht het niet. De toets is nu eenmaal juridisch of verzekeringstechnisch – niet of wij met z’n allen het redelijk of normaal vinden.”

Méér zorg proberen te krijgen dan is toegewezen kan vaak alleen worden gerealiseerd als een deskundige – zoals een arts, een fysiotherapeut of een psycholoog – wordt ingeschakeld. “Maar een deskundigenrapport kost al gauw 800 euro en dan weet je nog niet zeker of de rechter jouw voorde- ring zal toewijzen. Het is dus een gok en dat voelt extra hard als je een laag inkomen hebt. En met weinig deskundigen kom je al snel in bewijsnood.”

Daar komt voor de cliënt nog een ander probleem bij: wettelijke bepalingen volgen elkaar in hoog tempo op, de regels rond het pgb wordt steeds meer aangetrokken en de controle wordt strenger. “De zorgkantoren gaan vaker geld terug-

vorderen als de administratie van hun klanten niet op orde is. Er wordt wel eens wat gerommeld, want gratis geld corrumpeert altijd. Gelegenheid maakt de dief. Maar hier geldt ook wat anders. De controle was altijd soepel, klanten waren niet altijd even nauwkeurig met hun administratie maar dachten wel dat ze het goed deden. Nu krijgen ze daarvan de rekening gepresenteerd.”

Knokken

Van ontwikkelingen die nu al voorzichtig op de politieke agenda staan heeft Vermaat geen hoge pet op. Veel AWBZ-zorg zal worden overgeheveld naar gemeenten. “Dat is dichtbij de klant en dat is goed. Maar het risico is dat iedere gemeente z’n eigen beleid gaat ontwikkelen, met eigen procedures. De wet van behoud van ellende gaat hier opspelen: de verandering zal geen verbetering zijn.”

“SOMS WIN JE EEN ZAAK NA JAREN PRO- CEDEREN, MAAR OVERLIJDT JE CLIËNT SNEL NA DE UITSpraak”

De Wmo, zo verwacht Vermaat, zal meer en meer een soort Bijstandswet worden: aanspraken op zorg worden afhankelijk van het inkomen. “In de praktijk betekent dat: minder zorg en meer zelf betalen. Dat zul je op meer plaatsen in de maatschappij terugzien maar bij gehandicapten komt dat zwaarder aan, vanwege een stapeling van financiële problemen, lastige juridische procedures en fysieke beperkingen.”

Vermaat deelt die zorgen met zijn cliënten, maar het zijn intussen ook de cliënten die het werk zo leuk maken: ze willen knokken voor hun rechten. “Met soms een wrange uitkomst. Ik heb meerdere keren meegemaakt dat we jarenlang over een zaak procedeerden, die we ook wonnen – en dat de cliënt snel na de uitspraak overleed.”

Er is één cliënt die Vermaat altijd zal bijblijven – uit een kast haalt hij een overlijdensprentje. “Rob Jordaans was een heel bijzonder mens. Hij leed aan de spierziekte Duchenne, en was een van de grondleggers van het pgb. Hij was iemand met veel wilskracht in zijn krakkemikkige lijf. Rob vocht voor de aanpassing van zijn woning en van zijn persoonlijke zorg. Maar de autoriteiten zeiden: je vrouw kan het werk wel doen. Waarop Rob antwoordde: ‘Ik ben niet met haar getrouwd zodat ze voor mij moet zorgen, maar omdat ik van haar houd.’ Die zaak hebben we uiteindelijk gewonnen.”

Rob Jordaans overleed in 1995 op 35-jarige leeftijd. ■

Maatwerk

Een belangrijk onderdeel van Matthijs Vermaats werk zijn vervoerszaken. In het verleden ging het GAK – nu UWV – daar over. “Als je kon aantonen dat je vaak moest worden vervoerd, kon je van het GAK zelfs een bruikleenauto krijgen. Dat kon in de jaren zeventig nog – nu is dat nagenoeg ondenkbaar en haast onbetaalbaar.” De wettelijke vervoersplicht bestaat nog steeds, maar nu moeten gemeenten op grond van de Wmo een busje laten rijden om een gehandicapte van zijn huis naar zijn werk, sport of sociale activiteiten te brengen. Maar ook dat levert problemen op, heeft Vermaat ervaren. “De een is erg actief en het busje zou dan meerdere keren per dag moeten voorrijden. De vraag is dan of een aangepaste auto niet beter en goedkoper is. Een ander kan weer moeilijk met het busje mee omdat hij plasproblemen heeft. Het is in het gehandicaptenrecht altijd maatwerk.”

ARBITRAGEINSTITUUT P.R.I.M.E. FINANCE GAAT MONDIALE GESCHILLEN BESLECHTEN

FINANCIËLE WERELDVREDE

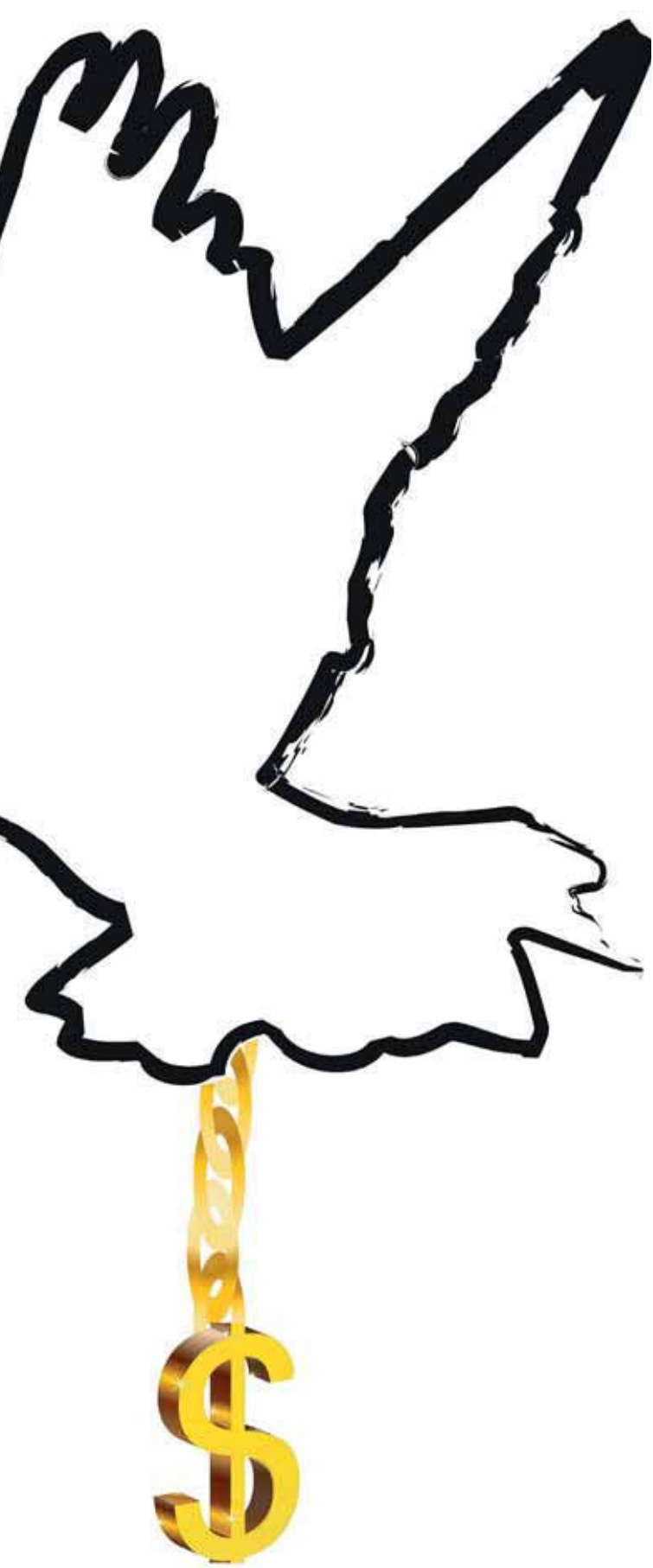

De juridische hoofdstad van de wereld is weer een instituut rijker. “Een nieuw prestigieus internationaal instituut in een oud prestigieus gebouw”, zei minister Jan Kees de Jager voordat hij op de drempel van het Vredespaleis het lint doorknipte van P.R.I.M.E. Finance. Het arbitrage- en mediationinstituut wordt een privaat forum voor wereldwijde geschillen over derivaten en andere financiële producten. Want op nationaal niveau komen rechters en arbiters lang niet altijd tot een bevredigende oplossing voor dit soort complexe kwesties.

door **Lex van Almelo**

“In de nabije toekomst is nog een vloed aan regels en wetten voor de financiële sector te verwachten. We moeten uitkijken dat al die regelgeving niet leidt tot rechtsonzekerheid. P.R.I.M.E. Finance kan daarin een belangrijke rol spelen. Met name omdat de financiële sector een hele complexe bedrijfstak is, waarin

enorme geldsommen omgaan. Het is daarom onvermijdelijk dat er meningsverschillen rijzen en mogelijk ernstige conflicten over grote belangen. Wat jij niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet. Met die gouden regel en dat morele appel in gedachten kunnen wij opnieuw vertrouwen krijgen in de financiële sector. Ik weet zeker dat P.R.I.M.E. Finance een grote

bijdrage zal leveren om dat doel te bereiken.”

Met deze grote woorden opende minister van Financiën Jan Kees de Jager op 16 januari jongstleden P.R.I.M.E. Finance op de trappen van het Vredespaleis. Daar hebben het Internationaal Gerechtshof en het Permanente Hof van Arbitrage al onderdak gevonden. Nu zullen de zalen van het paleis ook

gebruikt kunnen worden ter bevordering van de financiële wereldvrede.

700 triljoen dollar

P.R.I.M.E. Finance staat voor Panel of Recognised International Market Experts in Finance. De oprichting van het instituut is voornamelijk te danken aan één man: de Amerikaan Jeffrey Golden, die sinds 2010 hoogleraar is aan de London School of Economics. Voor zijn promotieonderzoek ploegde hij destijds in de bibliotheek van het Vredespaleis zes maanden de stoffige verslagen door van de Haagse Vredesconferenties van 1899 en 1907 waar werd gediscussieerd over de oprichting van een wereldgerechtshof. De verslagen maakten voor Golden vooral duidelijk dat mensen het verschil maken. Als hij jaren later het initiatief neemt tot P.R.I.M.E. Finance is hij er dan ook van overtuigd dat hij de juiste mensen moet aantrekken. Golden lanceert het idee in 2007, als hij bijna aan het einde staat van een lange carrière als derivatenadvocaat. Die carrière begon bij het bekende Amerikaanse advocatenkantoor Cravath Swaine & Moore en eindigde in 2010 bij Allen & Overy in Londen, waar hij in 1994 naartoe was verhuisd. Volgens de Legal Top 500 heeft Golden *the law on derivatives* geschreven. Golden wuift dat bescheiden weg. Maar als wij geloven wat Golden zelf zegt, zit Legal Top 500 er niet heel ver naast. Golden: “Veel van het recht dat het gedrag van de internationale derivaten markt beheerst, komt voort uit contracten. Meer dan 90 procent van de *over the counter* handel in derivaten wordt beheerst door het modelcontract en de bepalingen van de ISDA, de International Swaps and Derivatives Association. Ik denk dat ik word gezien als de belangrijkste auteur van dat modelcontract.” Golden vindt wel dat hij geholpen heeft het derivatenrecht te ontwikkelen als advocaat en adviseur van de ISDA, verschillende ontwikkelingsbanken en landen die hun wetgeving hebben aangepast om de derivatenmarkt te steunen. Op de over the counter markt in derivaten – de derivatenhandel die niet via beurzen verloopt – gaat volgens de Bank for International Settlements wereldwijd meer dan 700 triljoen dollar per jaar om.

Lokaal geworstel

Golden: “Het idee dat er ook een wereldgerechtshof moest komen voor financiële kwesties werd niet getriggerd door een concrete zaak, maar door mijn ervaring als getuige-deskundige in verschillende *high profile* derivatenzaken. En door mijn observaties in een aantal andere zaken. Ik kon zien dat de rechters dit soort zaken vaak bijzonder moeilijk vinden en een historisch perspectief op de markten missen. Helaas worstelen de advocaten die voor hen verschijnen vaak ook.” Dankzij de crisis in 2008 krijgt het idee meteen de wind in de rug. Als in oktober 2010 een conferentie wordt gehouden in het Vredespaleis vraagt Golden zijn gehoor: “Waarom hebben wij gespecialiseerde gerechtshoven voor familierecht tot ▶

Met **recht** de beste!

NR.
1

NR. 1 ranking

HBO-Rechtenopleiding
in Elsevier en Keuzegids én
excellente scores bij accreditatie!

HBO-Rechten is een praktische
juridische opleiding met zowel
aandacht voor een gedegen
kennis van het recht, als voor
zaken als dossiermanagement,
organisatiesensitiviteit en
communicatieve, sociale en
ict-vaardigheden.

Interesse in stagiairs en afstudeerders?

Kijk voor meer informatie
op www.jhs.nl of bel
0877 877 839 voor aanvragen
van de corporate brochure of
een persoonlijk gesprek.

Jeffrey Golden (London School of Economics): "Rechters vinden financiële zaken vaak bijzonder moeilijk, advocaten vaak ook."

en met belastingrecht, maar niet voor financiële kwesties? De wereldhandel heeft zijn gespecialiseerde WTO Tribunaal. Is handel ingewikkelder of belangrijker voor het systeem dan financiële zaken zijn? Ik dacht van niet."

Het idee vindt weerklank bij de Nederlandse regering. Het ministerie van Financiën fourneert een startsubsidie voor P.R.I.M.E. Finance. Daarmee kunnen vergaderingen in Londen, New York, Parijs, Frankfurt, Dublin, Moskou en Dubai worden belegd en specialisten worden geroemd. Inmiddels bestaat het panel uit 83 experts uit de financiële wereld, uit de

"WE HEBBEN GESPECIALISEERDE HOVEN VOOR FAMILIERECHT TOT EN MET BELASTINGRECHT, MAAR NIET VOOR FINANCIËLE KWESTIES"

rechtspraak en de advocatuur. Onder hen vier Nederlanders en heel wat Engelsen. Volgens Gerard Meijer, secretaris-generaal van P.R.I.M.E. Finance, komen er binnenkort nog meer experts bij, mede om de geografische spreiding te verbeteren. "Dat de lijst met arbiters openbaar is, is echt uniek," zegt Meijer, die partner, litigation- en arbitragespecialist is bij NautaDutilh en hoogleraar arbitragerecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Priority flip clause

Als één rechtszaak de behoefte aan een wereldwijd panel van gespecialiseerde financiële

arbiters aantoonde, is het wel de zaak Lehman Brothers Special Financing Inc (LBSF) vs BNY Corporate Trustee Services Ltd. In 2002 geeft Saphir, een *special purpose entity* van Lehman Brothers International Europe, in totaal 1,25 miljoen *credit-linked synthetic portfolio notes* uit. Een van de *noteholders* is Perpetual Trustee Co Ltd. De noteholders geven diverse activa en gegarandeerde verplichtingen in onderpand. BNY beheert deze zekerheden ten behoeve van de crediteuren van Saphir. Volgens de contracten van deze transactie hebben de rechten van LBSF voorrang op die van Perpetual. Er zijn echter ook swap-overeenkomsten gesloten met een *priority flip clause*. Door deze clause gaan de rechten van noteholder Perpetual voor op de rechten van crediteur LBSF. Dankzij deze herschikking van de rangorde krijgen de notes een hogere *rating* van de kredietbeoordelaars.

Na het faillissement van Lehman Brothers ontbrandt, simpel gezegd, een juridische strijd over de vraag welke rangorde moet worden aangehouden. Daarbij speelt ook de vraag of de clause vanzelf gaat gelden in geval van faillissement en zo ja, wanneer het faillissement dan precies aanvangt. De Engelse rechter buigt zich hierover, omdat de overeenkomsten volgens Engels recht zijn opgemaakt, zoals negen van de tien contracten waarbij derivaten en gestructureerde producten zijn betrokken.

LBSF zegt dat het omdraaien van de rangorde indruist tegen de Amerikaanse Bankruptcy Code en sommige bepalingen van het Engelse recht. Maar het Engelse High Court zegt in juli 2009 in hoger beroep dat dergelijke afspraken niet verboden zijn naar Engels recht. Het hof voegt er wel aan toe dat de geldigheid van zulke bepalingen naar Amerikaans recht nog moet worden vastgesteld door Amerikaanse rechters.

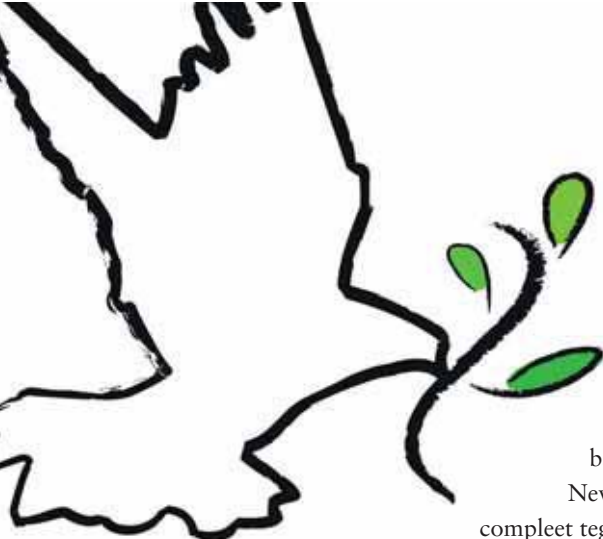
Conflict

Het Bankruptcy Court van het Southern District of New York neemt in januari 2010 duidelijk notie van de Engelse uitspraak, maar komt uiteindelijk tot het tegenovergestelde oordeel: het omdraaien van de rangorde is in strijd met de anti-onttrekkingsregel van de Bankruptcy Code. In

goed Nederlands: zo'n flip clause is paulianeus en in strijd met de wettelijke rangorde van crediteuren.

De rechtbank houdt er rekening mee dat deze uitspraak "controversieel" is. Veel van de complexe onderliggende financiële structuren zijn voor het eerst geanalyseerd vanuit een 'real world bankruptcy perspective'. De beslissing brengt BNY in een lastige positie omdat de Engelse rechters zulke andersluidende beslissingen hebben genomen, zo realiseert de rechtbank zich. Daarom moeten de partijen, de rechtbank en de Engelse rechtbanken samen zoeken naar manieren om de tegenstrijdige uitspraken ►

met elkaar te verzoenen. De rechtbank gelast daarvoor een 'status conference'.

Golden: "De rechtbanken in Londen en New York zijn met

compleet tegenovergestelde resultaten gekomen, terwijl zij naar exact dezelfde vragen en contractuele taal hebben gekeken. De markten denken dat de rechtbanken niet allebei gelijk kunnen hebben. Wij missen dus een 'hooggerechtshof' dat een gezaghebbender antwoord kan geven."

Geen hof

P.R.I.M.E. Finance is een privaat mondiaal hoogrechtshof. Gerard Meijer: "Ik vind financieel vredegericht een mooi woord, maar arbitrage- en mediationinstituut beter. Onder auspiciën van dit instituut zullen scheidsrechters uitspraken gaan doen. Wij hebben gekozen voor arbitrage na overleg met experts uit de hele wereld. Volgens het verdrag van New York uit 1958 worden arbitrale vonnissen overal ter wereld erkend, zodat je ze over de hele wereld ten uitvoer kunt leggen. Zo'n verdrag bestaat nog niet voor vonnissen van een gewone rechter."

Het arbitragereglement stemt grotendeels overeen met de regels van UNCITRAL, de VN-Commissie voor internationaal handelsrecht. Meijer: "Dat zijn hele mooie regels, die in 2010 zijn herzien. Daarom hebben we geen nieuwe regels opgesteld."

Bij arbitrage kunnen de strijdende partijen uit het panel van 83 experts een eigen panel samenstellen door ieder een arbiter van de P.R.I.M.E. Finance-lijst te kiezen en gezamenlijk een voorzitter te aanwijzen. P.R.I.M.E. Finance biedt ook faciliteiten voor mediation, terwijl de experts desgevraagd een *expert advice* leveren, een niet-bindend advies voor één of meer partijen, die willen weten hoe het nu zit. Meijer: "Daarnaast wil P.R.I.M.E. Finance een kenniscentrum zijn, waar we onder andere rechters opleiden."

"Formeel hebben uitspraken bij arbitrage geen precedentwerking", zegt Meijer. "Maar beslissingen van andere P.R.I.M.E. Finance panels zullen zwaar meewegen, dus feitelijk wegen precedents wel zwaar. Marktpartijen hebben af en toe nog het idee dat de uitkomst van een arbitrage een loterij is. Maar als er bij ons tegenstrijdige uitspraken voorkomen dan worden die wel gemotiveerd en de kans daarop wordt kleiner omdat de experts weten waarover ze spreken."

De belangstelling voor P.R.I.M.E. Finance is groot. Meijer heeft al veel telefoontjes gekregen en inmiddels is de eerste zaak binnen. Het gaat om een financieel geschil van een Oosteuropese bank en een 'corporate customer'. De inzet daarbij is "enkele tientallen miljoenen". Meer kan Meijer er niet over

Gerard Meijer (P.R.I.M.E. Finance/NautaDutilh/Erasmus Universiteit):
"Dat de lijst met arbiters openbaar is, is echt uniek."

zeggen, want arbitrages zijn nu eenmaal vertrouwelijk. Ook de zittingen zijn niet openbaar. Maar van de geanonimiseerde uitspraken worden de belangrijkste feiten en overwegingen gepubliceerd in *excerpts*.

Meijer: "Dat kan zonder dat de strijdende partijen daarvoor nog afzonderlijk toestemming moeten geven, wat voor arbitrage vrij uniek is."

Kosten

Het ministerie van Financiën heeft P.R.I.M.E. Finance een startsubsidie gegeven van een kleine twee ton. "Verder moet het instituut zichzelf bedruipen", zegt Gerard Meijer, secretaris-generaal van P.R.I.M.E. Finance.

De kosten van een arbitrageprocedure zijn fors. Afgezien van de kosten van de eigen advocaten (en wellicht die van de tegenpartij bij verlies) betalen partijen een inschrijfgeld van twee mille. Daarbovenop komen de administratiekosten die (afhankelijk van het financiële belang van de zaak) variëren van 10.000 tot 66.000 euro. De honoraria voor de drie arbiters samen zijn het tienvoudige van de administratiekosten en variëren dus van één tot 6,6 ton. Daar komen de onkosten van de arbiters nog bij.

Victor de Sèrière (partner bij Allen & Overy en hoogleraar bank- en effectenrecht aan de Radboud Universiteit): "De kosten zijn niet kinderachtig, maar wel erg redelijk, zeker als je het vergelijkt met bijvoorbeeld arbitrage bij de International Chamber of Commerce. In verhouding tot de gang naar de gewone rechter zal een P.R.I.M.E. Finance arbitrage wel duurder uitvallen, maar daar zouden de voordelen van dit gespecialiseerde instituut tegenover moeten staan. Qua verblijfskosten steekt Den Haag natuurlijk gunstig af bij plaatsen als Genève, Parijs of Londen."

Grondlegger Jeffrey Golden beaamt dat: "Procederen in Londen of New York is duur."

Hoe?

- ... bouw je een eigen praktijk op?
- ... ga je om met toenemende druk van (online) concurrenten?
- ... zorg je ervoor dat er nieuwe cliënten binnenkomen?
- ... bied je cliënten maximale dienstverlening?
- ... behoud je de huidige clientèle?
- ... breng je jezelf in beeld bij potentiële cliënten?

Actief relatiebeheer en acquisitie: Voor juridische dienstverleners zijn dat de pijlers voor succesvol ondernemen. Hoe je dat planmatig organiseert en uitvoert, blijft een vak apart: Ons vak.

Wilt u weten welke resultaten u kunt bereiken? Wij kunnen u dat laten zien. Al vele jaren ondersteunen wij advocaten binnen kantoren op individuele basis met de opbouw van eigen praktijken.

Mens, cultuur en proces staan daarbij centraal. De geboekte resultaten zijn aansprekend en aantoonbaar.

Organisatieadvies en -ondersteuning

Ook beter leren om jezelf, je kantoor en je dienst te verkopen en daardoor gemakkelijker een eigen praktijk opbouwen?

Neem dan contact op met:

George Wesseling
Partner
0592 409744
www.metasales.nl

metasales
SALES • MENSEN • CRM
Grip op Verkoop

ONS TRAININGSAANBOD VOOR 2012:

BEROEPSOPLEIDING TOT ADR-SPECIALIST/LEGAL MEDIATOR

Start 10 oktober 2012

21 daagse allround Beroepsopleiding. Academisch werkniveau met minimaal 5 jaar werkervaring. Met de beroepsopleiding van het Amsterdams ADR Instituut kiest u voor een brede opleiding waarin u wordt geschoold in onderhandelen, mediation en partijbegeleiding. Naast theorie en het aanleren van praktische vaardigheden besteden wij veel aandacht aan de ontwikkeling van uw attitude in het omgaan met conflicten.

HARVARD ONDERHANDELEN BASIS

30 en 31 oktober, Amsterdam

De Harvard-methode is een onderhandelingsmethode die inmiddels wereldwijde erkenning geniet. De methode is erop gericht een verstandige en efficiënte overeenkomst te bereiken, die meer oplevert dan een compromis.

MEDIATION ADVOCACY

19 en 20 november 2012, Amsterdam

In deze training zal vanuit de theorie en de praktijk zichtbaar gemaakt worden hoe u uw rol als advocaat beter kunt invullen als u betrokken raakt bij een mediation.

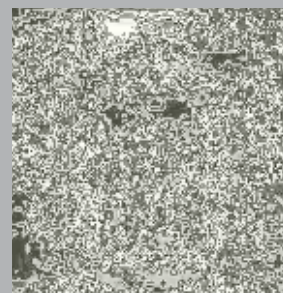
TRAINING ADVANCED NEGOTIATIONS DOOR LINDA NETSCH (HARVARD LAW SCHOOL)

28 en 29 november 2012, Amsterdam

Iedereen onderhandelt. Doorgaans op intuïtie en dikwijls met wisselend succes. De mate van dit succes is niet alleen afhankelijk van de manier van communiceren tijdens de onderhandelingen, ook bij de voorbereiding is het van groot belang inzicht te hebben in conflicten en onderlinge communicatieprocessen. In deze training krijgt u door theorie, oefening en feedback de vaardigheden aangereikt om onderhandelingen zo te laten verlopen dat u het beste resultaat voor uzelf en/of uw cliënt bereikt.

INFORMATIE AVOND ADR BEROEPSOPLEIDING/LEGAL MEDIATOR: 10 september 2012
Aanmelden via adr-fdr@uva.nl

het
amsterdams
adr instituut

Voor meer informatie
en inschrijving:

www.adrinstituut.nl
Telefoon: 020-525 37 49
E-mail: adr-fdr@uva.nl

STUDIECENTRUM RECHTSPLEGING

TRAINING AND STUDY CENTRE FOR THE JUDICIARY

Een instituut met een opdracht

Goed opgeleid voor een rechtvaardige samenleving. Dat is de missie van SSR, het opleidingsinstituut van de rechterlijke organisatie. Daarvoor zijn wij hard aan de slag. Dat doen wij met SSR NEXT.

SSR NEXT is de titel van een breed veranderprogramma om een leven lang leren voor elke medewerker uit de rechterlijke organisatie toegankelijk en efficiënt te maken. Want kennis delen en mobiliseren is essentieel om samen een kwalitatieve hoogstaande rechtspraak, opsporing en vervolging te garanderen.

Wat verandert er door SSR NEXT?

Ons opleidingsaanbod

- Een nieuwe initiële opleiding tot rechter, korter en flexibel. Aangepast aan de individuele behoefte van de rechter in opleiding
- Een nieuwe initiële leergang tot officier van justitie
- Een actueler en scherper opleidingsaanbod nauw ontwikkeld met de afnemers
- Meer eendaagse cursussen met unieke casuïstiek die aansluit op de dagelijkse praktijk
- Een bijzonder aanbod van professionele ontmoetingen en evenementen op het gebied van o.a. coaching, intervisie, Europees recht en de Meillo-lezing op 11 oktober.

Onze presentatie

- Een uitgebreide website met een actueel opleidingsaanbod, snel te vinden met behulp van een zoekmachine
- De introductie van MIJN SSR, een digitale leeromgeving voor cursisten, 24/7 beschikbaar, ook via mobile devices en tablets
- Nieuwe digitale werkvormen zoals online actualiteitencolleges
- Dynamische leerprocessen met een effectiever leerrendement door e-learning te combineren met klassikaal onderwijs

Onze leeromgeving en ontmoetingsplek

- Per 1 januari 2013 verplaatst SSR haar activiteiten dichterbij de klant; stimulerende en inspirerende ontmoetingsplekken/leeromgevingen met een centrale vestiging in Utrecht en decentrale cursuslocaties verspreid over het land.

SSR: ook voor de advocatuur

SSR is het opleidingsinstituut van de rechterlijke organisatie, maar een deel onze opleidingen is ook opengesteld voor advocaten. Zo maakt u kennis met de zienswijze van rechters en officieren van justitie en blijft u op de hoogte van de laatste ontwikkelingen. Met behulp van de zoekmachine op onze website zijn deze opleidingen eenvoudig te vinden.

Voor aanvullende informatie kunt u contact opnemen met de servicedesk van SSR (T 0575 595 345 / E ssrservicedesk@ssr.nl).

Wilt u onze maandelijkse nieuwsbrief SSR Actueel ontvangen?
Stuur dan een mail naar ssrwebredactie@ssr.nl of meld u aan via onze website www.ssr.nl.

SSR: Goed opgeleid werken aan een rechtvaardige samenleving.

Griekenland

De International Swaps and Derivatives Association is blij met de komst van “een centraal en onafhankelijk forum” dat geschillen beslecht over financiële contracten. Volgens de ISDA zal P.R.I.M.E. Finance op de lange termijn bevorderen dat er meer kennis en begrip ontstaat van de contracten, het recht en de praktijk van de markt voor derivaten en andere complexe financiële producten, aldus een woordvoerder. Want op dit moment is de financiële expertise voor rechters en arbiters ongelijk verdeeld over de wereld. “Dat leidt tot inconsistente interpretaties en toepassing van het recht inzake financiële contracten.”

Victor de Serière, partner bij Allen & Overy en hoogleraar bank- en effectenrecht aan de Radboud Universiteit Nijmegen, denkt dat de praktijk veel belangstelling zal hebben voor het instituut. “Er is geen ander panel dat een dergelijke expertise kan bieden.”

“HET INSTITUUT HEEFT EEN

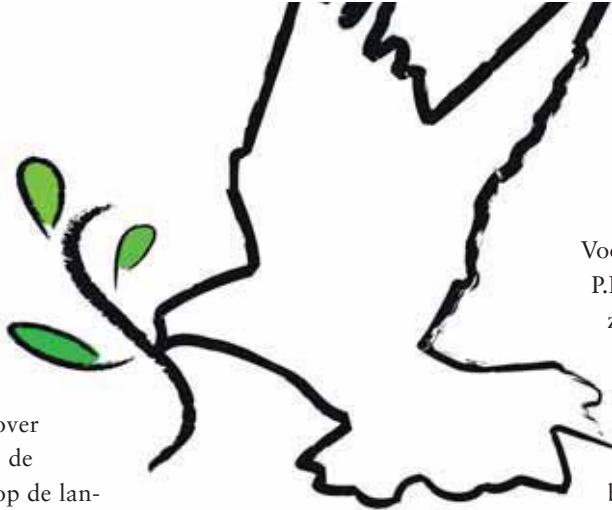
TOEGEVOEGDE WAARDE ALS AANVULLING

OP DE OVERHEIDSRECHTER”

Bernard Verbunt (partner Simmons & Simmons): “Het instituut heeft een toegevoegde waarde als aanvulling op de overheidsrechter. Maar het zal niet het exclusieve forum voor grote financiële zaken worden.”

Victor de Serière (Allen & Overy/Radboud Universiteit): “Er is geen ander panel dat een dergelijke expertise kan bieden.”

Voor welke concrete zaken zou P.R.I.M.E. Finance een goed forum zijn? Zou Vestia er terecht kunnen als zij de banken die haar de derivaten heeft verkocht wil laten opdraaien voor de schade die deze hebben opgeleverd? Verbunt: “Dat zou kunnen, ja, als

partijen het erover eens worden om het

geschil aan P.R.I.M.E. Finance voor te leggen.”

De Serière denkt aan het geschil dat ABP vorig jaar had met investeringsadviseur UBS. En aan de adviezen die Goldman Sachs gaf aan de Duitse bank KfW, ABN Amro en andere beleggers om te investeren in de rommelhypotheek van Abacus ABS.

Meijer noemt de procedure die ABP in New York voerde tegen Credit Suisse over een pakket met rommelhypotheek als voorbeeld van een mogelijke zaak. Golden kan zich voorstellen dat ook geschillen over de herstructurering van de Griekse overheidsschuld bij P.R.I.M.E. Finance terecht komen.

Voor de kleinere, niet-institutionele belegger is P.R.I.M.E. Finance niet zo zeer bedoeld. Meijer: “Wij richten ons daarop in eerste instantie niet, maar staan daarvoor – uiteraard binnen de mogelijkheden – wel degelijk open.”

Beleggerscollectieven uit de hele wereld kunnen in Nederland al gevallen van massaschade aanklaarten bij de rechter met een collectieve actie dan wel – als er een collectieve schikking met de schadeveroorzakers is bereikt – met een verzoek om die schikking algemeen verbindend te verklaren. Voor arbitrage is toestemming nodig van alle beleggers. Het is de vraag of die akkoord zullen gaan met een over het algemeen veel duurdere arbitrageprocedure. De Serière: “Vanuit beleggersperspectief is het vertrouwelijke karakter van een arbitrage eerder een nadeel dan voordeel. Daarnaast zijn de kosten vermoedelijk wel een struikelblok.”

O, o Den Haag

Meijer: “Van oudsher is de financiële wereld wars van geschillenbeslechting, maar de ISDA signaleert nu een trendverschuiving: arbitrage neemt wereldwijd toe. Meestal spreken partijen in hun algemene voorwaarden af waar zij hun geschillen laten beslechten. Maar als zij eenmaal een geschil hebben, kunnen ze achteraf alsnog afspreken om het voor te leggen aan P.R.I.M.E. Finance.”

Als strijdende partijen een beroep doen op de experts van P.R.I.M.E. Finance hoeven zij niet per se Den Haag te kiezen als plaats van arbitrage, vertelt

Meijer: “Volgens ons arbitragereglement kan de plaats van arbitrage overal zijn. De partijen in de markt hebben al duidelijk aangegeven dat zij niet willen dat elke zitting in Den Haag wordt gehouden en de Nederlandse arbitragewetge- ▶

EEN UITVAART REGELEN IN EEN FINANCIËEL LASTIGE SITUATIE

Het is voor niemand nodig om zich in de schulden te steken voor een uitvaart! Dat kan anders met Uitvaart Compact.

Juist voor mensen die bij leven hebben aangegeven geen behoefte te hebben aan alle extra's bij een uitvaart. Of als er geen of weinig familie of kennissen zijn. Ook komt het voor dat mensen de kosten voor een complete uitvaart niet kunnen betalen. Voor al deze mensen is er Uitvaart Compact. Een wezenlijk andere uitvaartvorm, met alle zorg en kwaliteit. Kortom een stijlvol afscheid.

Uitvaart Compact is geheel via internet, **uitvaartcompact.nl**, of telefonisch via 0800 5080 direct te regelen. Vooraf regelen is ook mogelijk. Uitvaart Compact kent drie vormen van dienstverlening voor een vaste, zeer lage prijs:

- **Compact Basis**
€ 1200 crematie / € 1300 begrafenis
- **Compact Essentie**
€ 1900 crematie / € 2000 begrafenis
- **Compact Compleet**
€ 3000 crematie / € 3100 begrafenis

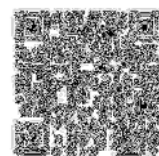
UITVAART COMPACT, VASTE LAGE PRIJS, GEEN VERRASSINGEN ACHTERAF

Uitvaart Compact

GOEDKOOPSTE UITVAART ONLINE

Kijk hoe —————>
Uitvaart Compact werkt

Mediator word je bij Dialogue

Een praktijkgerichte basisopleiding, in kleine groepen met veel persoonlijke aandacht.

Ontwikkeling loont!

DIALOGUE, SPECIALIST IN VAARDIGHEIDENTRAININGEN VOOR ADVOCATEN EN JURISTEN

lindelaan 12, 1405 ak bussum

t 035 541 18 44

f 035 542 48 29

e info@dialoguebv.nl

i www.dialoguebv.nl

ving van toepassing is. Toch verwacht ik dat veel partijen zullen kiezen voor Den Haag. De financiële markten zijn mondiaal en New York ligt niet altijd voor de hand, zeker niet voor partijen uit Azië. En Den Haag is nu eenmaal de juridische hoofdstad van de wereld. Als je Den Haag kiest, kun je gebruikmaken van de fraaie zittingszalen van het Vredespaleis die gericht zijn op arbitrale zittingen. En de partijen hebben er eigen *breakout rooms* waarin zij zich kunnen terugtrekken voor overleg.” Golden: “Procederen in Londen en New York is veel duurder.” De ISDA respecteert de keuze van partijen en spreekt geen voorkeur uit voor een bepaalde arbitrageplaats. “De rol van de ISDA is te verzekeren dat de benodigde exper-

“PROCEDEREN IN LONDEN EN NEW YORK IS VEEL DUURDER”

tise beschikbaar is voor partijen om geïnformeerde beslissingen te nemen, waar zij ook zijn of welke arbitrageplaats zij ook kiezen. Londen en New York zullen zeer relevant blijven aangezien zij belangrijke financiële centra zijn. Niettemin is er een groeiende behoefte onder marktpartijen, met name die van de opkomende markten, om te kijken naar andere arbitrageplaatsen.”

Bernard Verbunt (Simmons & Simmons): “Dit instituut zal niet het exclusieve forum voor grote financiële zaken worden.”

Nederlandse inbreng groot

Ook los van de startsubsidie van het ministerie van Financiën en de locatie is de Nederlandse inbreng groot. In de Adviesraad zit oud-DNB-president Nout Wellink en bestuursleden zijn onder anderen Willem Calkoen (partner NautaDutilh) en oud-Wereldbank-directeur Paul Arlman. Secretaris-generaal van P.R.I.M.E. Finance is advocaat (NautaDutilh) en hoogleraar arbitragerecht (Erasmus Universiteit Rotterdam) Gerard Meijer. P.R.I.M.E. Finance heeft een panel van 83 experts waaruit partijen ieder een arbiter en gezamenlijk een voorzitter kunnen kiezen. Onder hen vier Nederlanders: Jan Dalhuisen (onder meer hoogleraar aan het King's College London), Pim Rank (partner bij NautaDutilh en hoogleraar bank- en effectenrecht aan de Radboud Universiteit), Albert Jan van den Berg (partner Hanotiau & Van den Berg en hoogleraar arbitragerecht Erasmus Universiteit) en Jan Eijsbouts (oud-hoofd Juridische Zaken AkzoNobel en hoogleraar maatschappelijk verantwoord ondernemen Universiteit Maastricht).

Meijer: “Den Haag heeft ook een psychologisch voordeel. Het heeft een zeker aanzien en vertrouwen omdat in Den Haag het Internationaal Gerechtshof is gevestigd en het Permanente Hof van Arbitrage. Mochten de partijen het niet eens kunnen worden over de aanwijzing van arbiters in een panel dan kunnen zij de secretaris-generaal van het Hof van Arbitrage vragen er een aan te wijzen uit onze lijst van arbiters. De benoeming van een onafhankelijk panel is namelijk kardinaal.”

Vertrouwen

Zal P.R.I.M.E. Finance inderdaad bijdragen aan het vertrouwen op de financiële markten, zoals Jan Kees de Jager zo graag wil? Bernard Verbunt: “Ik denk dat alle vormen van geschillenbeslechting met een ruime expertise zeker kunnen bijdragen aan rust en vertrouwen op de financiële markten.” Dat effect zou wellicht nog groter zijn als de uitspraken openbaar worden. Maar volgens Verbunt wordt de behoefte aan openbaarheid “in zekere zin” gedekt door de excerpts van uitspraken te publiceren.

Volgens Victor de Sèriè zal het instituut op langere termijn een rustgevende factor kunnen zijn als de uitspraken van het tribunaal precedentwerking krijgen en daardoor financiële geschillen voorkomen. “Maar de huidige onrust wordt niet veroorzaakt door verschillen van inzicht over de manier waarop de invulling van contractuele verhoudingen tussen partijen moet worden uitgelegd. Ik denk daarom dat meer rust en vertrouwen op de financiële markten een kwestie van hele lange adem is.” ■

Meer informatie: www.primefinancedisputes.com

Where inhouse meets uitbesteden

Over de voordelen van in- én outhouse juridische ondersteuning

Steeds meer bedrijven heroriënteren zich op de invulling van hun juridische afdeling. Blijven uitbesteden? Of toch liever inhouse? Er wordt veel gediscussieerd en daarnaast ook steeds meer ondernomen. Brunel ziet een duidelijke verschuiving naar een meer bewuste en efficiënte verdeling tussen vast en flexibel. Kritische kennis en expertise worden daarbij in eigen huis gehouden, terwijl meer algemene én zeer specialistische vraagstukken met inzet van externe specialisten worden opgelost.

Brunel ziet een duidelijke verschuiving naar **een bewustere en efficiëntere verdeling** tussen vast en flexibel

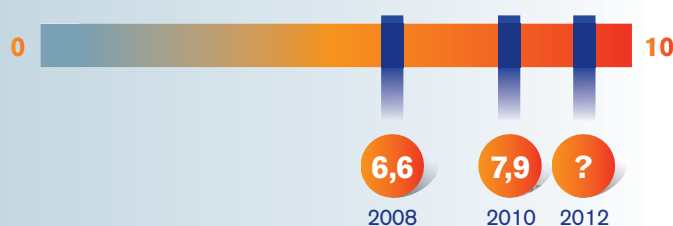

De komende jaren vindt **differentiatie** plaats in uitbesteding van hoog-complexe en laag-complexe juridische diensten

General / Legal counsel 'grote ondernemingen'

Helemaal niet mee eens

Helemaal mee eens

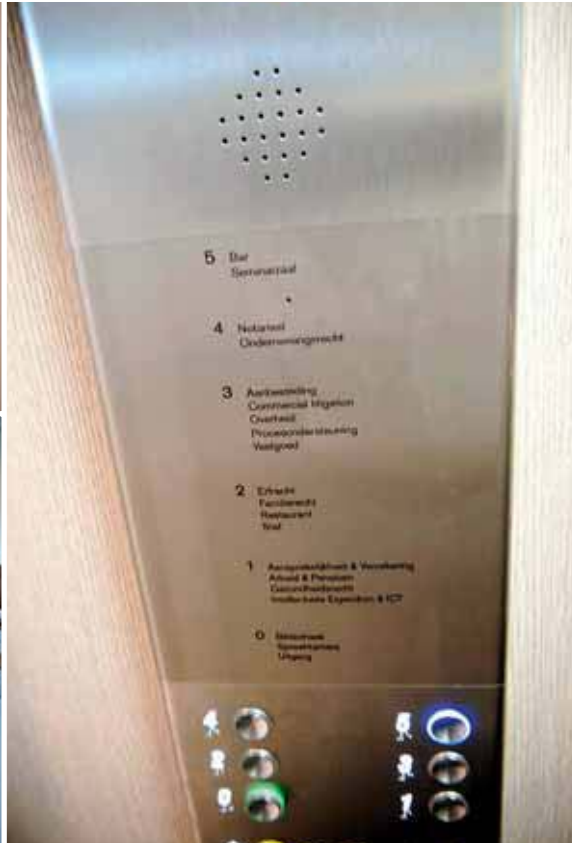

Let's meet

Steeds meer bedrijven proberen zich zo efficiënt mogelijk te verzekeren van de juiste kennis en gerichte ondersteuning middels een vaste inhouse kern aangevuld met flexibele interim-specialisten. Met échte kennis van zaken. Brunel biedt deze kennis en expertise en juist dit maakt Brunel dé specialist in detachering voor tal van opdrachtgevers. Bent u benieuwd wat de beste structurele aanpak is om de kosten te beheersen van uw organisatie? Kijk op brunel.nl/inhouseuitbesteden of neem direct contact op met Bart Agerbeek, directeur Brunel Legal, op 06-11889517.

Toegankelijk topkantoor

De openheid van het nieuwe kantoor is veel groter,
net als de ruimte. Van Benthem & Keulen is dan
ook blij met het gebouw waarin het kantoor sinds
begin dit jaar is gevestigd.

VAN BENTHEM & KEULEN

Pand met open structuur

tekst & foto's **Chris van Houts**

“Tja, het is nog niet eens 600 meter verderop, maar we hebben nu wel 1000 vierkante meter meer.” Tevreden kijkt Johan Koggink, directeur van Van Benthem & Keulen Advocaten & Notariaat, terug op de verhuizing van het kantoor driekwart jaar geleden. Het was al langer duidelijk: het (oude) kantoor was te klein, de creativiteit van opvulling was echt uitgeput. Van Benthem & Keulen bleef in Rijsweerd in Utrecht: er zitten veel dienstverleners, de bereikbaarheid is prima en er is voldoende parkeerruimte – vooral belangrijk voor de bezoekers van de seminars die het kantoor organiseert. Er werd voor dit pand gekozen omdat er nog geen wand inzat, het kon dus naar wens worden ingericht.

“De verhuizing was echt een militaire operatie. Het belangrijkste: de IT moest goed overgaan. Vandaar dat iedereen op vrijdag 16.00 uur het oude kantoor móest verlaten en pas zondag op de nieuwe werkplek mocht komen kijken. Van te voren waren medewerkers al getraind in het werken met de vernieuwde IT, het printerpark en VoIP-telefonie. Alles

is vlekkeloos verlopen. En toen we hier die maandag begonnen was er echt een *vibe* en energie onder de medewerkers. Mijn tip: op tijd met je voorbereiding beginnen!”

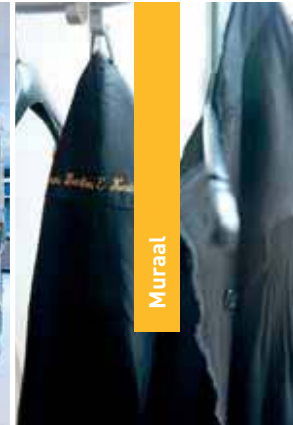
Koggink vindt dat Van Benthems positionering als toegankelijk topkantoor door het pand onderstreept wordt; hij benadrukt de openheid: “De structuur van het oude pand bemoeilijkte de communicatie, ook tussen afdelingen onderling. Daarom zijn er bijvoorbeeld nu op de snijpunten van de gangen spreekkamers voor medewerkers. En in alle spreekkamers, ook die voor cliënten, zijn beeldschermen en computeraansluitingen. Mijn favoriete plekken? De seminarzaal voor minstens negentig mensen. En de bibliotheek, voorheen op de vijfde etage, maar nu op de begane grond. Deze functioneert als ontmoetingsplek, als plek waar kennis gedeeld wordt. En ik mag de koffieapparaten niet vergeten: na grondig testen uitgezocht door de medewerkers. Niet goedkoop, maar met echte bonen en échte melk. En dat proef je.” ■

Tips voor deze rubriek: info@mr-magazine.nl

haaks staat op ons denken en doen. In
r ons, maar over onze cliënten. Voor
rie en praktijk naar pragmatische en

t van belang is, is niet zozeer wie en
identiteit. Onze visie op juridische en

stverlening op topniveau toegankelijk
ake. Met altijd een glashelder start- en
en. En daarmee is alles over ons

Muraal

“DE VERHUIZING WAS ECHT EEN MILITAIRE OPERATIE”

■ **Kantoor** Van Benthem & Keulen Advocaten & Notariaat ■ **Waar** Archimedeslaan 61 in Utrecht-Rijnsweerd ■ **Personeel** 130 medewerkers, onder wie 65 fee earners ■ **Interieuradviezen en begeleiding verhuizing** D+Z architecten & projectmanagers (Naarden)

Groeten uit Californië

door **Ianika Tzankova**

Bijna had ze het aanvraagformulier voor bedelspam versleten, maar net voor ze het wilde wegklikken zag ze waarover het ging. Advocaat/ bijzonder hoogleraar Ianika Tzankova wilde best via het Fulbright Program naar Stanford University. Dat lukte: ze verbleef er dit voorjaar drie maanden.

“I was married with children when I fell in love with Leland Stanford Jr. Senator Fulbright was the one who set us up. The whole affair started on a rainy evening in October.” Als dit het begin van een roman was, zou ik nu in 10.000 woorden de personages, locatie en plot introduceren. Aangezien dit stuk slechts 1000 woorden mag tellen, moet u het met Q&A's doen.

Q. Wie is Leland Stanford Jr.?

A. Het op 15-jarige leeftijd overleden enig kind van een rijke politicus en spoorwegtycoon uit California, die na het overlijden van zijn zoon tegen zijn ontroostbare vrouw zei: “The children of California will be our children now.” Zij hielden woord en stichtten in 1887 op 3.310 ha grond ‘The Farm’, zoals Leland Stanford Jr. University eerst denigrerend en later liefkozend zou worden genoemd. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat meneer Stanford eerst bij Harvard had aangeklopt, maar dat Harvard niet in zijn naam en geld geïnteresseerd was. Zou Harvard daar nu spijt van hebben? Stanford wordt al

Waikiki Beach, Honolulu. Met collega's uit Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk, België, Chili, Israël, Canada en Taiwan die meewerken aan een boek over class actions.

jarenlang gerankt tussen Yale en Harvard. Dit jaar weer op nummer twee en dus vóór Harvard. Ik blijf dit een mooi verhaal vinden, ik heb het nu denk ik wel honderd keer verteld.

Q. Wie/wat is Fulbright?

A. Senator J. William Fulbright richtte in 1946 the Fulbright international educational exchange program op die individuen in staat stelt een periode in de VS te verblijven. Een soort detachering, alleen minder geld en meer eer. Zie ook http://en.wikipedia.org/wiki/Fulbright_Program

Per ongeluk

Q. Hoe kwam het dat je met een Fulbright naar Stanford mocht?!

A. Min of meer ‘per ongeluk’. Op een regenachtige avond in oktober 2010 was ik slaperig achter mijn computer mijn universitaire e-mails aan het checken. Dat houdt doorgaans in het wegglikken van veel bedelspam die ondanks filters probleemloos zijn weg naar mijn inbox weet te vinden. Ik stond op het punt om de e-mail met onderwerp ‘Laatste herinnering aanvragen Fulbright’ ongeopend weg te klikken, toen mijn brein wakker schoot en een gedachtenflits produceerde: “Fulbright is VS. Je werkt samen met een Stanford collega,

prof. Deborah Hensler, dit is een kans om al die projecten...” De aanvraag was daarna snel voorbereid en ingediend.

Q. Wat heb je daar precies gedaan?

A. Samen met Deborah Hensler een cursus over transnational litigation gedoceerd aan Stanford studenten. Ik was er van april tot en met juni.

Q. Je hebt een gezin en een advocatenpraktijk, hoe heb je dat geregeld?

A. Dat was eerlijk gezegd het lastigste onderdeel. Fulbright vereist een minimaal verblijf van drie maanden

Klein stukje van de campus

Ianika Tzankova met links prof. Kalajdzic (Canada) en rechts prof. Tornberg (VS) bij het Polynesian Cultural Center, Hawaii

en het was geen reële optie om voor die periode met het hele gezin naar California te verhuizen. De kinderen moesten naar school, mijn echtgenoot naar zijn werk. Ik ben uiteindelijk alleen gegaan en zij hebben mij bezocht tijdens de meivakantie. Dat werd een bijzondere reis.

Mijn kantoorgenoten die mijn praktijk hebben waargenomen en mijn echtgenoot (nam zorg kinderen over), maakten dit praktisch uitvoerbaar. Ik ben ze eeuwig dankbaar.

Ianika Tzankova met Dean Larry Kremer en de Fulbright LL.M Jeffrey Senduk (voormalig Greenberg Traurig)

Op stap met de McGovern's en hun vrienden in Sausalito/Marin County. Francis McGovern (links) is de special master die als mediator verantwoordelijk is voor de totstandkoming van de BP-schikking.

Q. Dus je hebt daar drie maanden vakantie gevierd?

A. Een Fulbright Scholarship is geen vakantie. Naast de colleges die ik moest voorbereiden en andere academische bezigheden, kwamen heel veel sociale verplichtingen. Dat is part of the Fulbright deal. Ik heb het vanaf een gegeven moment niet meer bijgehouden, maar als ik een schatting moet maken heb ik in drie maanden tijd zeker vijftien recepties en borrels, dertig lunches en dertig diners 'interactief' bijgewoond, soms moest ik zelf praatjes houden. Fulbright stelt dat soort dingen op prijs. Mijn uitvinding was: gedeelde smart is halve smart; ik heb verschillende Nederlandse collega's uitgenodigd om een gastcollege te komen geven: Daan Lunsingh Scheurleer (NautaDutilh), Ben Knüppe (DSB-curator) en Martijn van Maanen (BarentsKrans) offerden zich op.

Q. Geblunderd/ergens spijt van?

A. Ja, dat ik de eerste rang kaartjes voor de SF Giants afbelde, omdat ik meende aan een onderzoeksvorstel te moeten werken. Ik hoorde later dat het stadion geldt als het mooiste ter wereld en dat tijdens die wedstrijd een *perfect game* was gevallen.

Ook heb ik er spijt van dat ik niet de tijd en moeite nam om de Hoover Tower op de campus te beklimmen, terwijl ik er elke dag langskwam. Dat laatste is ook een beetje bijgeloof: ik hoop er stiekem op dat ik nog een keer een uitnodiging krijg.

Inspirerende omgeving

Q. Wat was het hoogtepunt van jouw verblijf?

A. Er waren er meerdere. Stanford is een inspirerende omgeving: er lopen zo veel interessante mensen rond. Het enige wat je hoeft te doen om ze (of hun beveiliging) tegen het lijf te lopen is naar de kantine of de koffi corner wandelen. Guido Calabressi, Obama (ja die) op *fund raising tour*, Microsoft- of Googlemiljonairs die vermoed als vrijwilliger rondlopen op de campus. Maar het meest spectaculaire was denk ik the Law and Society conferentie in Honolulu, Hawaii begin juni met een record aantal van 2300 deelnemers en de *graduation ceremony* at Stanford op 16 juni jl., waar ik als *Faculty member*

meeliep in het cortège. Dat was ook het laatste officiële optreden van Dean Larry Kramer, die vanaf september president wordt van de Hewlett Foundation. Dat hij zou weggaan werd bekend in de week van mijn aankomst eind maart en dat nieuws, samen met de speculaties over zijn opvolger hielden de gemoederen zichtbaar bezig. (Aanrader is zijn *Charge to the 2012 Class* <http://www.youtube.com/watch?v=Z86t0ZGMuFk>; ik zat schuin achter hem!)

Q. Wat ga je het meest missen?

A. Straatnamen zoals Junipero Serra Boulevard, Palm Drive, El Camino Real, en Stanford Shopping Center, dat een boutique uitvoering is van 5th Avenue in New York. Verder Trader Joe's (van origine Californische supermarktketen voor organische producten), Tamarin in Palo Alto (*best restaurant in town*; schijnt ook het favoriete te zijn geweest van Steve Jobs), de avocado's en aardbeien, de strakblauwe lucht, de faciliteiten op de sprookjesachtige campus, de avondzon op Main Quad en Memorial Church, het verwarmde buitenzwembad van het wooncomplex waar ik verbleef, de aangename temperatuur, de uitstapjes met mijn kamergenote Deborah Hensler.

Q. Kun je ook iets negatiefs of vervelends over Stanford melden?

A. Als het echt moet... Ik moest mijn ID laten zien toen ik een fles wijn wilde kopen, maar dat vond ik achteraf eigenlijk best een compliment. Dan misschien de strak getrainde types die je overal op de campus joggend tegenkomt en die je een minderwaardigheidsgevoel bezorgen. En ervoor zorgen dat je de barmethod.com ontdekt, hardloopschoenen koopt en daarmee ook gaat hardlopen, en gaat zwemmen, elke ochtend een kwartier. Was ik uiteindelijk toch wel blij mee. Nee, sorry. Liefde maakt blind!

Prof. mr. Ianika Tzankova is advocaat bij NautaDutilh en bijzonder hoogleraar collectieve rechtspleging en rechtsvergelijking aan de Universiteit van Tilburg.

Gaat u binnenkort op reis? degroeten@mr-magazine.nl

Accountancy is ons vak
de Advocatuur is ons specialisme

25 jaar

Bureau Notariaat & Advocatuur
Meesters in accountancy

25 JAAR GELEDEN BEGONNEN ALS

PION(IER)

NU

Grootmeester

IN 1987 BEGONNEN ALS PION(IER), IN 2012 GROOTMEESTER!

BNA is als administratiekantoor voor het notariaat begonnen, en in 25 jaar uitgegroeid tot de grootste branche-accountant binnen de juridische vrije beroepen, zoals de advocatuur en het notariaat. Sinds de oprichting van BNA in 1987 is de wereld sterk veranderd. U wordt als ondernemer continu geconfronteerd met steeds strenger wordende wet- en regelgeving die van invloed zijn op uw bedrijfsvoering. Als BNA volgen wij deze ontwikkelingen op de voet. Wij helpen u graag van het tactisch schaakspel dat uw onderneming tegenwoordig is. Wij zijn uw Branche-Accountant!

WIJ ONDERSTEUNEN U DAAR, WAAR U HET NODIG HEEFT
Daar zijn wij groot in geworden!

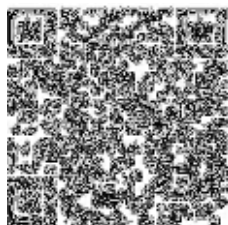
Rosemarie Wielinga RA
Pieter den Ouden AA

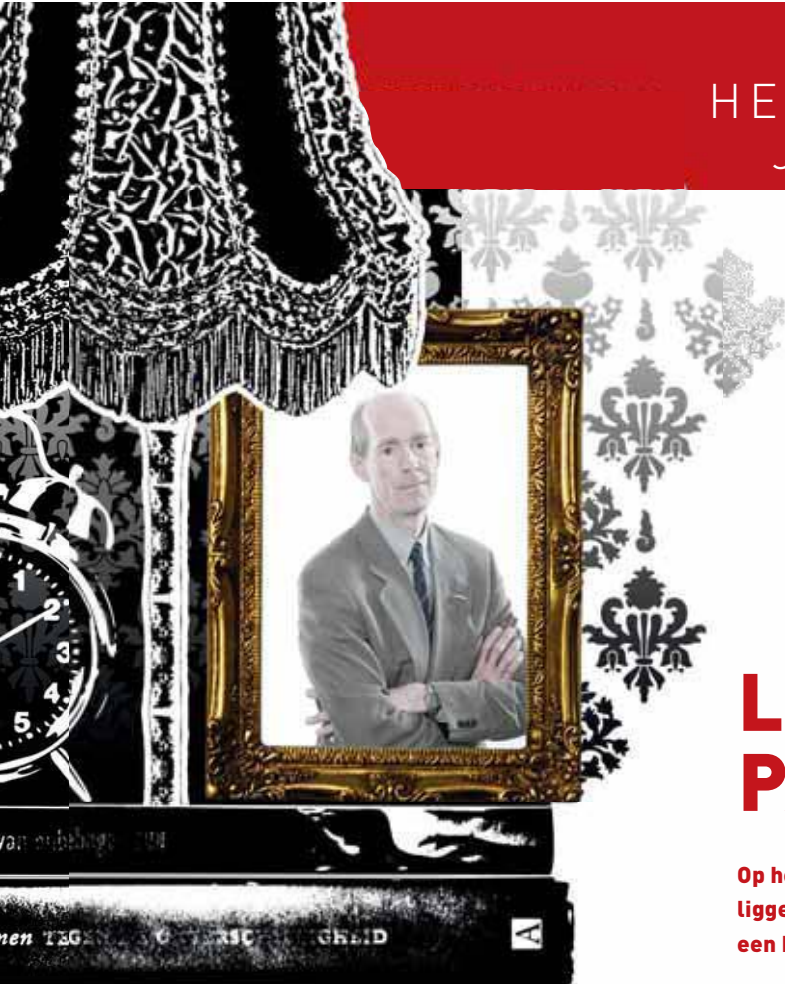
Oude Utrechtseweg 26-28
3743 KN Baarn

Postbus 1008
3740 BA Baarn

T (035) 693 64 44
F (035) 693 95 55

info@bna-lodder.com
www.deadvocatenpraktijk.nl

LEZENSWAARDIGE PARELS

Op het nachtkastje van de Bossche advocaat Jan van Heijningen liggen een boek over kunst, een boek over 's-Hertogenbosch en een boek over kunst én 's-Hertogenbosch.

De *Wereld van Bosch* door Glaudemans, Koldewey, Van Oudheusden, Vink en Vos schetst een intrigerend beeld van de schilder Jheronimus Bosch en het middeleeuwse 's-Hertogenbosch. Met vlotte pen worden de opkomst en bloei van deze handelsstad beschreven vanuit verschillende perspectieven. Het culturele leven tierde welig. In deze vruchtbare en godsvruchtige omgeving werd omstreeks 1516 geboren de befaamde schilder Jheronimus Bosch, die veel inspiratie in zijn omgeving vond.

De schrijvers behandelen verschillende aspecten van het middeleeuwse leven en het bestuur voordat de Trias Politica was uitgevonden, waarbij bestuur alsook rechtspraak innig met elkaar verweven waren.

Het werk van Jheronimus Bosch gaat over de dagelijkse gebeurtenissen in 's-Hertogenbosch – dat ook wel klein Rome genoemd werd vanwege de vele kloosters en kerken – waarbij de schilder het christelijk geloof en de menselijke (on)deugden afbeeldde. Rode draad is de keuze tussen goed en kwaad. Nog steeds is herkenbaar de beschrijving van het schilderij

De Hooiwagen waarin de auteurs van het boek de menselijke onvolkomenheden, onbegrip en dwaasheden genadeloos blootleggen. Hoopgevend is dat zij in het schilderij toch een *escape* ontdekken: een oplossing ten goede is mogelijk als je maar wilt.

The Analogy of the Eye van Miguel Wandschneider c.s. is een boeiende beschrijving van de vele facetten van de onlangs overleden beeldend kunstenaar JCJ Vanderheyden. Hij geniet sedert de jaren zestig een vooraanstaande positie. Op inspirerende wijze worden het werk en de betekenis van deze kunstschilder beschreven. Zijn worsteling met het expressionisme komt aan de orde, en de keuze voor de fundamentele beginnende van de schilderkunst, zoals de concentratie op een beperkt repertoire van abstracte vormen en een aantal terugkerende thema's: horizons, *checkerboards* en elementaire verdelingen van het beeldvlak.

De auteurs signaleren dat deze principiële keuzes in 1967 tot een impasse leidden, waarbij Vanderheyden pas na negen jaar zijn (schilder)werk weer oppakte.

Illustratief is de analyse dat een impasse ook kan leiden tot een nieuwe creatieve periode. Dit wordt fraai geïllustreerd doordat deze moderne schilder geïnspireerd raakte door Jheronimus Bosch en een drieluik schilderde dat beeldend wordt beschreven.

Ten slotte is voor liefhebbers van de stad *De stad als spiegel van de kosmos* van Jan van der Eerden een lezenswaardig pareltje. Met het eenzijdig uitgangspunt dat de vestiging van een stad zoals 's-Hertogenbosch afhankelijk is geweest van het samenkomen van vaar- en handelswegen wordt afgerekend. De stichting blijkt ook in hoge mate cultuur bepaald. Teruggedaan wordt naar de Griekse en Romeinse tijd. Niet wordt geschroomd religieuze uitgangspunten ten grondslag te leggen aan vormgeving. Ook de recente geschiedenis wordt belicht. In het voorwoord wordt mooi onder woorden gebracht dat ontkenning van het urbane even schadelijk is als het willen negeren van het cultuurobject 'stad'.

Jan van Heijningen is partner bij Holla Advocaten te 's-Hertogenbosch.

Gezocht:

Juridische talenten die van persoonlijke groei een sterke zaak maken.

Je haalt méér uit jezelf bij ARAG.

Wij bieden jou een wereld vol juridische kennis, veelzijdigheid en groeimogelijkheden. Met een grote diversiteit aan juridische functies, rechtsgebieden en dossiers. Waar eigen verantwoordelijkheid en zelfstandigheid centraal staan. Waar de mogelijkheden voor opleiding en ontwikkeling ruim zijn. En waar écht iets wordt gedaan met jouw kennis en inbreng.

www.arag.nl

Goed voor elkaar

LUISTEREN

HOORCOLLEGE VOOR
GOUDZOEKERSdoor **Jan de Bie Leuveling Tjeenk**

Advocaat Jan de Bie Leuveling Tjeenk luisterde naar *Het klassieke Rome*, een serie hoorcolleges van Jan Lokin op cd. En zou het liefst zo snel mogelijk naar de eeuwige stad afreizen.

“**H**et goud ligt voor het oprapen”, zo zei hoogleraar Romeins recht Jan Lokin mij toen ik student-assistent bij hem was van 1990 tot 1992. En dan bedoelde hij niet dat het goud in de advocatuur voor het oprapen ligt, want dat was alleen maar ‘klatergoud’. Nee, het echte goud ligt voor het oprapen in Rome. Maar dan moet de goudzoeker natuurlijk wel op het juiste spoor worden gezet. Daarvoor is nu een prachtige serie hoorcolleges op cd verkrijgbaar. Een aanbeveling voor in de auto, voor ‘s avonds thuis, of – voor de multitaskers onder ons – voor tijdens een conference call.

Opgepoetst

Jan Lokin gaat in zijn hoorcolleges over het klassieke Rome met name in op de juridische aspecten van zijn onderwerp. Die juridische aspecten worden zorgvuldig ingebed in de historische context, met steeds een open oog voor de actualiteit van het onderwerp. In de eerste colleges, de eerste cd, behandelt hij in vogelvlucht de geschiedenis van Rome vanaf Romulus en Remus, de stichting van de stad in 753 voor Christus tot in de eerste eeuw voor Christus. Dit doet Lokin uitdrukkelijk aan de hand van de literaire overlevering door Livius. De juridische focus ligt in deze eerste colleges op de staatsrechtelijke ontwikkeling waarin de plebejers in een aantal stappen de

zelfde rechten krijgen als de patriciërs. Gaandeweg wordt de algemene klassieke ontwikkeling van de luisteraar opgepoetst. Zo legt Lokin uit dat de namen van Romeinen altijd waren opgebouwd uit een voornaam, een familienaam en een bijnaam. Die bijnaam was niet zelden een scheldnaam, zoals Naso, de neus, Brutus, de onnozele, of Cicero, de erwt.

In de tweede cd gaat hij in op de politieke strijd tussen Marcus Tullius Cicero en Publius Claudius Pulcher (*pulcher* betekent de schone). De laatste was in het jaar 62 v. Chr. in vrouwenkleden een sacrale bijeenkomst binnengedrongen die alleen door vrouwen mocht worden bijgewoond, met name de Vestaalse maagden en enige vooraanstaande Romeinse dames. De senaat beval een proces tegen Claudius, waarin Cicero het alibi van Claudius ontkrachtte. Toch werd Claudius vrijgesproken, de schrijvers zeggen omdat de rechters waren omgekocht of bedreigd. Claudius wilde wraak nemen op Cicero en daartoe wetgeving laten aannemen. De snelste manier was om volkstribuun te worden. Dat kon Claudius alleen als hij, van geboorte patriciër, plebejer zou worden. Zo geschiedde, met gebruikmaking van privaatrechtelijke middelen. In dat kader veranderde hij zijn naam in Clodius. Clodius zorgde voor wetgeving die leidde tot de vlucht van Cicero uit

Jan Lokin, *Het klassieke Rome*, een hoorcollege over de beschavingsgeschiedenis, Home Academy, ISBN 9789085301011

- +** Lokin is een begenadigd verteller met een goed gevoel voor humor
- wie het vooral om het juridische gaat, komt er wat bekaaid af: de hoofdmoot is geschiedenis

score **Mr. Mr. Mr. Mr. Mr.**

Rome. Hij ging in ballingschap naar Griekenland.

Retorica

Op de derde cd gaat het over het optreden van Cicero, de grootste redenaar van zijn tijd, als advocaat van Milo. Milo werd vervolgd vanwege de dood van Clodius als gevolg van een handgemeen waarbij Milo was betrokken. Cicero, inmiddels teruggekeerd in Rome, nam die verdediging op zich. Bij die gelegenheid hield hij een redevoering waarin de grondbeginselen van de klassieke retorica werden toegepast. Cicero begint met *placere*, het vleien van de rechters, door te zeggen wat een verstandige en moreel hoogstaande personen zij zijn. Daarna zet hij de zaak van zijn cliënt, Milo, uiteen (*docere*), namelijk dat deze Clodius had gedood uit zelfverdediging. Cicero zet uiteen dat uit het natuurrecht voortvloeit dat onder omstandigheden geweld met geweld mag worden beantwoord. Hij haalt aan dat in de oudste wetgeving van Rome, de wet van de Twaalf Tafelen, is vastgelegd dat als

Leergang Executive

NOVEX is een vereniging voor executeurs.

De professionele executeurs kunnen hun kennis en kunde verder ontwikkelen door het volgen van een tweedaagse intensieve cursus: de leergang executive. Aan de hand van casus en stellingen worden de theorie en de praktijk van de executive behandeld.

Na het volgen van de leergang staat het lidmaatschap van NOVEX open. Leden krijgen onder meer diverse verdiepingscursussen aangeboden. Daarnaast is NOVEX als belangenbehartiger in gesprek met diverse partijen om de positie van de executeur te verbeteren.

NOVEX is een multi-disciplinaire vereniging met bestuursleden en leden uit verschillende beroepsgroepen. De beroepsgroepen werken binnen NOVEX samen om de executeur te professionaliseren. (zie ook www.novex-executeur.nl)

Een lid van NOVEX kan zich aanmelden voor certificering door de Stichting Certificering Executeurs (SCE). De vereisten voor certificering en de gecertificeerde executeurs kunt u vinden op: www.sce-executeurs.nl.

Aanmelding

U kunt zich aanmelden via de website van NOVEX: www.novex-executeur.nl

Voor vragen of informatie

Mevrouw mr. A. Rookmaker
info@novex-executeur.nl of 020-3882928.
 U kunt zich aanmelden via de website van NOVEX: www.novex-executeur.nl.

Kosten voor de leergang: € 1.750,-

(excl. btw, inclusief lunch, borrel en studiemateriaal).

PE-punten zijn aangevraagd bij KNB, EPN en RB.

Data/tijden leergang executive:

9 oktober en 2 november 2012 van 9.30 uur tot 17.00 uur, met op 2 november een afsluitende borrel

Locatie:

Jaarbeurs te Utrecht

Voorwaarde:

Deelnemers dienen een goede kennis van het erfrecht te hebben. Diegenen die niet over voldoende kennis beschikken, moeten de cursusdag erfrecht/executive op 27 september 2012 volgen.

Docenten

De heer O.A. Balkenende
 De heer mr. J.D.H. van Ewijk
 Mevrouw prof. mr. T.J. Mellema-Kranenburg
 Mevrouw mr. J. Nijenhuis-Wildervanck
 De heer prof. dr. B.M.E.M. Schols
 De heer prof. dr. J.P.M. Stubbé

*Op 16 november 2012 vindt de cursus "De levensexecuteur" plaats.

Voor meer informatie en aanmelding zie www.novex-executeur.nl.

*In het voorjaar van 2013 wordt het eerste

NOVEX Lustrumcongres gehouden:

'5 jaar NOVEX, 10 jaar nieuw erfrecht, 10 jaar executive'.

LUISTEREN

een dief 's nachts wordt betrappt, hij mag worden gedood, mits dat gebeurt als impulsieve daad. Ten slotte komt het *movere*, het inspelen op de goedmoedigheid van de rechters. Cicero tracht het medelijden van de rechters te wekken door zichzelf te beklagen: in wat voor een ellendige positie is hij wanneer het hem niet lukt om Milo vrij te pleiten. Tegelijkertijd benadrukt hij dat Milo niet wil worden bijgestaan door een jammerende advocaat, daarmee de karaktervastheid van zijn cliënt onderstrepend.

Na deze uiteenzetting over het pleidooi van Cicero voor Milo legt Lokin uit dat

gen steeds meer Romeinen, waaronder Cicero, in de leer bij Griekse leermeesters in de retorica. Sommigen kregen de smaak zelfs zo te pakken dat zij propageerden dat het de voorkeur verdient wanneer een advocaat zo min mogelijk kennis van het recht bezat. Bij het overtuigen van de rechters zou hij slechts worden gehinderd door juridische kennis.

Zevenmijlslaarzen

In de colleges op de vierde cd verhaalt Lokin over Octavianus die als eerste de titel van keizer aanneemt. Daarna gaat hij met zevenmijlslaarzen door de ge-

gaat de keizerstitel naar de Keizer van het Heilige Roomse Rijk. Dat laatste was noch heilig, noch Rooms, noch een Rijk in de zin van een eenheidsstaat, maar heeft het wel uitgehouden tot 1806. De keizerstitel werd nadien gevoerd door de keizer van Oostenrijk en daaraan kwam pas een eind aan het einde van de Eerste Wereldoorlog.

Afterparty

In de rijke geschiedenis van het Romeinse recht en zijn 'afterparty' ligt het goud voor het oprapen. Jan Lokin raapt dat goud ook daadwerkelijk op. Hij maakt de luisteraar er bewust van dat de wortels van onze rechtscultuur in het klassieke Rome liggen. En passant tipt Lokin aan dat de nodige verhalen uit de Oudheid, zoals bijvoorbeeld de verkrachting van Lucretia, terugkerende thema's in de beeldende kunst vormen. Lokin is bovendien een begenadigd verteller. Hij weet het klassieke Rome tot leven te brengen voor de luisteraar, die een onstuitbare drang voelt om bij de eerstvolgende mogelijkheid af te reizen naar de eeuwig stad.

Jan de Bie Leuveling Tjeenk is advocaat bij De Brauw Blackstone Westbroek te Amsterdam.

Sommige Romeinen vonden het de voorkeur verdienen wanneer een advocaat zo min mogelijk kennis van het recht bezat

de retorica door de Grieken naar Rome is gebracht. De Romeinen stonden in eerste instantie aarzelend tegenover de redekunst. Conservatieve krachten, zoals Cato, vonden het maar niets. Retorica was slechts mooipraterij, die de werkelijke oplossing van de zaak niet naderbij bracht. Maar gaandeweg gin-

schiedenis na de oudheid om het idee van keizerschap in de Europese geschiedenis te beschrijven. Die tocht voert langs Constantinopel (Oost-Romeinse rijk), weer terug naar Rome, waar Karel de Grote op kerstdag 800 door de paus tot keizer wordt gekroond. Na de dood van Karel de Grote

(advertentie)

JURIDISCH PAO

Juridisch Post Academisch Onderwijs Universiteit Leiden
Permanente nascholing van professionals in het recht

Opleidingen | Cursussen | Symposia | Incompany

Universiteit Leiden

www.paoleiden.nl

Universiteit Leiden. Universiteit om te ontdekken.

Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland

Lid Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland

De Commissie voor de Politieklachten is een onafhankelijk adviesorgaan dat de korpsbeheerder adviseert over de behoorlijkheid van politietoediening.

Taken

De Commissie is verantwoordelijk voor de behandeling van klachten, hoort klagers en beklaagde politieambtenaren, concipieert adviezen en stelt deze vast. Het tijdsbeslag is acht à tien uur per week. Voor hun werkzaamheden ontvangen de leden van de Commissie een door de korpsbeheerder vastgestelde vergoeding.

Specifieke eisen

Momenteel is de Commissie op zoek naar een kandidaat (jurist m/v) die met name deskundig is op het terrein van het strafrecht, of relevante onderdelen van het bestuursrecht. De Commissie streeft naar een afspiegeling van de samenstelling van de bevolking van de regio.

Inlichtingen zijn te krijgen bij mw. mr. Y.M. van Groenigen (secretaris) of mw. mr. I.F. de Jong (adjunct-secretaris)
020-5523561, Postbus 202, 1000 AE in Amsterdam.

Voor een uitgebreide vacaturetekst kunt u een e-mailbericht sturen naar politieklachten@amsterdam.nl.
Zie ook www.klagenoverdepolitie.nl

Sollicitatiebrieven dienen uiterlijk op 21 september 2012 te zijn ontvangen door de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland, Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

groeinU!

Mr. Lenet Leusink (l) en
Mr. Caroline Bun (r)

Hét coachings- en
trainingsinstituut
voor Advocatuur en
Notariaat dat staat
voor bewustwording en
ontwikkeling

- Individuele coachingstrajecten
- Inhouse trainingen op maat
- Masterclass Coachend begeleiden (patroonstraining)
- Mindfulness: effectiever en hogere kwaliteit in je werk
- Presenteren
- 'The happy lawyer'
- Verbindingskracht!

Reacties deelnemers:

"Ze hebben bij groeinU! een duidelijke visie die vertaald wordt in een hands-on mentaliteit."

"Een uitstekende training door kleinschaligheid en véél persoonlijke aandacht."

"Ik vond het indrukwekkend dat ik zulke heldere inzichten kreeg en antwoord over de grotere verbanden."

M: 06 14 30 25 56
www.groeinu.com

NIEUW!

5-DAAGSE OPLEIDING

Dé Basisopleiding Personen- en familierecht

De beste opleiding voor een goede zaak

18, 25 oktober, 15, 29 november en
11 december 2012, Utrecht

Wilt u als advocaat of advocaat-mediator deelnemen aan het stelsel van verlening van gesubsidieerde rechtsbijstand? Dan moet u per 1 juli 2012 aan de inschrijvingseisen van de Raad voor Rechtsbijstand voldoen. Speciaal voor u heeft Kluwer i.s.m. een gerenommeerd docententeam Dé Basisopleiding Personen- en familierecht ontwikkeld. De beste opleiding voor een goede zaak!

INCLUSIEF:

- drie relevante Kluwerboeken
- abonnement op Kluwer Navigator Collectie Personen-, familie- en erfrecht gedurende de opleiding
- Nespresso-machine

29 punten

Kluwer

a Wolters Kluwer business

Meer informatie en inschrijven?
www.kluwer.nl/basisopleidingpfr

LEZEN

KAN GOD WORDEN GEDAGVAARD?

door **Desiree de Bakker**

Is een buitenechtelijke affaire fiscaal aftrekbaar? Kan een rijbewijs worden ingetrokken als de overtreder nog geen rijbewijs heeft? In het boek *Opmerkelijk recht* wordt op deze en andere vreemde vragen een antwoord gegeven.

In 2007 werd in Engeland de verkiezing van de meest bizarre wet gehouden. De winnaar met 27% was het verbod om te sterven in The Houses of

Parliament. De achtergrond van dat verbod was (en is) dat de overledene anders recht heeft op een staatsbegrafenis. Andere wetten, die hoog scoorden, waren het verbod om een *mince pie* (soort gehakttaartje) met Kerst te eten en het verbod om een postzegel met het Britse staatshoofd ondersteboven op een brief te plakken.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden uit het pas verschenen boek *Opmerkelijk recht* van Ron Ritzen en Yolanda Steijns. De eerste is docent recht aan de Juridische Hogeschool Avans-Fontys, de tweede docent communicatie

een aantal keren aangepast, maar bestaat nog steeds. Vrouwen hoeven overigens niet bang te zijn dat ze een boete krijgen, want deze wet wordt niet gehandhaafd.

Staand plassen

Voor mannen is er goed nieuws te melden. Een Duitse rechter in Wuppertal heeft nagedacht over de vraag of 'man im Stehen pinkeln darf'. Een vrouw wilde een nachtelijk 'staand plassen'-verbod voor haar buurman. Deze had namelijk de gewoonte om na een avondje stappen om drie uur 's nacht nog even het toilet door te spoelen. De slaapkamer van de vrouw grensde aan de wc van de man. Ze wilde de 'Geräuschverminderung' afdwingen door haar buurman te verplichten om zittend te plassen. Maar de rechter zei dat hij niet bevoegd was mannen voorschriften te geven over het gebruik van hun eigen wc.

Zo bespreken de auteurs een hele reeks van vreemde of opvallende zaken en dat levert een zeer gemakkelijk en bij vlagen hilarisch boek op. Het blijkt dat bijna ieder land zijn eigen 'opmerkelijk recht' heeft. Het is wel de vraag

Een postzegel met het Britse staatshoofd erop mag niet ondersteboven worden opgeplakt

aan de Hogere Juridische Opleiding aan de Hogeschool Zuyd. In hun boek hebben zij een groot aantal opmerkelijke wetten en juridische voorvallen op een rij gezet. Zo blijkt elk land wel zijn eigen bizarre of vreemde wetten en straffen te hebben.

Wat bijvoorbeeld te denken van het verbod voor vrouwen om een broek in de Franse hoofdstad te dragen? Sinds 1799 schrijft de wet voor dat elke Parijsienne die "zich als een man wil kleden" dat alleen mag als ze daarvoor toestemming heeft gekregen van de Parijse politie. Die wet is sindsdien

of het boek ook degenen aanspreekt zonder juridische achtergrond. Ook jammer dat de auteurs niet op de vraag ingaan waar een vreemde wet of een bizarre uitspraak vandaan komt. Want wie bedenkt er nu een wet die het verbiedt om auto te rijden als men een huishoudschort om heeft?

Desiree de Bakker is jurist en werkzaam bij de firma Rockwool B.V. in Roermond. Ze is onder meer verbonden aan de ondernemingsraad en secretaris van het Rockwool European Forum.

Ron Ritzen & Yolanda Steijns, *Opmerkelijk recht. Waarom vrouwen geen broek mogen dragen*, Unibook, ISBN 9871616278090

 goed leesbaar en grappig

 het boekje laat zien dat elk land rare wetten heeft, dus die zijn minder bijzonder dan ze lijken

score

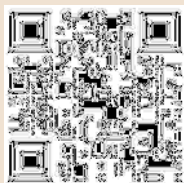
De Nissan Leaf

Natuurlijk hebben we al heel wat keren hybride gereden. Dus de sensatie van het geluidloos weggrijden kenden we al. Maar waar normaliter de motor al snel bijspringt, blijft het bij de Nissan Leaf bij een zoemend geluid. Op de grote weg is er qua geluid weinig verschil met een gewone auto, maar met name binnen de bebouwde kom is en blijft het een merkwaardige en uiteindelijk zeer plezierige ervaring, die volkomen stilte en rust. En wie zouden wij zijn om te betwisten dat de Leaf terecht de Auto van het Jaar 2011 is geworden?

Is dit nu het nieuwe autorijden? Het heeft iets steriels en klinisch, de afwezigheid van elke vorm van gemotoriseerdheid. Wat blijft is de vraag naar het nut en de toepasbaarheid van deze auto. Wij zien de elektrische auto nu vooral als een statussymbool, leuk voor de korte ritjes in de stad, twee mensen maximaal. Maar nee, Nissan ziet dat anders. De Leaf is een nogal dure gezinswagen, maar met een bereik van slechts 175 kilometer, maar dat kan ook gewoon slechts 100 kilometer zijn. Dat moet voldoende zijn vindt Nissan: uitgerekend is dat 80 procent van het woon-werkverkeer hiermee is gedekt. Die rekensom zal wel kloppen, maar de afhankelijkheid

van oplaadpunten en de onmogelijkheid van een langere rit blijft voorlopig een zwak punt.

Nee, het rijden in een Leaf heeft niets te maken met een verstandige kosten-batenanalyse. We zien ze daarom vooral bij bedrijven die goed doen en dat willen laten zien. *Be good and show it.*

 zero emission

 zero sexappeal

score

■ Merk Nissan ■ Type Leaf ■ Motor 3500 cc ■ Vermogen 80 kW (109 pk) ■ Koppel 280 Nm ■ Top > 145 km/u? ■ 0-100km/u 10,3? ■ Prijs vanaf € 34.990 ■ Energielabel B

Californisch statussymbool

door Michiel van Kleef

“Superleuk.” Eerlijk is eerlijk, we hadden niet gedacht dat Alexander van Hussen, salesmanager bij Brunel Legal, zo enthousiast zou reageren op de Nissan Leaf. Maar wat blijkt: Van Hussen rijdt zelf in een Toyota Prius, een van de populairste plug-in hybrides, maar nou niet bepaald de droom van elke autofanaat. “Nee, misschien is dat wel zo, maar wij vinden het bij Brunel belangrijk dat we maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) niet alleen met de mond belijden. ‘Walk the talk’, zeg maar. En we merken dat dit gewaardeerd wordt bij de *pitches* die we doen bij met name grotere en beursgenoteerde ondernemingen. De tijd dat je daar in een dikke benzineslurper kon aankomen, is echt wel voorbij.”

Van Hussen is dus enthousiast over het concept van de elektrische auto, al is het acceleratievermogen van de Leaf in vergelijking met zijn Prius wat aan de magere kant. “Logisch ook, ik zie dit toch als een stadsauto en dan zijn dergelijke rijeigenschappen van secundair belang. Er wordt in ons land nog wel een beetje meewarig over dit soort auto's gedaan, maar dat is allemaal een kwestie van tijd. In Californië is een elektrische auto een statussymbool. Door daarvoor te kiezen draag je iets uit. Als mens, maar natuurlijk ook als organisatie die je vertegenwoordigt.”

Sparren op het juiste niveau

Van Hussen kwam na een korte carrière als advocaat en bedrijfsjurist bij Brunel Legal terecht als accountmanager: “Ik kwam er al snel achter dat de advocatuur niet echt iets voor mij was. Het bedrijfsjuridische werk lag me beter, maar uiteindelijk bleek het commerciële, gecombineerd met een juridische inslag, mij het beste te liggen. Dat geldt ook voor mijn collega's, en het is ook iets waar wij ons op beroepen: bijna alle accountmanagers bij Brunel Legal zijn jurist. Dat is belangrijk omdat ze op die manier zowel met de klant als met de interim-jurist op het juiste niveau kunnen sparren.” Brunel Legal levert vooral interim-juristen. Van Hussen kan om voor de hand liggende redenen geen namen noemen, maar zonder uitzondering behoren zijn klanten tot de top 500 van het Nederlandse bedrijfsleven. Denk aan banken, telco's, verzekeringsmaatschappijen, industrie et cetera. Maar ook de non-profit sector is goed vertegenwoordigd.

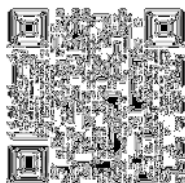
RIJDEN

Het is niet moeilijk een profiel te schetsen van de gemiddelde Bruneljurist. Van Hussen: "Het zijn zonder uitzondering ervaren bedrijfsjuristen. Velen komen vanuit de advocatuur en zoeken de afwisseling en zelfstandigheid die het werk van een legal counsel kenmerkt. En bovendien houden ze ervan van opdracht naar opdracht te 'hoppen'. Het is voor onze mensen een uitdaging om zichzelf voortdurend te verbeteren. Dat lukt ook heel goed. Enerzijds omdat we ze de gelegenheid bieden de beste opleidingen te volgen, denk aan de Grotius Academie, maar ook door hun werk zelf. Als je een half jaar bij een grote organisatie hebt gewerkt, bijvoorbeeld in de retail, en vervolgens ga je naar een producent van de artikelen die bij je eerste werkgever werden verkocht, dan kun je de eerdere ervaringen daar weer heel goed toepassen, enzovoort. De meeste juristen blijven zo'n zes tot acht jaar bij ons werken. Daarna belanden ze in een wat andere fase in hun leven, hebben ze iets meer behoefte aan een vaste plek en treden ze in dienst, vaak bij een van onze opdrachtgevers."

Crisis

De crisis heeft Brunel goedgegaan. Van Hussen: "Ja, ik kan me voorstellen dat dat een beetje vreemd klinkt, maar toch is het zo. Nog niet zo lang geleden was het hele proces van het inhuren van interim-juristen nog niet zo gestructureerd. Door de crisis is daar een abrupt einde aangekomen, Procurement, de afdeling inkoop dus, bepaalt tegenwoordig de regels. En dat houdt in dat wij nu eerst *preferred suppliers* moeten worden. Het lukt ons steeds beter om dit soort mantelovereenkomsten af te sluiten. Het grote bedrijfsleven heeft behoefte aan een partij als de onze: internationaal actief (namelijk in 35 landen), solide, betrouwbaar en deskundig. En, om het verhaal weer rond te maken: we zijn ISO- en MVO-gecertificeerd. De MVO-prestatieladder, waarbij *people*, *planet* en *profit* in evenwicht moeten zijn, is voor ons absoluut geen loze kreet."

■ **Naam** Alexander van Hussen ■ **Leeftijd** 38 jaar
 ■ **Is** salesmanager bij Brunel Legal ■ **Grootste prestatie tot nu toe** Brunel Legal in de afgelopen zeven jaar met veel enthousiasme helpen groeien en met het team economische tegenwind omgebogen tot nieuwe kansen ■ **Grootste uitdaging** in de huidige marktomstandigheden, de uitstekende service, goed werkgeverschap en high-end positionering van Brunel Legal blijven vasthouden

[advertentie]

Balance

Vertalingen Translations
 Übersetzungen TRADUCTIONS

Meesterlijk vertaalwerk

www.balance2.nl

(beëdigde) vertalingen
 door Rbtv-geregistreerde specialisten

Balance Amsterdam

P.C. Hooftstraat 21
 1071 BL Amsterdam
 T +31(0)20 6 737 731
info@balance2.nl

Balance Maastricht

Wilhelminasingel 104
 6221 BL Maastricht
 T +31(0)43 321 89 85
info@balance2.nl

Mr. Event van de maand:

Mindmapping, snellezen en geheugentraining voor juristen

Juristen moeten onder alle omstandigheden maximaal rendement uit hun juridische kennis halen. Uit een overload aan informatie en onder een toenemende werkdruk willen ze het beste resultaat voor hun cliënt bereiken. Alleen met goed ontwikkelde praktische vaardigheden kunnen zij de vereiste topprestaties leveren. De training 'Mindmappen, snellezen en geheugentraining voor juristen' levert daaraan een substantiële bijdrage.

Hoe krijgt u de enorme hoeveelheid informatie (jurisprudentie, cliëntendossiers, correspondentie en verslagen) verwerkt? Hoe blijft u georganiseerd zonder informatie kwijt te raken? En hoe doet u dat met meer rust in uw hoofd binnen de beschikbare tijd? Onderzoek leert dat we in organisaties slechts 60 procent van het menselijk potentieel gebruiken. Veel wordt verspild door een verkeerd gebruik van de hersenen, vooral veroorzaakt door multitasking, te veel informatie, constant online zijn en aanhoudende stress. De tweedaagse training 'Mindmappen, snellezen en geheugentraining voor juristen' is uw kans om te begrijpen hoe productiviteit en efficiency zijn te verhogen door het effectieve gebruik van ons brein te vergroten.

Programma en resultaat

U leert technieken die de snelheid waarmee u informatie verzamelt en verwerkt verhoogt en het gebruik van uw geheugen verbetert, waaronder: mindmapping (visueel ordenen en organiseren van informatie, met als resultaat het zien van het geheel zonder de details uit het oog te verliezen), snellezen (sneller lezen met een hoger begrip en gericht op de actuele informatiebehoefte) en geheugentechnieken (verbetering van het gebruik van uw geheugen en langer mentaal fit en alert blijven).

Er wordt afgerkend met de gedachte dat snellezen een rafelig en onvolledig beeld op zou leveren. U wordt een betere denker: creatief, kritisch en strategisch en u leert uw praktische rollen professioneler uit te voeren. Ook leert u op een toegankelijke manier communiceren over complexe dossiers.

In het programma is veel ruimte voor praktische oefening. De po-

tentie ervan ziet u direct met uw eigen resultaten uit diverse geheugen- en leestesten.

Docent

Docent is Ed van Houtum, gecertificeerd BrainStudio Brain Trainer, maar vooral ervaringsdeskundige met meerdere jaren ervaring in het trainen van vaardigheden voor juristen.

Wanneer: 30 oktober en 6 november 2012

Waar: Regardz La Vie Utrecht

Kosten: € 1395,- p.p. (excl. btw)

PE-punten: NOvA, NEVOA, 12 punten

Meer informatie: www.kluwer.nl/opleidingen

Mr. Events

Kennis van wet- en regelgeving is voor u als jurist essentieel, maar om succesvol te zijn is meer nodig. Denk aan de juiste vaardigheden, een goed netwerk en kennis van bedrijfsvoering. Daarom zijn er Mr.

Events: inspirerende bijeenkomsten voor juristen die verder kijken dan de wet en de rechtspraak alleen. Aantrekkelijk geprijsd, zeer praktijkgericht en met prima mogelijkheden om te netwerken. Voor dit najaar staan gepland:

- POWERJurist! (20 september en 29 november)
- Effectief coachen en begeleiden van stagiaires (25 september)
- Presenteren en improviseren in de rechtszaal (25 september)
- Timemanagement, praktijkorganisatie en stressmanagement (4 oktober)
- Personal branding voor de juridische praktijk (16 oktober)
- Effectiever functioneren (31 oktober)
- Work-life balance voor juristen (20 november)
- Tips en tricks: het opstellen van een effectieve dagvaarding (11 december)

Meer informatie: www.kluwer.nl/opleidingen

SERVICE

MEESTERS VOOR MEESTERS

ACHTER DE SCHERMEN VAN DE KUNSTHANDEL

Wilt u weten waar u op moet letten bij een kunstaankoop? En welke factoren een rol spelen bij de prijsbepaling van bijvoorbeeld een schilderij? Waar let een kunsthandelaar op bij nieuwe aankopen? Leslie Smith Gallery te Amsterdam nodigt de lezers van Mr. dit najaar uit voor een exclusief kijkje in de keuken van een internationale kunsthandel.

Samen met kunsthandelaar David Smith doorloopt u – op informele wijze – het gehele traject. Van de ontdekking van een schilderij tot de aankoop én eventuele verkoop daarvan. Ook wordt u een beter inzicht geboden in Chinese en Australische moderne kunststromingen, die steeds geliefder worden bij (inter)nationale kunstverzamelaars.

Leslie Smith Gallery is een internationale kunsthandel met een indrukwekkende collectie 19e en 20e eeuwse schilderkunst, van Springer tot Picasso. Daarnaast heeft zij een grote collectie moderne Aboriginal en Chinese kunst. Leslie Smith Gallery is TEFAF- en PAN-deelnemer van het eerste uur en participeert in diverse buitenlandse beurzen.

Wanneer

Donderdag 1 november om 19.00 uur en zaterdag 3 november om 14.00 uur.

Gratis naar PAN Amsterdam

Tijdens bovengenoemd programma ontvangt u tevens een gratis entreekaart (t.w.v. € 15,-) voor PAN Amsterdam, de belangrijkste nationale beurs voor kunst, antiek en design. Deze beurs vindt plaats in de RAI Amsterdam, van 18 t/m 25 november 2012.

Kosten en inschrijving

Deelname is € 35,- inclusief entreekaart voor PAN Amsterdam. U kunt zich opgeven via workshop@lesliesmith.nl o.v.v. Mr. lezersaanbieding.

Programma

1 november: 19.00 tot circa 21.30 uur
3 november: 14.00 tot circa 16.30 uur

- Ontvangst met koffie/thee en petit fours
- Welkomstwoord door directeur David Smith
- Lezing 'Kunst van het Kopen'
- Korte pauze
- Lezing 'Moderne Chinese en Australische Kunst'
- Gelegenheid tot stellen van vragen
- Borrel & Bites

De Sterkste Man van de Zuidas

Sportievelingen werkzaam bij de grote Amsterdamse kantoren konden eind augustus tijdens de Advolympics hun krachten meten op het sportterrein van 'Rap' in Amstelveen. Zoals gewoonlijk kon worden deelgenomen aan sporten als wielrennen, tafeltennis en hockey, maar er waren ook exoti-

scher onderdelen: Ratrace, Harry de Hengst en De Sterkste Man van de Zuidas (sterkste man werd Kees Schillemans van Allen & Overy). Fotograaf Chris van Houts, sterk met camera's, maakte onderstaande impressie (iedereen van links naar rechts).

Loyens & Loeff tegen Houthoff Buruma

Davine Roesingh, Frederique de Jong en Tim Bird (allen De Brauw Blackstone Westbroek), Sophie Bruna en Robbert-Jan Kamstra (beiden Baker & McKenzie)

Sietske Bos, Marije Veenhuizen, Duco Harmsen en Wouter Wehmeijer (allen NautaDutilh)

Victor ten Have, Joost Gerrits, Kirsten Laan en Liesbeth Snoeijer (allen Clifford Chance)

Geen record op Harry de Hengst voor Lycke Capelle (Allen & Overy).

Vertaalbureau Balance sponsorde de Advolympics: Han Bakker, Ron Theuns en Lindsey Theuns.

Marit van der Pool, Lotte Veendrick, Anne-Christine Keuning en Femke Leopold (allen Kennedy van der Laan) laten zich niet in hun kaarten kijken bij het klaverjassen.

Christopher Parker, Sanne Houtzager, Olav Klaver en Eileen van der Wiel. De heren komen van De Brauw Blackstone Westbroek, de dames van Loyens & Loeff.

Bobby Steiner (DLA Piper) heeft voetbalkramp.

Pim Horsten (Linklaters), Anne-Fleur Versteegh (Freshfields) en Bas van Hulzenbeek (Boekel De Nerée)

Michelle van Zanten (Van Doorne), Linda Thomassen (Simmons & Simmons) en Nicole Wolters (Kennedy Van der Laan)

Tim Dopmeijer en Redmar Damsma (beiden Loyens Loeff), Qury van Vliet (Hogan Lovells) en Franklin Spuesens (Allen & Overy)

Dennis van Tilborg Klip (chef de mission AKD), Bram Woltering, Geert Pijnenburg en Mireille van Natter (allen AKD)

Mohammad Asker (NautaDutilh) probeert de Sterkste Man van de Zuidas te worden.

Iris Hendriksen, Julie-Anne Siegers, Geertje Jonker, Lisette Schuilwerwe en Ilona Chen (allen Stibbe)

Marc Kuijper, Kim van Haastrecht en Sanne Kennepohl (allen Boekel De Nerée)

"ZUIDAS IS ZUIDAS?"

Sebastiaan Menheere, Rechtenstudent Universiteit Utrecht
Winnaar van de reis naar Burning Man 2012

www.boekel.com/werkenbij

Wij leveren zakelijke, juridische dienstverlening voor bedrijven, overheidsinstellingen en non-profit organisaties. Daarbij ligt de focus op vastgoed, ondernemingsrecht en arbeidsrecht.

Wij zijn gevestigd in Amsterdam en Londen.

BOEKEL DE NERÉE

*“We zochten een adviseur met
natuurlijke overtuigingskracht
die echt meedenkt met de business.”*

**Renée Elzinga, Hoofd Regulatory
Affairs & Compliance/Advocaat,
N.V. Nederlandse Spoorwegen >**

*“Ik zocht een functie met internationale
scope bij een bedrijf dat midden in de
samenleving staat.”*

**< Joep Hendriks, Bedrijfsjurist,
N.V. Nederlandse Spoorwegen**

Wij kennen de jurist die u zoekt

www.voxius.nl

VOXIUS

LEASE A LAWYER | LEGAL SEARCH